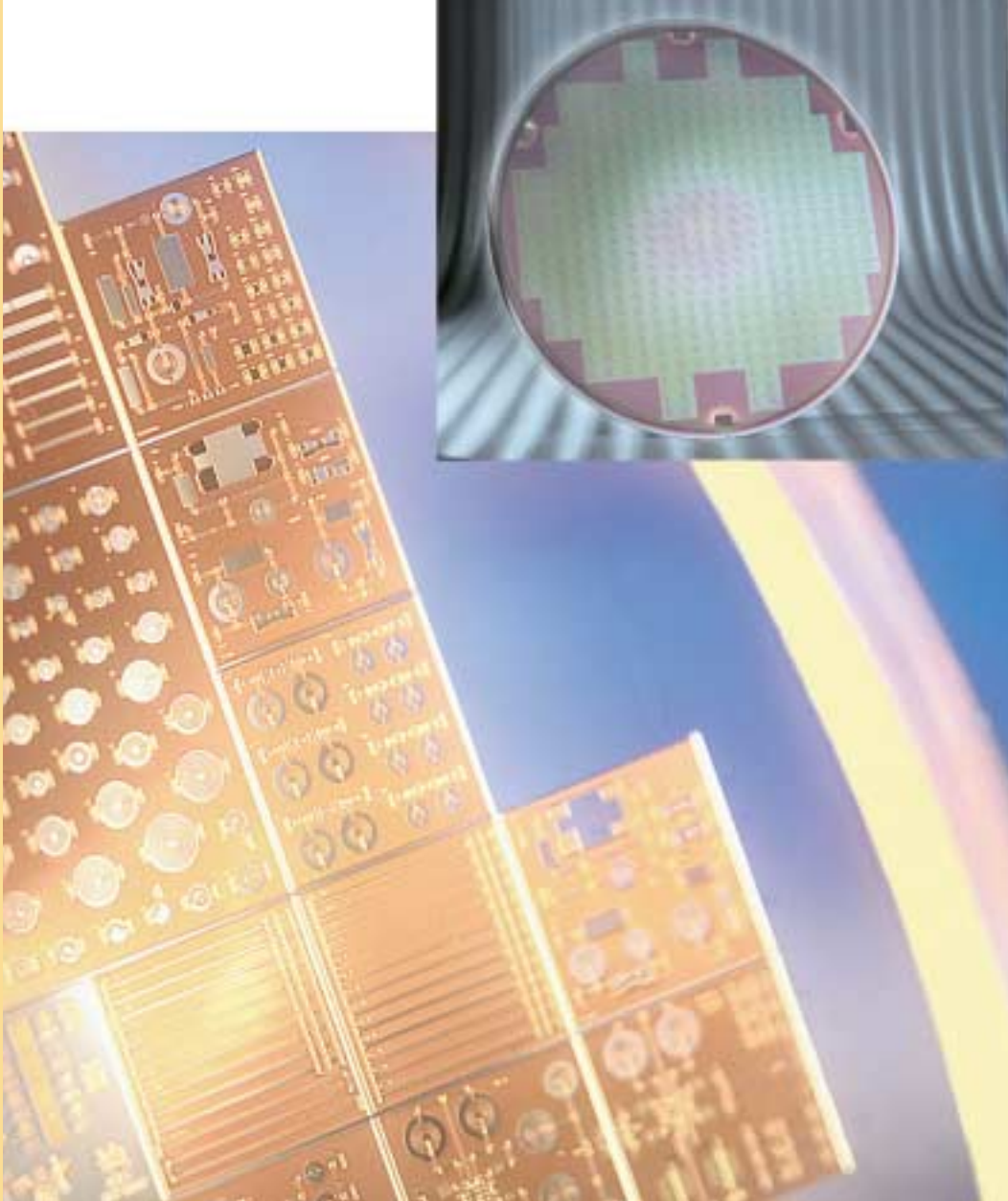

A composite image featuring a close-up of a copper-colored printed circuit board (PCB) with various electronic components and traces. In the upper right corner, there is a circular inset showing a magnified view of a green microchip with a complex grid of gold-colored contacts. The background is a gradient of blue and yellow.

TECHNOLOGIE en WETENSCHAP INNOVATIE

Greta VERVLIET

*Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Administratie Wetenschap en Innovatie*

COLOFON

De Speurgids Wetenschap, Technologie en Innovatie 2001 is een jaarlijkse publicatie op gezamenlijk initiatief van mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, en van de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media.
(bij beslissing van de Vlaamse regering dd. 26 november 1999).

Voor inlichtingen over de Speurgids of voor het verkrijgen van een exemplaar kunt u zich wenden tot:

Dr. Greta Vervliet
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Departement Wetenschap, Innovatie en Media
Administratie Wetenschap en Innovatie
Boudewijnlaan 30
1000 Brussel
Tel: (02) 553 57 95
Fax: (02) 553 60 07
E-mail: greta.vervliet@wim.vlaanderen.be

Samenstelling en redactie/eindredactie: Dr. Greta Vervliet

Foto's werden ter beschikking gesteld door:
Instituut voor Natuurbehoud (IN)
Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer (IBW)
Koninklijk Museum voor Schone Kunsten – Antwerpen (KMSKA)
Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum (IMEC)
Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)
Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie (VIB)

D/2001/3241/025

Foto cover: RF-circuits geïmplementeerd in MCM-D (multi chip module) technologie op een glassubstraat. Inzet: 0.13 μm CMOS siliciumschijf (foto's: IMEC)

WOORD VOORAF

De Speurgids Wetenschap, Technologie en Innovatie is ondertussen aan zijn zesde editie toe. De Gids geeft een volledig overzicht van de middelen die de Vlaamse overheid jaarlijks vrijmaakt voor wetenschap, technologie en innovatie – gegroepeerd in het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid. Sinds 1996 wordt dit op een systematische wijze en volgens de internationaal gehanteerde normen opgemaakt. Ook worden er telkens bestedingsanalyses wetenschapsbeleid uitgevoerd. Daardoor wordt een continue monitoring van het globale Vlaamse wetenschapsbudget en het daarmee gevoerde wetenschapsbeleid mogelijk.

De Vlaamse regering is zich terdege bewust van het strategisch belang van wetenschappelijk onderzoek en technologische innovatie. Na een rustpauze in 2000, om de absorptiegraad en de doelmatigheid van het sterk gestegen wetenschapsbudget in de vorige legislatuur te evalueren, werd daarom vanaf 2001 opnieuw een forse jaarlijkse verhoging van het wetenschapsbudget voorzien. Naast het ter beschikking stellen van de noodzakelijke middelen, wenst de regering echter ook een aantal nieuwe beleidsaccenten verder door te voeren.

Belangrijke aandachtspunten zijn het versterken van de autonomie van de actoren van het Vlaams wetenschapsbeleid – onderzoekers en bedrijven in de eerste plaats – en een grotere transparantie van de structuren. Om dit te realiseren, werd onder meer beslist om het veelvuldig opstarten van telkens nieuwe programma's te beperken. Ook is er de stelselmatige afbouw van bestaande kleine financieringskanalen, met de bijbehorende versnippering van de middelen en veelvoudige administratieve procedures. Bedoeling is om de aldus vrijgekomen middelen op een efficiëntere manier ter beschikking te stellen.

Zo worden het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF) en het FWO-Vlaanderen verder uitgebouwd tot dé financieringskanalen voor het grensverleggend onderzoek aan de Vlaamse universiteiten. Naast de middelen die vrijkwamen door de afbouw van kleinere initiatieven, worden hiervoor ook bijkomende middelen voorzien. Daarnaast werd beslist om de basisfinanciering van de universiteiten via hun werkingstoelagen – als eerste en belangrijkste financieringsbron voor onderwijs en onderzoek – aanzienlijk en progressief te verhogen in de periode 2001-2004. De autonomie van deze instellingen wordt aldus ten volle gerespecteerd, terwijl toch de nodige impulsen worden gegeven voor het hertekenen en versterken van het tertiair onderwijs en het academisch onderzoek.

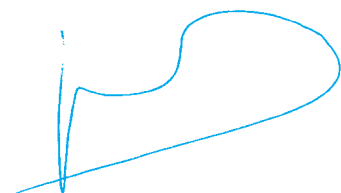
De ondersteuning van technologische innovatie in de bedrijven, inzonderheid onze KMO's, is een ander belangrijk beleidsaccent. Ook hier werd de veelheid aan thema's afgebouwd en startte een nieuw KMO-Programma op, met als doel maximale administratieve vereenvoudiging en het verruimen van het steunbaar innovatietraject. De invulling van het innovatiedecreet gebeurt volgens dezelfde filosofie. Inderdaad, naast een maximaal gebruik van de door Europa toegestane

steunpercentages, wordt een doorgedreven administratieve vereenvoudiging nagestreefd. Het IWT wordt hierbij het enige loket voor steun aan bedrijven in Vlaanderen. Ook komen er middelen vrij voor nieuwe initiatieven, zoals de oprichting van nieuwe kenniscentra voor specifieke, sectoroverschrijdende technologieën.

De verdere uitbouw van het elektronisch onderzoeksnetwerk in Vlaanderen is ook een blijvend aandachtspunt. Toegang tot een efficiënt computernetwerk is immers voor universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstellingen, maar ook voor bedrijven, essentieel.

Deze Speurgids 2001 gaat ook weer uitgebreid in op het “sectorale wetenschapsbeleid”. Inderdaad, de andere leden van de Vlaamse regering stellen eveneens heel wat middelen ter beschikking voor de wetenschappelijke activiteiten waarmee ze hun beleid schragen, en dit in functie van hun bevoegdheden.

Zo verstrekt de Speurgids informatie over de krachtlijnen van ons Vlaams wetenschapsbeleid. Dit boek wordt jaarlijks breed verspreid naar alle betrokken instanties en instellingen, onder meer naar het Vlaamse Parlement, universiteiten, bedrijven, bibliotheken en gemeenten. De gids wordt echter ook op aanvraag bezorgd aan geïnteresseerde burgers. Iedereen kan zo vernemen hoe de gemeenschapsgelden worden aangewend ter financiering van onderzoek en wetenschappelijke activiteiten, steeds ten bate van de ganse Vlaamse maatschappij. Tevens wordt een Engelstalige versie van de Speurgids gepubliceerd, voor verspreiding en bekendmaking van het Vlaams wetenschapsbeleid op internationaal niveau. Zowel de Nederlandstalige als de Engelstalige versie van de Speurgids 2000 en 2001 zijn beschikbaar op de website van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Marleen Vanderpoorten
Vlaams minister van Onderwijs en Vorming

Dirk Van Mechelen
Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media

INHOUD

Woord vooraf		5
Ten geleide		9
Deel I	Het Vlaams wetenschaps-, technologie- en innovatiebeleid	13
Hoofdstuk I.1	Definities	15
Hoofdstuk I.2	Bevoegdheidsverdeling op Vlaams, federaal en internationaal niveau	19
Hoofdstuk I.3	Het Vlaams wetenschaps-, technologie- en innovatiebeleid Bevoegdheidsverdeling binnen de Vlaamse regering	23
Hoofdstuk I.4	Administratieve structuren van het Vlaams wetenschapsbeleid	27
Deel II	Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid en bestedingsanalyse	31
Hoofdstuk II.1	Omschrijving en doelstelling	33
Hoofdstuk II.2	Opmaak van het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid en de bestedingsanalyse	35
Deel III	Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid 2001	39
Hoofdstuk III.1	Algemeen wetenschapsbeleid	45
Hoofdstuk III.2	Wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorser	53
Hoofdstuk III.3	Wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit	61
Hoofdstuk III.4	Strategisch en beleidsgericht onderzoek	69
Hoofdstuk III.5	Het sectorale wetenschapsbeleid	95
Hoofdstuk III.6	Nieuwe beleidsmiddelen en nieuwe beleidsaccenten	175

Hoofdstuk III.7	Analyse van de Horizontale Begrotingsprogramma's Wetenschapsbeleid 1993-2001	179
Hoofdstuk III.8	De berekening van de O&O-inspanningen als %BBP-Vlaanderen en internationale vergelijking	197
Deel IV	Besteding van de financiële middelen voor wetenschap en technologie	203
Hoofdstuk IV.1	Besteding van de middelen verdeeld via het FWO-Vlaanderen	205
Hoofdstuk IV.2	Besteding van de middelen verdeeld via het IWT-Vlaanderen	225
Bijlagen		243
Bijlage 1	Overzicht HBPWB's 1998-2001	245
Bijlage 2	Lijst van afkortingen	263
Bijlage 3	Vlaams wetenschapsbeleid: adressen, e-mailadressen en websites	269
Bijlage 4	Trefwoordenregister	273

TEN GELEIDE

De Speurgids Wetenschap, Technologie en Innovatie geeft elk jaar heel wat informatie over het Vlaamse wetenschapsbeleid. Enerzijds beschrijft de editie de beschikbare kredieten en het daarmee uit te voeren beleid voor dat bepaalde jaar. Anderzijds geeft de gids inzicht in de evolutie van de beleidskredieten en de beleidsaccenten door de jaren heen. Bepaalde sectoren van het Vlaamse wetenschapsbeleid worden bovendien meer in detail doorgelicht.

De Gids bevat dus vooreerst het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid (HBPWB), met een overzicht van de beschikbare beleidskredieten voor dat jaar. Toelichtende teksten verstrekken de details van de beleidslijnen die met de beschikbare kredieten worden uitgevoerd. We benadrukken hier dat men bij de opmaak gebruik maakt van de internationaal gangbare definities en normering (FRASCATI-Manual en NABS-codes), zodat internationale vergelijking mogelijk is. Deze gegevens worden ook jaarlijks overgemaakt naar het federale en internationale niveau toe, zodat Vlaanderen tegemoet komt aan zijn internationale verplichtingen.

Daarnaast is er dit jaar als “thematische bestedingsanalyse” de besteding van de middelen, verdeeld via de twee financierende instellingen in Vlaanderen, met name het FWO-Vlaanderen voor het fundamenteel onderzoek en het IWT-Vlaanderen voor het industrieel onderzoek.

Het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid en de bestedingsanalyse zijn belangrijke beleidsinstrumenten voor de opvolging van het Vlaamse wetenschapsbeleid.

Ondertussen werden tijdsreeksen van de HBPWB's opgebouwd en analyses uitgevoerd voor de periode 1993-2001. De HBPWB's 1993, 1994 en 1995 werden retroactief geanalyseerd en gereconstrueerd. Zo bekomt men een soort historisch overzicht van alle Wetenschaps-BA's, het toont hun bewegingen over verschillende programma's door de jaren heen, het verdwijnen en ontstaan ervan. Kortom, de hele dynamiek van het HBPWB – en dus ook van het gevoerde wetenschapsbeleid.

De opbouw van de Speurgids blijft elk jaar identiek, om continuïteit en vertrouwdheid in de hand te werken. Deel I en Deel II zijn inleidende teksten, met een algemene uitleg over het Vlaams wetenschaps-, technologie- en innovatiebeleid, en over het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid en bestedingsanalyse. Vervolgens komt in Deel III het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid 2001 aan bod, met de kredieten en toelichtende teksten. Hoeveel middelen waren er in 2001 beschikbaar voor wetenschap, technologie en innovatie, en waarvoor zijn ze bestemd?

Hoofdstuk III.7 geeft analyses waardoor de verdeling van de middelen over de verschillende sectoren en actoren van het Vlaams wetenschapsbeleid duidelijker wordt – samen met de evolutie ervan.

Dit jaar werd ook weer een benaderende berekening toegevoegd van de O&O-kredieten als percentage van het Bruto Binnenlands Product-Vlaanderen, geplaatst in internationaal perspectief. Enige nuancering bij de interpretatie van die gegevens is echter vereist, zoals in hoofdstuk III.8 nader wordt toegelicht. Toch is duidelijk dat een verdere overheidsinspanning nodig is om Vlaanderen op het niveau te brengen (en te houden!) van onze belangrijkste handelspartners.

Deel IV omvat dan traditiegetrouw de bestedingsanalyse wetenschapsbeleid.

De realisatie van de Speurgids werd mogelijk door een beslissing van de Vlaamse regering d.d. 26 november 1999. Dit verleent continuïteit en steun aan de werkzaamheden in het kader van de jaarlijkse opmaak van het HBPWB, de bestedingsanalyse wetenschapsbeleid en de Speurgids. De monitoring van kredieten en inhoudelijke invulling van de Vlaamse begroting behoort immers tot de kerntaken van de administratie.

Aan de opmaak van HBPWB 2001 en Speurgids 2001 hebben de bevoegde administraties, VOI's, wetenschappelijke instellingen en onderzoeksinstellingen ten volle hun medewerking verleend – evenals de bevoegde kabinetten. Dat maakte het mogelijk de verschillende facetten van het Vlaams wetenschapsbeleid maximaal te belichten. Via deze weg wil ik dan ook nogmaals iedereen danken voor de geleverde bijdrage aan de meest recente Speurgids.

Greta Vervliet
adjunct-eerste opdrachthouder
Administratie Wetenschap en Innovatie

MEDEWERKERS

Leiding, coördinatie en eindverantwoordelijkheid: Greta Vervliet

Administratief medewerkers: Hilde Roden, Henri Gheysens

Contactpersonen op de kabinetten van Vlaams minister van:

- Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden: Roger Decourt
- Economie, Ruimtelijke Ordening en Media: Michèle Oleo
- Onderwijs en Vorming: Marc Luwel
- Leefmilieu en Landbouw: Aviel Verbruggen
- Werkgelegenheid en Toerisme: Mieke Van Gramberen
- Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen: Veerle Conings
- Cultuur, Jeugd, Stedelijk Beleid, Huisvesting en Brusselse Aangelegenheden: Antoon Boon
- Mobiliteit, Openbare werken en Energie: Claire Van De Velde
- Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport: Frank Becuwe (Monumenten en Landschappen), An Vermeersch (Sport), Christian Fieremans (Huisvesting)

Medewerkers uit het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap:

Bijdragen werden geleverd door:

- COO: Brigitte Mouligneau en Jos Van Cleynenbreugel (Buitenlands Beleid), Tine Mortelmans en Frank Steenput (Kanselarij en Voorlichting);
- AZF: Josée Lemaître (APS), Peter Anaf (APS);
- OND: Noël Vercruysse (Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek), Micheline Scheys (Beleidscoördinatie Onderwijs), Henri Duque (Begroting en Gegevensbeheer);
- WVC: Jan Casaert (Gezin en Maatschappelijk Welzijn), Patrick Ghelen (Preventieve en Sociale Gezondheidszorg), Frans Delbeke (RUG), Dirk Dewolf (Preventieve en Sociale Gezondheidszorg), Jos Van Rillaer (Cultuur);
- EWBL: Johan Troch (Werkgelegenheid), Jan Vereecke (ANRE), Gilbert Hulpiau (Lokale en regionale besturen), Linda Boudry (SIF), Jeroen Dejonckheere (Binnenlandse Aangelegenheden), Joris Nuyts (Landbouw), Luc Van Bellegem en Jean De Lescluze (VLAM);
- LIN: Jeroen Cockx (AMINAL), Marnix de Vrieze (Landbeheer), Sofie Houvenaghel (AROHM-Ruimtelijke Planning), Steven Eeckhout en Johan Vandenberghe (AROHM-Woonbeleid), Karine Peelman en Louis De Bisschop (Waterwegen en Zeewezen), Frank Mostaert (Waterbouwkundig Laboratorium), Paul Cattrysse (Wegen en Verkeer), Wilfried Goossens (Mobiliteitscel, Secretariaat-generaal), Bert De Bondt (Beleid, Secretariaat-generaal);
- WIM: Media, VRT: Tony Verstraete (Media); VLIZ en Zeewetenschappen: Rudy Herman (AWI), wetenschapsvoorlichting: Sabine Borrey (AWI);
- Emancipatieambtenaar: San Eyckmans, Fatima Tigra.
- FWO: Benno Hinnekint
- IWT: Dirk Maeckelberghe, Paul Zeeuwts
- IMEC: Marc Van Rossum
- VIB: Lieve Ongena, Jo Bury
- VITO: Dirk Fransaer
- CBGS: Thérèse Jacobs
- IAP: Guy De Boe
- IN: Ludo Polleunis, Eckhart Kuijken
- IBW: Jos Van Slycken
- KMSKA: Ben Van Beneden
- AQUAFIN: Chris Thoeye
- OVAM: Jean-Paul Verdoodt, Luc Vanacker
- VLM: Dirk Van Gijseghem
- VMM: Eddy Muylle

DEEL I

HET VLAAMS WETENSCHAPS-, TECHNOLOGIE- EN INNOVATIEBELEID

Onvergraven natuurlijke beekvallei met zeldzame natuurwaarden:
de Bosbeek in Limburg

(Foto IN)

Hoofdstuk – I.1

WETENSCHAPSBELEID – TECHNOLOGIEBELEID – INNOVATIEBELEID

Dit hoofdstuk wil een inzicht geven in wat het wetenschaps-, technologie- en innovatiebeleid betekent. Dit gebeurt aan de hand van internationaal gehanteerde definities, maar ook via de definities en begrippen zoals ze op Vlaams en federaal niveau werden uitgewerkt en vandaag worden gehanteerd. Er is echter ook een evolutie op te merken betreffende het oorspronkelijke begrip ‘wetenschapsbeleid’. Naarmate het maatschappelijk belang en de complexiteit van kennis en technologische ontwikkelingen toenamen, evenals de interesse en participatie door de overheden in internationale context, evolueerde immers ook het arsenaal aan begrippen, conform aan de wijzigende omstandigheden.

Oorspronkelijk werd het technologiebeleid immers opgevat als een deelsector, vervat in de brede term wetenschapsbeleid. Later werd de noodzaak gevoeld aan een aparte omschrijving van dit soort beleid, dat rechtstreeks verbonden is met technologische ontwikkeling. De klemtoon ligt nu echter ook op innovatie, waarmee men het geheel aan activiteiten bedoelt die vernieuwing stimuleren in industrie en maatschappij.

Het wetenschaps- en technologiebeleid wordt als volgt gedefinieerd in de akkoorden inzake internationale en federale wetenschappelijke samenwerking tussen de federale overheid, de Gemeenschappen en Gewesten:

“Het beleid betreffende onderzoek/ontwikkeling, de wetenschap en de techniek, de technologische innovatie, de openbare wetenschappelijke dienstverlening, de organisatie en de stimulering van het gebruik van wetenschappelijke en technologische kennis, de vorsers en andere personen die betrokken zijn bij de onderzoeksactiviteiten.”

Deze definitie beklemtoont inderdaad het complexe en multi-dimensionele aspect.

Ondertussen definieerde de Vlaamse Gemeenschap, in het kader van de strategische planning in de periode ‘96-‘99, een missie en permanente opdrachten voor het wetenschaps- en technologiebeleid.

Als missie wordt vooropgesteld:

“Het wetenschaps- en technologiebeleid moet de voorwaarden scheppen om hoogwaardig wetenschappelijk onderzoek en de technologische, maatschappelijke en culturele aanwending van de resultaten mogelijk te maken, in stand te houden, te verbreden en te verdiepen. Dit als noodzakelijke voorwaarde voor de instandhouding en de ontwikkeling van de welvaart en het welzijn van de gehele gemeenschap.”

Als permanente opdrachten voor het wetenschaps- en technologiebeleid worden aangegeven:

- de voorwaarden scheppen voor het instandhouden, verbreden en verdiepen van de basis van het wetenschappelijk kennen en het technologisch kunnen, teneinde de uitdagingen, verbonden aan de overgang naar een kennismaatschappij, op een doelgerichte en doelmatige wijze tegemoet te treden;
- zorg dragen voor de uitbouw en aanwending van een voldoende wetenschappelijke ondersteuning van het beleid – teneinde beleidsbeslissingen vorm te kunnen geven, uit te voeren en hun effecten te evalueren;
- stimuleren dat andere beleidsniveaus en -instanties in de samenleving hun eigen wetenschaps- en technologiebeleid kunnen definiëren en positioneren ten aanzien van het beleid van de overheid en van elkaar, om op deze wijze de effecten te optimaliseren;
- er zorg voor dragen dat de resultaten van het wetenschappelijk en het technologisch onderzoek benut worden om een concrete bijdrage te leveren tot de economische, maatschappelijke, culturele en geestelijke ontwikkeling van Vlaanderen.

Ondertussen werden deze definities nog aangevuld met de term ‘innovatie’. In het “Groenboek over innovatie” (1996) werd dit begrip omschreven als een synoniem voor het produceren van “(strategische) vernieuwing” en het economisch en maatschappelijk succesvol exploiteren van de nieuwe vindingen. Maar ook laagtechnologische innovatie, de meer geleidelijke innovaties bij productontwikkeling, productieprocessen en marketing-strategieën worden als minstens even relevant beschouwd voor het creëren van welvaart. Innovatie betekent het uitwerken van nieuwe oplossingen om te voorzien in de behoeften van de mensen en de maatschappij als geheel.

Innovatie wordt opgevat in ruime zin: niet alleen wetenschappelijk onderzoek is belangrijk (en een eerste vereiste), maar ook het globale innovatiesysteem – met de sociale, economische en legale aspecten die eraan verbonden zijn. Een essentiële rol is daarbij ook weggelegd voor onderwijs en vorming, voor het financiële kader (de beschikbaarheid van risicodragend kapitaal is essentieel), voor een efficiënte regeling inzake intellectuele eigendomsrechten e.d.

Innovatie van commerciële en managementcapaciteiten, evenals sociale innovatie, worden eveneens beschouwd als belangrijke factoren bij het creëren van werkgelegenheid en om tegemoet te komen aan evidente maatschappelijke behoeften.

Voor de overheid is een belangrijke rol weggelegd – onder meer als stimulator van de maximale valorisatie van onderzoeksresultaten. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het ondersteunen van de technologietransfer van universiteiten en onderzoeksinstituten naar de industrie toe. Ook dient de overheid te zorgen voor een goede infrastructuur – zowel de transport- en navigatiesystemen als de ‘informatiesnelwegen’. Verder kan men het uitzonderlijk belang benadrukken van een goede en duidelijke wetgeving en in het algemeen van het creëren van een gunstige omgeving voor innovatie.

De Vlaamse overheid onderschrijft dit standpunt en treft dan ook de nodige maatregelen om dit alles in concrete realisaties om te zetten, zoals verder uiteengezet in hoofdstuk I.3 en uitgebreid belicht in Deel III van deze Speurgids.

In het “decreet betreffende het voeren van een beleid ter aanmoediging van de technologische innovatie” (innovatiedecreet – B.S. d.d. 16.07.1999) neemt men voor de toepassing van het decreet de volgende definities aan:

1° ontwikkeling van wetenschappelijk-technologische kennis: onderzoek en haalbaarheidsstudies uitvoeren om nieuwe wetenschappelijk-technologische kennis tot stand te brengen;

2° verspreiding van wetenschappelijk-technologische kennis: wetenschappelijk-technologische kennis voor potentiële of effectieve gebruikers beschikbaar maken;

3° aanwending van wetenschappelijk-technologische kennis: wetenschappelijk-technologische kennis gebruiken om bestaande producten en diensten te verbeteren of nieuwe producten en diensten te ontwikkelen, of om het productieproces, de organisatiemethoden en de commercialisering te vernieuwen;

4° ondersteuning van wetenschappelijk-technologische kennis: alle activiteiten ondersteunen die bewerken dat wetenschappelijk-technologische kennis meer en beter ontwikkeld, verspreid en aangewend wordt, en die niet onder de punten 1°, 2° of 3° gerangschikt kunnen worden.

INTERNATIONALE DEFINITIES: WETENSCHAPPELIJKE ACTIVITEITEN – O&O – O&V – W&T

De term “wetenschappelijke activiteiten”, zoals gedefinieerd in de *FRASCATI-Manual*, omvat:

- Onderzoek en Ontwikkeling (O&O): “Op stelselmatige wijze uitvoeren van creatieve werkzaamheden met het doel het kennisbestand, met inbegrip van kennis van mens, cultuur en maatschappij, te vergroten en deze kennis te gebruiken om nieuwe toepassingen te ontwerpen”. Het is m.a.w. elke wetenschappelijke activiteit die tot doel heeft wetenschappelijke kennis te ontwikkelen (fundamenteel onderzoek), toepasbaar te maken (toepassingsgericht onderzoek) en ze toe te passen (ontwikkeling).
- Onderwijs en Vorming (O&V): “Alle activiteiten in het kader van het gespecialiseerd niet-universitair hoger onderwijs, het universitair onderwijs, het post-universitair onderwijs en verdere bijscholing en het georganiseerd, continu onderwijs ten behoeve van wetenschappers en ingenieurs”. Het betreft dus de financiering van de wetenschappelijke opleiding, bijvoorbeeld het deel van de werkingsuitkeringen aan de universiteiten, dat wordt aangewend voor universitair onderwijs.
- Wetenschappelijke en Technologische Dienstverlening (W&T): “activiteiten met betrekking tot onderzoek en ontwikkeling, die bijdragen tot het genereren, verspreiden en toepassen van wetenschappelijke en technische kennis”. Dit gaat om elke vorm van dienstverlening, zoals het uitvoeren van routinemetingen (zoals medische routineanalyses), wetenschappelijke en technologische informatieverstrekking (bijv. door bibliotheken of informatiecentra) en gegevensverzameling van algemeen belang (o.a. verzamelen van gegevens over sociaal-economische fenomenen). Beleidsgerelateerde studies en de werkzaamheden van administratieve entiteiten rond de analyse, evaluatie en monitoring van externe fenomenen zijn hierin begrepen.

Binnen O&O is er een verdere indeling volgens het type van onderzoek:

- fundamenteel onderzoek: “experimentele of theoretische werkzaamheden die in de eerste plaats tot doel hebben om nieuwe kennis te vergaren over de fundamenteen die aan verschijnselen en waarneembare feiten ten grondslag liggen, zonder daarbij een specifieke toepassing of een specifiek gebruik op het oog te hebben”;
- toegepast onderzoek: “oorspronkelijk onderzoek dat in de eerste plaats is gericht op een specifiek praktisch doel”;
- experimentele ontwikkeling: “systematische werkzaamheden op basis van bestaande, door onderzoek of praktische ervaring opgedane kennis, die tot doel hebben nieuwe of aanzienlijk verbeterde processen, systemen of diensten in te voeren”.

NABS-codes

De NABS-codes duiden het toepassingsdomein aan van het uitgevoerde onderzoek en worden dus uitsluitend toegepast op de O&O-kredieten. NABS staat voor “Nomenclatuur voor de analyse en vergelijking van wetenschapsbegrotingen en -programma’s”. Deze nomenclatuur werd voor het eerst in 1969 samengesteld en in 1975 en 1992 herzien. Door de snelle evolutie in sommige onderzoeksdomeinen, zijn de NABS-codes in feite nu reeds aan een volgende herziening toe. Een overzicht van de gebruikte codes vindt u verderop in deze Speurgids, en wel in deel III.

Hoofdstuk – I.2

Bevoegdheidsverdeling op Vlaams, federaal en internationaal niveau

Een eerste beleidsniveau is Vlaanderen. Sinds het Sint-Michielsakkoord van 1993 is de primaire bevoegdheid inzake wetenschapsbeleid immers aan de Gemeenschappen en Gewesten overgedragen. Dit betekent dat de Vlaamse Gemeenschap de volledige bevoegdheid heeft over het brede gamma van het wetenschaps-, technologie- en innovatiebeleid. Dit beleid vertrekt van de opleiding van onderzoekers en het stimuleren van fundamenteel onderzoek ter verrijking van onze kennisbasis. Men bouwt daar dan op verder voor de ontwikkeling van industrieel en maatschappelijk toepassingsgericht onderzoek. Uiteindelijk tracht het beleid dan de vindingen van het wetenschappelijk onderzoek maximaal te valoriseren. Een adequate wetenschapsvoorlichting en -communicatie maakt eveneens deel uit van het wetenschaps- en innovatiebeleid. Ook de internationale dimensie van wetenschap en industrie is een belangrijk facet.

Dit alles bestrijkt het hele scala van types wetenschappelijk onderzoek, met name het fundamenteel, niet-gericht onderzoek, het onderzoek in de prevalorisatiefase, het industrieel en maatschappelijk gericht onderzoek en uiteindelijk ook de industriële en maatschappelijke valorisatie van de onderzoeksresultaten.

Als grote bevoegdheidsdomeinen gelden vooreerst het onderwijs en onderzoek in de universiteiten, met als belangrijkste financieringsmechanismen de werkingsuitkeringen van de universiteiten, het Bijzonder Onderzoeksfonds en het FWO-Vlaanderen. Daarnaast is er als tweede grote pool de stimulering van het industrieel en maatschappelijk onderzoek, zoals dit onder meer wordt gefinancierd via het IWT-Vlaanderen, maar dat ook via technologietransfer en omkaderende maatregelen wordt ondersteund. Hierin kadert ook het onderzoek in de Vlaamse onderzoeksinstituten IMEC, VITO en VIB, alsook in de Vlaamse wetenschappelijke instellingen CBGS, IN, IBW, IAP en KMSKA. Bovendien wordt nog steun toegekend aan een hele reeks onderzoeksinstituten door de Vlaamse overheid. Een belangrijk aspect in dit alles is de opleiding, zoals dit onder andere via de specialisatiebeurzen IWT-Vlaanderen en de mandaten FWO-Vlaanderen wordt gesteund.

Het globale beleidskrediet van de Vlaamse Gemeenschap, zoals geïdentificeerd in het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid 2001 en in de verdere hoofdstukken uitgebreid beschreven, bedraagt 46,6 mld. BEF (1,16 mld. EUR).

Een tweede beleidsniveau is de federale overheid. Deze beheert nog het wetenschappelijk onderzoek in welbepaalde materies die onder zijn bevoegdheid ressorteren, evenals expliciet geformuleerde bevoegdheden en de bijhorende budgetten. De initiële beleidskredieten voor het totale federale interdepartementaal begrotingsprogramma wetenschapsbeleid 2001 bedragen 26,3 mld. BEF (0,65 mld. EUR). Het aandeel van de federale Diensten voor Wetenschappelijke, Technische en Culturele aangelegenheden (DWTC) bedraagt 14,2 mld. BEF (0,35 mld. EUR).

Zo heeft de federale overheid het ruimtevaartbeleid onder haar beheer, evenals de voogdij over de federale wetenschappelijke en culturele instellingen, met inbegrip van hun onderzoeksactiviteiten en hun openbare dienstverlening. De federale overheid kan ook nieuwe initiatieven en onderzoeksprogramma's opstarten, mits akkoord van de Gemeenschappen en Gewesten of op advies van de Federale Raad voor het Wetenschapsbeleid. Bovendien treedt de federale overheid samen met de Gemeenschappen en Gewesten op als het gaat om Belgische medewerking aan activiteiten van internationale onderzoeksorganen.

De samenwerking tussen de Gemeenschappen en Gewesten en het federale niveau op vlak van het wetenschapsbeleid wordt geregeld via een aantal samenwerkingsakkoorden. De belangrijkste daarvan zijn:

Samenwerkingsakkoord (B.S. 1 februari 1991) met betrekking tot de inrichting van de Commissies "Internationale Samenwerking (CIS)" en "Federale Samenwerking (CFS)" van de Interministeriële Conferentie voor Wetenschapsbeleid", d.d. 1 februari 1991.

Dit akkoord regelt onder meer het overleg over internationale aangelegenheden die de Staat, de Gemeenschappen en Gewesten aanbelangen; het voorbereiden van gemeenschappelijke standpunten voor aangelegenheden die geheel of gedeeltelijk betrekking hebben op materies onder de bevoegdheid van één of meer Gemeenschappen of Gewesten – met vetorecht van Buitenlandse zaken.

De CFS omvat gespecialiseerde organen, waaronder de CFS/STAT voor overleg inzake inventaris en statistieken.

Samenwerkingsakkoord (B.S. 17 juni 1995) houdende uitvoering van art. 6 bis §2, punt 6 van de Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen, ingevoegd door de wet van 8 augustus 1988 en gewijzigd bij de wet van 16 juli 1993.

Dit regelt specifiek de samenwerking inzake databanken en statistieken, met name "het bijhouden van een permanente inventaris van het wetenschappelijk potentieel van het land volgens regels vastgesteld in een samenwerkingsakkoord", en de inzameling en verwerking van statistieken die België aan de E.U. en de OESO dient toe te leveren.

Dit samenwerkingsakkoord regelt dus het verzamelen, publiceren en doorgeven van statistieken inzake wetenschap en technologie, gericht naar het internationale niveau. De datavergaring en de verwerking ervan gebeurt op het geëigende niveau. Dit betekent op het Vlaams niveau voor gegevens over Vlaamse overheidskredieten voor wetenschapsbeleid – en de kredieten voor O&O als onderdeel hiervan. De verwerkte gegevens worden doorgegeven naar het federale niveau, waar de integratie gebeurt van alle overheidskredieten voor België in zijn geheel, waarna de data worden doorgegeven naar het internationale niveau (E.U. en OESO).

Een derde niveau waarop het wetenschapsbeleid vorm krijgt, is de Europese Unie. Artikel 130 F van het verdrag van Maastricht stelt: "De E.U. heeft als doelstelling de wetenschappelijke en technologische grondslagen van de industrie van de Gemeenschap te versterken en de ontwikkeling van haar internationale concurrentiepositie te bevorderen, alsmede de onderzoeksactiviteiten te bevorderen die uit hoofde van andere hoofdstukken van dit Verdrag nodig worden geacht." Om dit alles te verwezenlijken, zijn er initiatieven inzake de stimulering van onderzoeksprogramma's, de verspreiding en de exploitatie van de onderzoeksresultaten, de stimulering van opleiding en mobiliteit in Europa. Verder streeft men naar coördinatie van onderzoek en ontwikkeling binnen de Gemeenschap en de Lidstaten.

De onderzoeksprogramma's, gestructureerd in het "Kaderprogramma", betekenen een belangrijke complementaire mogelijkheid tot onderzoeksfinanciering. Voor Vlaanderen betekent dit voor universiteiten, onderzoeksinstellingen en bedrijven samen een bijkomend budget in de grootteorde van 2 à 3 miljard BEF.

De Vlaamse Gemeenschap heeft zitting in de E.U.-programmacomités die de prioritaire lijnen van de onderzoeksprogramma's uitwerken en die zorg dragen voor het beheer ervan. Er is ook de aanwezigheid in de CREST (Comité voor Wetenschappelijk en Technisch Onderzoek), het hoogste Europees adviesorgaan voor wetenschap en technologie, samengesteld uit wetenschapsambtenaren van de Lidstaten. CREST brengt advies uit aan de Europese Commissie en aan de Ministerraad. Via deze kanalen kan ook Vlaanderen op het niveau van de E.U bijdragen tot de besluitvorming en het beheer inzake onderzoek en ontwikkeling.

Hoofdstuk – I.3

Het Vlaams wetenschaps-, technologie- en innovatiebeleid – Bevoegdheidsverdeling binnen de Vlaamse regering

WETENSCHAPS-, TECHNOLOGIE-, INNOVATIEBELEID

Vooreerst is er het “eigenlijke wetenschapsbeleid”. Het gaat hier om de organisatieafdeling 71 (Administratie Wetenschap en Innovatie), vanaf 2001 ingedeeld in vier begrotingsprogramma’s:

- 71.1 – algemeen wetenschapsbeleid
- 71.2 – wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorser
- 71.3 – wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit
- 71.4 – strategisch en beleidsgericht onderzoek

In de huidige Vlaamse regering is de bevoegdheid voor het eigenlijke wetenschapsbeleid verdeeld over twee ministers, met name de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming, en de Vlaamse minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media. Beiden treden evenwel op in nauwe samenwerking en onderling overleg, met het oog op een efficiënte besluitvorming en een coherent en slagkrachtig beleid.

De doelstellingen van het Vlaams wetenschaps- en technologiebeleid worden gekenmerkt door een vrij grote continuïteit. Daarbij komt als belangrijkste axioma naar voor dat het versterken van de innovatiecapaciteit in Vlaanderen moet bijdragen tot een duurzame welvaart en welzijn. Duurzame ontwikkeling staat dan ook centraal in het technologisch innovatiebeleid.

Nochtans worden een aantal nieuwe beleidsaccenten gelegd. Sommige daarvan zijn ingegeven door nieuwe uitdagingen die nù dienen te worden beantwoord, zoals het ernstig tekort aan gekwalificeerde onderzoekers – plus de nood aan een degelijke basisinfrastructuur en onderzoeksmogelijkheden aan universiteiten en hogescholen. Andere behoren tot de eigen beleidsopties van de bevoegde ministers.

In hun gezamenlijke beleidsnota “Wetenschaps- en Technologiebeleid – 2000-2004” stellen beide ministers een aantal beleidslijnen en beleidsprioriteiten vast, die hierna bondig worden omschreven – een uitgebreid en concreet overzicht van de beleidsinitiatieven wordt gegeven in het Deel III van deze Speurgids:

1. hertekenen en versterken van het tertiair onderwijs
2. het versterken van het fundamenteel grensverleggend wetenschappelijk onderzoek
3. het versterken van de collectieve infrastructuur van de universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstituten

Voor de realisatie van deze drie beleidslijnen worden de nodige maatregelen genomen, zoals de verhoging van de werkingsuitkeringen en investeringskredieten van de universiteiten, naast een drastische verhoging van de middelen van het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF). Op die manier wordt het fundamenteel onderzoek aan de universiteiten gestimuleerd, maar het reikt ook een oplossing aan om het nijpend tekort aan gekwalificeerde onderzoekers te milderen (zowel voor de industrie als voor de onderzoekswereld). Ook wordt geïnvesteerd in de uitbouw van een Vlaams hoogperformant computernetwerk met internationale links en toegang tot elektronische documentatiecentra.

4. het beleidsvoorbereidend onderzoek: een antwoord op de nieuwe maatschappelijke uitdagingen

Naarmate de problemen complexer worden, onderkent de Vlaamse overheid een grotere behoefte aan een degelijk onderbouwde besluitvorming. Beleidsrelevant onderzoek staat dan ook centraal in een beleid dat zich richt op duurzame ontwikkeling.

Beleidsrelevant onderzoek identificeert en bestudeert problemen en plaatst ze in een tijdspectief van drie tot vijf jaar – of zelfs langer. Dit onderzoekstype beoogt het genereren van informatie die de overheid toelaat proactief op te treden. Daarnaast is er het beleidsondersteunend onderzoek, gericht op het beantwoorden van punctuele beleidsvragen op de korte termijn.

5. het technologisch basisonderzoek: kennis ten dienste van het bedrijfsleven, de non-profit sector en de overheid

In een beleid, gericht op duurzame ontwikkeling, is het essentieel te investeren in kennis en technologieën die op middellange termijn (vier tot vijf jaar) oplossingen bieden voor economische of maatschappelijke problemen, of die duurzame alternatieven aanbieden voor de huidige aanpak.

Daarom is het noodzakelijk om het basisonderzoek te versterken. Dit levert immers resultaten die generisch van aard zijn: ze kunnen in meer dan één toepassing/sector worden aangewend. Naast de bestaande onderzoeksinstellingen, zullen nieuwe Vlaamse excellentiepolen worden ondersteund, met het oog op Vlaamse verankering.

6. ondersteuning van de technologische innovatie in het Vlaamse bedrijfsleven

Centraal staat hierbij de ondersteuning door de overheid van de technologische innovatie in de bedrijven. Projecten, door de bedrijven zelf voorgesteld, worden aan kwaliteitscriteria getoetst en krijgen steun indien ze hieraan beantwoorden. Het ingrijpen in andere innovatie-elementen (zoals nieuwe managementtechnieken e.d.) ligt veel moeilijker. De Vlaamse overheid heeft wel degelijk aandacht voor aspecten zoals bevordering van risicokapitaal, vereenvoudiging van de reglementering en normbepaling voor producten... Maar deze luiken maken vooral deel uit van het algemeen Vlaams economisch beleid. Binnen het technologiebeleid zal dan ook vooral de nadruk liggen op de steun aan technologische projecten, voorgesteld door de bedrijven zelf. Het groeperen van bedrijven rond een bepaalde technologische basis is ook een belangrijk aandachtspunt.

7. ondersteuning van de wetenschapsvoorlichting

Om een voldoende maatschappelijk draagvlak te ontwikkelen en te behouden, dient de bevolking in al zijn geledingen te worden geïnformeerd over de nieuwste technologische ontwikkelingen. Ook dient men bij de jeugd de interesse voor wetenschap en technologie aan te scherpen, onder andere vanwege het schrijnend tekort aan mankracht in hoogtechnologische sectoren. Drie belangrijke doelgroepen zijn de jeugd, het grote publiek en de ondernemers.

8. rationalisatie door herschikking van de administratieve structuren

Op basis van een grondige doorlichting streeft men naar een vereenvoudiging van de administratieve structuren. In dit kader hoort ook de uitbouw van een volwaardig instrumentarium voor beleidsindicatoren.

Een belangrijke fundamentele beleidslijn doorheen dit alles, is dat het eigen initiatief van de actoren primeert – zowel aan de universiteiten als in de onderzoeksinstellingen en de industrie.

Bij dit alles wordt uiteraard het belang van de internationalisatie van wetenschap en technologie niet uit het oog verloren.

Het wetenschaps-, technologie- en innovatiebeleid wordt uitgebreid beschreven in de hoofdstukken III.1 (algemeen wetenschapsbeleid), III.2 (wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorser), III.3 (wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit) en III.4 (strategisch en beleidsgericht onderzoek) van deze Speurgids.

SECTORAAL WETENSCHAPSBELEID

Het is duidelijk dat het betrokken beleid ingrijpt op alle aspecten van onze omgeving en activiteiten. Het beleid inzake milieu, economie, volksgezondheid enz. is dan ook volledig verweven met het “eigenlijke wetenschapsbeleid” en wordt geschaagd door een “sectoraal wetenschapsbeleid”. Dat laatste is verantwoordelijk voor de initiatieven inzake wetenschappelijk onderzoek dat kennis aanbrengt voor het specifieke beleidsdomein (met inbegrip van het beleidsondersteunend onderzoek), evenals de andere wetenschappelijke activiteiten die er nauw mee verbonden zijn. Derhalve zijn alle ministers van de Vlaamse regering bevoegd voor welbepaalde basisallocaties waarop kredieten voor wetenschapsbeleid zijn ingeschreven, voor wat hun specifiek bevoegdheidsdomein betreft.

Het sectoraal wetenschapsbeleid komt uitgebreid aan bod in hoofdstuk III.5 van deze Speurgids.

Administratieve structuren van het Vlaams wetenschapsbeleid

Hier wordt een bondig beeld geschetst van de opbouw van de administratieve structuur voor het beheer van het wetenschapsbeleid. Deze bestaat uit:

Een centrale administratie: de Administratie Wetenschap en Innovatie. De AWI ondersteunt de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming en de Vlaamse minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media bij de voorbereiding en implementatie van het beleid. De administratie is ondergebracht in het departement Wetenschap, Innovatie en Media van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De dienst werd opgericht bij het in voege treden van het decreet op het Bestuurlijk Beleid van 12 december 1990.

De belangrijkste kerntaken van de AWI zijn:

- de voorbereiding, implementatie en ondersteuning van het beleid; beleidsvoorbereiding, onder meer d.m.v. de opmaak van een meerjarenbegroting, beleidsevaluatie – onder meer door doelmatigheidsanalyses;
- de horizontale coördinatie van het wetenschaps- en technologiebeleid, intern in het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en met de relevante Openbare Instellingen en de Vlaamse Instellingen van Openbaar Nut;
- het verdedigen van de standpunten van de Vlaamse regering en Vlaamse Gemeenschap in federale en internationale overlegorganen, het bekendmaken van onderzoeksacties op deze niveaus en het stimuleren en ondersteunen van Vlaamse wetenschappers in hun deelname. Het bevorderen van de bilaterale samenwerking;
- het coördineren en uitvoeren van acties inzake wetenschapsinformatie;
- monitoring van het wetenschaps- en technologiebeleid en de effecten ervan en de uitbouw van instrumenten van kwaliteitsmeting en -evaluatie;
- het opvolgen van de wetenschappelijke en technologische evolutie op het Vlaamse, het federale en het internationale niveau.

De administraties, verantwoordelijk voor het sectorale wetenschapsbeleid: binnen de departementen AZF, COO, OND, WVC, EWBL, LIN en WIM (voor wat het Mediabeleid betreft), zijn de verschillende administraties bevoegd voor de wetenschapspolitieke initiatieven die hun beleid ondersteunen en gestalte geven.

De instellingen FWO-Vlaanderen en IWT-Vlaanderen:

IWT-Vlaanderen: voert het beleid uit naar de industrie toe en werkt binnen de richtlijnen van de voogdijminister, de Vlaamse minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media. Het is een intermediair organisme dat de financiële middelen verdeelt naar de bedrijven en onderzoeksinstituten, volgens vastgelegde selectiecriteria en evaluatie- en beslissingsprocedures.

FWO-Vlaanderen: voert het beleid uit inzake het fundamenteel onderzoek naar de universiteiten toe en werkt binnen de richtlijnen die door de Vlaamse Minister van Onderwijs en Vorming worden verstrekt. Het is een intermediair organisme dat de financiële middelen verdeelt onder de universiteiten en onderzoeksinstellingen. Ook dit gebeurt volgens vastgelegde selectiecriteria en procedures voor evaluatie- en besluitvorming.

De drie onderzoeksinstellingen:

Het Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum (IMEC): onderzoeksactiviteiten en dienstverlening op vlak van de micro-elektronica in het algemeen en de technologie van geïntegreerde schakelingen in het bijzonder.

Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO): onderzoek en ontwikkeling en dienstverlening in drie onderzoeksdomeinen: niet-nucleaire energie, leefmilieu, grondstoffen en nieuwe materialen.

Het Vlaams Interuniversitair instituut voor de Biotechnologie (VIB): stimuleren van onderzoek en valorisatie van de onderzoeksresultaten op het domein van de biotechnologie.

De vijf wetenschappelijke instellingen:

Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudien (CBGS)

- bestudeert en onderzoekt de bevolkings- en gezinsvraagstukken om actiemiddelen te ontwikkelen voor een demografisch beleid en het gezinsbeleid;
- geeft advies inzake bevolkings- en gezinsbeleid;
- publiceert de resultaten van zijn onderzoek.

Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer

- verricht wetenschappelijke studies en onderzoek in verband met de bossen, het wildbeheer en de zoetwatervisserij;
- verspreidt de verworven kennis en ervaring bij de bevoegde instanties.

Instituut voor Natuurbehoud

- verricht wetenschappelijke studies en onderzoek in verband met het natuurbehoud;
- verricht toegepast ecologisch en ecohydrologisch onderzoek;
- verzamelt documentatie, stelt kennis en inzichten inzake natuurbehoud ter beschikking van de bevoegde overheden;
- verstrekt, in opdracht van de bevoegde minister, wetenschappelijke informatie en verleent advies aan openbare diensten en rechtspersonen.

Instituut voor het Archeologisch Patrimonium

- beheert en beschermt het archeologisch patrimonium in Vlaanderen;
- verricht er wetenschappelijk onderzoek over.

Koninklijk Museum voor Schone Kunsten – Antwerpen (KMSK)

- verwerft, conserveert, restaureert en exposeert eigen kunstbezit;
- verricht wetenschappelijk onderzoek;
- publiceert fondscatalogi en jaarboeken;
- organiseert tentoonstellingen in het KMSK zelf en in het buitenland;
- organiseert educatieve activiteiten: vorming van educatieve assistenten, cursussen voor volwassenen, lessen voor leerkrachten en scholen, rondleidingen, voordrachten en jeugdate-liers, publicaties;
- organiseert documentaire activiteiten: vakbibliotheek, archief en collectieregister.

De adviesorganen:

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid formuleert aanbevelingen over het wetenschaps- en technologiebeleid aan de Vlaamse regering en het Vlaamse Parlement. De raad doet dit op verzoek of op eigen initiatief.

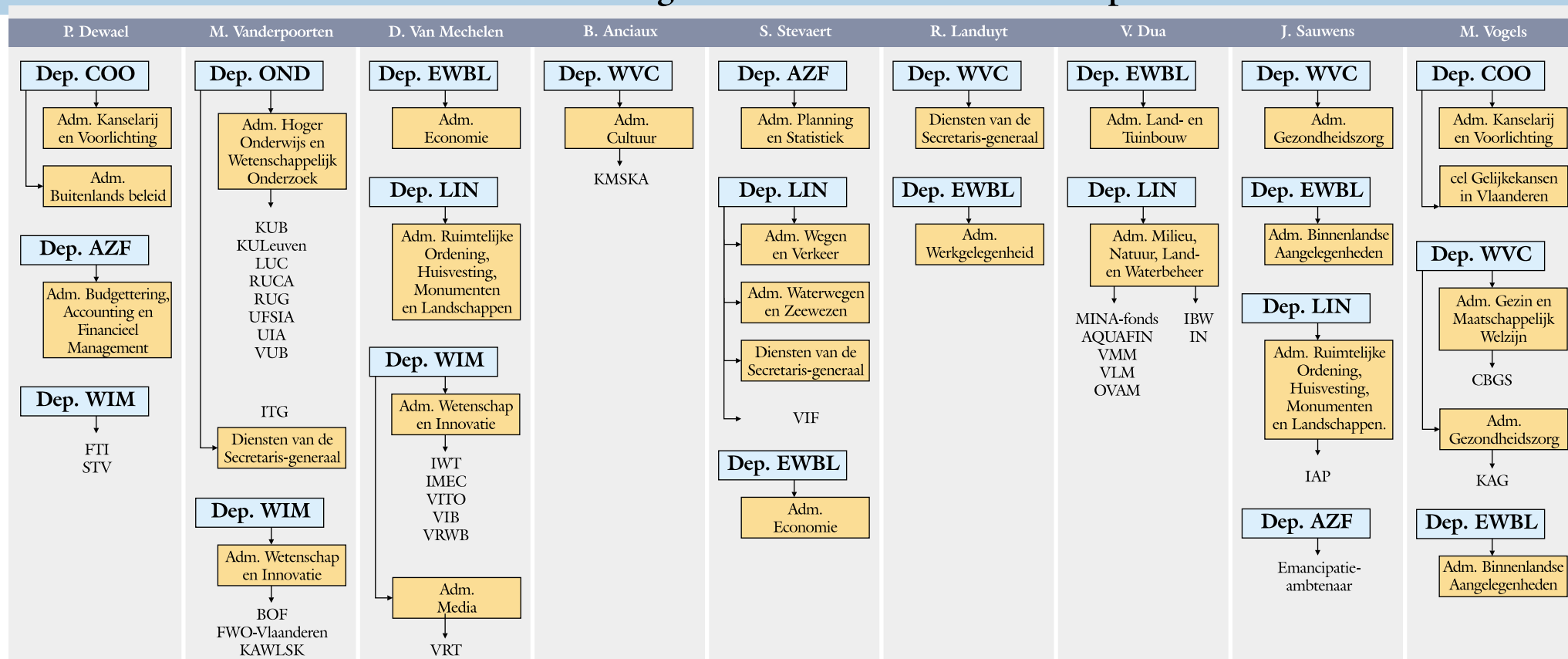
De Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten formuleert adviezen en voorstellen aan de Vlaamse regering op het gebied van de wetenschappen, letteren en schone kunsten.

De Koninklijke Academie voor Geneeskunde formuleert adviezen aan de Vlaamse regering inzake de geneeskundige wetenschappen, medische opleiding en dito praktijkvorming.

Een uitvoeriger beschrijving van de instellingen en adviesorganen is terug te vinden in het “Speurboekje Wetenschap, Technologie en Innovatie 1996”. Verder werden in de opeenvolgende Speurgidsen bestedingsanalyses opgenomen met uitgebreide beschrijving van de activiteiten van IWT en FWO (1996 en 1999), de onderzoeksinstellingen IMEC en VITO (1997) en de vijf wetenschappelijke instellingen (1998).

Bijgaande figuur geeft een overzicht van de bevoegdheidsverdeling van de leden van de Vlaamse regering voor het wetenschapsbeleid en zijn actoren, de verschillende departementen en administraties, Vlaamse Openbare Instellingen, onderzoeks- en wetenschappelijke instellingen.

Ministeriële bevoegdheid in verband met wetenschapsbeleid

IMEC: Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum
 VITO: Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
 VIB: Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie
 CBGS: Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies
 IN: Instituut voor het Natuurbehoud
 IBW: Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer
 IAP: Instituut voor het Archeologisch Patrimonium
 KMSKA: Koninklijk Museum voor Schone Kunsten – Antwerpen
 ITG: Instituut voor Tropische Geneeskunde 'Prins Leopold'
 KAG: Koninklijke Academie voor Geneeskunde
 KAWLSK: Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten
 MINA: Milieu en Natuur-Fonds

AQUAFIN: Aquafin
 OVAM: Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest
 VLM: Vlaamse Landmaatschappij
 VMM: Vlaamse Milieumaatschappij
 FWO-VL: Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen
 IWT-VL: Instituut voor de aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie in Vlaanderen
 AZF: departement Algemene Zaken en Financiën
 COO: departement Coördinatie
 EWBL: departement Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse Aangelegenheden en Landbouw
 LIN: departement Leefmilieu en Infrastructuur

OND: departement Onderwijs
 WIM: departement Wetenschap, Innovatie en Media
 WVC: departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur
 VRWB: Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid
 KUB: Katholieke Universiteit Brussel
 KULeuven: Katholieke Universiteit Leuven
 LUC: Limburgs Universitair Centrum
 RUC: Universitair Centrum Antwerpen
 RUG: Universiteit Gent
 UFSIA: Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius Antwerpen
 UIA: Universitaire Instelling Antwerpen
 VUB: Vrije Universiteit Brussel

DEEL II

HORIZONTAAL BEGROTINGSPROGRAMMA WETENSCHAPSBELEID EN BESTEDINGSANALYSE

Een correcte in-situbemonstering via de meetwagen is een belangrijk element bij het streven naar een oplossing van milieuproblemen.

(Foto VITO)

Omschrijving – doelstelling

HORIZONTAAL BEGROTINGSPROGRAMMA WETENSCHAPSBELEID

Het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid (HBPWB) geeft het globale budgettaire overzicht van de bevoegdheden, acties en programma's die voor wetenschap, technologie en innovatie in de begroting voor een welbepaald jaar staan ingeschreven. In de administratieve uitgavenbegroting worden de basisallocaties, die geheel of gedeeltelijk bestemd zijn voor wetenschapsbeleid, aangeduid met de letter "W".

Het HBPWB geeft zicht op de kredieten die in de verschillende departementen en Vlaamse Openbare Instellingen (VOI's) bestemd zijn voor activiteiten rond wetenschapsbeleid. Het geeft de bestemming aan voor de middelen en wie er bij de uitvoering betrokken is.

Het overzicht van de kredieten per jaar toont de inspanningen van de Vlaamse overheid om wetenschappelijke activiteiten in Vlaanderen te financieren. Bij de cijfergegevens worden per basisallocatie toelichtingen gegeven, samen met de inhoudelijke beleidsinvulling van de kredieten. Derhalve kan men uit het jaarlijkse HBPWB afleiden welke op dat ogenblik de accenten zijn binnen het globale wetenschapsbeleid en de diverse beleidsdomeinen. Via tijdreeksen kan dan nagegaan worden welke evoluties het Vlaamse wetenschapsbeleid tekenen.

Voor verdere analyse van deze kredieten wordt voor elke basisallocatie tevens de proportie aangeduid van de verschillende wetenschappelijke activiteiten die in deze soort kredieten te onderscheiden zijn: onderzoek en ontwikkeling (O&O), onderwijs en vorming (O&V) en wetenschappelijke en technologische dienstverlening (W&T). De indeling O&O, O&V en W&T volgt de internationale definities conform de FRASCATI-Manual (voor deze definities zie hoofdstuk I.1).

De OESO neemt de middelen voor O&O in statistieken op, om de inspanningen van overheid en bedrijven in verschillende landen te kunnen vergelijken. Voor België wordt een federaal overzicht van de kredieten voor wetenschapsbeleid opgemaakt, dat zowel O&O, O&V en W&T omvat. De gegevens voor O&O, die aan de OESO worden overgemaakt, worden afgesplitst van de twee andere activiteiten. Binnen de O&O-kredieten dient nog verder te worden aangegeven welke de verdeling is per onderzoeksdomein, geklasseerd volgens de NABS-code (Nomenclatuur voor de analyse en vergelijking van wetenschapsbegrotingen en -programma's – zie eveneens hoofdstuk I.1).

Een goed gestructureerd en correct samengesteld HBPWB is dus cruciaal om correcte gegevens te kunnen verspreiden naar het internationale forum. Men moet echter ook een doorzichtig en

coherent begrotingsprogramma opstellen ten behoeve van de beleidsmensen en alle betrokkenen bij het Vlaamse wetenschapsbeleid.

BESTEDINGSANALYSE WETENSCHAPSBELEID

De bestedingsanalyse geeft een overzicht van de werkelijk bestede middelen gedurende de afgelopen jaren. Zo kan men een evaluatie doorvoeren van het daadwerkelijk gevoerde beleid inzake wetenschap en technologie.

De bestedingsanalyse maakt het mogelijk de besteding van de middelen voor wetenschapsbeleid door te lichten. Daartoe dient men systematisch de vastleggingen en ordonnanceringen te volgen, uitgevoerd op basisallocaties met kredieten voor wetenschapsbeleid. Er dient onder meer te worden bevraagd naar de aard van de gefinancierde wetenschappelijke activiteit (O&O, O&V, W&T), naar de begunstigde (universiteiten, onderzoeksinstituten,...), naar de aard van de gefinancierde wetenschappelijke activiteit, enz.

De bedoeling van de opmaak van een dergelijke bestedingsanalyse is veelzijdig:

- inzicht in de finale besteding van de middelen, voorzien in de horizontale begroting wetenschapsbeleid: het is belangrijk te weten hoeveel van de begrote middelen uiteindelijk effectief werden besteed – en waaraan. Maar ook waarom sommige middelen niet (of anders dan voorzien) werden aangewend – en welke mechanismen hier eventueel spelen. Een correct inzicht in de bestedingen is immers één van de parameters om toekomstige behoeften te screenen;
- indirect kan de overheidsinterventie in de sector van het wetenschapsbeleid worden geanalyseerd;
- inzicht in de verdeling van de middelen over de wetenschappelijke disciplines of onderzoeksdomeinen;
- inzicht in de verdeling ervan over de verschillende categorieën van beneficianten;
- inzicht in de verdeling volgens type van wetenschappelijke activiteit (O&O, O&V of W&T);
- het toetsen van de visie van de overheid m.b.t. het wetenschapsbeleid, m.a.w. of ze door de investeringen in het wetenschapsbeleid effecten op korte termijn dan wel resultaten op langere termijn heeft beoogd – en of deze doelstellingen ook werden bereikt;
- mogelijkheid tot evaluatie van betalings- en controleprocedures.

Zo vormt de bestedingsanalyse een rechtstreekse aanzet tot de doelmatigheidsanalyse. Deze is immers een analyse van de middelen, de activiteiten, de geleverde prestaties en ook de bereikte effecten in functie van de vooropgezette doelstellingen. De doelmatigheidsanalyse maakt daarbij gebruik van maatstaven en indicatoren en moet een beeld geven van de zuinigheid, efficiëntie en effectiviteit van het beleid. De bestedingsanalyse kan hiervoor een gefundeerde basis vormen.

Het HBPWB en de bestedingsanalyse zijn derhalve te gebruiken als instrumenten voor de bijsturing van het wetenschapsbudget en voor de allocatie van middelen over de verschillende wetenschapsdomeinen, types van onderzoek en instellingen.

Opmaak van het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid en bestedingsanalyse

HORIZONTALAAL BEGROTINGSPROGRAMMA WETENSCHAPSBELEID

Voor de opmaak van het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid (HBPWB) gebeurt er een systematische gegevensinzameling van de “wetenschaps”-basisallocaties, en er is ook een analyse qua inhoudelijke invulling. Een groot gedeelte van de gegevens is afkomstig van de terzake bevoegde administraties en Vlaamse Openbare Instellingen.

Bij de opmaak van het HBPWB gelden volgende principes:

1° De cijfergegevens moeten vergelijkbaar zijn op federaal vlak en op internationaal niveau, waar alle data worden verzameld en gepubliceerd (Europese Unie en OESO).

De middelen voor Onderzoek en Ontwikkeling worden door de OESO in statistieken opgenomen, om de inspanningen van overheid en bedrijven op internationaal vlak te vergelijken. Daarom worden bij de opmaak van het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid internationaal gangbare definities (zoals omschreven in de FRASCATI Manual) alsook de internationale nomenclatuur NABS gebruikt (definities zie hoofdstuk I.1).

2° Het HBPWB bevat alleen de vastleggingskredieten en vastleggingsmachtigingen. Deze geven de beleidsruimte aan voor een bepaald beleidsdomein. De ordonnanceringskredieten worden dus niet opgenomen.

Het “Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid” geeft het beleid weer dat de overheid rond wetenschap, technologie en innovatie wenst te voeren. Dit gebeurt door een overzicht van de beschikbare kredieten en de bijhorende inhoudelijke invulling.

3° Het HBPWB dient coherent en doorzichtig te zijn, op basis van volgende principes:

- Alle basisallocaties dienen duidelijk te verwijzen naar die wetenschappelijke activiteiten die ermee gefinancierd worden.
- Ze dienen daarenboven hun karakter van “Wetenschaps”-basisallocatie constant te behouden gedurende meerdere jaren. Zo wordt een analyse mogelijk over een langere tijdspanne.
- Het HBPWB moet een overzicht bieden over alle verschillende financieringsvormen, acties en programma's die samen het Vlaams wetenschapsbeleid uitmaken.
- Bij de overzichtstabellen met de kredieten wetenschapsbeleid, dient men per basisallocatie toelichtende teksten op te maken over de inhoud van de projecten en initiatieven waarvoor de fondsen worden aangewend.
- Het HBPWB moet ook voor belangrijke fondsen, wetenschappelijke instellingen en onderzoeksinstellingen een overzicht en toelichting van de belangrijkste beleidslijnen geven.

BESTEDINGSANALYSE WETENSCHAPSBELEID

Om de uitvoering van de bestedingsanalyse voor de departementale kredieten wetenschapsbeleid binnen het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap mogelijk te maken, werd gedurende het jaar 1996 een grondig onderzoek opgezet naar een haalbare methodologie. Eind 1996 werd dit afgesloten met de identificatie van een aantal mogelijkheden. Aangezien uitsluitend ten behoeve van de bestedingsanalyse wetenschapsbeleid natuurlijk geen grondige wijzigingen aan het financieel systeem konden worden uitgevoerd, besliste men om pragmatisch te werk te gaan voor de uitvoering van de bestedingsanalyse wetenschapsbeleid.

Een eerste oefening werd uitgevoerd voor de bestedingsanalyse van het wetenschapsbudget 1997. In een eerste benadering werd deze analyse uitgevoerd door extractie van gegevens uit het financieel systeem: de begunstigde, het vastgelegde krediet, een summiere omschrijving van de bestemming van het krediet, de ordonnanceringen die de dossieruitvoering begeleiden en het saldo van het vastleggingskrediet. Zo kan men de uitgaven op de wetenschapsbeleid-basisallocaties systematisch opvolgen, zij het dat de aldus bekomen informatie te beperkt is. De initiële opvolging via het financieel systeem, werd dan later aangevuld met de gegevens wetenschapsbeleid – via het invullen van een bestedingsfiche per vastleggingsdossier, met telkens een omschrijving van de bestemming der vastgelegde kredieten, de begunstigde(n), de kostensoort (personeel, werking, uitrusting, eventuele overhead), het voorwerp van de bestedingen: ofwel O&O (en welk type daarvan – fundamenteel, toegepast of beleidsgericht) of O&V resp. W&T, plus de NABS-code.

Uit de resultaten van deze eerste oefening bleek dat de bestedingsanalyse wetenschapsbeleid wel degelijk nuttig is als beleidsondersteunend instrument. Zo kon er uit afgeleid worden dat 99,7% van het wetenschapsbudget reëel werd besteed en dat er dus een grote overeenkomst was tussen de geplande en de uiteindelijk uitgevoerde wetenschapsbegroting. Dit weliswaar mits bepaalde (meestal kleine) verschuivingen van kredieten op de W-BA's binnen de departementen – een normaal verschijnsel in de loop van de beleidsuitvoering.

De gebruikte methode met bestedingsfiches bleek echter niet voor herhaling vatbaar. Er is een meer structurele, geautomatiseerde methode nodig. Dit werd trouwens reeds eerder gesteld. De uitwerking van een geïntegreerd en geautomatiseerd systeem zal terug op de agenda worden geplaatst bij de structurering van het nieuwe financieel systeem, zodat men in één beweging de verschillende bestedingsanalyses kan organiseren volgens eenzelfde mechanisme.

De methode dient zo te worden georganiseerd, dat de bestedingsfiche qua notatie het wetenschapsdossier over het ganse verloop van het behandelingsproces volgt, vanaf de dossierbehandelaar tot de allerlaatste uitbetaling en zelfs de eventuele evaluatie achteraf. Een en ander kan verlopen via INTRANET.

Van in het begin werd gesteld dat elke bestedingsfiche het dossier diende te volgen in de verschillende stappen van zijn behandeling. De invulling van de wetenschapsgebonden gegevens (O&O, type O&O, kostensoort, e.d.) dient te gebeuren door de dossierbehandelaar, aangezien deze nauwkeurig weet om welke materie het gaat. Daarna dient de fiche het dossier te volgen naar de vastleggingscontroleur en de ordonnateur. De behandeling van deze materie dient dus geïntegreerd te worden in de normale werkzaamheden van de betrokken administratie. Het proces zou (ten dele) kunnen geautomatiseerd worden via coderingen voor de gegevens wetenschapsbeleid, met dien verstande dat dit slechts een instrument is om het werk systematisch uit te voeren. Dit alles dient volgens een vaste systematiek te gebeuren, van de initiatie, de coördinatie en de inhoudelijke opvolging tot de analyse.

Voorlopig worden de bestedingen wetenschapsbeleid opgevolgd via het financieel systeem, aangevuld met thematische bestedingsanalyses, zoals die reeds in diverse eerdere Speurgidsen werden gepubliceerd. De bestedingsanalyse van het wetenschapsbudget 1998 via het financieel systeem, bevestigde nogmaals de eerdere vaststelling dat het geplande Vlaams wetenschaps-

budget ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd, en dat de middelen voor praktisch 100% (98,95% van de initiële kredieten en 99,64 % van de aangepaste kredieten) worden besteed. Hetzelfde werd ook vastgesteld voor het wetenschapsbudget 1999 (99,8% van de initiële kredieten en 99,4% van de aangepaste kredieten).

Voor de bestedingsanalyse van de financiële middelen, verdeeld via het FWO en IWT, evenals voor de bestedingsanalyses voor de onderzoeksinstituten IMEC, VITO en VIB en de vijf wetenschappelijke instellingen, wordt beroep gedaan op het intern systeem van boekhouding, gegevensverzameling en bestedingsanalyses die daar worden uitgevoerd. De analyses worden voornamelijk uitgevoerd door de instellingen zelf, op basis van de opgevraagde gegevens.

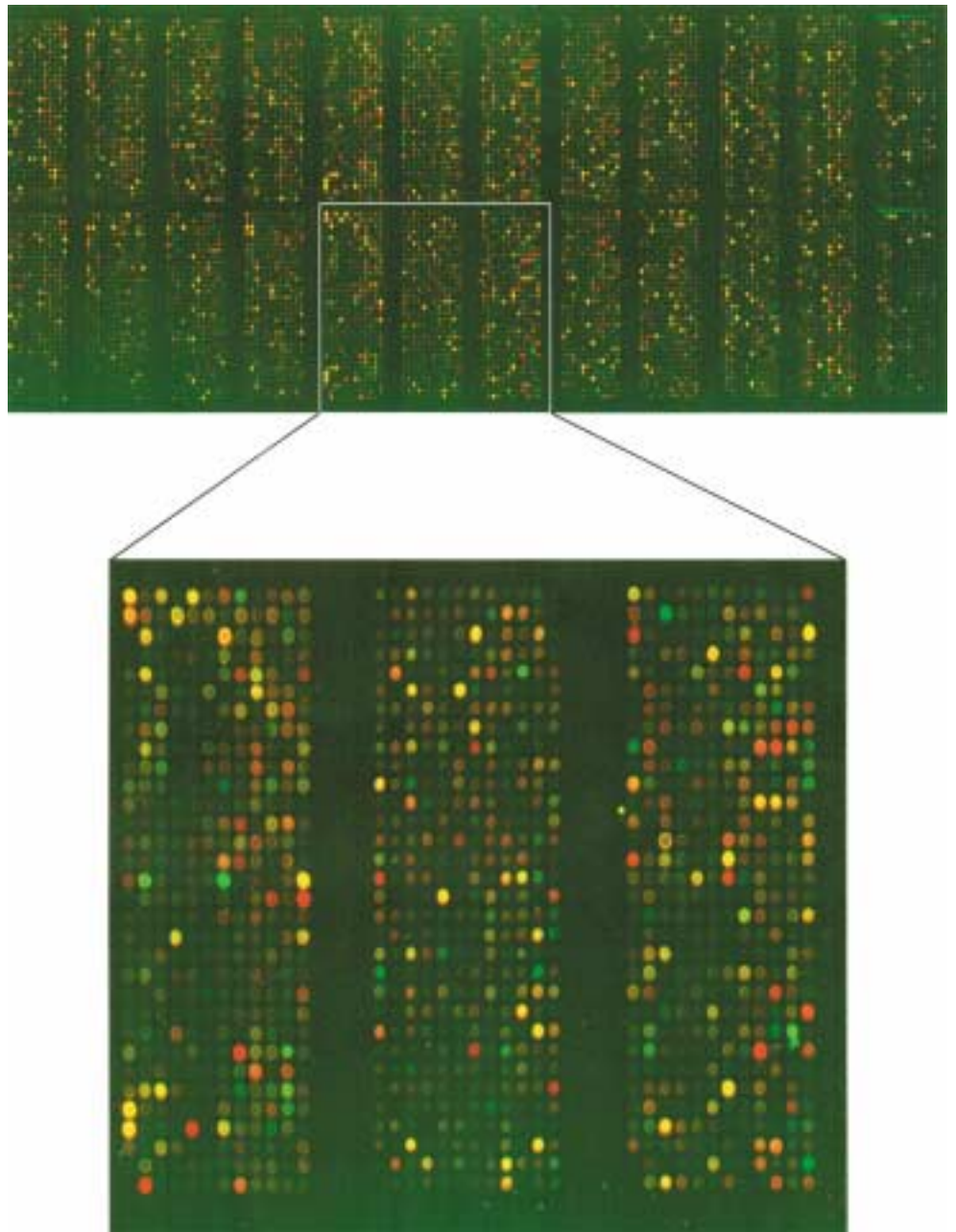
In het Speurboekje 1996 werd de besteding van de middelen, verdeeld via FWO en IWT, toegelicht. De Speurgids 1997 gaf de bestedingsanalyse voor IMEC en VITO. In de Speurgids 1998 werden de vijf Vlaamse wetenschappelijke instellingen belicht: met name het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer (IBW), het Instituut voor Natuurbehoud (IN), het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium (IAP), het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies (CBGS) en het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten – Antwerpen (KMSKA).

In de Speurgids 1999 werden vooreerst de resultaten van de eerste systematische uitvoering van de bestedingsanalyse voor de departementale kredieten wetenschapsbeleid bondig voorgesteld en besproken, dit voor het wetenschapsbudget (HBPWB) 1997. Aansluitend hierbij was er een grondiger belichting van de thematische bestedingsanalyse “wetenschapsinformatie”, met daarnaast een beschrijving van de evolutie van de bestedingen van de FWO- en IWT-kredieten over het voorbije decennium.

De Speurgids 2000 gaf een uitgebreide thematische bestedingsanalyse Milieuonderzoek. Er werd daarbij nagegaan hoeveel Vlaamse overheidsmiddelen over de periode 1994-1999 werden ingezet voor het milieuonderzoek – in de ruime zin van het woord – en welke de belangrijkste gefinancierde onderzoeksthema's waren.

In deze Speurgids 2001 worden de geactualiseerde bestedingsanalyses gegeven voor FWO-Vlaanderen en IWT-Vlaanderen. De steun voor mandaten en onderzoeksprojecten via het herverdelend mechanisme van deze financierende instellingen – voor fundamenteel versus industrieel onderzoek – heeft een belangrijke ondersteunende functie in het geheel van het Vlaams wetenschapsbeleid.

HORIZONTAAL BEGROTINGSPROGRAMMA WETENSCHAPSBELEID 2001

Aan de hand van microroosters kunnen de eigenschappen van een groot aantal stukjes DNA gelijktijdig worden opgespoord: "Elk vlekje visualiseert de mate waarin één bepaald gen tot expressie komt".

VIB – MAF (Micro-Array Facility) – Dr. Paul Van Hummelen

Dit overzicht van het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid (HBPWB) voor 2001 omvat:

- de kredieten op de basisallocaties (BA's) van de eigenlijke begroting wetenschapsbeleid, on-dergebracht in de begrotingsprogramma's
 - 71.1 Algemeen wetenschapsbeleid;
 - 71.2 Wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorser;
 - 71.3 Wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit;
 - 71.4 Strategisch en beleidsgericht onderzoek,die rechtstreeks ressorteren onder de bevoegdheid van de minister van Onderwijs en Vor-ming of de minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media – of die onder de ge-deelde bevoegdheid van beide vallen.
De basisallocaties van de vroegere programma's 71.1, 71.2 en 71.3 werden herverdeeld over de vier hoger genoemde begrotingsprogramma's, volgens de finaliteit van de aanwending der kredieten.
- de kredieten voor wetenschap en technologie, die zijn voorzien op BA's die in de begroting ressorteren onder andere ministers van de Vlaamse regering.

Het overzicht van de kredieten voor wetenschap en technologie volgt de normale hiërarchische indeling van de administratieve begroting:

- departement
- organisatieafdeling (OA)
- begrotingsprogramma (progr.)
- basisallocatie (BA)

Het HBPWB groepeerde alle basisallocaties voor het wetenschaps- en technologiebeleid, met een overzicht van de beleidsmiddelen voor de diverse begrotingsprogramma's binnen de grote organisatieafdelingen. Die komen overeen met de administraties binnen een departement. De (begrotings)programma's zijn in feite de verschillende beleidsdomeinen die hieronder ressorteren. Zo hoort organisatieafdeling 42 bij de administratie Gezondheidszorg, met daarbinnen de programma's 42.1 (Volksgezondheid), 42.2 (Medisch-sociaal beleid) enzovoort.

De begrotingsprogramma's sommen de basisallocaties op, steeds als een genummerd onderdeel van de administratieve begroting, met de kredieten die op deze laatste zijn ingeschreven en gekoppeld aan hun bestemming.

De vijf eerste hoofdstukken van Deel III bieden een overzicht van de budgetten voor wetenschap en technologie voor 2001, op basis van de programma's. Daarbij geeft men alleen de beleidskredieten (vastleggingen) weer: niet-gesplitste en gesplitste kredieten, variabele kredieten en vastleggingsmachtigingen. Het zijn immers die kredieten die de beleidsruimte aangeven.

Elk hoofdstuk geeft eerst de toelichtende tekst, gevolgd door de tabel met de basisallocaties. Elk begrotingsprogramma vermeldt per basisallocatie:

- KR 2001: het volledige krediet, ingeschreven op een bepaalde BA;
- WB 2001: het bedrag dat daadwerkelijk bestemd is voor wetenschapsbeleid. De rest gaat naar niet-wetenschappelijke activiteiten;
- O&O: het bedrag van de BA dat in 2001 bestemd is voor O&O (onderzoek en ontwikke-ling);
- O&V: het bedrag van de BA dat in 2001 bestemd is voor O&V (onderwijs en vorming);
- W&T: het bedrag van de BA dat in 2001 bestemd is voor W&T (wetenschappelijke en tech-nologische dienstverlening);
- MOO: de multiplicator voor O&O;
- MOV: de multiplicator voor O&V;
- MWT: de multiplicator voor W&T.

Deze multiplicatoren geven aan welke proportie van het krediet resp. bestemd is voor O&O, O&V of W&T. De som daarvan is uiteraard gelijk aan het deel van de BA dat gaat naar weten-schapsbeleid.

Tevens wordt de NABS-code vermeld voor het O&O deel van de BA's. De lijst daarvan volgt aan het einde van deze inleiding. Telkens volgen ook de globale sommen voor de BP's 71.1, 71.2, 71.3 en 71.4. Het sectorale wetenschapsbeleid vermeldt de totalen per departement.

Hoofdstuk III.6 geeft een bondig overzicht van de nieuwe beleidsmiddelen en beleidsaccenten voor het “eigenlijke wetenschapsbeleid”, dus de programma's 71.1, 71.2, 71.3 en 71.4.

Hoofdstuk III.7 hergroepeert de middelen voor wetenschap en technologie, volgens de grote indelingen gebaseerd op de bestemming van de gelden: de vrije middelen voor het niet-gericht onderzoek, de globale fondsen voor het industrieel onderzoek enz. Dit geeft dan ook een duidelijk beeld van de budgetverdeling over de grote activelvelden, evenals de evolutie over de periode 1993-2001.

Hoofdstuk III.8 geeft een benaderende berekening van de O&O-kredieten als percentage van het BBP-Vlaanderen.

De cijfers in het HBPWB 2001 betreffen de initiële kredieten van de begroting 2001, opgenomen in het “Decreet houdende de Algemene Uitgabenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2001, aangenomen door het Vlaams parlement op 20 december 2000”.

In de loop van het jaar volgen namelijk nog wijzigingen in functie van de beleidsinitiatieven. Er zijn budgettaire aanpassingen voor de bestaande W-BA's of er worden nieuwe BA's gecreëerd. Al deze mutaties figureren in de “definitieve” aangepaste wetenschapsbegroting. Het zijn deze cijfers die uiteindelijk worden overgemaakt aan het federale niveau, dat ze op zijn beurt doorgeeft naar het internationale niveau (OESO en Europese Unie). Binnen het globale wetenschapsbudget blijken de verschillen doorgaans miniem.

De reden waarom hier de initiële kredieten worden vermeldt, ligt voor de hand: gezien de Speurgids informatie moet bieden aan alle betrokkenen bij het Vlaams wetenschapsbeleid, dient de publicatie zo vroeg mogelijk te gebeuren. Men kan dus niet wachten op de door het Vlaams Parlement goedgekeurde aangepaste begroting. Maar het is ook de bedoeling om een zekere consistentie in de gegevens en tijdreeksen aan te houden. Ook de analysetabellen in hoofdstuk III.7 zijn gebaseerd op de initiële kredieten, ook daar is coherentie belangrijk.

Lijst van NABS-codes (met enkele gedetailleerd met twee cijfers)

- 1 EXPLORATIE EN EXPLOITATIE VAN HET AARDSE MILIEU
- 2 INFRASTRUCTUUR EN RUIMTELIJKE ORDENING
- 2.0 Algemeen onderzoek
- 2.1 Ruimtelijke ordening
- 3 MILIEUBEHEER EN MILIEUZORG
- 3.0 Algemeen onderzoek
- 3.1 Bescherming van atmosfeer en klimaat
- 3.2 Bescherming van de buitenlucht
- 3.3 Vast afval
- 3.4 Bescherming van oppervlaktewater
- 3.5 Bescherming van bodem- en grondwater
- 3.6 Bestrijding van lawaai en trillingen
- 3.7 Bescherming van soorten en habitats
- 3.8 Bescherming tegen natuurrampen
- 3.9 Bescherming tegen radioactieve straling
- 3.10 Overig milieuonderzoek
- 4 BESCHERMING EN BEVORDERING VAN DE MENSELIJKE GEZONDHEID
- 5 PRODUCTIE, DISTRIBUTIE EN RATIONEEL GEBRUIK VAN ENERGIE
- 6 LANDBOUWPRODUCTIE EN TECHNOLOGIE
- 6.0 Algemeen onderzoek
- 6.1 Dierlijke producten
- 6.2 Visserij en visteelt
- 6.3 Diergeneeskunde
- 6.4 Plantaardige producten
- 6.5 Bosbouw en houtproductie
- 6.6 Levensmiddelentechnologie
- 6.9 Overig onderzoek betreffende landbouwproductie en -technologie
- 7 INDUSTRIËLE PRODUCTIE EN TECHNOLOGIE
- 8 MAATSCHAPPELIJKE STRUCTUREN EN RELATIES
- 8.0 Algemeen onderzoek
- 8.1 Onderwijs, opleiding, permanente educatie en omscholing
- 8.2 Culturele activiteiten
- 8.3 Beheer van bedrijven en instellingen
- 8.4 Verbetering van de arbeidsomstandigheden
- 8.5 Socialezekerheidsstelsel
- 8.6 Politieke structuur van de samenleving
- 8.7 Sociale verandering, sociale processen en sociale conflicten
- 8.9 Overig maatschappelijk onderzoek
- 9 EXPLORATIE EN EXPLOITATIE VAN DE RUIMTE
- 10 ONDERZOEK GEFINANCIERD UIT ALGEMENE UNIVERSITEITSFONDSEN
- 11 NIET-TOEPASSINGSGERICHT ONDERZOEK
- 12 OVERIG ONDERZOEK IN DE CIVIELE SECTOR
- 13 DEFENSIE

Hoofdstuk – III.1

Algemeen wetenschapsbeleid

Het programma 71.1 geeft een overzicht van alle uitgaven voor het “Algemeen wetenschapsbeleid”. Dit omvat de vereiste activiteiten voor de globale conceptie, uitwerking en evaluatie van het Vlaamse wetenschaps-, technologie- en innovatiebeleid. Ook de instrumenten voor de ondersteuning ervan, de bekendmaking en de integratie op het internationale forum vallen binnen dit pakket.

De uitgaven werden begroot op 526,6 mln. BEF.

Het begrotingsprogramma heeft volgende strategische doelstellingen:

1. Beleidsvoorbereiding, uitvoering en opvolging inzake het wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid rationaliseren;
2. Wetenschapsvoorlichting: het maatschappelijk draagvlak van het wetenschaps- en technologiebeleid versterken;
3. De collectieve infrastructuur van de universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstituten versterken.

Om deze strategische doelstellingen te realiseren, staan de volgende operationele doelstellingen voorop:

1. Transparante beleidsstructuren
2. Performante beleidsindicatoren
3. Een evenwichtige beleidsadvisering
4. Wetenschappelijke onderbouwing van de genomen initiatieven
5. Verhogen van de in-, uit- en doorstroom in de exacte en toegepaste wetenschappen
6. Opsporen en aanboren van ongebruikt potentieel t.a.v. de exacte en toegepaste wetenschappen – meer in het bijzonder van de meisjes
7. Aanmoedigen van het ondernemerschap bij Vlaamse jongeren en het grote publiek
8. Informatie over maatschappelijk en technologische ontwikkelingen voor het grote publiek
9. Het uitbouwen van een Vlaams hoog performant netwerk

BA 12.01 Uitgaven m.b.t. conceptie, voorbereiding en uitvoering van wetenschappelijke acties

Op deze BA is 25 mln. BEF voorzien, ondermeer voor de doorlichting van IMEC, FWO-Vlaanderen en andere. Er werd 10 mln. BEF overgeheveld naar de nieuwe basisallocatie 71.1 12.20 voor de communicatie-initiatieven (incl. website, publicaties, mediaruimte, communicatiecampagnes, ...) van de administratie Wetenschap en Innovatie.

In het kader van de hervorming van het programma beleidsgericht onderzoek onderzoekt men de financiering van een steunpunt dat o.m. een groot deel van de O&O-statistieken aan kan maken, dat de editie van het Vlaams WTI indicatorenboek coördineert en dat beleidsrelevante

O&O-studies realiseert. Eerst beslist men over de reorganisatie van de administratieve structuren die in moeten staan voor de voorbereiding, de opvolging en de evaluatie van het wetenschaps- en het technologisch innovatiebeleid – evenals het tertiair onderwijs. Dan maakt de Vlaamse regering (via een beheersovereenkomst met het op te richten steunpunt) meteen afspraken over het beschikbaar stellen van het aangemaakte materiaal.

Om de overheidsinspanningen voor onderzoek, technologie en innovatie op Vlaams niveau op te volgen, is er sinds 1996 jaarlijks het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid. Bovendien zijn er de bestedingsanalyses wetenschapsbeleid: op basis van gegevens uit het financieel systeem (aangevuld met eigen analyses), maar ook thematische bestedingsanalyses voor bepaalde sectoren. Men gaat na of het wetenschapsbudget in zijn geheel werd besteed, en aan wat. Anderzijds volgt men voor grote sectoren (fundamenteel onderzoek, wetenschappelijke instellingen, e.d.) de aard van de bestedingen en hun evolutie op. De werkzaamheden rond wetenschapsbegroting en bestedingsanalyses vinden hun neerslag in deze Speurgids Wetenschap, Technologie en Innovatie, die ondertussen in 2001 aan zijn zesde editie toe is. Er is ook een Engelstalige versie om de internationale uitstraling van het Vlaams wetenschapsbeleid te verzekeren. Zowel de Nederlandstalige als Engelstalige versie zijn via het Internet beschikbaar (www.innovatie.vlaanderen.be/speurgids/). De editie 2001 zal eveneens op cd-rom beschikbaar zijn. Daarnaast worden uiteraard ook het overleg en de interactie met het federale en internationale niveau verzekerd, evenals de samenwerking met de Vlaamse administratieve structuren – zoals o.m. de Administratie Planning en Statistiek (APS).

In de loop van 2000 werd de opdracht inzake de “Inventaris Beleidsrelevant Onderzoek” uitgevoerd. Eerst werden de basisallocaties geïnventariseerd waarop middelen voor beleidsrelevant onderzoek zijn ingeschreven. Op basis hiervan werd teruggegaan naar de voorbije periode 1994-1999 – of zoals relevant – om na te gaan welke procedures gehanteerd werden, in welke mate dit beleidsrelevant onderzoek ook echt werd uitgevoerd en of er eindrapporten over bestaan. Bovendien werd nagegaan hoe de opvolging van het lopend onderzoek gebeurde, en (waar mogelijk) hoe de onderzoeksresultaten in het beleid worden gebruikt, m.a.w.: het concrete nut ervan. Op basis van de vaststellingen in dit Rapport werden beleidsadviezen geformuleerd voor een betere organisatie en opvolging van het beleidsrelevant onderzoek.

Verder gebeurde in de loop van 2000 de doorlichting van het VIB, ter voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst voor de volgende vijf jaar.

Om te komen tot een grotere transparantie en efficiëntie van het beleid, wordt in de loop van 2001 de werking van diverse instellingen en administraties doorgelicht, evenals hun onderlinge taakverdeling. Dit gebeurt onder meer door internationale deskundigen inzake O&O management en overheidsbeleid. In het kader van de nu voorbereide hervorming van de Vlaamse overheid (‘Verklaring van Leuven’) zal men de administratieve structuren, die belast zijn met de voorbereiding, de opvolging en de evaluatie van het wetenschaps- en het technologisch innovatiebeleid – evenals het tertiair onderwijs – grondig reorganiseren. Een krachtadig wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid is immers enkel mogelijk als de regering beschikt over efficiënte, competente en transparante administratieve structuren.

BA 12.03: Popularisering van wetenschap en technologie en

BA 33.01 Allerhande subsidies m.b.t. de bekendmaking van het wetenschapsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek

Op deze beide BA's samen staat 165,4 mln. BEF ingeschreven (146,4 mln. op BA 12.03). De vastleggingskredieten voor de communicatiecampagne ‘Durf Innoveren’, ten bedrage van 25,0 mln. BEF, werden overgeheveld van BA 71.1 12.05 naar 71.1 BA 12.03.

Het beleid inzake Wetenschapsinformatie en Innovatie blijft een belangrijk aandachtspunt binnen het wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid. De strategische doelstelling die hieraan ten grondslag ligt, is het versterken van het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap, techniek en technologische innovatie – in een wereld die steeds verder evolueert naar een kennismaatschappij.

De strategische doelstelling wordt onderbouwd door acht operationele doelstellingen, waarvan een aantal vrij algemeen zijn en dan ook eerder moeten worden beschouwd op de lange termijn, terwijl er ook een paar zeer specifiek zijn en eerder op (relatief) korte termijn moeten worden gerealiseerd, maar die men toch dient te bestendigen op de lange termijn.

De onderliggende doelstellingen zijn:

Algemeen:

- Informatie verstrekken over wetenschap en technologie in het algemeen en het onderzoek er rond in het bijzonder.
- Sensibiliseren voor het belang van het wetenschappelijk en (vernieuwend) technologisch onderzoek en innovatie.
- Verantwoording afleggen voor de besteding van de middelen die de overheid uittrekt voor dit onderzoek en voor innovatie.
- Een cultuur creëren die technologische innovatie verwelkomt.

Specifiek:

- De in-, door- en uitstroom in de exacte en toegepaste wetenschappen verhogen (⇒ meer technisch en wetenschappelijk geschoolden).
- Aanmoedigen van ondernemers om technologisch te innoveren.
- Niet-gebruikt potentieel (vooral meisjes) opsporen en aanboren, voor de eerder vermelde doelstellingen.
- Benaderen van het groot publiek (“awareness” verhogen).

De algemene doelstellingen beogen een mentaliteitswijziging bij het brede publiek, terwijl de specifieke doelstellingen zich vooral naar welbepaalde doelgroepen richten, inspelen op welbepaalde maatschappelijke noden die zich nu stellen en die – volgens de prognoses – in de toekomst nog nijpender zullen worden. Sinds 1997 luidt men in de geïndustrialiseerde wereld immers de alarmbel over het tekort aan wetenschappelijk en technisch opgeleiden. Dit wordt meer en meer onderkend en men kan er (in termen van beschikbaar potentieel) niet onmiddellijk een oplossing voor vinden.

Wil men deze tendensen ombuigen, dan moet er een uitgebalanceerd actieplan komen, dat zowel op korte als middellange en lange termijn objectieven nastreeft die globaal moeten bijdragen tot een verbetering van de huidige situatie.

De Vlaamse overheid – meer bepaald de Vlaamse ministers Onderwijs en Vorming en die van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media – probeert vanuit de eigen bevoegdheden deze toestand te remediëren. Het gehanteerde instrument, is o.m. het jaarlijkse actieplan Wetenschapsinformatie en Innovatie, dat is ingebed in het globale wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid. Daarnaast levert ook de bedrijfswereld heel wat inspanningen op dit vlak. Het is de bedoeling om een overlegplatform op te richten waarin overheid, werkgeversverenigingen en de onderwijswereld elkaar ontmoeten. Hierin kan men specifiek overleg plegen rond deze problematiek en komen tot een gecoördineerde aanpak.

Het belang dat het globale wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid aan wetenschapsinformatie en innovatie hecht, vertaalt zich in het hoger vermelde jaarlijkse actieplan, waarin een hele reeks initiatieven voor diverse doelgroepen worden opgezet.

De voornaamste trefwoorden daarvoor zijn:

- Gefundeerd: d.w.z. dat wetenschappelijke studies en effectmetingen zowel vooraf als achteraf moeten bijdragen tot de efficiëntie van de initiatieven en hun mogelijk vervolg.
- Interactief: de doelgroep tot wie het project zich richt, moet door actieve participatie in het initiatief iets opsteken van wetenschappelijk en technologisch onderzoek en er mogelijk een ander, minder clichématig beeld over krijgen.
- Ingebed in de leerprogramma's en de lerarenopleiding – voor die initiatieven die vooral binnen de onderwijswereld worden opgezet.
- Continuïteit en permanentie verzekeren, d.w.z. voortdurend initiatieven opzetten, zodat de aandacht intens blijft. Dit kan o.m. door de stimulering van het veld, zowel via structurele als occasionele samenwerkingsverbanden.
- Allesomvattend: alle wetenschapsgebieden en innovaties komen aan bod.

Het actieplan 2001 is het eerste plan waarin de beleidsopties inzake wetenschapsinformatie, technologische innovatie en onderwijs duidelijk naar voor komen en vertaald worden in concrete acties. Belangrijkste kenmerken zijn zeker de uitgebreide aandacht voor de wetenschappelijke onderbouwing, een gerichte benadering van de leerkrachten en de genderproblematiek.

Het actieplan Wetenschapsinformatie en Innovatie 2001 is ook het eerste actieplan waarin wetenschapsinformatie en innovatiestimulering samengebracht worden (ook budgettair). De raakvlakken tussen acties wetenschapsinformatie en innovatiestimulering zijn groot. Bedoeling is dan ook dat beide actietypes elkaar versterken en aanvullen. De benadering vanuit beide invalshoeken wordt dan ook gemaximaliseerd.

Binnen het actieplan 2001 wordt de aandacht voor de media nog verder uitgebreid en men streeft ook maximale interactie met de genderproblematiek na. Dat laatste zal men als het ware steeds in overweging nemen bij het opzetten van acties, zodat zo goed mogelijk kan worden aangesloten bij het sectorale beleid op dit vlak.

Zoals hoger aangehaald, worden er ook voor de eerste keer op ruime schaal acties voor leerkrachten opgezet, om hen vanuit hun scharnierfunctie t.a.v. de schoolgaande jongeren maximaal in te zetten – in functie van de doelstellingen Wetenschapsinformatie en Innovatie.

Uit wat hoger is gesteld, blijkt verder duidelijk dat een groot deel van het actieplan rechtstreeks is toegespitst op het onderwijs, in al haar aspecten. Nauw overleg tussen beide beleidsdomeinen is dan ook essentieel om maximale effecten, complementariteit en synergie na te streven. Het actieplan Wetenschapsinformatie en Innovatie is dan ook het resultaat van nauw overleg tussen de Vlaamse minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media (tevens bevoegd voor het wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid) en de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming.

Het actieplan Wetenschapsinformatie en Innovatie 2001 behoudt de trapsgewijze benadering van de doelgroepen. Dit gebeurt enerzijds in de breedte door het opzetten van brede “awareness”-acties en anderzijds in de diepte – via gerichte acties. Deze laatste zijn opgezet in functie van de specifieke doelstellingen, en worden gericht op bepaalde doelgroepen (vnl. jongeren). De doelgroepen worden bepaald op basis van het feit of de betrokkenen zich in een cruciale fase van hun opleiding bevinden (momenten van studiekeuze). Men kan ook werken binnen een bepaalde cruciale leeftijdsgroep of de actie koppelen aan de genderproblematiek.

Het actieplan Wetenschapsinformatie en Innovatie wordt vertaald in 5 luiken:

- Installatie van een overlegplatform m.b.t. wetenschapsinformatie en technologische innovatie
- Onderzoek als fundament
- Algemene sensibiliseringsacties of “awareness”-acties (waaronder de media-acties)
- Gerichte acties (gericht op specifieke doelgroepen of doelstellingen)
- Internationale dimensie van wetenschapsinformatie en innovatiestimulering

Aldus kunnen we bij hoger vermelde doelstellingen de volgende instrumenten onderscheiden:

- Het overlegplatform dat de overheid, werkgeversorganisaties en de onderwijswereld bij elkaar brengt – inspelend op het tekort aan wetenschappelijk en technisch opgeleide arbeidskrachten. De doelstellingen van het platform luiden als volgt:
 - Het verbeteren van het imago van de exacte en toegepaste wetenschappen en het verhogen van de aantrekkelijkheid van de wetenschappelijk en technische beroepen
 - Het vergroten van de in-, uit- en doorstroom in de exacte en toegepaste wetenschappen
 - Meisjes actief betrekken in de problematiek, om een bijkomend reservoir van potentiële arbeidskrachten te creëren
 - T.a.v. technologische innovatie een positieve cultuur creëren
- Het actieplan zelf, ingedeeld in luiken die een goede “mapping” tussen doelgroepen en doelstellingen mogelijk maken.
- De uitvoering van het actieplan, wat in hoge mate wordt uitbesteed aan derden. De voornaamste actoren zijn hiervoor de structurele partners, waarvan de samenwerking met de Vlaamse Gemeenschap wordt geregeld via een overeenkomst. De belangrijkste structurele partners zijn Stichting F.T.I (voor Technopolis), de sterrenwachten, de organisatoren van wetenschappelijke wedstrijden, Netwerk TOBO en de bedrijven.
- Onderzoek, effectstudies en evaluaties (ingebed of aangestuurd via een nieuwe monitorfunctie) die een degelijke beleidsvoorbereiding inzake wetenschapsinformatie mogelijk moeten maken.

BA 12.06: Vlaams Elektronisch Netwerk

Toegang tot een efficiënt computernetwerk is voor universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstellingen essentieel. Daarom wordt in 2001 de som van 100 mln. BEF uitgetrokken voor de verdere uitbouw van het elektronisch onderzoeksnetwerk in Vlaanderen.

De universiteiten zijn reeds aangesloten op het federale netwerk BELNET. Als antwoord op de groeiende nood van de onderzoeksgemeenschap, besliste de federale regering om de kracht van dit netwerk progressief te verhogen. De hogescholen hadden echter nog geen of een beperkte toegang tot BELNET. In 2001 zullen ook de hogescholen er op worden aangesloten.

Tevens onderzoekt men of in een latere fase ook bedrijven toegang kunnen krijgen.

BA 12.20: Allerhande communicatie-initiatieven met betrekking tot wetenschap, technologie en innovatie

Voor de communicatie-initiatieven (incl. website, publicaties, mediaruimte, communicatiecampagnes,...) van de administratie Wetenschap en Innovatie werd een vastleggingskrediet van 10,0 mln. BEF overgeheveld van BA 12.01 naar de nieuwe basisallocatie 71.1 12.20. Verder wordt in dit begrotingsartikel de doorlichting van IMEC, FWO e. a. geraamd op 25,0 mln. BEF.

BA 12.28 Onderzoek onder leiding van de Vlaamse minister voor wetenschapsbeleid en technologie

Deze kredieten (14 mln.) financieren specifieke projecten inzake beleidsondersteuning.

BA 33.03 Subsidie aan de Stichting Flanders Technology International (FTI)

De kredieten, in 2000 ingeschreven op de BA's 12.25 (55 mln.) en 33.03 (31 mln.) van programma 71.3, werden in 2001 samengebracht op de BA 33.03 (86 mln.) van programma 71.1.

De Stichting is actief in de wetenschapsvoorlichting, met als doel om “wetenschap en technologie dichterbij de mens te brengen”. FTI is als dusdanig belast met de exploitatie van Technopolis, het Vlaams doe-centrum voor wetenschap en technologie dat begin 2000 zijn deuren opende.

BA 41.01 Subsidie aan de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten

De subsidie bedraagt 29,6 mln. BEF. Een van de doelstellingen van de Koninklijke Academiën is het creëren van een band tussen wetenschappers van de gemeenschappen en van andere landen, naast advies aan de regeringen.

Onderzoek leidt automatisch tot een steeds grotere specialisering. Daardoor dreigt echter het gevaar dat het toepassingsgebied en het blikveld te sterk vernauwen. Om dit tegen te gaan, werd het initiatief “Sabbatical Centre” opgezet. Deze centra vormen een interdisciplinaire ontmoetingsplaats, waar Vlaamse onderzoekers voor langere periodes kunnen samenwerken met gerenommeerde buitenlandse vorsers. Zo ontstaat een kader voor reflectie, waarbij de interactie tussen actoren uit diverse disciplines leidt tot een verhoogd wetenschappelijk potentieel. De financiering van dit kennis- en cultuurforum gaat vooral naar verblijfsvergoedingen voor buitenlandse toponderzoekers, tijdelijke suppleantiepremies voor Vlaamse onderzoekers en werkingskosten voor een twintigtal disciplinegerichte Vlaamse contactgroepen.

BA 41.03 Dotatie aan de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid bestaat uit de voorzitter en 16 leden: 6 daarvan worden voorgedragen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en 6 door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). De voorzitter en 4 leden worden benoemd door de Vlaamse minister voor Wetenschap en Technologie.

Vijf ambtenaren nemen met raadgevende stem deel aan de vergaderingen. De Raad geeft (desgevraagd of op eigen initiatief) advies over algemene of specifieke punten in het wetenschaps- en technologiebeleid en de positie die Vlaanderen daarbij inneemt. Om zijn adviezen voor te bereiden, beschikt de raad over vier permanente commissies: Wetenschapsbeleid, Technologiebeleid, Federale & Internationale Samenwerking en Begroting & Financiën. Voor het onderzoek van bijzondere vraagstukken en voor studieopdrachten, kan de Raad een beroep doen op ad hoc werkgroepen of externe deskundigen. De dotatie bedraagt 9,9 mln. BEF.

BA 41.04 Subsidie i.v.m. de inventarisatie van het wetenschappelijk en technologisch onderzoek (IWETO.)

IWETO verschaft informatie over de Vlaamse onderzoeksploegen, met als dubbel doel de verhoging van de zichtbaarheid en de toegankelijkheid van het Vlaams onderzoek. Bovendien is er de ondersteuning van project- en programma-management, monitoring, evaluatie en beleid. De inventaris omvat alle disciplines.

De onderzoeksdatabase IWETO is toegankelijk via het Internet. Er zijn vijf databanken, die afzonderlijk of in één beweging kunnen bevroegd worden:

TEAM: krachtlijnen en realisaties van de Vlaamse onderzoeksploegen;

PROJECT: lopende onderzoeksprojecten;

EXPERT: consultancy, diensten en onderzoekstechnieken aangeboden door derden;

COOP: internationale en transregionale samenwerkingsverbanden;

EQUIP: hoogtechnologische apparatuur, beschikbaar in Vlaanderen, die ook door derden kan worden gebruikt.

Nederland bouwde een vergelijkbaar systeem uit rond onderzoeksinformatie: de Nederlandse Onderzoeks Databank (NOD). Tussen IWETO en NOD bestaat een afspraak tot uitwisseling

van projectgegevens. Via IWETO hebben Vlaamse onderzoekers nu toegang tot de Nederlandse data – en omgekeerd. Dit schept een bijkomend kanaal waarlangs Vlaamse en Nederlandse onderzoekers elkaar direct en efficiënt kunnen vinden.

In 1999 startte een grondige meerjarige 're-engineering' van de databank op, met actualisering van het informatiemodel, verdere automatisering van gegevensinzameling en databeheer, met vernieuwing van de webinterface. De 8,3 mln. BEF op de BA 41.04 betreft het subsidiebudget aan de universiteiten. In de loop van 2001 zal men met de universiteiten overleg plegen over een sanering van de IWETO-databank.

41.06 Subsidie aan de Stichting Technologie Vlaanderen

De subsidie aan STV bedraagt 78,4 mln. BEF.

STV-Innovatie & Arbeid is als specifiek onderzoekscentrum van de Vlaamse sociale partners ingebed in de structuur van de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV). STV heeft tien voltijdse wetenschappelijke medewerk(st)ers in dienst, voor onderzoeksprojecten op individuele basis.

De *projectthema's* sluiten aan bij concrete problemen of vragen van sociale partners rond het zoeken van ondernemingen naar evenwicht tussen technologische innovatie, organisatorische vernieuwing en nieuwe vormen van inzet van arbeid. De projecten hebben steeds betrekking op (sub-)sectoren, ofwel op meerdere ondernemingen over sectorale grenzen heen. Ze hebben steeds een paritair karakter.

STV-Innovatie & Arbeid voert grosso modo twee types van onderzoeken uit.

Een eerste type is het *kwalitatieve onderzoek* naar een bepaalde vernieuwing of thematiek, op basis van gevalstudies of van beperkte enquêtes. In de loop van 2001 worden volgende thema's aangepakt of afgewerkt: competentie management in de industrie; netwerking rond de luchthavenactiviteiten in Zaventem; klantgericht management in de voedingsdistributie; ICT en bediendetaken; eindeloopbaanbeleid in de social-profit; analyse van de koeriersdiensten; systemen van werfplanning in de bouw.

Een tweede type projecten is gebaseerd op *representatieve surveys* en wil grote trends in kaart brengen rond organisatievernieuwing en inzet van arbeid. In 2001 starten volgende brede surveys op: screening van organisatieverandering in de Vlaamse economie (tweede, aangepaste en uitgebreide versie van het onderzoek uit 1998); sectorale screening van organisatie & arbeid bij de zakelijke en intellectuele dienstverlenende ondernemingen; werkdruk in KMO's (met bijzondere aandacht voor de confectiesector en de sector van de wasserijen).

Naast het uitvoeren van onderzoek investeert STV-Innovatie & Arbeid veel energie in het *valoriseren* van de resultaten, het bruikbaar maken ervan naar het brede publiek van sociale partners. De vier stafmedewerkers en de vormingsverantwoordelijke coördineren het publicatiebeleid (o.a. de STV-Brochures en STV-Berichten) en de vormingsactiviteiten. Het STV-team wordt jaarlijks meer dan 120 maal ingezet in vormingsinitiatieven voor managementkringen, syndicale vertegenwoordigers, paritair samengestelde doelgroepen enz.

Op jaarbasis worden 4 à 5 seminars of studiedagen georganiseerd, waarop de onderzoeksresultaten worden voorgesteld.

De informatie in het *STV-Documentatiecentrum* kan na afspraak geconsulteerd worden.

Resultaten van vroegere projecten, de volledige publicatielijst, een voorstelling van alle activiteiten & recent geplande initiatieven en van contactpersonen vindt men terug op de *website*: <http://www.serv.be/stv/>

PROGR.	BA	MOO	MOV	MWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscode	Libellé
DEPARTEMENT WETENSCHAP, INNOVATIE EN MEDIA											
71	Administratie Wetenschap en Innovatie										
71.1	Algemeen wetenschapsbeleid										
71.1	1201	0,00	0,00	1,00	25,00	25,00	0,00	0,00	25,00		Uitgaven m.b.t. de conceptie, voorbereiding en uitvoering van wetenschappelijke acties
71.1	1203	0,00	0,00	1,00	146,40	146,40	0,00	0,00	146,40		Popularisering van wetenschap en technologie
71.1	1206	0,00	0,00	1,00	100,00	100,00	0,00	0,00	100,00		Vlaams elektronisch netwerk
71.1	1220	0,00	0,00	1,00	10,00	10,00	0,00	0,00	10,00		Allerhande communicatie-initiatieven met betrekking tot wetenschap, technologie en innovatie
71.1	1228	1,00	0,00	0,00	14,00	14,00	14,00	0,00	0,00	12	Onderzoek onder leiding van de Vlaamse minister voor wetenschapsbeleid en technologie
71.1	3301	0,00	0,00	1,00	19,00	19,00	0,00	0,00	19,00		Subsidies allerhande met betrekking tot de bekendmaking van het wetenschapsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek
71.1	3303	0,00	0,00	1,00	86,00	86,00	0,00	0,00	86,00		Subsidie aan de stichting Flanders Technology International (FTI)
71.1	4101	0,40	0,00	0,60	29,60	29,60	11,84	0,00	17,76	12	Subsidie aan de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten
71.1	4103	0,00	0,00	1,00	9,90	9,90	0,00	0,00	9,90		Dotatie aan de Vlaamse Raad voor het Wetenschapsbeleid
71.1	4104	0,00	0,00	1,00	8,30	8,30	0,00	0,00	8,30		Subsidie in verband met de inventarisatie van het wetenschappelijk en technologisch onderzoek (IWETO)
71.1	4106	1,00	0,00	0,00	78,40	78,40	78,40	0,00	0,00	8	Subsidie Stichting Technologie Vlaanderen
Totaal					526,60	526,60	104,24	0,00	422,36		

Hoofdstuk – III.2

Wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorser

De kredieten voor de belangrijkste financieringsmechanismen voor het fundamenteel, niet-georiënteerd onderzoek, zijn vervat in Programma 71.2. Het betreft in essentie het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO-Vlaanderen) en de Bijzondere Onderzoeksfondsen aan de universiteiten (BOF). Daarnaast staan er nog enkele uitgavenposten op, omdat de kredieten ofwel dienen voor het uitvoeren van fundamenteel onderzoek ofwel voor begeleidende maatregelen die dat soort onderzoek versterken.

Deze uitgaven werden begroot op 7.306,0 mln. BEF.

Het programma heeft volgende strategische doelstellingen

1. Het versterken van het grensverleggend onderzoek op initiatief van de vorser;
2. De collectieve elektronische infrastructuur van de universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstituten versterken;
3. Het tertiair onderwijs optimaliseren.

Om deze strategische doelstellingen te realiseren, volgt men de volgende operationele doelstellingen:

1. Het versterken van de basisfinanciering van de universiteiten door de invoering van een nieuw financieringssysteem;
2. Het versterken van de financiering van fundamenteel onderzoek via het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (op basis van interuniversitaire competitie) én het Bijzonder Onderzoeksfonds (op basis van intra-universitaire competitie);
3. Het tot elektronische documentatiecentra uitbouwen van de bibliotheken van de Vlaamse universiteiten, hogescholen en wetenschappelijke instellingen.

BA 12.24 Uitgaven in het kader van de internationale wetenschappelijke samenwerking

Op deze BA is voor 2001 een krediet van 193 mln. BEF voorzien.

In 2000 werd de vijfde oproep gelanceerd voor het Programma Bilaterale Wetenschappelijke en Technologische Samenwerking met Chili, China, Hongarije, Polen, Roemenië en Zuid-Afrika. De Vlaamse regering keurde op 8 december 2000 de financiering goed van de bilateraal onderhandelde en geselecteerde projecten, voor een totaal budget van 143 mln. BEF. Tevens werd beslist tot organisatie van de zesde oproep.

In de loop van 2001 wordt evenwel de hervorming van dit Programma doorgevoerd, waarbij men de vrijgekomen middelen overhevelt naar het BOF. In het kader van de versterking van de autonomie der instellingen, rekent men het nu tot de verantwoordelijkheid van de universiteiten en hogescholen om zelf de internationale samenwerking – en zeker het bilaterale luik daarvan – uit te bouwen. Anderzijds blijft een geschikt regelgevend kader een overheidstaak – naast

de nodige basisfinanciering – wat de instellingen toelaat om internationaal actief te zijn en in te spelen op initiatieven van andere overheden, o.m. in het kader van de ontwikkelingssamenwerking. Het is inderdaad essentieel dat universiteiten beschikken over de middelen om het grensverleggend onderzoek uit te voeren. Bij een voldoende basisfinanciering kunnen immers – op natuurlijke wijze en volgens de mogelijkheden en noodzaak – internationale samenwerkingsverbanden ontstaan en floreren.

Als overgangsmaatregel wordt van 15 januari tot en met 30 april 2001 nog een zesde oproep gelanceerd voor het Programma Bilaterale Wetenschappelijke en Technologische Samenwerking – onder dezelfde modaliteiten en met dezelfde partnerlanden als in 2000, voor een budget van maximaal 143 mln. BEF.

Bij de begrotingscontrole 2000 werden de middelen voor de deelname van Vlaamse onderzoekers aan het EU-Kaderprogramma al geïntegreerd in het BOF, evenwel met behoud van de bestemming van de middelen. De overheid wil immers de deelname aan multilaterale samenwerkingsprogramma's stimuleren, waarbij de universiteiten de invulling voor de bestemming van de gelden echter autonoom bepalen.

De regering beoogt ook de versterking van de Vlaamse inbreng in internationale organisaties voor tertiair onderwijs en onderzoek, via de volgende initiatieven.

1° UNU/CRIS

Een eerste initiatief beoogt een samenwerking rond regionale integratiestudies met de United Nations University (UNU). Deze internationale organisatie speelt een unieke rol in het promoten van de doelstellingen van de Verenigde Naties inzake vrede en vooruitgang.

De UNU is een autonoom orgaan van de V.N.-Algemene Vergadering en wordt beheerd door een Universitaire Raad. Het hoofdkwartier en het rectoraat zijn gevestigd in Tokio. Daarnaast zijn er de UNU-centra te Maastricht, Helsinki, Macau, Accra en Lusaka en geassocieerde universiteitsprogramma's in Caracas, Ontario en Amman. De financiering gebeurt door vrijwillige bijdragen vanuit lidstaten, niet gouvernementele instanties en de privésector.

In de loop van 1998 bleek uit informele contacten tussen de UNU en het Europa College, dat er bij de UNU interesse bestond om een nieuw trainings- en onderzoeksprogramma of -centrum op te zetten, gericht op vergelijkende regionale integratiestudies. Het Europa College is een instelling met tal van mogelijkheden op dat vlak – en ook Vlaamse universiteiten doen onderzoek rond deze onderwerpen. Bovendien is het binnenhalen van zo'n initiatief in Vlaanderen bijzonder opportuun – gezien de bestuurlijke ervaring in België met defederalisering in een context van Europese integratie. In de loop van 1999 was er een voorbereidende studie met het oog op de oprichting van een UNU Centrum Integratie Studies.

Ter voorbereiding van de start van een nieuw UNU 'research and training programme on Comparative Regional Integration Studies' (UNU/CRIS), sloten de UNU, het Europa College en de Vlaamse regering in 2000 een éénjarige overeenkomst af voor een pilootproject. In essentie kwam dit neer op het ontwikkelen van een strategisch plan voor UNU/CRIS en op het nemen van alle voorbereidende maatregelen om in 2001 definitief van start te gaan met UNU/CRIS te Brugge. Tevens werden al een aantal activiteiten inzake onderzoek, training en disseminatie opgezet.

Na een kritische analyse van deze pilootstudie nemen de UNU en de Vlaamse regering in de loop van 2001 een beslissing over de eventuele oprichting van een programma of centrum voor Regionale Integratiestudies te Brugge.

2° UNESCO Trustfonds

In uitvoering van een beslissing van de vorige regering, ondertekenden de UNESCO en de Vlaamse regering eind 1999 de overeenkomst over de oprichting van een Trustfonds ter bevordering van de wetenschappelijke activiteiten met UNESCO-landen.

Het Vlaams UNESCO-Trustfonds wordt gefinancierd door een jaarlijkse bijdrage uit de Vlaamse begroting. Het akkoord loopt over een periode van vijf jaar (1999-2003). De middelen van het fonds kunnen dienen om UNESCO-activiteiten te ondersteunen waarbij Vlaamse expertise wordt ingezet.

In de loop van 2000 besliste de Vlaamse regering om deze middelen te gebruiken voor de deelname van Vlaamse onderzoekers aan het ONDINAFRICA-II project. Met dit project realiseert de UNESCO belangrijke doelstellingen van Afrikaanse landen:

- Ondersteunen van de ontwikkeling en het operationaliseren van nationale oceanografische data- en informatiecentra en hun netwerk in Afrika;
- Voorzien in trainingsmogelijkheden voor oceanografisch data- en informatiebeheer;
- Ondersteunen van ontwikkeling en onderhoud van nationale, regionale en pan-Afrikaanse oceanografische meta-data, informatie- en andere gegevensdatabanken;
- Ondersteunen van de ontwikkeling en de disseminatie van data- en informatieproducten die tegemoetkomen aan de behoefte van verschillende gebruikersgroepen, door het inschakelen van de nationale en regionale (supranationale) netwerken.

Aangezien deze overeenkomst loopt tot 2003, start men in de loop van volgend jaar met de evaluatie hiervan.

3° Nederlands-Vlaams programma Zeewetenschappelijk Onderzoek

Eind 1999 hechtte de Vlaamse regering haar principiële goedkeuring aan een gemeenschappelijk Vlaams-Nederlands programma voor zeewetenschappelijk onderzoek. Dit was al meerdere jaren in voorbereiding. In gemeenschappelijk overleg werkte men een wetenschapsplan uit voor het gezamenlijk uitvoeren van dit type onderzoek. Dit project richt zich op het Schelde-estuarium en de kustzone. Het wordt het belangrijkste onderbouwende platform voor een geïntegreerd besluitondersteunend systeem voor het beheer daarvan, met wederzijdse inzet van onderzoeksfaciliteiten en expertise.

Het plan bestaat uit zeven clusters die ondergebracht zijn in vier thematische groepen. Voor elke cluster is de doelstelling uitgewerkt, met vermelding van de onderzoekstopics: dit kader laat dan ook een modulaire invulling toe. Zo kan men ook volgens de resultaten later nieuwe prioriteiten bepalen – rekening houdend met de beleidsbehoeften. Het wetenschapsplan laat toe het lopende en nog op te starten onderzoek op elkaar af te stemmen. Daarenboven wordt de onderzoeksinfrastructuur zowel in Vlaanderen als in Nederland optimaal benut. Vlaamse onderzoekers krijgen bovendien toegang tot de riant infrastructuur in Nederland – met gebruiksrecht ervan. Naast het gemeenschappelijk onderzoek is de prestatiegraad het op korte termijn uitwerken van een modulair model dat besluitvormingsprocessen rond het Scheldebekken ondersteunt.

Het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO-VI) en de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) coördineren de uitvoering van het wetenschapsplan. Een gemeenschappelijke Vlaams-Nederlandse commissie (FWO-NWO) staat in voor de opvolging van de samenwerking op het domein van de zeewetenschappen. Er wordt aan beide overheden gerapporteerd.

Nederland reserveerde voor de uitvoering 4 mln. gulden (5 jaar à 800.000 NLG) en aan Vlaamse kant is er een bedrag van 40 mln. BEF voorbehouden (5 jaar à 8 mln. BEF).

Het Nederlandse NWO en het FWO-Vlaanderen werken nu het operationele kader uit om dit programma op te starten. In het kader van dit gemeenschappelijke programma wordt een oproep gepubliceerd zodat Vlaamse en Nederlandse onderzoekers voorstellen kunnen indienen.

BA 12.26 Versterking van de basisfinanciering van de universiteiten (Universitair herstructureringsfonds)

In juli 2000 heeft de Vlaamse regering principieel een nieuw financieringsmechanisme voor de Vlaamse universiteiten goedgekeurd.

Tijdens een overgangsperiode 2001-2004 worden de werkingsuitkeringen van de universiteiten losgekoppeld van het aantal financierbare studenten. In deze periode worden de middelen samengebracht in een universitair rationalisatiefonds (Universitair herstructureringsfonds). De universiteiten worden aangemoedigd om in deze periode hun onderwijsaanbod te optimaliseren en onderlinge afspraken te maken over taakverdeling en intensievere samenwerking. Men voorziet voor de 'universitaire ruimte Vlaanderen' ook financiële stimuli om het universitair aanbod beter af te stemmen op de noden van de kennismaatschappij: doorgedreven gebruik van informatie- en communicatietechnologieën, onderwijs gericht op arbeidsactieven e.d. Hiertoe zullen convenanten worden afgesloten.

Dit universitair herstructureringsfonds gaat uit van het basisprincipe dat de Vlaamse overheid één frank bijpast voor iedere frank die de universiteiten zelf investeren uit hun werkingsmiddelen voor de vermelde doelstellingen.

Voor het herstructureringsfonds komen middelen vrij door heroriëntering van een beperkt gedeelte van de werkingsuitkeringen van de universiteiten. Voor elk jaar in de periode 2001-2004 wordt van het bedrag van hun werkingstoelagen, 250 mln. BEF overgeheveld naar het herstructureringsfonds. Vanuit de Vlaamse Gemeenschap wordt dus jaarlijks eenzelfde bedrag aan dit fonds toegevoegd.

Dit geeft volgend overzicht van de aangroei van de middelen (in mln. BEF):

jaar	voorafname uit de werkingsuitkeringen	bijkomende inbreng van de Vlaamse Gemeenschap
2001	250	250
2002	500	500
2003	750	750
2004	1000	1000

Deze bijkomende middelen moeten eveneens toelaten om het universitair onderzoek te versterken (bijkomende AP-kaderplaatsen, meer werkingsmiddelen).

Voor 2001 bedraagt het krediet op deze BA 383 mln. BEF.

Het universitair rationalisatiefonds wordt als volgt aangewend:

- 50% dient om aantal anomalieën weg te werken, die ontstonden door de betoelagingsregels in het universiteitendecreet van 1991. Hierbij hanteert men het principe dat de werkingstoelagen van geen enkele universiteit lager mogen zijn dan het bedrag toegekend in 2000;
- de andere 50% dient enerzijds om de recurrente kosten te dragen, verbonden aan de uitbreiding van de UA en van het LUC (in het kader van de Transnationale Universiteit Limburg), en anderzijds om de rationalisatie en de onderwijsinnovatie te stimuleren. En ook meer in het algemeen de aanpassingen van het Vlaams universitair onderwijs aan de uitdagingen van de kennismaatschappij. Hierbij zal men met resultaatsverbintenissen werken.

Vanaf 2005 dient progressief een nieuw financieringssysteem te worden ingevoerd, ook rekening houden met de evolutie van de studentenbevolking, kwaliteitscriteria en de kostprijs van de verschillende opleidingen binnen elke universiteit. In de periode 2001-2002 gebeuren de nodige studies, om begin 2003 een financieringsmodel uit te werken dat, meer dan nu, gebaseerd is op objectieve parameters.

BA 32.42 Subsidie aan de Born-Bunge Stichting in Antwerpen

Deze subsidie van 6 mln. BEF wordt aangewend voor personeels-, werkings- en uitrustingskosten die voortvloeien uit onderzoek binnen hun actieterrein: de domeinen neuropathologie en neurochemie.

BA 41.01 Subsidie aan het Bijzonder Onderzoeksfonds aan de universiteiten (Decreet 12.06.1991, art. 168)

Het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF) is hét kanaal dat middelen voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek herverdeelt op basis van intra-universitaire competitie. Het instrument bij uitstek waarmee de universiteiten een eigen onderzoeksbeleid voeren. De middelen van het BOF dienen voor de financiering van korte en langlopende onderzoeksprojecten binnen elke universiteit.

Het besluit van de Vlaamse regering van 20 juli 1994, dat deze subsidievoorwaarden regelt, werd in 2000 herzien en vereenvoudigd. Een aantal kleinere initiatieven werden bovendien in het BOF geïntegreerd. Inderdaad, in 2000 gebeurde er een herschikking van de budgettaire middelen van 469,4 mln. BEF (extra krediet bovenop de indexatie) vanuit onder meer de BA's 12.24 en 12.29 van programma 71.1 naar het BOF. Het initieel krediet 2000 bedroeg 2.469,4 mln. BEF. Bij de begrotingscontrole 2000 werd er nog 170,9 mln. aan toegevoegd, het aangepast krediet 2000 bedroeg derhalve 2.640,3 mln. BEF.

In 2001 wordt het besluit verder aangepast, om ook indicatoren over de performantie van het academisch onderzoek te integreren bij de jaarlijkse berekening van de interuniversitaire verdeelsleutel.

De versterking van het Bijzonder Onderzoeksfonds past in het streven om het onevenwicht weg te werken qua financiering tussen fundamenteel en industrieel onderzoek. In uitvoering van het besluit over de financiering van de bijzondere onderzoeksfondsen aan de universiteiten (dat de Vlaamse regering goedkeurde op 8 september 2000) wordt de totale loonkost van de onderzoekers in vast dienstverband bij het FWO-Vlaanderen (686.3 mln. in 2001) overgeheveld naar de Bijzonder Onderzoeksfondsen aan de universiteiten. Dit kadert in de decretaal voorziene mogelijkheid om onderzoekers, in vast dienstverband bij het FWO-Vlaanderen, over te hevelen naar het ZAP-kader.

Academische performantie-indicatoren zullen een grotere rol spelen bij de jaarlijkse berekening van de interuniversitaire verdeelsleutel. Hiervoor wordt in de loop van 2001 een aanpassing aan de verdeelsleutel doorgevoerd.

Voor 2001 is voor het BOF 3.364,2 mln. BEF voorzien, een stijging met 894,8 mln. t.o.v. de initiële kredieten 2000 en een stijging met 723,9 mln. t.o.v. de aangepaste kredieten 2000.

BA 41.03: Subsidie aan het FWO-Vlaanderen

Het FWO-Vlaanderen is het hoofdkanaal dat middelen voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek herverdeelt op basis van interuniversitaire competitie. De Vlaamse Gemeenschap sloot met het FWO-Vlaanderen een beheersovereenkomst af (1997-2001), die een eerste maal werd aangepast in 2000. Dit was in het kader van de overheveling van de FWO-mandaathouders met een contract van onbepaalde duur naar het universitaire ZAP-personeelskader.

In 2001 evalueert men de lopende beheersovereenkomst en bereidt men een tweede beheersovereenkomst voor (2002-2006).

De versterking van het FWO-Vlaanderen past eveneens in het streven om het onevenwicht in financiering tussen fundamenteel en industrieel onderzoek weg te werken. Hiervoor wordt in 2001 een bijkomend bedrag van 230 mln. BEF voorzien. Dit moet het FWO-Vlaanderen onder meer toelaten de reeds ingezette versterkingsgolf inzake predocotorale en postdoctorale onderzoeksmandaten van tijdelijke duur af te ronden en te consolideren. Ook kan een deel van de bijkomende middelen dienen voor extra projecten. In de begroting 2001 werd 686,3 mln. BEF van het FWO-Vlaanderen overgedragen naar het BOF – het betreft de totale loonkost van de onderzoekers in vast dienstverband bij het FWO-Vlaanderen, zoals hoger reeds vermeld.

In 2001 bedraagt de subsidie aan het FWO-Vlaanderen 3.262,8 mln. BEF.

BA 41.04 Subsidie aan het Interuniversitair College voor Managementwetenschappen

Het Interuniversitair College voor Managementwetenschappen wil de vorming en vervolmaking bevorderen van professoren en onderzoekers in deze discipline. Doel is o.a. het ondersteunen van alle wetenschappelijke en aanverwante activiteiten die kunnen bijdragen tot de ontwikkeling en versterking van het managementonderwijs en dito universitair onderzoek. Verder ook het organiseren en coördineren van research die kan bijdragen tot de ontwikkeling en kennis van management en tot de verbetering van de managementpraktijk in de publieke en privé-sector. Tot slot is er het toekennen en beheren van beurzen voor doctoraatsstudies in de managementwetenschappen. De 15 mln. BEF op deze BA dienen voor de financiering van doctoraatsbeurzen.

BA 74.02: Aankoop van primaire en secundaire elektronische bestanden en van andere elektronische uitrusting voor de uitbouw van de bibliotheken van de instellingen van tertiair onderwijs en van IMEC en VITO.

Deze BA werd van programma 71.1 overgeheveld naar programma 71.2. Er staat 82 mln. BEF op ingeschreven. De Vlaamse overheid komt tussen in de aankoop van bibliografische bestanden en tijdschriften (in elektronische vorm) voor de Vlaamse universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstituten.

PROGR.	BA	MOO	MOV	MWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscode	Libellé
71.2	Wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de voorser										
71.2	1224	1,00	0,00	0,00	193,00	193,00	193,00	0,00	0,00	12	Uitgaven in het kader van internationale wetenschappelijke samenwerking
71.2	1226	0,25	0,75	0,00	383,00	383,00	95,75	287,25	0,00	10	Versterking van de basisfinanciering van de universiteiten (Universitair herstructureringsfonds)
71.2	3342	1,00	0,00	0,00	6,00	6,00	6,00	0,00	0,00	11	Subsidie aan de Born-Bunge Stichting in Antwerpen
71.2	4101	1,00	0,00	0,00	3.364,20	3.364,20	3.364,20	0,00	0,00	11	Subsidie aan het Bijzonder Onderzoeksfonds aan de universiteiten (Decreet 12.06.1991, art. 168)
71.2	4103	1,00	0,00	0,00	3.262,80	3.262,80	3.262,80	0,00	0,00	11	Subsidie aan het FWO-Vlaanderen
71.2	4104	1,00	0,00	0,00	15,00	15,00	15,00	0,00	0,00	11	Subsidie aan het Interuniversitair College voor Managementwetenschappen
71.2	7402	0,00	0,00	1,00	82,00	82,00	0,00	0,00	82,00		Aankoop van primaire en secundaire elektronische bestanden en van andere elektronische uitrusting voor de uitbouw van bibliotheken van de instellingen van tertiair onderwijs en van IMEC en VITO
Totaal					7.306,00	7.306,00	6.936,75	287,25	82,00		

Om die te ondersteunen bij de omschakeling van hun bibliotheken tot elektronische documentatiecentra, besliste de Vlaamse regering eind 1999 om een aantal bibliografische bestanden aan te kopen. Het belangrijkste product is ongetwijfeld de “Web of Science”, een internationaal literatuurbestand dat gegevens bevat van meer dan 8.600 wetenschappelijke tijdschriften.

In 2001 worden bijkomende bibliografische bestanden en een aantal wetenschappelijke tijdschriften aangekocht.

Met dit initiatief worden twee doelstellingen gerealiseerd:

- de instellingen worden vertrouwd gemaakt met de meerwaarde van een elektronische bibliotheek;
- de aanschaf gebeurt door een groot aantal instellingen samen en via deze consortium-formule bekomt men belangrijke prijsreducties.

Eenmaal het initiatief op kruissnelheid is, worden de middelen overgedragen aan de instellingen, die zelf moeten instaan voor het beheer van de abonnementen.

Hoofdstuk – III.3

Wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit

Het begrotingsprogramma 71.3 “Wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit”, omvat de middelen gericht op de versterking (zowel op korte als op lange termijn) van het technologisch innovatief vermogen van het Vlaamse bedrijfsleven. Dit wordt nagestreefd door het stimuleren van het technologisch onderzoek in de bedrijven en het groeperen van bedrijven rond een bepaalde technologische basis. Daarbij is een belangrijk aandachtspunt ook een betere benutting van de publieke kennisinfrastructuur ten behoeve van innovatie en nieuwe bedrijvigheid.

Conform de krachtlijnen van het Vlaamse Wetenschaps- en Technologiebeleid 2000-2004, is er in de begroting 2001 een herschikking van een aantal beleidskredieten over verschillende programma's. Dit betekent o.m. dat van het Programma 71.3 een aantal basisallocaties naar andere 71-programma's worden overgeheveld – en omgekeerd.

Voor 2001 zijn de uitgaven op programma 71.3 begroot op 5.092,3 mln. BEF.

B.A. 40.05 Subsidie aan universitaire interfacediensten

Op de B.A. 40.05 is een krediet voorzien van 52 mln. BEF voor de ondersteuning van de inter-face-activiteiten van de universiteiten.

Deze interfacediensten stimuleren de interactie tussen onderzoeksgroepen en bedrijven. In het verlengde van het innovatiedecreet van 18 mei 1999 is een financieringsbesluit in voorbereiding, dat een permanente ondersteuning moet regelen voor de subsidiëring ervan. Hierbij is het de bedoeling de universiteiten daadwerkelijk aan te zetten om hun wetenschappelijke en technologische kennis beter te valoriseren. Waar mogelijk moet dit in Vlaanderen en ten bate van de Vlaamse economie en maatschappij tot stand komen.

Tot nu toe worden de interfacediensten gefinancierd via een jaarlijks ad hoc besluit, waarbij telkens iets meer dan 50 mln. BEF wordt toegekend. De structurele financiering op basis van het voorziene reglementair besluit, zal gekoppeld worden aan het onderzoekspotentieel van de universiteiten. Momenteel wordt gewerkt aan een methode om dit potentieel te kwantificeren. Van zodra dit operationeel is, kan men ook het uitvoeringsbesluit van het innovatiedecreet implementeren, wat een krachtiger basis aan deze financiering geeft.

In afwachting hiervan, werd najaar 2000 een ad hoc subsidiebesluit door de Vlaamse regering goedgekeurd. De krachtlijnen en doelstellingen zijn identiek aan die uit het innovatiedecreet:

- de maximale valorisatie van de in de universiteiten aanwezige kennis en expertise, ten behoeve van de Vlaamse economie;
- stimuleren van een universitaire cultuur, waarbij excellentie in onderwijs en onderzoek (waar nuttig en mogelijk) gekoppeld wordt aan innovatief ondernemerschap.

De volgende activiteiten zullen in aanmerking komen voor ondersteuning:

- beoordeling van de samenwerking tussen universiteiten en bedrijven, met bijzondere aandacht voor Vlaamse KMO's;
- bevordering van economische valorisatie van het onderzoek;
- bevordering van de oprichting van spin-off bedrijven.

Het IWT, dat instaat voor de opvolging en begeleiding van deze maatregel, vervult ook een coördinerende rol, die vooral tot uiting moet komen in de organisatie en ondersteuning van een netwerk van interfacediensten.

B.A.'s 99.11 en 99.12

Vastleggingsmachtiging IWT-Vlaanderen ter ondersteuning van acties van technologische innovatie op initiatief van de Vlaamse regering (BA 99.11);

Vastleggingsmachtiging IWT-Vlaanderen voor projecten op initiatief van de bedrijven en innovatie samenwerkingsverbanden (BA 99.12);

Om de doelstelling van het Innovatiedecreet en de beleidsnota "Wetenschaps- en Technologiebeleid 2000-2004" verder waar te maken, werd t.o.v. 2000 een beleidsuitbreiding voorzien van 400 mln. BEF, zijnde ongeveer 10% van het totale budget in het Programma 71.3. Deze bijkomende middelen dienen voornamelijk ter versterking van bestaande initiatieven en voor een reeks nieuwe initiatieven inzake Vlaamse excellentiepolen.

Centraal staat hierbij de implementatie van het innovatiedecreet van 18 mei 1999. Dit betreft zowel de invulling van drie specifieke uitvoeringsbesluiten ter financiering van innovatie, als de organisatie van de steunverlening via het IWT. Deze belangrijke deelaspecten van het innovatiedecreet kunnen binnen verschillende tijdstrajecten geactiveerd worden. De implementatie van het decreet gebeurt namelijk artikel per artikel.

Tijdens het voorbije jaar werden hiertoe reeds een aantal belangrijke stappen gezet.

De regering keurde reeds de ontwerpen goed aangaande de subsidieregeling voor projecten voor onderzoek en ontwikkeling in bedrijven (O&O-besluit) en voor de projecten van Vlaamse innovatie samenwerkingsverbanden (het VIS-besluit). Ze werden ook voor advies aan de geëigende instanties overgemaakt (o.m. Europese Commissie en vervolgens Raad van State). De administratieve weg die dergelijke besluiten moeten volgen is lang – zodat men er vanuit kan gaan dat ze ten vroegste in de loop van 2001 operationeel zijn.

Anderzijds is er reeds een belangrijke stap gezet in de vereenvoudiging van de financieringsstructuur. Dit gebeurde door de opheffing van het Fonds ter bevordering van het Industrieel Wetenschappelijk Onderzoek in Vlaanderen (FIOV-fonds) – tot dan in financieel beheer bij de Administratie Economie. Die opheffing was eveneens voorzien in het innovatiedecreet en gebeurde n.a.v. de goedkeuring van de aangepaste begroting 2000. Alle uitstaande rechten en plichten van het fonds, inclusief het beheer ervan, werden aan het IWT overgedragen. Daardoor is ook de eenheid hersteld van de dossierbehandeling voor steunacties ten bate van technologische innovatie. De bestaande vastleggingsmachtigingen en ordonnanceringskredieten voor IWT en FIOV werden omgezet in twee budgetlijnen, resp. voor "Projecten op initiatief van de bedrijven en innovatie samenwerkingsverbanden" en voor "Acties van technologische innovatie op initiatief van de Vlaamse regering". De totale steunvolumes op deze kredietlijnen evolueren als volgt:

in miljoen BEF	1999 na budget- controle	2000 beschikbaar krediet	2001 goedgekeurd krediet
Vastleggingsmachtiging	4.089,2	4.324,9	4.724,9

B.A. 99.11 voorziet 1.387,4 mln. BEF aan vastleggingsmiddelen voor acties van technologische innovatie, gefinancierd op initiatief van de Vlaamse regering.

De beleidsnota “Wetenschaps- en Technologiebeleid 2000-2004” kondigt aan dat werk wordt gemaakt van de verdere uitbouw van technologische excellentiepolen binnen Vlaanderen. Men zal met name de voorwaarden scheppen voor meer samenwerking tussen kenniscentra en bedrijven en tussen bedrijven onderling.

Enkele initiatieven worden hieronder nader toegelicht.

De innovatieve waarde van de acties ligt o.m. in het feit dat het niet langer gaat om het sectoraal ondersteunen van innovatie. In dezelfde beleidsnota wordt trouwens gesteld dat de impulsprogramma's voor de regering niet langer een prioritaire ondersteuningsvorm van het technologisch innovatiebeleid vormen. Het behoren tot de sector wordt dan al te zeer het selectie-criterium.

Het beleid, waartoe de vorige regering de aanzet gaf, maar dat nu nog verder wordt aangescherpt, vertrekt vanuit bepaalde technologische probleemstellingen, waarvoor de Vlaamse industrie en onderzoekswereld een vooraanstaande rol kunnen spelen om oplossingen aan te reiken.

Een voorbeeld hiervan, dat de vorige regering reeds op de sporen had gezet en dat de huidige Vlaamse regering afrondt, is Flanders' Drive voor de toeleveranciers van de automobielenijverheid. Het versterken van de eigen technologische ontwikkelingscapaciteit van deze industrie, versterkt meteen ook de concurrentiepositie ervan op de wereldmarkt.

Het kan hier ook gaan om kleinere initiatieven, meer gericht naar een nichemarkt. Vanuit een bepaalde technologische probleemstelling en uiteraard vanuit de aangereikte oplossingen, beslist de regering om dergelijke initiatieven al dan niet te ondersteunen.

a) nieuw initiatief inzake logistiek

Hoewel de definitie van de sector “logistiek” niet eenduidig is, valt niet te ontkennen dat deze sector voor de Vlaamse economie een belangrijke toegevoegde waarde creëert.

Het valt echter op dat de sector qua overheidsondersteuning voor innovatie grotendeels afwezig bleef. Er was wel de erkenning van de cluster voor telematica in het wegverkeer, en door de sector werden, maar dan pas sinds vorig jaar, enkele projecten ingediend bij het IWT.

Nochtans blijkt ook hier innovatie even noodzakelijk als in andere economische sectoren. Dezelfde regel als voor heel de Vlaamse economie geldt dan ook voor de logistiek: slechts door een doorgedreven innovatiepolitiek slagen de bedrijven erin om op de internationale markt voldoende sterk te blijven. Vanuit de verschillende geledingen van de sector (havenbedrijven, transportsector, maar ook de onderzoekswereld) kwamen er nu voorstellen om de innovatieve capaciteit van de logistieke sector op te drijven.

Er zal getracht worden de verschillende initiatieven op te lijnen en samen te brengen in een coherent geheel.

b) een initiatief ter ondersteuning van toepassingen inzake teledetectie

Het gebruik van gegevens die door satellieten worden opgevangen, vormt een steeds belangrijker economische sector. Een specifieke rol daarin wordt gespeeld door de beeldverwerking. Satellietenbeelden, waarvan de meest gekende vorm de meteorologische beelden zijn, vinden steeds meer toepassing.

België heeft in deze sector een belangrijke traditie. Meer dan 10 jaar lang financierde de Belgische federale overheid een omvangrijk onderzoeksprogramma inzake teledetectie, dat werd uitgevoerd aan Belgische universiteiten en onderzoekscentra.

Onderzoeksteams binnen de Vlaamse universiteiten en binnen VITO bouwden hiermee veel knowhow inzake teledetectie op. Thans blijkt echter dat er voor dit onderzoek niet langer voldoende middelen zijn.

Een initiatief om deze knowhow niet verloren te laten gaan, maar zelfs verder uit te bouwen, lijkt daarom aangewezen. De onderzoeksteams aan onze universiteiten en onderzoeksinstituten, die deze middelen in het verleden aanwendden, dreigen anders volledig uit elkaar te vallen. Dit zou een te groot verlies zijn voor de wetenschappelijke basis in Vlaanderen.

De technologische innovatie staat ook hier niet stil en nieuwe mogelijkheden dienen zich aan. Sinds de zomer van 1999 zijn er nu op de gewone commerciële markt beelden met een resolutie van 1 meter ter beschikking. Het hoeft geen betoog dat het gebruik daarvan voor het beleid in sectoren als ruimtelijke ordening, landbouw en milieubeheer een belangrijke rol kan spelen.

Uit een analyse blijkt echter dat de universiteiten nog niet klaar zijn om een rol te spelen op deze commerciële markt. Er komt daarom een initiatief om snel een brug tussen de universitaire kennis en de zich snel ontwikkelende markt te slaan.

c) nieuw initiatief inzake beeld- en spraaktechnologie

Reeds in 1995 gaf de Vlaamse Raad voor Wetenschapbeleid een advies over de ondersteuning van spraaktechnologie. In uitvoering daarvan werd een beperkt impulsprogramma opgestart, dat echter geen vervolg kende. Dit betekent dat voor spraaktechnologie de kritische onderzoeksmassa geenszins werd bereikt.

Anders ligt het voor beeldtechnologie, waarvoor binnen de universiteiten zeer sterke onderzoeksteams bezig zijn die zelf reeds aanleiding gaven tot industriële toepassingen binnen Vlaamse bedrijven.

Beide domeinen worden verder ondersteund en uitgebouwd via een specifiek initiatief.

d) initiatieven ter ondersteuning van de sectoren lucht- en ruimtevaart in Vlaanderen

Hoewel de vorige regeringen geregeld het belang van deze sectoren als technologische innovatoren onderstreepten, waren er ter ondersteuning in Vlaanderen nog geen initiatieven. Toch heeft het Vlaamse Gewest de nodige bevoegdheden. Luchtvaart is een sector die volledig tot de bevoegdheden van de Gewesten behoort. De federale bevoegdheid inzake ruimtevaart is beperkt tot de internationale programma's – die wel het overgrote deel van de activiteiten uitmaken.

In 2000 gaf de Vlaamse regering een aanzet tot het uitwerken van een eigen Vlaams lucht- en ruimtevaartbeleid. Er waren daartoe twee concrete acties.

Voor de deelname van Vlaamse bedrijven aan het programma A340-500/600 werd eind 2000 een eigen Vlaamse steun aan de non-recurring costs (NRC-kosten) gegeven. Dit zijn de aanloopkosten die de luchtvaartsector moet dragen vooraleer te kunnen deelnemen aan een internationaal luchtvaartprogramma.

Het tweede initiatief was het starten van een meer globale studie naar de wenselijkheid van ondersteuning van de NRC's in de lucht- en ruimtevaartsector. Deze opdracht ging naar het IWT dat zijn eindrapport in oktober 2000 heeft afgerond.

Deze studie werd veelomvattend, niet enkel omdat de problematiek complex is, maar ook is gewijzigd t.o.v. de voorgaande programma's. De complexiteit vloeit voort uit de zoektocht naar de meest optimale vorm van overheidstussenkomst. Het klassieke schema van terugvorderbare voorschotten voor NRC's bleef daarbij het uitgangspunt – maar ook dit werd onderzocht. Daarnaast trachtte men ook een overzicht te geven van wat andere Europese landen doen inzake steun voor NRC's.

Men dient ook een onderscheid te maken tussen de lucht- en de ruimtevaartsector. Beide sectoren zijn zeer verschillend. Hoewel het vaak om dezelfde bedrijven gaat (zij het dat dit in Vlaanderen wat anders ligt dan in de rest van Europa) zijn de wetmatigheden van de markt voor luchtvaart anders dan deze voor de ruimtevaart. Dit kwam ook tot uiting in de studie van het IWT.

Als laatste element onderzocht men ook de impact van de nieuwe regels die opgelegd worden door de WTO (World Trade Organisation).

Op basis van de conclusies van deze studie legt men aan de Vlaamse regering een systeem voor ter ondersteuning van de NRC-kosten in de luchtvaartsector (inzonderheid voor het nieuwe A380-type) en van de ruimtevaartsector. Dit gebeurt in de eerste helft van 2001 en is complementair aan de Federale steun – waarvoor in dat eerste half jaar een samenwerkingsakkoord met de Gewesten moet worden gefinaliseerd.

e) een nieuw KMO-programma

De beleidsnota kondigde aan dat het KMO-beleid zou vereenvoudigd worden. De verschillende actieprogramma's ter bevordering van innovatie in de KMO's, waren het voorwerp van een externe evaluatie.

Het is de bedoeling om het IWT terug de rol te geven van het “unieke loket” ter bevordering van innovatie in Vlaanderen. De toekomstige initiatieven ter bevordering van de innovatie in de KMO zullen dan ook door het IWT uitgewerkt en uitgevoerd worden.

De externe evaluatie van vier lopende KMO-programma's gebeurde in 2000 door MERIT, via een grondige bevraging bij KMO-klanten (en niet-klanten) en bij een reeks intermediairen. Het betrof de KMO-Haalbaarheidsstudies, de KMO-innovatieprojecten, het MKB-initiatief (in de Doelstellingsgebieden, deels met EFRO-middelen) en het programma KMO-Innovatie Vlaanderen (KIV), elk met specifieke eigen modaliteiten. Parallel hiermee voerde het IWT een eigen analyse uit van de verschillende KMO-acties.

Op basis van deze bevindingen werkte het IWT, in opdracht van Minister Dirk Van Mechelen, een nieuw gestroomlijnd KMO-Programma uit. De Vlaamse regering keurde dit goed in

december 2000. Het programma is goed voor 800 mln. BEF voor de periode 2001-2002. Het programma heeft de volgende hoofddoelstellingen:

- Een doorgedreven administratieve vereenvoudiging.
- Het stroomlijnen van de indienings- en steunmodaliteiten binnen één coherent geheel en volgens het “één loket”-principe bij het IWT.
- Het verruimen van het steunbaar innovatietraject: naast technologie-ontwikkeling ook creatieve innovatieve toepassingen van bestaande technologie; naast technologische kennisverwerving ook ondersteuning van de geïntegreerde niet-technologische kennisverwerving.

Het Programma voorziet in volgende projecttypes:

- KMO-Innovatiestudies (60% gesubsidieerd en volgens drie types in functies van de aanmoediging van de externe kennisinbreng)
- KMO-Innovatieprojecten (35% gesubsidieerd)

Het Programma dient begin 2001 te worden toegespitst inzake indieningsmodaliteiten en -documenten. Dit gebeurt door het IWT, in nauwe interactie met intermediairen en KMO-vertegenwoordigers. In het tweede trimester van 2001 moet het Programma operationeel zijn. Het is tevens de bedoeling om een intensieve externe communicatiecampagne uit te werken, zowel vanuit het IWT zelf als in actieve samenwerking met de verschillende KMO-intermediairen. Het Programma beoogt minstens een verdubbeling van het aantal bereikte KMO's in relatie tot de innovatiesteun.

f) specifieke steunmaatregelen

Hierin zijn de middelen begrepen ter cofinanciering van projecten (technologie en innovatie) die ook in aanmerking komen voor bijstand vanwege Europese structuurfondsen (zoals bijv. de EFRO-cofinanciering).

De betrokken operationele programma's omvatten een geheel van maatregelen op verschillende terreinen (economische infrastructuur, begeleiding van KMO's, bevordering van technologie en innovatie, verbetering van het leefmilieu, ...).

De EFRO-steunverlening bedraagt maximaal 50% van de totale programmakosten, zodat daarnaast minimaal een gelijkaardig bedrag aan Vlaamse middelen (Vlaams Gewest, Provincies, gemeente, ..., private sector) dient te worden ingezet.

Op B.A. 99.12 worden 3.337,5 mln. BEF vastleggingsmachtigingen voorzien voor projecten op initiatief van de bedrijven en innovatie samenwerkingsverbanden:

a) steun aan technologisch onderzoek op initiatief van de bedrijven

Het vooropgestelde nieuwe O&O-subsidiebesluit legt het reglementair kader vast voor de verschillende subsidiemodaliteiten inzake onderzoeksprojecten voor technologische innovatie in Vlaamse ondernemingen. Er gaat daarbij bijzondere aandacht naar KMO's. Dit omhelst tevens de steunaanvragen van bedrijven binnen het geprogrammeerd onderzoek, inzonderheid voor de projecten in EUREKA-verband met specifieke steunmodaliteiten die wegens de Europese dimensie ruimer zijn dan voor Vlaamse O&O-projecten.

De steunverlening aan EUREKA-projecten kent een sterke klim sedert meerdere jaren, inzonderheid via zgn. “clusterprogramma's” en meer bepaald in het ICT-domein (MEDEA, ITEA, PIDEA, EURIMUS, ...). De inschakeling van Vlaamse bedrijven en onderzoeksinstellingen in internationale netwerken en consortia is immers essentieel. Naast de deelname aan Europees gefinancierde programma's, in casu het Europees O&O-Kaderprogramma, is deelname aan

EUREKA-projecten met Vlaamse steun van doorslaggevend belang. Onderstaande tabel geeft de evolutie weer inzake Vlaamse steunverlening over de laatste jaren:

Steun in mln. BEF	1996	1997	1998	1999	2000
JESSI/MEDEA/ITEA	373	859	67	1.254	579
Andere EUREKA	121	256	162	166	210
Totaal EUREKA	494	1.115	229	1.410	789

Een sterke expansie van de EUREKA-steun wordt in 2001 verwacht, inzonderheid in relatie met het Programma MEDEA +.

In 2001 herziet men de steunmodaliteiten (10% extra steun; 80% steun bij basisonderzoek van onderzoeksinstelling; ...) in functie van het operationeel worden van het nieuwe O&O-financieringsbesluit.

Het nieuwe financieringsbesluit voorziet ook een vereenvoudiging van de administratieve procedure en laat de subsidiemodaliteiten maximaal aansluiten bij de Europese regelgeving inzake O&O subsidies.

Naast het feit dat bepaalde projecten grotere subsidiebedragen ontvangen, is het vooral belangrijk dat men werkt aan een eenvoudiger opstelling en verantwoording van de projectbudgetten. Ook werden de criteria verfijnd waarop de projectevaluatie wordt gebaseerd. Conform het regeerakkoord zal men daarbij o.a. de bijdrage van het project aan duurzame ontwikkeling in rekening brengen.

b) de Vlaamse Innovatie Samenwerkingsverbanden (VIS)

Het reglementair besluit voor steun aan Vlaamse Innovatie Samenwerkingsverbanden vormt een kader ter vervanging van allerlei bestaande initiatieven, zoals de ad hoc subsidiëring van clusters, financiering van projecten voor collectief onderzoek en de steun aan technologische adviseerdiensten.

Dit nieuwe besluit heeft als ambitieus doel om meer afstemming te brengen in het landschap van dienstverstrekkers aan innoverende bedrijven. Men stapt daarbij ook af van de beperking van de financiering tot welbepaalde instellingen. In de toekomst wordt de geldstroom gekoppeld aan acties en activiteiten, waarbij een brede groep van instanties een aanvraag kan indienen, voor zover ze een representatieve groep van bedrijven vertegenwoordigen.

Dit kan inhouden dat niet enkel de klassieke sectoren middelen krijgen voor collectief onderzoek, maar dat ook groeperingen van bedrijven rond specifieke technologieën daar aanspraak op kunnen maken. Hetzelfde geldt voor de technologische adviesverlening en voor de innovatiestimulering. Deze aanpak speelt in op het feit dat de sterkste economische groei te verwachten is rond technologieën die vaak interdisciplinair en sectoroverschrijdend zijn. Netwerken worden uitgebouwd rond technologisch advies en innovatiestimulering. Voor innovatiestimulering kunnen zowel acties gefinancierd worden die zich toespitsten op één technologie of sector, als eerdere horizontale en subregionale projecten.

De juiste modaliteiten voor deze acties (tot en met de lastenboeken voor de uitvoering) worden in de eerste helft van 2001 uitgewerkt. Het spreekt voor zich dat voor dergelijke uitbreiding meer middelen moeten voorzien worden.

Er kan nog vermeld worden dat Vlaanderen in 2000 199,7 mln. vastlegde voor het collectief onderzoek en de technologische adviseerdiensten in de collectieve centra. De werking van de

bestaande clusters werd tot medio 2001 verlengd – hiervoor werden 96,3 mln. extra middelen toegekend, in afwachting van de invoeging van het nieuwe besluit.

Als voorbereiding op de manier van werken in het nieuwe besluit, werd daarbij reeds een meer expliciete prestatiegebonden financiering ingevoerd.

Op B.A. 41.03 tenslotte is 315,4 mln. BEF ingeschreven voor de werking van het IWT.

De dotatie omvat de noodzakelijke middelen om de nodige beleidscontinuïteit te verzekeren, op basis van de huidige opdrachten en de missie van het Instituut. Bij verdere taakuitbreidingen vanwege het Innovatiedecreet, worden de middelen overeenkomstig aangepast, i.f.v. de noden en personeelsbehoeften.

PROGR.	BA	MOO	MOV	MIWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscode	Libellé
71.3	Wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit										
71.3	4005	0,00	0,00	1,00	52,00	52,00	0,00	0,00	52,00		Subsidie aan universitaire interfaciediensten (IWT-Vlaanderen)
71.3	4103	0,00	0,00	1,00	315,40	315,40	0,00	0,00	315,40		Dotatie aan het IWT
71.3	9911	1,00	0,00	0,00	1.387,40	1.387,40	1.387,40	0,00	0,00	7	Vastleggingsmachtiging IWT-Vlaanderen ter ondersteuning van acties van technologische innovatie op initiatief van de Vlaamse regering
71.3	9912	1,00	0,00	0,00	3.337,50	3.337,50	3.337,50	0,00	0,00	7	Vastleggingsmachtiging IWT-Vlaanderen voor projecten op initiatief van de bedrijven en innovatie samenwerkingsverbanden
Totaal					5.092,30	5.092,30	4.724,90	0,00	367,40		

Strategisch en beleidsgericht onderzoek

In dit begrotingsprogramma werden de basisallocaties samengebracht vanuit de andere programma's van het '71-luik', waarop kredieten voor strategisch basisonderzoek of beleidsrelevant onderzoek staan ingeschreven. Het betreft dus budgetten voor initiatieven die innovatieve ontwikkelingen in industrie of maatschappij ondersteunen.

De uitgaven hiervoor werden begroot op 4.913,2 mln. BEF.

Het begrotingsprogramma heeft volgende strategische doelstellingen:

1. Versterken van het technologisch basisonderzoek dat kennis genereert ten dienste van het bedrijfsleven, de non-profit sector en de overheid
2. Versterken van het beleidsvoorbereidend onderzoek

Om dit te realiseren, stelt men de volgende operationele doelstellingen voorop:

1. Het verder versterken van het Vlaams technologisch potentieel in de Vlaamse onderzoeksinstituten
2. Het verder uitbouwen van het basisonderzoek aan de universiteiten
3. Het uitbouwen van de hogescholen als volwaardige partners in innovatie
4. Het ontwikkelen van een nieuw kader voor het beleidsvoorbereidend onderzoek

BA 12.28 Strategische technologieën voor welzijn en welvaart

Uit de hervorming van het inmiddels afgewerkte programma "Strategische Technologieën voor Welzijn en Welvaart" (STWW), waarvan de modaliteiten door de vorige Vlaamse regering werden bepaald, ontstond het nieuwe programma "Generisch Basisonderzoek aan de Universiteiten" (GBOU). Deze hervorming houdt in dat vanaf nu maatschappelijk en economisch georiënteerde technologieprojecten in éénzelfde projectvorm aan bod komen. Er wordt hierbij afgestapt van de vroegere aanpak, waarbij men maatschappelijk gerichte voorstellen alleen kon indienen rond vooraf geselecteerde thema's. Tenslotte wordt gestreefd naar een maximale eenvoud, duidelijkheid en flexibiliteit voor de basismodaliteiten.

De basisrationale van het programma bestaat erin een brugfunctie te realiseren – en om vormen van positieve wederzijdse beïnvloeding tot stand te brengen tussen de academische onderzoekswereld en economische/maatschappelijke actoren die extern zijn aan het academisch milieu.

Dit type van onderzoek heeft dan ook tot doel baanbrekend generisch wetenschappelijk-technologisch basisonderzoek uit te voeren met een economische of maatschappelijke finaliteit op langere termijn. Met het oog op een maximale kennisoverdracht is dit onderzoek reeds van bij de projectstart gekoppeld aan intensieve interactie met een zo breed mogelijke groep van economische en maatschappelijke actoren in Vlaanderen. Dit gebeurt via de zogenaamde gebruikerscommissies.

Overigens blijft ook in het GBOU-programma een belangrijke rol weggelegd voor de gebruikerscommissies. Die worden zo ruim en representatief mogelijk samengesteld en kunnen later verder uitgebreid worden. De leden ervan genieten een voorkeursbehandeling bij de informatievoorziening, aangezien zij nauw bij het onderzoek betrokken zijn en al in een vroeg stadium over recente ontwikkelingen worden geïnformeerd.

Voor de uitvoering in 2001 werd ten laste van het begrotingsprogramma “Strategisch en beleidsgericht onderzoek” opnieuw een budgettaire enveloppe voorzien van 409 mln. BEF aan steunmogelijkheden. De Vlaamse regering besliste eind 2000 tot een nieuwe oproep voor de indiening van projecten – dit zal de middelen van zowel 2000 als 2001 omvatten (in totaal 818 mln. BEF). Het IWT is belast met het inhoudelijk beheer van dit programma.

BA's 33.01, 33.02, 41.03 en 61.02: de Vlaamse onderzoeksinstituten IMEC, VIB, VITO

Via de onderzoeksinstituten IMEC (micro-elektronica), VIB (biotechnologie) en VITO (materialen, energie en milieu) biedt de Vlaamse overheid een structurele ondersteuning aan onderzoeksactiviteiten binnen een beperkt aantal domeinen. Naast hun onderzoeksopdrachten hebben deze drie instituten ook wel gedefinieerde opdrachten rond de valorisatie en verspreiding van de resultaten van hun onderzoek in Vlaanderen. De relatie tussen deze instituten en de Vlaamse overheid wordt vastgelegd in vijfjaarlijkse beheersovereenkomsten. De werking en bereikte resultaten worden grondig doorgelicht, alvorens deze beheersovereenkomsten worden verlengd. Zo werd in 1998 de werking van de VITO geëvalueerd, in 2000 is het VIB doorgelicht en zal in 2001 IMEC worden geëvalueerd.

BA 33.01 Subsidie aan de vzw IMEC

De subsidie voor 2001 aan de vzw IMEC (op basis van de beheersovereenkomst 1996-2001), bedraagt 1.156,1 mln. BEF. Deze toelage ondersteunt IMEC in haar O&O-opdracht rond toekomstige industriële noden op het vlak van informatie- en communicatietechnologie (ICT). Bijzondere aandacht gaat hierbij naar de noden van de Vlaamse industrie. Daartoe organiseert IMEC jaarlijks een “Vlaamse Bedrijvendag”. Dit evenement wil “marktgedreven” zijn en is opgezet vanuit een dubbele optiek: IMEC-onderzoekers de kans geven om via contacten met bedrijven de markt te bevragen en de bedrijven van hun kant in contact brengen met mogelijke innovatieve toepassingen.

Daarnaast werd de vzw “KMO IT-Centrum” opgericht door IMEC, WTCM en Agoria-Vlaanderen. Dit initiatief wordt door de Vlaamse Regering gesteund en moet Vlaamse bedrijven (vooral KMO's) helpen om te innoveren door informatietechnologie te implementeren in hun producten en processen. Voor de valorisatie van onderzoeksresultaten speelt IMEC eveneens een voortrekkersrol. Dit uit zich in een stijgend aantal Vlaamse octrooiaanvragen en licentieovereenkomsten. In dit kader vermelden we ook de 19 door IMEC opgerichte spin-off bedrijven.

Onderstaande tabel illustreert de evolutie van het aantal Vlaamse bedrijven waar IMEC de laatste jaren mee samenwerkte, de betrokken contractinkomsten en de totale internationale contractinkomsten – gevolgd door de evolutie van de toelage van de Vlaamse regering.

	Aantal Vlaamse contractpartners	Vlaamse contract- inkomsten (mln. EUR)	Andere contract- inkomsten (mln. EUR)	Toelage (mln. EUR)
1996	52	10,938	17,9227	24,3159
1997	62	12,201	23,1285	27,0551
1998	65	12,358	24,6406	27,5930
1999	69	14,161	33,8870	27,9723
2000 (*)	63	19,906	49,9010	28,6590

(*) raming

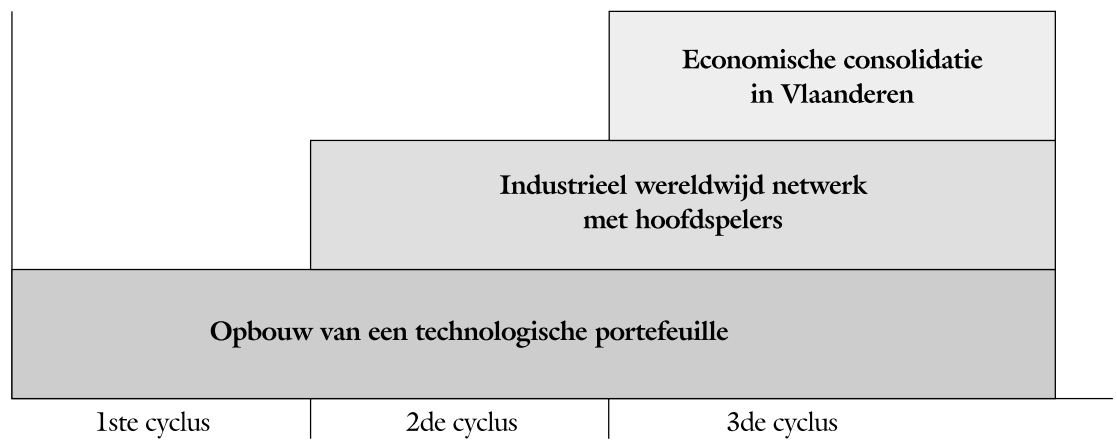
De volgende tabel illustreert de evolutie van de internationale inkomsten voor contractonderzoek. Het gaat met name om bilaterale contracten met internationale bedrijven, multilaterale Europese samenwerking binnen Europese kaderprogramma's en contractonderzoek in opdracht van ESA.

	Internationale industrie (mln. EUR)	EC (mln. EUR)	ESA (mln. EUR)
1996	5,536	8,708	2,189
1997	7,901	11,267	2,461
1998	11,220	12,684	1,636
1999	19,033	13,216	1,631
2000(*)	33,119	14,204	2,578

(*) raming

De aanzienlijke stijging van de inkomsten uit bilaterale contracten is grotendeels te danken aan het recente raamakkoord met PHILIPS (zie hierover verder).

In de evolutie van IMEC in het algemeen zijn tot op heden drie cycli te onderscheiden, zoals aangegeven in onderstaande figuur:

Dank zij een doorgedreven eigendomsbeleid voor de resultaten uit contractonderzoek, wordt in cyclus 1 een eigen technologische portefeuille (IMEC-expertise of “Background Information”) uitgebouwd. Dit vormt op zijn beurt de aantrekkingskracht voor nieuwe samenwerking met de wereldleiders in de informatie- en communicatietechnologie (cyclus 2), wat IMEC een drievoudig voordeel biedt:

- (i) inzicht in de toekomstige industriële noden
- (ii) inzage in de industriële “wegenkaarten” en “opportuniteitsvensters”
- (iii) medefinanciering door de internationale gemeenschap – wat ook toelaat kritische massa uit te bouwen voor grensverleggend onderzoek

Deze expertise garandeert immers een snellere “time-to-market” – wat voor commercieel succes een steeds belangrijker parameter wordt. De opname van cruciale resultaten op het vlak van ICT-ontwikkelingen in het geëigende IMEC IPR model, laat een terugkoppeling naar Vlaanderen perfect toe (cyclus 3).

Op 1 december 2000 telde IMEC 1013 medewerkers. Dit aantal betreft zowel payroll werknemers als gastonderzoekers. 85% hiervan zijn directe medewerkers aan het onderzoek- en ontwikkelingsluik.

Het onderzoek en de ontwikkelingsactiviteiten van IMEC zijn georganiseerd rond vijf divisies.

Een eerste divisie ontwikkelt submicron IC-procestechnologie. Er gebeurt zeer geavanceerd onderzoek op bepaalde procesmodules: optische lithografie, silicium reinigingsmethoden, nieuwe poortmaterialen, interconnectietechnologie en salicides.

Een tweede divisie integreert deze exploratorische stappen in een totaal productieproces voor de aanmaak van prototypecircuits in de pilootlijn. Verschillende IC-processen worden in parallel ontwikkeld: voor diep-submicron digitale schakelingen, voor analoge en gemengd analoog-digitale schakelingen, alsook voor niet-vluchtige geheugens en nieuwe componenten in het domein van de nano-elektronica. De beschikbare basistechnologieën en de ‘clean-room’-infrastructuur laten toe om sterke horizontale integratie door te voeren (sensoren, microsystemen, RF, magnetische geheugens...) en tevens te gaan tot op het niveau van de ‘proof-of-concept’. De procesontwikkeling wordt tevens ondersteund door gespecialiseerd onderzoek rond fysieke analyse en betrouwbaarheid.

Een *derde divisie* voert O&O-activiteiten uit over:

(a) Sensoren en systemen:

Sensoren zijn zowel op CMOS gebaseerd als op alternatieve technologieën, zoals de sterk opkomende biosensoren. Allerlei microsystemen voor toepassingen in de IT-sector, de medische wereld en het milieu-onderzoek, worden samen met bedrijven uitgebouwd. Men houdt hierbij ook rekening met de betrouwbaarheidsaspecten.

(b) Nieuwe materialen en componenten:

Illustratief zijn hier het onderzoek naar magnetische geheugens (MRAM), het onderzoek naar InSbAs materiaal voor niet gekoelde infrarood detectoren, lichtemitterende diodes met zeer hoge efficiëntie enz. Daarnaast wordt ook lange termijnonderzoek verricht in het domein van de nanotechnologie en van de moleculaire elektronica.

(c) Verpakking- en interconnectietechnologie:

Het MCM-D (Multi-chip Module op basis van dunne film-technieken) onderzoek oriënteert zich vooral op gemengde RF/digitaal toepassingen, waarbij passieve of microgolf componenten kunnen geïntegreerd worden.

De vierde divisie ontwikkelt nieuwe ontwerpmethodologieën voor de complexe systemen rond de combinatie van submicron VLSI-technologie en digitale signaalverwerking, en richt zich vooral op twee onderzoeksluiken:

- nieuwe ontwerpmethodes voor systeemintegratie, die steunen op recente concepten zoals “system-on-chip” en “system-in-package”
- systeemonderzoek gedreven door het “intelligente huis” (intelligente accessmodems, WLANs, MPEG-4)

Het versmelten van de verschillende segmenten (computers, gebruikerselektronica en communicatie) resulteert in snelgroeiende markten voor persoonlijke communicatie, multimedia en breedbandnetwerken. Chips worden complete systemen: het resultaat van een gespecialiseerd team hardware- en software-ontwerpers en applicatie-ingenieurs. Deze divisie heeft tevens een sterke spin-off traditie.

De vijfde divisie richt zich op vorming en nascholing van ICT-specialisten. Dit vindt plaats op verschillende niveaus:

- op het niveau van het hoger onderwijs (universiteiten en technische hogescholen) verleent de divisie technische en inhoudelijke ondersteuning bij de opleiding van IC-ontwerpingenieurs, waarbij zowel hardware als software aan bod komen.
- op het professioneel niveau is er het Micro-elektronica Training Centrum, dat een brede waaier van opleidingsprogramma's en vervolmakingscursussen aanbiedt voor operatoren, technici en ingenieurs van de ICT-industrie. In 2000 genoten circa 1200 personen een bijkomende opleiding via dit kanaal.

Met de O&O resultaten uit bovenstaand onderzoek voert IMEC in Vlaanderen een gerichte industrialisatiestrategie rond vier pijlers:

Systeem georiënteerde ontwerphuizen en IC-ontwikkelaars	IC-productie en aanverwante industrie	IC-verpakkingsindustrie en assemblage	Microsystemen en intelligente sensoren
Ansem Sipex Sirius Target Septentrio Smartmove DSP-Valley: • Alcatel • CoWare • EASICS • Eonic Systems • Frontier Design • ITCL (Philips) • Philips Hasselt • Philips Specs	Alcatel Microelectronics Union Minière JSR Electronics Arch Chemicals ASM-I BOC Soltech	CS2 ICOS Vision Systems Siemens Barco Alcatel Electronic Apparatus	Delft Sensor Systems Heraeus Canberra LCI-Smartpen OligoSense Fillfactory

Een eerste pijler is die van de systeemgeoriënteerde bedrijven. Een aantal daarvan groepeerden zich rond de thematiek van (digitale) signaalverwerking in een cluster “DSP Valley”. Deze telt reeds meer dan 1100 DSP-experts onder haar leden.

Voor de tweede pijler is er een drievoudige strategie:

- het opzetten, binnen de infrastructuur, van grote samenwerkingsverbanden met Vlaamse en internationale bedrijven (met sterk geïntegreerde teams en een groot aantal industriële residenten). In 2000 werd in dit verband een belangrijk samenwerkingsakkoord met PHILIPS afgesloten, gekoppeld aan een verschuiving van het technologisch onderzoek inzake micro-elektronica van dat bedrijf naar IMEC.
- het afleiden uit samenwerkingsverbanden met toeleveranciers van de IC-productie-industrie (toestelbouwers, materiaal- en gasleveranciers) van nieuwe investeringen in Vlaanderen in een cluster van nieuwe bedrijven.
- het opbouwen van de diversificatiestrategie met belangrijke bedrijven in Vlaanderen (o.a. Union Minière, De Neef).

Steunend op de aanbeveling van de micro-elektronica adviesgroep van de Europese Commissie om opnieuw IC-verpakkingsactiviteiten in Europa op te zetten, besliste IMEC haar expertise rond deze derde pijler te verankeren via de oprichting van spin-off bedrijven, het aantrekken van nieuwe activiteiten en via de versterking van bestaande Vlaamse ondernemingen. Er wordt eveneens verder gewerkt aan de economische consolidatie van de expertise inzake microsystemen.

BA 33.02 Subsidie aan het Vlaams Interuniversitaire Instituut voor Biotechnologie (VIB).

In voorbereiding op de nieuwe beheersovereenkomst in de loop van 2001, voor een periode van 5 jaar (2002-2006), wordt 2001 als een overgangsjaar beschouwd – met een dotatie van 1.035,5 mln. BEF. Die dient om de bij de oprichting in 1995 gedefinieerde doelstellingen te realiseren, volgens de krijtlijnen van de beheersovereenkomst tussen de Vlaamse overheid en VIB. Er zijn drie hoofdthema's: het strategisch basisonderzoek en de internationale uitstraling ervan, de valorisatie van de onderzoeksresultaten en tot slot de aandacht voor de maatschappelijke aspecten van de biotechnologie.

1. De eerste opdracht: de wetenschap

De hoofdactiviteit van VIB als wetenschappelijk instituut, is uiteraard het verrichten van strategisch basisonderzoek, waarbij spits technologie wordt ontwikkeld en ingezet voor het realiseren van wetenschappelijke doorbraken in de geneeskunde, plantenbiotechnologie en microbiologie. Het onderzoek is gestructureerd in negen onderzoeksdépartementen, die fysisch gelokaliseerd zijn op de campussen van vier Vlaamse universiteiten – volgens het concept “instituut zonder muren”. Dit potentieel werd versterkt met vijf onderzoeksprojecten die buiten de VIB-départementen worden ontwikkeld maar die wel door het instituut worden gefinancierd. VIB vormt dan ook de structuur die een stabiele en stimulerende omgeving creëert voor het wetenschappelijk onderzoek in de biotechnologie in Vlaanderen.

2. De tweede opdracht: valorisatie van onderzoek

Een zo mogelijk nog grotere uitdaging is de valorisatie: het vertalen van wetenschappelijke onderzoeksresultaten naar industriële toepassingen. De aandacht daarvoor moet in optimaal evenwicht zijn met de hoge vrijheidsgraad, nodig om wetenschappelijke creativiteit optimaal te laten gedijen. Het is bijvoorbeeld belangrijk om het indienen van octrooiaanvragen te stroomlijnen met de publicatie van de betrokken resultaten in wetenschappelijke tijdschriften. Ook andere aspecten moeten steeds meer de nieuwe valorisatiecultuur ondersteunen. Daarom besteedt VIB bijzondere aandacht aan het beschermen van de eigendomsrechten van nieuwe vindingen, het stimuleren van ondernemerschap en de professionele samenwerking met het bedrijfsleven. In zijn nog korte bestaan hebben vindingen van VIB-vorsers reeds geleid tot drie jonge startende bedrijven: DevGen, CropDesign en Infogenomics. Ook het aantal octrooiaanvragen en licentieovereenkomsten kent een zeer gunstige evolutie.

De ontwikkeling van nieuwe industriële activiteiten in de biotechnologie is ook afhankelijk van een geschikte infrastructuur. De VIB-“bio-incubator” die begin 2000 zijn deuren opende, stelt momenteel 2.500 m² aan werkruimte ter beschikking van jonge biotechnologiebedrijven met een intensief O&O programma en met een duidelijk groeipotentieel. Men denke hierbij aan Algonomics, Methexis, DevGen, BIP en Phase I Bioresearch enz. Alhoewel hij pas recent opende, was de infrastructuur onmiddellijk volgeboekt en werden meteen plannen opgevat om de beschikbare ruimte uit te breiden tot een totaal van 3.750 m². De uitbreiding wordt tegen midden 2001 voorzien.

3. De derde opdracht: de relatie met de maatschappij

Met de controversiële introductie in Europa van genetisch gemodificeerde soja en maïs (en hun afgeleide producten), bleek eens te meer hoe belangrijk communicatie is. Het is dan ook van groot belang dat er in Vlaanderen een open dialoog ontstaat, waarbij iedereen zijn mening kwijt kan zonder dat het debat wordt gepolariseerd.

Het behoort tot de opdracht van VIB om de bevolking correct te informeren over nieuwe biotechnologische vindingen. Het instituut wordt bij haar maatschappelijke activiteiten bijgestaan door een “klankbordcommissie” met experts op het vlak van ethiek, technologisch aspectenonderzoek, vertegenwoordigers van de maatschappij en biotechnologen.

De concrete invulling van de opdrachten van VIB is als volgt:

Opdracht 1: Strategisch basisonderzoek

De doelstellingen van het strategisch basisonderzoek bestaan uit twee componenten. Enerzijds wordt biotechnologisch frontlijnonderzoek uitgevoerd in de 9 VIB-departementen. Anderzijds wordt een selectie van onderzoeksprojecten in de Vlaamse universiteiten en onderzoeksinstituten door VIB gefinancierd via het projectmatig onderzoeksprogramma. Bij het departementaal strategisch basisonderzoek van VIB staan in 2001 de volgende onderzoeksthema's op stapel:

a) VIB-departementen

Departement voor Moleculair Biomedisch Onderzoek – Prof. Frans Van Roy (RUG)

- Fundamenteel onderzoek naar de moleculaire ontrafeling van celdood (zowel apoptose als necrose)
- De ontrafeling van de moleculaire mechanismen, die in maligne kankers leiden tot een ontregelde structuur of functie van zowel bekende als nieuwe tumor-suppressoren
- Ontdekking en moleculaire analyse van nieuwe biologische aangrijpingspunten voor ontstekings- en shockremmers, evenals de toepassing van inflammatoire processen bij de behandeling van kanker
- Het ontrafelen van de rol van cytokines en immuuncellen in diverse pathologieën, evenals de ontwikkeling van antitumorale recombinante antilichamen
- De ontwikkeling van innoverende behandelingen voor acute en chronische colitis door genetische manipulatie van melkzuurbacteriën
- Het ontwikkelen van een systeem voor de gerichte versuikering van recombinant aangemaakte eiwitten

Departement Plantengenetica – Prof. Marc Zabeau (RUG)

- De ontrafeling van de moleculaire mechanismen en karakterisatie van de genen die betrokken zijn bij de celcyclus van de plant (celdeling, celbiologie en celdood)
- Moleculaire analyse van plant-microbe interacties
- Boom-biotechnologie
- Studie van het actiemechanisme van het plantenhormoon ethyleen en wisselwerking met andere plantenhormonen
- Ontwikkeling van een competitief functional genomics en bioinformatica-onderzoekplatform ter ondersteuning van bovenstaande onderzoeksthema's

Departement Transgene Technologie en Gentherapie – Prof. Désiré Collen (KULeuven)

- Studie van de rol van verschillende eiwitten in diverse (patho)biologische processen van het cardiovasculair systeem zoals atherosclerose, restenose, bloedstolling, embryogenese, angiogenese, ischemisch hartlijden, ischemie van de ledematen, tumorontwikkeling en -groei, cerebro-vasculaire aandoeningen, neuronale overleving, ... aan de hand van transgene diermodellen
- Onderzoek naar de mogelijkheden van gentherapie in de behandeling van restenose, cardiale ischemie en longhypertensie, hemofilie A en therapeutische angiogenese.
- Rationeel ontwerp van biomoleculen (drug design) in combinatie met “phage display”

Departement Menselijke Erfelijkheid – Prof. Guido David (KULeuven)

- Bestudering van de biologische rol van heparaan sulfaat proteoglycanen
- Analyse van de signaal-transductiesystemen in (neuronale) ontwikkeling

- Onderzoek naar de genen die een rol spelen bij diverse soorten kankers en malformaties (tumoren, autisme, mentale retardatie)
- Onderzoek naar chromosoomorganisatie
- Analyse van de mechanismen die een rol spelen bij de ziekte van Alzheimer
- Karakterisatie van furine als prototype van pro-proteïne processing

Departement Microbiologie – Prof. Nicolas Glansdorff (VUB)

- Studie van de transcriptieregulatie bij complexe prokaryote promotoren
- Studie van de moleculaire fysiologie van extremofielen
- Onderzoek naar de moleculaire basis van intramoleculaire signaaltransmissie bij allosterische eiwitten
- Karakterisatie van nog ongekennde functies gecodeerd binnen het gistgenoom
- Studie van de arginine regulatie in gist
- Studie van de transcriptieregulatie bij complexe prokaryote promotoren
- Studie van de moleculaire fysiologie van extremofielen

Departement Immunologie, Parasitologie en Ultrastructuur – Prof. Lode Wyns (VUB)

- Structuuropheldering en structuur/functie-correlatiestudies van eiwitten door X-straalkristallografie, multidimensionele NMR, spectrofotometrie, kinetische studies en anti-proteomics (antilichaam gerelateerde technologie) in volgende domeinen:
 - Lectine/proteïncarbohydraat interacties
 - Plasmide addictie systemen
 - Bacteriële metaal/metalloid detoxificatie processen
 - Extremofiele eiwitten
 - Kameelantilichamen en 'single-domain' antilichamen
 - Proteïne engineering en enzymologie
- Studie van de regulatie en functie van differentieel geactiveerde macrofagen
- Identificatie van de mechanismen die tumoren en parasieten benutten om te ontsnappen aan het menselijk immuunsysteem
- Toepassingsperspectieven van *Pseudomonas aeruginosa*

Departement Celgroei, Differentiatie en Ontwikkeling – Prof. Danny Huylebroeck (KULeuven)

- TGF β signalisatie tijdens vroege embryonale ontwikkeling
- Studie van de rol van SIP1 (Smad Interacting Protein) gebruik makend van muis-modellen
 - Identificatie van target genen voor SIP1 in epitheliale cellen
 - Studie van het interactiemechanisme van SIP1 met R-Smad en I-Smad/CtBP en andere nieuwe Smad-interagerende eiwitten.

Departement Moleculaire Genetica – Prof. Christine Van Broeckhoven (UIA)

- Opsporing van kandidaat-genen en gedefecten die betrokken zijn bij de oorsprong van complexe neurologische aandoeningen (o.a. Alzheimer, Parkinson), perifere neuropathieën (o.a. de ziekte van Charcot-Marie-Tooth) en psychiatrische aandoeningen (o.a. schizofrenie en manisch depressieve psychose)
- Opsporing van erfelijke risicofactoren die een rol spelen in bovengenoemde aandoeningen

Departement Medische Proteïnechemie – Prof. Joël Vandekerckhove (RUG)

- Onderzoek in cellen van hogere eukaryoten naar de structuur/functie-analyse van actinebindende eiwitten die een functionele link maken tussen het actine cytoskelet en andere nog nader te onderzoeken cellulaire activiteiten

- In vivo onderzoek van twee belangrijke componenten van het cytoskelet: tubuline en actine en identificatie van bijkomende cellulaire componenten die bij dit proces betrokken zijn
- Studie van het mechanisme van activatie, signaaltransductie en moleculaire respons bij het IL5 receptor complex en de leptine receptor
- Ontwikkeling van een snelle, gel-vrije algemene eiwit-identificatie technologie (proteomics)

b) kerntechnologieën

Micro-Array faciliteit (MAF) – Dr. Paul Van Hummelen

In april 1999 richtte VIB een centrale eenheid op, met als doelstelling de spits technologie van de cDNA micro-roostertechnologie ter beschikking te stellen van de 700 wetenschappers werkzaam in VIB. Deze micro-rooster technologie biedt de wetenschappers een innovatieve techniek om op een vrij snelle manier functionele analyses uit te voeren voor een groot aantal genen tegelijkertijd. Dergelijke hoge doorstroom aanpak maakt het mogelijk de levenswetenschappen holistisch te benaderen.

Micro-roosters bevatten moleculaire sondes die in 300 micron spots op microscopische plaatjes worden gespot en na hybridisatie met het staal aan de hand van fluorescentie worden gemeten. Daarbij kunnen tegelijkertijd de gegevens van 10.000 spots worden geanalyseerd.

Sinds de opstart van VIB's Micro-Array faciliteit werden reeds roosters voor Arabidopsis, muis en mens ontwikkeld.

c) projectmatig onderzoeksprogramma VIB

Een tweede luik in het programma strategisch basisonderzoek, is het projectmatig onderzoeksprogramma. Het gaat om vijf projecten die in 1997 naar aanleiding van een open oproep in Vlaanderen werden geselecteerd. In het overgangsjaar 2001 wordt voor het projectmatig onderzoeksprogramma nog een extra budget van 58,0 mln. BEF voorzien voor de afwerking van volgende projecten:

Titel	Projectleider	Promotor	Instelling
Studie van de HIV-variabiliteit. Implicaties voor vaccin-ontwikkeling	Dr. W. Janssens	Prof. G. Van der Groen	ITG
De verbetering van de weerstand tegen stress en fermentatiecapaciteit in gist	Dr. P. Van Dijck	Prof. J. Thevelein	KULeuven
<i>Arabidopsis thaliana</i> als een modelsysteem voor de studie van ziekteresistentie in planten	Dr. B. Cammue	Prof. W. Broekaert	KULeuven
T-cel therapie: T-cel differentiatie-potentieel van pluripotente haemato-poïëtische stamcellen	Dr. G. Leclercq	Prof. J. Plum	RUG
Moleculaire analyse van de functie, farmacologie en architectuur van spanningsgestuurde ionkanalen	Dr. D. Snyders	Dr. D. Snyders	UIA

Opdracht 2: Gestructureerde valorisatiepolitiek

Het onderzoek in VIB houdt vanzelfsprekend kansen in voor valorisatie. De valorisatiecel staat dan ook in voor alle nodige stappen om wetenschappelijke resultaten, behaald in het laboratorium, te vertalen naar 'marktklare' producten of processen. Het valorisatiebudget dient voor de bestaande en werking van de valorisatiecel van de centrale diensten, het octrooieren van VIB-vindingen, het uitvoeren van specifieke valorisatieprojecten en het uitbaten van de bio-incubator.

Sinds het ontstaan van de instelling is het aantal meldingen van nieuwe uitvindingen door VIB verspreiders fors gestegen: van 22 uitvindingen in 1996 tot één uitvinding per week in 1999. Een resultaat dat VIB in de top-10 brengt van instituten met een vergelijkbaar onderzoeksbudget. Indien een uitvinding na doorlichting inventief blijkt en uitzicht biedt op industriële toepassingen, dan wordt er gezocht naar eigendomsrechtelijke bescherming. Dit gebeurt o.m. via octrooiaanvragen. Het instituut dient per jaar ongeveer 20 nieuwe octrooiaanvragen in. In 1999 werden de eerste VIB-octrooien verleend.

De overgrote meerderheid van de geoctrooideerde uitvindingen liggen aan de basis voor specifieke overeenkomsten met bedrijven in Vlaanderen, België en in het buitenland. Met name elk Vlaams biotechnisch bedrijf heeft VIB één of meerdere samenwerkingsvormen lopen. Het aantal contacten en contracten met grote en kleine buitenlandse biofarmaceutische en agrobiotech bedrijven stijgt zienderogen. Sinds de start van VIB werd met de bedrijfswereld voor meer dan een half miljard BEF aan overeenkomsten afgesloten.

In uitzonderlijke gevallen kan een uitvinding de basis vormen voor de ontwikkeling van een nieuw technologieplatform, dat voldoende breed en diep is om een opstartend biotech-bedrijf (spin-off) op te baseren. In dergelijk geval wordt na een conceptfase binnen VIB een zakenplan opgesteld. Vervolgens staat men het opstartend bedrijf bij in de zoektocht naar binnen- of buitenslands investeerders, die bereid zijn hierin te investeren. Op deze manier werd in 1997 DevGen en in 1998 CropDesign opgericht. Beide bedrijven telden in 2000 respectievelijk reeds 75 en 60 werknemers.

Naast de zoektocht naar het noodzakelijk kapitaal, zag VIB eveneens de nood aan een geschikte infrastructuur voor deze spin-offs en voor andere opstartende biotech-bedrijven, en richtte de VIB-bio-incubator op.

Opdracht 3: Maatschappelijk luik – de relatie met de maatschappij

In het kader van deze opdracht loopt een *technology assessment* (TA) onderzoeksprogramma. Hierbij volgt VIB de biotechnologie-regelgeving op, naast informatie van het publiek over de mogelijkheden en beperkingen van de biotechnologie en gerichte acties rond voorlichting.

In het TA-onderzoeksprogramma investeert VIB 70 mln. BEF in 7 TA-projecten die in 1998 werden geselecteerd n.a.v. een publieke oproep. Het gaat meer bepaald om volgende projecten:

Titel	Promotor/ Projectleiding	Organisatie
Op naar een multi-actor sociale kaart van de ethische aspecten van kiembaangetherapie bij de mens.	Prof. G. Van Steendam	IFB
De uitdaging van voorspellende genetische testen voor ziekten die zich pas op latere leeftijd uiten.	Prof. G. Evers-Kiebooms	KULeuven
De economische voordelen van gentherapie? Een kosten-versus-nut benadering.	Prof. B. Clarysse	Vlerick School voor Management
Houding van verschillende delen van de bevolking tegenover toekomstige xenotransplantatie van insulineproducerende varkenscellen.	Prof. I. Kristoffersen-Ponjaert	VUB
Micro- en macro-economische analyse van de economische voordelen en kosten van biotechnologische toepassingen in de landbouw. Berekening van de effecten voor producenten, consumenten en overheden en ontwikkeling van een simulatiemodel.	Prof. E. Tollens	KULeuven
Consumenten attitudes ten aanzien van genetisch gewijzigd voedsel en ontwikkeling van een gesegmenteerde communicatiestrategie.	Prof. J. Viaene Dr. X. Gellynck	RUG
Op naar een effectief en efficiënt Vlaams publiek debat over biotechnologie. Theoretische onderbouwing van adequate instrumenten voor een rationeel publiek debat.	Dr. L. Goorden	UFSIA

Daarnaast adviseert VIB de Vlaamse en federale overheid over diverse ontwikkelingen rond de regelgeving inzake biotechnologie.

Heel belangrijk is ook de brede informatiecampagne over de biotech-sector. Daartoe ontwikkelt VIB informatief en educatief materiaal dat breed wordt verspreid. In 2000 werden vier informatiebrochures uitgegeven in de reeks "Biotechnologie beter begrijpen": "Wat is biotechnologie", "Gezondheid", "Landbouw en voeding" en "Klonen". Tegelijkertijd organiseert VIB regelmatig infoavonden en debatten om een zo ruim mogelijk publiek te informeren rond biotechnologische toepassingen vandaag en in de toekomst. Voor scholieren (2^e en 3^e graad) ontwikkelde men in samenwerking met FEVIA, AGRINFO en OIVO een lespakket biotechnologie. Dat is intussen in zowat alle Vlaamse secundaire scholen bekend en wordt er actief aangewend. Recent kwam er voor dit lespakket ook belangstelling vanuit Nederland. Het bevat naast basisinformatie ook een praktische DNA-proef, die in de klas door de leerlingen zelf kan worden uitgevoerd. Dit werd zowel door leraren als leerlingen enthousiast ontvangen. Eind 2000 publiceerde VIB in samenwerking met Natuur en Techniek (een Nederlandse uitgever van populair-wetenschappelijke werken) een uitgave over de toepassingen van de biotechnologie in de geneeskunde. Het boek 'genen en gezondheid' geeft een overzichtelijke inventarisatie

en bespreekt de ethische overwegingen die men bij elk van deze toepassingen kan stellen. Concrete gevallenstudies betrekken de lezer nadrukkelijk bij het verhaal, of ze dagen uit tot een stellingname of keuze.

In 2000 liepen ook de voorbereidingen voor de tentoonstelling 'Eet es genetisch' die VIB in samenwerking met de stad Gent inricht (Gent, Sint-Pietersabdij, 24/02/2001 – 03/06/2001). Het instituut wil hiermee een helder en genuanceerd antwoord geven op tal van vragen: wat betekent genetisch wijzigen, wat zijn de mogelijkheden en wat zijn de risico's? En niet te vergeten: welke evolutie heeft onze voeding doorgemaakt – vooraleer we aan genetisch wijzigen toekwamen?

Internationale uitstraling

De internationale uitstraling van VIB gaat in eerste instantie uit van het frontlijnkarakter van zijn onderzoek en de valorisatie-initiatieven door zijn centrale diensten. Het voorbeeld bij uitstek was de oprichting in 1997 van de eerste spin-off, de NV DevGen, een bio-hightechbedrijf dat aangrijpingspunten voor therapie identificeert en op basis daarvan nieuwe geneesmiddelen ontwikkelt. In 1998 volgde de spin-off CropDesign, die een activiteit uitbouwt rond celcyclus-toepassingen in landbouwgewassen. In de loop van 2000 werd het bioinformaticabedrijf Info-genomics opgestart. Dat Vlaanderen mede door VIB internationale uitstraling geniet, mag tevens blijken uit de beslissing van het Amerikaanse bedrijf Phase I Molecular Toxicology (specialist in geavanceerde testen van neveneffecten van geneesmiddelen in ontwikkeling), om de bio-incubator uit te kiezen als Europees hoofdkantoor. In de loop van 2000 werden tevens een aantal internationale acties opgezet die de uitstraling van Vlaanderen verder moeten bevorderen – zoals de co-organisatie van de vertegenwoordiging van Vlaanderen op het Bio'00 congres in Boston. Bijkomend richtte VIB samen met MRC (UK), Erasmus Universiteit Rotterdam en LUMC (NL) de organisatie ASTP op (Association for Science and Technology Transfer Professionals). Die werkt aan het verenigen van Europese specialisten in industriële valorisatie van resultaten van academisch onderzoek. ASTP streeft ernaar de Europese pool te worden van het Amerikaanse AUTM.

Beheer, coördinatie en raamovereenkomsten

Binnen de dotatie zijn middelen voorzien voor de staf, werking en infrastructuur, evenals de specifieke acties van het hoofdkwartier te Zwijnaarde. Ook is binnen de dotatie een rubriek voorzien voor de financiering van de raamovereenkomsten tussen VIB en de universiteiten. Dit betreft het ter beschikking stellen van de universitaire ruimte, infrastructuur en diensten aan de VIB-departementen.

BA 41.03 en 61.02 Dotatie aan de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)

In 2001 bedraagt de dotatie voor VITO in totaal 1.137,7 mln. BEF (rubrieken 41.03 en 61.02 voor resp. 953,4 mln. en 184,3 mln.). In de VITO-begroting wordt deze toelage verdeeld over een basistoelage van 1.036 mln. BEF en een toelage voor financiering van opdrachten van het Vlaams gewest ten bedrage van 102 mln. BEF.

Daarnaast ontvangt VITO ook nog 770 mln. BEF van talrijke contractuele opdrachten van industrie, overheden, wetenschappelijke programma's – naast investeringssteun (EFRO). Samen met de toelage van 102 mln. voor de rechtstreekse opdrachten van het Vlaams gewest, betekent dit 872 mln. BEF eigen ontvangsten.

Globaal kan VITO in 2001 voor zijn onderzoek beschikken over een budget van 1.908 mln. BEF. Als grootste en best uitgerust multidisciplinair onderzoekscentrum rond energie, milieu en materialen, moet VITO duurzame technologische ontwikkelingen stimuleren ten behoeve van overheid, industrie en KMO's:

- beleidsondersteunend onderzoek en advies voor Vlaamse overheid;
- ontwikkeling van innovatieve en duurzame producten en processen;
- doelgericht contractonderzoek en gespecialiseerde analyses, metingen en audits;
- risicodragend onderzoek met industriële finaliteit;
- overdracht van kennis en technologie.

Ter voorbereiding van een nieuwe beheersovereenkomst met het Vlaams gewest, werden de missie en strategie van VITO geactualiseerd. Tevens werd in 2000 de organisatie van het onderzoek en de onderzoeksinstelling bijgesteld. Vanaf 2000 omvat VITO 5 afdelingen met 8 expertisecentra voor het onderzoek. De 5 afdelingen tellen er 2 voor onderzoek, een afdeling Technische en Administratieve Diensten (TAD), Business- en marktstrategie (BMS) en Personeel & Organisatie (P&O). Deze structuur belichaamt de nieuwe strategische visie van VITO op zijn werking: een marktgedreven onderzoeksinstelling met oog voor de ondersteuning en ontplooiing van het eigen potentieel.

De afdeling **“Business & Markstrategie, BMS”** is de ‘voelspriet’ van VITO in de buitenwereld, met een continue screening om de behoeften en trends vroegtijdig te detecteren en te vertalen naar mogelijke nieuwe activiteiten (contractresearch en onderzoek). Intern heeft deze afdeling een bepalende rol in de activiteiten rond het accountmanagement (opvolging en vertaling naar de klant), de marketingstrategie, de onderzoeksvalorisatie, de marketing services (Public Relations inbegrepen) en het beheren van de externe wetenschappelijke relaties. Deze kerntaken vertalen zich ook in twee onderscheiden groepen:

- externe activiteitencoördinatie:
 - accountmanagement
 - wetenschappelijke relaties
 - business development/internationale industrie
- interne activiteitencoördinatie (marketing services):
 - PR-activiteiten
 - patentstrategie
 - interne en externe communicatie.

De Afdeling **“Technisch-administratieve Diensten, TAD”** is in 3 diensten georganiseerd:

- administratieve diensten: groepeerde de dienst financiën (aankopen, boekhouding, financiën en boeking van contracten), de logistiek (briefwisseling, verzekeringen, kopieercentrum, beheer sociale infrastructuur, ...) en de bibliotheek.
- technische diensten: bestaande uit 3 groepen, met name de groep technieken (elektriciteit, verwarming, ventilatie, telefonie, ...), groep bouw en infrastructuur (inclusief werkplaats,

mechanische constructies en onderhoud) en het technisch secretariaat (inclusief tekenbureau, receptie van goederen).

- informatiesystemen: deze dienst omvat ook 3 groepen: systeem en netwerkbeheer, gebruikersondersteuning naast informatieanalyse & ontwikkeling. Ook vermelden we hier het actief overleg met de gebruikers in de interne werkgroepen GIV en WeGo.

De afdeling **“Personeel en Organisatie, P&O”** functioneert met 2 aandachtsgebieden:

- personeelsadministratie: beheren administratieve instrumenten
- personeelsbeleid: implementatie van een human resources-management.

Het onderzoek wordt ondergebracht in 2 afdelingen. De onderzoeksactiviteiten, waarbij het innovatief karakter en de industriële interesse drijvende krachten zijn, worden ondergebracht in **de afdeling “Innoveren en Renoveren, I&R”**. Die richt zich op de onderzoeksdomeinen energie, leefmilieu en materialen en omvat vier expertisecentra:

- energietechnologie
- materiaaltechnologie
- milieutechnologie
- procestechnologie

De afdeling **“Meten en Evalueren, M&E”** richt zich hoofdzakelijk op het domein leefmilieu, waarbij aan beleidsondersteuning en beleidsvoorbereiding wordt gedaan, maar waar anderzijds ook innovatie en pro-actief onderzoek wordt uitgevoerd rond de kwaliteit van het milieu (water, bodem, lucht, gezondheid, voeding). Ook deze afdeling omvat vier expertisecentra:

- integrale milieustudies
- milieumetingen
- teledetectie en atmosferische processen
- milieutoxicologie

Binnen het glijdend meerjarenplan werd voor de respectievelijke expertisecentra een gedetailleerde programmabegroting 2001 opgesteld. Zoals gebruikelijk gebeurde dit medio 2000 via een ‘bottom-up benadering’, met inhoudelijke bijsturing van het lopend onderzoek en vernieuwing volgens de huidige strategische vooruitzichten. Hierbij werden voor elk expertisecentrum zowel de kerndoelstellingen als de bijbehorende acties verduidelijkt. In dit perspectief volgt hierna een beknopt overzicht van de belangrijkste activiteiten en de respectievelijke projectgroepen. De opsomming van de concrete acties 2001 wordt evenwel niet opgenomen in dit beknopt overzicht.

Het expertisecentrum Energietechnologie (ETE) ondersteunt de energieleveranciers, constructeurs, eindgebruikers en de overheid in hun streven naar rationeel energiegebruik en optimaal inzetten van beschikbare of hernieuwbare energiebronnen, steeds gericht op duurzame technologische ontwikkeling en vermindering van de milieu-impacten.

Vier projectgroepen voeren de belangrijkste kerntaken uit.

- **Projectgroep: elektrische technieken**

Na de afronding van de ontwikkeling van elektronische ballasten voor buitenverlichting (ELGADI in 2000) komt er aandacht voor het beschermen van de uitgebouwde knowhow (o.a. via patenten) en de opzet van nieuwe projecten voor de ontwikkeling van ballasten voor nieuwe lamptypes of -vermogens (andere systemen voor daglichtbenutting).

- **Projectgroep: thermische technieken**

Centraal in deze projectgroep staat het Thermotechnisch Laboratorium (TL) waar strategisch onderzoek gebeurt naar sturingssystemen voor verwarmingstoestellen (ISOC) en waar in 2001 een belangrijke onderzoeksactiviteit m.b.t. brandstofcellen opgestart wordt. Er wordt anderzijds ook industrieel contractonderzoek uitgevoerd. Men start ook met dienstverlening naar de industrie, met als belangrijk instrument de Energie Potentieel Scan (EPS).

Ook behoudt de projectgroep een belangrijke rol in het Vlaamse overheidsprogramma tot ondersteuning van demonstratieprojecten voor nieuwe energietechnologie. Het betreft hier projecten van energieomzetting (vooral WKK), hernieuwbare energie (zonnecollectoren, fotovoltaïsche energie, windenergie, biomassa, koude-warmteopslag).

- **Projectgroep Ondergrondse Energiebronnen**

De kern van deze projectgroep is het “Kenniscentrum Ondergrondse Energiebronnen” dat in 1966 werd opgericht. De hoofdtak daarvan was initieel het behoud en de verwerking van het geologisch en mijnbouwkundig archief van Mijnen NV. en het gebruik hiervan als grondslag voor nieuwe projecten. Deze opdracht werd verder uitgebreid met onderzoek naar alternatieve gebruiksmogelijkheden van de Vlaamse diepe ondergrond (winning van gas uit koollagen, ondergrondse opslag van broeikasgassen en hergebruik van ondergrondse ruimten voor opslag van aardgas of probleemstoffen. Binnen deze projectgroep horen ook de activiteiten rond energieopslag in de ondiepe bodem. De koude-warmteopslag in aquifers is quasi afgebouwd en werd overgedragen aan de spin-off IF Flanders, behalve enkele nog lopende haalbaarheids- en milieu-effectenstudies. Als vervolg op KWO werd de ontwikkeling aangevat van hogetemperatuuropslag (HTO, 40° ...80°C) in de bodem.

- **Projectgroep: voertuigtechnieken**

In deze projectgroep staan centraal:

- het verwerven van inzichten en expertise rond de factoren die het reële energieverbruik en de corresponderende emissies van voertuigen beïnvloeden
- het ontwikkelen van producten (zoals drijflijnen, componenten, ...) die energiezuinig en milieuvriendelijk zijn, alsook producten en ‘tools’ voor het kwantificeren van het reële energieverbruik en de emissies van voertuigen en componenten.

In de toekomst worden de projecten rond de beïnvloedende factoren van reëel energieverbruik en emissies steeds industrieel gericht. Op Vlaams niveau is het netwerk “Flanders Drive” het aangewezen kanaal, terwijl op Europees vlak de organisatie EUCAR een belangrijke partner wordt. VOEM en E²trac blijven bij het uitvoeren van dergelijke projecten een onmisbaar hulpmiddel.

Voor het expertisecentrum Materiaaltechnologie (MAT) is de basisopdracht het introduceren en implementeren van innovatieve materialen en aanverwante processen in de bedrijven. Dat alles blijft steeds gericht op een duurzaam materiaalgebruik.

Binnen het expertisecentrum zijn er vier technologische projectgroepen en één ondersteunende projectgroep actief.

- **Projectgroep: oppervlaktetechnologie**

De komende jaren is de projectgroep oppervlaktetechnologie actief op het terrein van oppervlaktebehandelingen met behulp van vacuüm-ondersteunde en atmosferische plasmaprocessen (PACVD-processen, DLC-technologie), nat chemische ‘sol-gel’ methodes, en sputter- en opdampstechnieken. De toepassingen richten zich naar deposities van deklagen en het etsen en activeren van oppervlakken. Als strategisch onderzoek wordt gewerkt aan de ontwikkeling van glimontladingsprocessen voor oppervlaktebehandeling bij atmosferische druk (APCVD).

- **Projectgroep: lasertoepassingen**

2001 betekent de eigenlijke start van het Lasercentrum VITO, omdat vanaf dan alle geïnvesteerde apparaten operationeel zijn. VITO beschikt nu over een (op Europees niveau) zeer krachtig laserdemonstratiecentrum. Daar kunnen bedrijven terecht om lasertechnologieën te evalueren op hun toepasbaarheid in het productieproces. Een goed partnership met de overige actoren in Vlaanderen (BIL, WTCM, CRM en OCAS/CLUSTA) moet deze valorisatiekansen nog versterken.

Het strategisch onderzoek wordt geconcentreerd op **oppervlaktebehandelingen** met de laser: het aanbrengen van dikke slijtvaste en corrosiebestendige lagen, en het lokaal laserharden van componenten.

- **Projectgroep: keramische materialen en poedermetallurgie**

Deze projectgroep beschikt over een unieke infrastructuur en kennis op het gebied van de conventionele poedervormgeving (poederconditionering, persen, sinteren, nabewerking) van keramische materialen. Hiervoor is er interesse van enkele grote Vlaamse bedrijven. Als bijkomende actie wordt de samenwerking met de actoren op dit gebied (WTCM, TNO Industrie) versterkt.

- **Projectgroep: aluminiumtechnologie**

Deze projectgroep richt zich op industriële processen in de aluminiumindustrie, wil de procesvoering verbeteren en innovatieve systemen voor het sturen van smeltprocessen ontwikkelen. De valorisatie van de ontwikkelde technologieën zal gebeuren rond:

- metingen in industriële smelten (vervolg van het PROCIA-project)
- in-situ NA-generatie; het zgn. COSMA-apparaat is operationeel doch nog vatbaar voor kleine aanpassingen
- valorisatie van kennis op het gebied van sensoren voor vloeibaar Al.

- **Ondersteunende projectgroep: Centrum voor materiaaladvies en -analyse (CMA²)**

De activiteiten van deze ondersteunende projectgroep omvatten advies en begeleiding, expertises, microstructuuronderzoek en mechanische & tribologische testen. Advies en begeleiding gelden zowel voor andere projectgroepen binnen VITO, als voor het Vlaamse bedrijfsleven. Men start met de uitbouw van een kwaliteitssysteem (kwaliteitszorg en kwaliteitsborging) en bijbehorende normeringactiviteiten.

Het expertisecentrum Milieutechnologie (MIT) wil in Vlaanderen het referentiecentrum zijn voor:

- **promotie, demonstratie en advies rond de logistieke en vooral technologische ondersteuning van bedrijven en KMO's bij de invoering van milieuvriendelijke en economisch verantwoorde productie- en managementtechnieken;**
- **objectieve technologische, ecologische en economische begeleiding van de industrie en de overheid voor het oplossen van milieuproblemen;**
- **de ontwikkeling en valorisatie van nieuwe industriële technologieën voor (afval)waterzuivering en sanering van verontreinigde bodems en sediment (slib).**

Er wordt gewerkt in drie projectengroepen.

- **Projectgroep water**

Het milieutechnologisch onderzoek op het vlak van afvalwaterbehandeling wordt volledig gericht op duurzaam watergebruik – met aandacht voor de destructie van moeilijk afbreekbare polluenten (bijv. kleurstoffen) en hergebruik/recyclage van water door middel van membraan-technologie – dit in samenwerking met het expertisecentrum PRO. Bovendien werkt de groep rond duurzaam watergebruik samen met het expertisecentrum IMS.

- **Projectgroep: bodem**

De vorige jaren werden testsystemen (op labo- en pilotschaal) ontwikkeld voor ex-situ saneringen. Deze worden nu uitgebreid met nieuw ontwikkelde testen rond in-situ saneringen (zoals een evaluatietest voor reactieve wanden).

- **Projectgroep afval en lucht**

Deze projectgroep richt zich naar de behoeften bij de industrie en KMO's die draaien zonder de problematiek van geuremissies en afvalbehandeling. De groep richt zich enkel op dienstverlening en werkt sterk samen met het expertisecentrum MIM voor emissiemetingen en milieuhygiënische karakterisatie van afval, en met TAP voor de modellering van de verspreiding van polluenten in de lucht.

Het expertisecentrum “Procestechnologie” (PRO) ondersteunt de industriële product- en procesinnovaties, in de domeinen van membraanprocessen en superkritische vloeistofreactoren en doet aan procesoptimalisering, vooral in het gebied van duurzaam water- en energieverbruik.

Deze activiteiten zijn verdeeld over drie projectgroepen:

- **Projectgroep: membraantechnologie**

Beoogt de promotie en demonstratie van membranen en membraanprocessen in de industrie in Vlaanderen en Europa. Het strategisch onderzoek richt zich vooral op keramische nanofiltratie – met name de realisatie van een keramisch nanofiltratiemembraan. Hierbij werkt men rond de ontwikkeling van een chemisch stabiele top- en tussenlaag, eerst op eigen dragermateriaal, nadien op commercieel verkrijgbare tubulaire membranen.

- **Projectgroep: reactortechnologie**

Deze stelt zich als doel een nieuwe technologie op te bouwen: die van de **superkritische vloeistoffen** (SCF). Het tweede luik van de projectgroep onderzoekt de technische en economische haalbaarheid van hybride-reactoren (met name membraanreactoren voor vloeistof-vloeistof en vloeistof-gas systemen). De focus ligt hierbij op de synthese van hoogwaardige producten (farmacie en fijnchemie) en de recuperatie van hoogwaardige (enantioselectieve) homogene katalysatoren gekoppeld met nanofiltratie.

- **Projectgroep: procesoptimalisering**

Identificeert de technisch-economisch-ecologisch optimale water- en/of energiehuishouding in industriële processen en levert de ‘best practices’ voor de technische invulling ervan. Voor de realisatie van de onderzoeksprojecten hierrond wordt gekozen voor twee pijlers: **pinch analyse** (gericht op water en energie) en **processimulatie** (scheidingstechnieken).

Het expertisecentrum Integrale Milieustudies (IMS) ontwikkelt en implementeert integrale evaluatiemethoden en beheersconcepten met het oog op een duurzaam gebruik van grondstoffen, energie en milieu. Men wil zich profileren als het Vlaamse referentiecentrum inzake Milieugerichte productontwikkeling en integraal ketenbeheer, Best Beschikbare Technieken en Schoner Producteren, ondersteuning van het energie- en milieubeleid inzake lucht, water, bodem en afval en het Vlaams platform voor elektronische verspreiding van energie- en milieu-informatie naar de maatschappelijke actoren toe.

Om dit alles waar te maken, zijn de activiteiten georganiseerd in zes projectgroepen, waarbij drie groepen de integrale milieu-impact bestuderen van producten en technologische ontwikkelingen, van processen en systemen. De overige drie bestuderen respectievelijke detailimpacten op de milieucompartimenten lucht, water en bodem en de impact van afvalstoffen.

- **Projectgroep: product- en technologiestudies**

De missie van deze projectgroep is om het concept van integraal ketenbeheer (het beheren van productketens en van stofstromen vanuit een duurzaam gebruik van grondstoffen en energie) in de praktijk te toetsen en dan in de industrie en het overheidsbeleid te introduceren. Aansluitend is er onderzoek en wordt advies gegeven over vraagstukken op het terrein van technologie en maatschappij – in een context van een duurzame technologische ontwikkeling (DTO). Hierbij ligt de nadruk op levenscyclusanalyse, stofstroomanalyses en “technology assessment”.

- **Projectgroep: BBT-kenniscentrum/EMIS**

De projectgroep BBT-kenniscentrum/EMIS is hét advies- en referentiecentrum voor Vlaanderen op gebied van schone technieken en fungeert hierbij als katalysator van een modern industrieel milieubeleid. Verder staat de groep in voor het Energie en Milieu InformatieSysteem (EMIS), dat sleutelgegevens in verband met milieu- en energie verzamelt, verwerkt en deze openstelt naar bedrijven, overheid, onderzoeksinstituten en het brede publiek.

Het Kenniscentrum voor Beste Beschikbare Technieken (BBT-kenniscentrum) heeft tot taak informatie over ‘schone technieken’ te verzamelen, te evalueren en te verspreiden naar Vlaamse overheid en bedrijven.

Het Energie- en Milieu InformatieSysteem (EMIS) verzamelt en verwerkt op een actieve wijze informatie over energie- of milieugerelateerde onderwerpen. Vervolgens verspreidt ze dit alles via het Internet (<http://www.emis.vito.be>) naar een breed spectrum van geïnteresseerden (overheden, bedrijven en particulieren). Van strategisch belang voor EMIS is de klantgerichte aanpak, de permanente kwaliteitsbewaking en de actualisering van het informatieaanbod.

- **Projectgroep: risico-evaluatie en milieuschadencosten**

Deze projectgroep ontwikkelt methoden om de gevolgen van milieuverontreiniging op mens en natuur te evalueren en past ze klantgericht toe. Speerpunten zijn risicobeoordeling van verontreiniging van bodem, water en lucht – plus de milieuschadencosten van energie- en luchtverontreiniging. De kern van de eigen activiteit ligt op blootstellingsbepaling, risicotoeetsing en kwantificering en waardering van effecten. Op korte termijn wil de projectgroep zijn huidige kennis en positie consolideren rond twee polen: bodemverontreiniging en milieuschadencosten van energie. Op middellange termijn betracht men een selectieve verbreding van de toepassing van risico-evaluatie (meer pollutanten en effecten) en naar een verdieping van de expertise (modellering, effecten, waardering).

- **Projectgroep: emissiereductiestrategieën**

Verzorgt met behulp van diverse modellen (o.a. Markal) de dienstverlening naar overheid en industrie inzake milieu- en energieplanning en beleidsondersteunende analyses met de nadruk op emissiereducties.

- **Projectgroep: bodem en waterverontreiniging**

Hierin worden de activiteiten m.b.t. bodem- en waterverontreiniging gegroepeerd. De groep bezit hiervoor een uitgebreide expertise, o.m. op het gebied van:

- Bodemsanering en het uitvoeren van bodemonderzoeken conform de huidige wetgeving (Vlaams bodemsaneringdecreet en Vlarebo)
- Adviseren en uitvoeren van studies in het kader van de toepassing van Vlareb of Vlarec
- Het opmaken van hydrogeologische studies
- Meewerken aan MER voor de disciplines water en bodem
- Uitvoeren van hydrologische studies
- Bepalen van verspreidingsrisico's van verontreiniging met grondwater.

- **Projectgroep: afvalstoffen & secundaire grondstoffen**

De projectgroep “afvalstoffen & secundaire grondstoffen” vervult een belangrijke schakelfunctie tussen industrie en overheid. Dit in de rol van onafhankelijk adviserende instantie voor normstelling, milieuhygiënische karakterisering en evaluatie van een groeiend aantal “kandidaat secundaire grondstoffen”.

Op korte termijn zal het zwaartepunt van de activiteiten liggen bij de beleidsondersteunende taken inzake regelgeving secundaire grondstoffen.

Op middellange termijn zal deze projectgroep expertise leveren op het vlak van karakterisering van reststoffen en het opzetten van beoordelingssystemen voor producten.

De kerntaken van het expertisecentrum Milieumetingen (MIM) zijn het “meten en analyseren van milieuverontreiniging”. In de Vlaamse context wordt dit geconcretiseerd door zijn rol van referentielaboratorium, voornamelijk voor de inventarisering van milieuproblemen, advisering en kwaliteitscontrole bij erkenning van privélaboratoria. Om deze taak te ondersteunen is het voortzetten en uitbreiden van de actuele Beltest-accreditatie nodig. In Europese context wil het expertisecentrum als preferentieel aanknopingspunt optreden voor Europese programma's inzake milieuanalyse.

De activiteiten van het expertisecentrum worden over vier projectgroepen verdeeld.

- **Projectgroep: anorganische analyses**

De strategie van de projectgroep “anorganische analyses” is om als milieulaboratorium aan de top te blijven, zowel in de Vlaamse als in de Europese context. Deze opdracht veronderstelt een continue verbetering van de bestaande analysemethoden of de ontwikkeling van nieuwe – gekoppeld aan een uiterste alertheid voor de kwaliteit en de betrouwbaarheid van de afgeleverde resultaten. Externe diensten worden slechts verleend als ze van erg gespecialiseerde aard zijn of direct aansluiten bij het eigen analytisch onderzoek.

- **Projectgroep: organische analyses**

De strategie hiervan is eveneens als referentielaboratorium aan de top te blijven op Vlaams en Europees niveau. Dit streven is gebaseerd op een continue verbetering van de bestaande of de ontwikkeling van nieuwe analysemethoden, naast veel aandacht voor de kwaliteit en de betrouwbaarheid van de resultaten. Voor deze projectgroep had de dioxinecrisis van 1999 ingrijpende gevolgen. In die periode werd het volledige laboratorium immers vrijwel exclusief opgeëist door de federale overheid. Zo kon het lab zich wel sterk manifesteren als een betrouwbare en uiterst professionele partner voor de overheid. In 2001 wordt de voorzetting van de gewone werkzaamheden voorzien (referentietaken, interne en externe analysediensten, eigen methodologisch onderzoek), mits een aantal specifieke bijsturingen.

- **Projectgroep: gasanalyses**

De projectgroep “gasanalyses” zal vooral zijn onderzoekslijn van de laatste jaren verder zetten. Een belangrijke klemtoon ligt op de uitbouw van het eigen onderzoek rond staalname door diffusie en binnenhuispollutie. Op het vlak van kwaliteitsborging zal gepeild worden naar de haalbaarheid voor het bekomen van een accreditatie kwaliteitslabel voor de organisatie van ringtesten.

- **Projectgroep: luchtanalyses**

Strategisch gezien is deze groep er in de eerste plaats op gericht om (via projecten rond het meten van luchtverontreiniging), onderzoek te verrichten en een wetenschappelijke beleidsbasis te verschaffen rond nieuwe problemen waarmee de Vlaamse overheid wordt geconfronteerd. Tot de voornaamste krachtlijnen behoren het onderzoek naar dioxines in industriële emissies en het milieu, geuronderzoek en onderzoek inzake ammoniak en stof. Daarnaast ligt er ook een be-

langrijke taak bij het verwerven van industriële en overheidsopdrachten op het vlak van emissiemetingen. Sinds een paar jaar is ook geurhinder een belangrijk nieuw aandachtsveld.

Voor de opvolging van het milieu wil het expertisecentrum Teledetectie en Atmosferische Processen (TAP) een duurzame en internationaal erkende bijdrage leveren in de modellering van terrestrische en atmosferische processen en het gebruik van teledetectie. Nadruk ligt steeds meer op de toegevoegde waarde van aardobservatie: dit gebeurt via maximale verspreiding en integratie van deze producten in wetenschappelijk onderzoek, milieumonitoring en beleidsmatige studies.

Het expertisecentrum heeft drie projectgroepen.

- **Projectgroep: teledetectie**

De projectgroep teledetectie ontwikkelt, demonstreert en implementeert toepassingen van aardobservatie voor milieumonitoring. Dit gebeurt met projecten voor overheid en industrie – zowel in binnen- als in buitenland. Men voert vooral onderzoek uit naar het gebruik van teledetectie voor het herkennen van landbedekking, het schatten van de productiviteit van gewassen, het evalueren van veranderingen in landgebruik en van de impact op de vegetatie van milieuverstoring of humane ingrepen.

- **Projectgroep: atmosferische processen**

In projecten voor de overheid en de industrie modelleert en evalueert deze projectgroep de luchtkwaliteit op lokale, stedelijke en regionale schaal. De technologie wordt ook internationaal gevaloriseerd. De aandachtspunten van het milieubeleid verschuiven steeds meer in de richting van ozon en deeltjesemissie, en – specifiek voor Vlaanderen – de dioxineproblematiek. De verdere ontwikkeling van het stadsmodel AURORA is hierin strategisch belangrijk.

- **Projectgroep: beeldverwerking**

Deze groep ontwikkelt en exploiteert faciliteiten voor de verwerking en archivering van beeldvormende teledetectiegegevens. Dit is gelinkt aan een technisch-wetenschappelijke toegevoegde waarde, met kwaliteitsgarantie, een klantvriendelijke dienstverlening en een internationale uitstraling. De voornaamste activiteit is de exploitatie van het grondsegment voor beeldverwerking en archivering van SPOT-VGT en de coördinatie van de gehele beeldproductie. Tevens ontwikkelt de werkgroep verbeteringen aan de productieketen en aan de beeldproducten ten behoeve van de tweede generatie sensor (SPOT-VGT2 – lancering in 2002). Op korte en middellange termijn wil men de dienstverlening uitbreiden door de toepassing van SPOT-VGT beelden te implementeren en nieuwe beeldverwerkingsactiviteiten aan te trekken. Men kan ook diensten uitwerken die hiermee sterk verwant zijn (bijv. EOWorks en EOCluster).

Het expertisecentrum “milieutoxicologie” stelt zich tot doel een algemeen erkend kenniscentrum uit te bouwen dat de volksgezondheid in Vlaanderen opvolgt – en dit in relatie tot de milieuvervuiling. Het centrum onderzoekt ook de effecten en risico’s van milieugevaarlijke stoffen voor ecosystemen en voor de volksgezondheid. Het eigen onderzoek richt zich in hoofdzaak op de technologische vernieuwing van het effectgericht meten in de mens en het milieu.

De activiteiten zijn verdeeld over twee projectgroepen.

- **Projectgroep: gezondheid**

Deze projectgroep moet een door de Vlaamse overheid erkend kenniscentrum worden, dat zorgt voor de technisch wetenschappelijke begeleiding van een gezondheidsbeleid dat op preventie is gericht. Het huidig onderzoek naar de causale mechanismen in de relatie tussen vervuiling en gezondheid is georiënteerd naar:

- de relatie tussen toename van astma en allergie en blootstelling aan polluenten
- effecten van niet-ioniserende straling
- hormonale stoffen en effecten op reproductie.

• **Projectgroep: ecotoxicologie**

De kerntaak bestaat in het opsporen en evalueren van effecten van stoffen op organismen in het milieu. Daarnaast worden deze ecotoxiciteitstesten (onder GLP-condities) ook ingezet voor het inschatten van de milieuveiligheid van producten.

BA 33.03 Subsidie aan steunpunten beleidsrelevant onderzoek

De Vlaamse regering besliste op 8 juni 2000 om de middelen van het voormalige Programma Beleidsgericht Onderzoek (PBO) te heroriënteren naar een meer structurele financiering van beleidsrelevant onderzoek. Dit gebeurt in de vorm van steunpunten, volgens het in het Onderwijsdecreet X ingeschreven concept. Via zo'n steunpunt beoogt men een kritische massa samen te brengen of op te bouwen – hierdoor creëert men stabiliteit binnen een duidelijk vastgelegd contractueel kader.

Op 1 december 2000 hechtte de Vlaamse regering haar principiële goedkeuring aan de geselecteerde thema's, procedure en voorwaarden voor de selectie, erkenning en betoelaging van de steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek.

De geselecteerde thema's voor 13 steunpunten zijn:

1. Bestuurlijke organisatie in Vlaanderen
2. Sport, beweging en gezondheid
3. Recreatief Vlaanderen
4. Verkeersveiligheid bij stijgende mobiliteit
5. Werkgelegenheid en arbeid
6. Toerisme
7. Gezondheid en milieu
8. Gelijkekansenbeleid
9. Duurzame landbouw
10. Milieuwetenschappen
11. Ondernemerschap, ondernemingen en innovatie
12. Loopbanen van leerlingen in het onderwijs
13. O&O-statistieken

Voor deze steunpunten wordt een open oproep uitgeschreven. Na evaluatie door onafhankelijke deskundigen – zowel naar beleidsrelevantie als intrinsieke wetenschappelijke waarde – sluit men met de geselecteerde steunpunten beheersovereenkomsten af voor vijf jaar. De eerste daarvan loopt over de periode 2001-2006. Naargelang de overeenkomst, krijgt elk steunpunt een cluster van gegevensverzameling, indicatorenopbouw, langlopende en kortdurende studieopdrachten toegewezen. De beheersovereenkomst wordt het instrument om het steunpunt te sturen en permanent te evalueren.

De eerste twee steunpunten werden reeds opgestart met resterende middelen van de begroting 2000 (221,8 mln. van BA 12.29 van het programma 71.1 (PBO) en 50 mln. van BA 12.31 van programma 71.1 (beleidsgericht onderzoek in de sector gezondheid). Deze fondsen werden verdeeld over het steunpunt Werkgelegenheid en arbeid (111 mln. BEF) en dat voor Sport, beweging en gezondheid (110,8 mln. BEF).

Gelet op de overgangsfase, waarbij het lopend Programma Beleidsgericht Onderzoek (PBO) wordt afgebouwd en de steunpunten progressief opstarten, werden in de begroting 2001 de vastleggingskredieten voor de steunpunten beperkt tot 200 mln. BEF. In de loop van de vol-

gende jaren zal voor de financiering van de steunpunten jaarlijks een bedrag van ongeveer 350 mln. BEF (exclusief co-financiering) beschikbaar zijn.

BA 33.41 Subsidie aan de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde te Antwerpen (KMDA) en

BA 52.01 Subsidie voor investeringsuitgaven aan de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde te Antwerpen (KMDA)

De subsidie van 10 mln. BEF op de BA 33.41 dient voor personeel, werking en uitrustingskosten voor fundamenteel wetenschappelijk dierkundig onderzoek binnen het actieterrein van de KMDA. Dit onderzoek heeft betrekking op bedreigde diersoorten en is gericht op probleemgerichte, beheersmatige vraagstukken. Een en ander wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met universiteiten en wetenschappelijke instellingen. Een wetenschappelijk adviescomité (met ook vertegenwoordigers van de universiteitswereld) waakt over de kwaliteit van het voorgestelde en verrichte onderzoek. Het budget op deze BA werd verhoogd tot 10 mln. BEF, teneinde de KMDA in staat te stellen het onderzoek uit te breiden met medisch veterinaire onderzoek in het kader van internationale uitwisselingsprogramma's.

Op BA 52.01 is nog 5,1 mln. voorzien voor investeringsuitgaven, met name de vernieuwing van de laboratoriuminfrastructuur.

BA 33.43 Subsidie aan het Vlaams Instituut voor de Zee.

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) heeft in de loop van 2000 alle activiteiten opgestart en komt stilaan op kruissnelheid, zowel voor de functionele als de operationele taken.

Het VLIZ fungeert als discussieforum en als informatie- en coördinatieplatform voor het zee-wetenschappelijk onderzoek en zal eveneens de integratie van wetenschappelijke ontwikkelingen in het beleid bevorderen. Omgekeerd kunnen de betrokken beleidsinstanties via dit centrum een opwaardering van hun activiteiten realiseren, zowel naar het binnen- als naar het buitenland toe.

Het VLIZ moet als duidelijk identificeerbaar aanspreekpunt in hoge mate de zichtbaarheid van het zeewetenschappelijk onderzoek in internationaal verband vergroten.

Het instituut herbergt ook het Vlaams Marien Data Centrum. Zo'n operationeel gegevenscentrum stimuleert een hoger niveau van gegevensuitwisseling. Hierbij wordt gezorgd dat de enorme gegevensstromen optimaal toegankelijk zijn. Het VLIZ kan als informatiecentrum de toelevering van op maat gesneden informatie naar de overheden toe verzorgen. Het werkt actief mee aan het ontwikkelen van standaarden en uitwisselingsprocedures van oceanografische gegevens in een internationale context. Zo krijgt de wetenschappelijke gemeenschap wereldwijd toegang tot alle grote databanken.

Via het oceanografisch platform biedt het VLIZ ook toegang aan tot het multifunctionele schip 'de Zeeleeuw' en draagt bij in de coördinatie van de operationele samenwerking op zee.

De subsidie bedraagt 30 mln. BEF. Deze kredieten dienen ter ondersteuning van de zeewetenschappelijke gemeenschap in Vlaanderen en het daaraan gekoppeld beleid. Het VLIZ verzorgt eveneens wetenschapsondersteunende activiteiten. Deze omvatten het beheer en de uitbouw van een mediatheek, en er gaat eveneens heel wat aandacht naar sensibilisering en vulgarisatie van dit type onderzoek.

BA 41.02 Dotatie aan het IWT i.v.m. toekennen van specialisatiebeurzen

In het kader van de post-universitaire vorming van jonge vorsers in Vlaanderen, kent het IWT sinds 1994 (voorheen het IWONL) jaarlijks ongeveer 150 doctoraatsbeurzen toe. Deze bursalen staan onder het "peterschap" van een Vlaams bedrijf. De evaluatiecriteria houden rekening

met de toepasbaarheid van onderzoeksresultaten, om een brug te slaan tussen het academisch onderzoek en de bedrijven. De BA werd overgeheveld van programma 71.2 naar dit nieuwe programma 71.4.

Voor de IWT-specialisatiebeurzen wordt voor het jaar 2001 een budget van 689,8 mln BEF voorzien.

BA 41.04 Dotatie aan het IWT voor het onderzoek aan Hogescholen

Sinds 1997 loopt deze actie voor de bevordering en ondersteuning van technologisch onderzoek aan de hogescholen in Vlaanderen (het HOBU-fonds). Er is daarbij een dubbel doel. Men wil een impuls geven aan de opwaardering en de valorisatie van technologisch onderzoek aan de Vlaamse hogescholen. Anderzijds wil het project via de hogescholen aan (vooral kleinere) bedrijven de mogelijkheid bieden om op de hoogte te blijven van de technologische ontwikkelingen in hun sector.

Het beheer van het HOBU-fonds werd toegewezen aan het IWT, dat ook de modaliteiten uitwerkte. Via dit fonds ontvangen de Vlaamse Hogescholen steun voor de uitvoering van technologische onderzoeksprojecten waarvan de resultaten duidelijk economisch en/ of maatschappelijk valoriseerbaar zijn. Een project moet relevant zijn voor een groep van minstens drie bedrijven (in hoofdzaak KMO's) die actief bij de uitvoering van het project worden betrokken. De hogeschool gaat op zoek naar technologische opportuniteiten en vertaalt deze naar de werkvloer van de betrokken bedrijven. Een project duurt maximaal twee jaar en heeft een budget van maximaal 12,5 mln. BEF.

Sinds de oprichting van dit fonds werden reeds 5 "calls for proposals" gelanceerd – in januari 1997, februari en november 1998, december 1999 en november 2000. De eerste drie jaren stelde de Vlaamse regering in dit kader jaarlijks 170 mln. BEF ter beschikking. In 2000 werd het krediet verhoogd tot 239 mln. BEF. In die jaren werden res-

PROGR.	BA	MOO	MOV	MWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscode	Libellé
71.4	Strategisch en beleidsgericht onderzoek										
71.4	1228	1,00	0,00	0,00	409,00	409,00	409,00	0,00	0,00	7	Strategische technologieën voor welzijn en welvaart
71.4	3301	1,00	0,00	0,00	1.156,10	1.156,10	1.156,10	0,00	0,00	7	Subsidie aan de VZW IMEC
71.4	3302	1,00	0,00	0,00	1.035,50	1.035,50	1.035,50	0,00	0,00	7 (4 en 6)	Subsidie aan de Vlaamse Interuniversitaire instelling voor Biotechnologie
71.4	3303	1,00	0,00	0,00	200,00	200,00	200,00	0,00	0,00	12	Subsidie aan steunpunten beleidsrelevant onderzoek
71.4	3341	1,00	0,00	0,00	10,00	10,00	10,00	0,00	0,00	3	Subsidie aan de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde in Antwerpen (KMDA)
71.4	3343	1,00	0,00	0,00	30,00	30,00	30,00	0,00	0,00	1	Subsidie aan het Vlaams Instituut voor de Zee
71.4	4102	1,00	0,00	0,00	689,80	689,80	689,80	0,00	0,00	11	Dotatie aan het IWT i.v.m. toekennen van specialisatiebeurzen
71.4	4103	1,00	0,00	0,00	953,40	953,40	953,40	0,00	0,00	7 (3)	Dotatie aan de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)
71.4	4104	1,00	0,00	0,00	240,00	240,00	240,00	0,00	0,00	7	Dotatie IWT voor het onderzoek aan Hogescholen
71.4	5201	1,00	0,00	0,00	5,10	5,10	5,10	0,00	0,00	3	Subsidie voor investeringsuitgaven aan de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde te Antwerpen (KMDA)
71.4	6102	1,00	0,00	0,00	184,30	184,30	184,30	0,00	0,00	7 (3)	Dotatie aan de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)
Totaal					4.913,20	4.913,20	4.913,20	0,00	0,00		
Totaal AWI					17.838,10	17.838,10	16.679,09	287,25	871,76		

pectievelijk 86, 46, 48 en 61 dossiers ingediend – waarvan er door het IWT uiteindelijk telkens 20 werden geselecteerd in '97 en '98, 18 in 1999 en wel 26 in 2000.

Het vastleggingskrediet voor 2001 bleef ongewijzigd op het niveau van vorig jaar – namelijk 240 mln. BEF.

In de loop van 2001 volgt een analyse van de werking van het “HOBU-fonds”. Daarbij wordt onderzocht of dit initiatief niet voor andere onderwerpen dient te worden opengesteld.

Hoofdstuk – III.5

Het sectorale Wetenschapsbeleid

Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste wetenschapspolitieke initiatieven, die andere domeinen dan het eigenlijke wetenschapsbeleid ondernemen om het eigen beleid te ondersteunen en gestalte te geven.

Bij de bespreking wordt de structuur van de administratieve begroting per departement gevolgd. De zeven departementen zijn:

1. Coördinatie
2. Algemene Zaken en Financiën
3. Onderwijs
4. Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur
5. Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse Aangelegenheden en Landbouw
6. Leefmilieu en Infrastructuur
7. Wetenschap, Innovatie en Media

1. DEPARTEMENT COÖRDINATIE

OA 11 Administratie Kanselarij en Voorlichting

Programma 11.3 Kanselarij

BA 12.04 Onderzoeks-, studie- en expertisekosten i.v.m. de staatshervorming

Het regeerakkoord van de Vlaamse regering stelt dat men op institutioneel vlak stappen dient te nemen om in Vlaanderen bestuurlijke vernieuwing door te voeren. De regering wil in het bijzonder streven naar een aanpassing van de bevoegdheidsverdeling tussen het federale en het Vlaamse niveau. Deze aanpassing moet de bestuurskracht van de instellingen versterken. Uitgangspunten hierbij moeten zijn: verantwoordelijkheid, subsidiariteit en solidariteit.

Het op 16 oktober 2000 afgesloten Lambermontakkoord moet worden omgezet in wetteksten. Dit zal vooreerst resulteren in een wijziging van de bijzondere financieringswet, waarbij de volgende uitgangspunten centraal staan:

- herfinanciering van de gemeenschappen;

- het overhevelen van het kijk- en luistergeld, de gewestelijke belastingen en enkele belastingen die hiervan in het verlengde liggen (BIV, Eurovignet, schenkingsrechten, registratierechten op de vestiging van hypotheeken);
- het vergroten van de fiscale autonomie van de gewesten inzake de personenbelasting;
- afvlakking van de fiscale middelen die krachtens de bijzondere financieringswet worden doorgestort aan gemeenschappen en gewesten.

Daarnaast staan er nog andere hervormingen in het vooruitzicht:

- de regionalisering van de gemeente- en provinciewet – met uitzondering van wat geregeld is in de pacificatiewet van 9 augustus 1988 en van het politie- en brandweerbeleid;
- de regionalisering van de controle op de verkiezingsuitgaven;
- verhoging van de autonomie van de gewesten in het gebruik van de trekkingsrechten bestemd voor de tewerkstellingsprogramma's;
- de uitvoering van de regionalisering van het landbouwbeleid en de buitenlandse handel;
- het overhevelen van de middelen van de Nationale Loterij;
- het overhevelen van de ontwikkelingssamenwerking vanaf 2004 – in zoverre ze betrekking heeft op de gewest- en gemeenschapsbevoegdheden.

Om op een verantwoorde manier te zoeken naar een zo breed mogelijke consensus over de wenselijke ontwikkeling van de Vlaamse autonomie, is permanente studie en onderzoek nodig. Daarbij doet men eventueel beroep op externe expertise. De opdracht voor studie en onderzoek gebeurt via overeenkomsten. De begunstigden zijn meestal universiteiten en wetenschappelijke instellingen die zich bezighouden met de politieke structuur van het federale België en haar deelstaten.

Programma 11.4 Gelijke Kansenbeleid

Voor het voeren van een coherent beleid koos Gelijke Kansen in Vlaanderen voor de volgende strategische doelstellingen:

- feitelijke ongelijkheden in de samenleving zichtbaar en bespreekbaar maken, in het bijzonder voor de doelgroepen vrouwen, allochtonen, holebi's, gehandicapten en personen gediscrimineerd op basis van leeftijd;
- bijdragen aan constructieve oplossingen om gelijkheid en gelijkwaardigheid voor deze groepen te bevorderen en de kansen op een geïntegreerd en autonoom leven te vergroten. Tegelijkertijd wil Gelijke Kansen voorkomen dat voor hen nieuwe ongelijkheden ontstaan.

BA 12.02 Uitgaven met betrekking tot onderzoek.

Op deze BA is 20 mln. BEF ingeschreven voor onderzoek.

Aangezien Gelijke Kansen een nieuw beleidsdomein vormt, is wetenschappelijk onderzoek hiervoor extra belangrijk. Het achterhalen van de feitelijke achterstellingsmechanismen, het vergaren van kennis over het beleidsdomein (en specifiek over de leefwereld van de doelgroepen), het aanmaken van statistieken die feitelijke achterstelling staven, zijn belangrijk. Deze behoefte is groot, aangezien er nog niet zoveel onderzoek over dit vrij nieuw beleidsdomein bestaat. Het ontbreken van dergelijke wetenschappelijke gegevens betekent een hiaat voor het gelijkekansenbeleid.

Wetenschappelijk onderzoek kan kennis en inzicht leveren – als bijdrage tot constructieve oplossingen.

Er bestaan nog vrijwel geen indicatoren voor het meten van het effect van het gelijkekansenbeleid. Er is vooral nood aan onderzoek naar meetinstrumenten voor de beleidseffecten.

Onderzoekseffecten kan men enkel op lange termijn meten. De verworven kennis zal geïntegreerd worden in het brede gelijkekansenbeleid; anderzijds kan men naar aanleiding van de resultaten ook specifieke acties ondernemen.

OA 12 Administratie Buitenlands Beleid

Programma 12.1 Algemeen Buitenlands Beleid

BA 12.40 Onderzoek en studies m.b.t. het Vlaams buitenlands beleid

Ten laste van dit begrotingskrediet (15 mln. BEF) worden onderzoeksprojecten gefinancierd met betrekking tot het Vlaamse buitenlands beleid.

In het kader van het PBO werden in 1999 studies besteld over de impact van de EU-uitbreiding op de sociaal-economische realiteit in Vlaanderen, over de gehanteerde methodieken in het ontwikkelingseducatienetwerk en over de mogelijkheden en groeikansen van deelstaten in intergouvernementele multilaterale organisaties. Uit de eerste tussentijdse rapportering van dit laatste onderzoek, blijkt dat een diepgaande studie van twee nieuwe aspecten noodzakelijk is, om een Vlaams beleid ten aanzien van de multilaterale organisaties uit te bouwen, met name:

- (Vlaamse) ontwikkelingssamenwerking en de multilaterale organisaties;
- hoe functioneren kleinere landen binnen het kader van de multilaterale organisaties: lessen voor Vlaanderen.

Daarnaast wordt er ook – overeenkomstig de beleidsnota buitenlands beleid – geïnvesteerd in specifieke wetenschappelijke projecten die kunnen bijdragen tot het verder prioritair stellen van het Vlaamse buitenlands beleid en de uitbouw van het Vlaams beleid inzake ontwikkelingssamenwerking. Hiervoor wordt onder meer gedacht aan:

- een omgevingsanalyse van het Midden-Oosten;
- de nauwere band tussen de Maghreb-landen en de EU: opportuniteiten voor Vlaanderen;
- de resultaten van de Vlaamse bijdrage in het Belgisch Voorzitterschap van de EU.

Een goede beleidsondersteuning vergt ook onderzoek naar een wetenschappelijk verantwoorde methode voor het vastleggen van selectiecriteria die de prioritaire partnerlanden bepalen en de juiste indicatoren voor de evaluatie van het buitenlandse beleid.

PROGR.	BA	MOO	MOV	MWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscode	Libellé
DEPARTEMENT COÖRDINATIE											
11	Administratie Kanselarij en Voorlichting										
11.3	Kanselarij										
11.3	1204	0,60	0,00	0,00	5,00	3,00	3,00	0,00	0,00	12	Onderzoeks-, studie- en expertisecosten i.v.m. de staatsvorming
11.4	Geijlike Kansenbeleid										
11.4	1202	1,00	0,00	0,00	20,00	20,00	20,00	0,00	0,00	12	Uitgaven met betrekking tot onderzoek
12	Administratie Buitenlands Beleid										
12.1	Algemeen Buitenlands Beleid										
12.1	1240	1,00	0,00	0,00	15,00	15,00	15,00	0,00	0,00	12	Onderzoek en studies m.b.t. het Vlaams buitenlands beleid
TOTAAL					40,00	38,00	38,00	0,00	0,00		

2. DEPARTEMENT ALGEMENE ZAKEN EN FINANCIËN

OA 21 Administratie Planning en Statistiek

Programma 21.1 Planning en Statistiek

De missie voor het beleidsdomein “planning en statistiek” is een strategische dimensie te geven aan het beleid van de Vlaamse overheid en het te onderbouwen.

Hieruit kunnen twee strategische doelstellingen worden afgeleid:

1. De Vlaamse overheid ondersteunen bij haar strategisch management, door het strategisch planningsproces op niveau van beleidsdomeinen uit te voeren en de beoogde beleidseffecten systematisch en op geïntegreerde wijze op te volgen.
2. Tijdig kwaliteitsvolle en relevante regionale statistieken ter beschikking stellen van de Vlaamse overheden, ter onderbouwing van hun beleid.

De eerste strategische doelstelling richt zich uitdrukkelijk tot de Vlaamse regering en haar diensten. Met de tweede worden ook lagere overheden ondersteund, omdat de Vlaamse overheid die steeds meer aanzet om hun lokale beleidskeuzen te verantwoorden en het effect van hun maatregelen te meten.

Met deze strategische doelen wil men het volgende bereiken:

- dat de Vlaamse overheid afstapt van een ad hoc beleidsvoering en zowel het langetermijnperspectief in haar beslissingen inbouwt als een integrale aanpak nastreeft;
- dat de beleidsvoorbereiding en -opvolging worden geïntegreerd in de globale beleids- en beheerscyclus;
- dat de Vlaamse overheden in toenemende mate een verantwoord en optimaal gebruik van (gevalideerde) statistieken maken.

Het programma 21.1 omvat slechts één basisallocatie.

BA 12.02 Allerhande uitgaven met betrekking tot de activiteiten en producten inzake planning en statistiek.

Het vastleggingskrediet op BA 12.02 bedraagt 34 mln. BEF, waarvan ongeveer 15 mln. voor onderzoek.

Onderzoek zal gebeuren rond de volgende punten:

– Studie en prospectie

Om toekomstgericht te kunnen handelen, is het van groot belang dat de Vlaamse overheid tijdig op de hoogte is van toekomstige ontwikkelingen en de gevolgen die ze kunnen hebben op het te voeren beleid.

Dit vergt het permanent opvolgen van de ontwikkelingen inzake demografie (vergrijzing, ontgroening, gezinsverdunding...), macro-economische ontwikkelingen (internationalisering, globalisering...), sociaal-maatschappelijke veranderingen (individualisme, aandacht

voor duurzaamheid, sociale netwerken...), op budgettair vlak (groeiperspectieven, middelen...) en op technologisch vlak (telematica, innovatie...). Ook de positie van Vlaanderen in de internationale omgeving moet worden opgevolgd. Deze toekomstverkenningen moeten beleidsmatig worden vertaald in een aantal alternatieve scenario's voor de toekomstige beleidsaanpak.

Deze opdracht veronderstelt eerst het verzamelen en ontsluiten van gegevens en vervolgens het omzetten van de resultaten in beleidsrelevante informatie. Dit vergt longitudinaal onderzoek en onderzoek naar causale verbanden en het ontwikkelen van modellen...

Er wordt ook onderzoek uitbesteed aan wetenschappelijke instellingen: het gaat dan om specifieke thema's in het kader van de toekomstverkenningen en voor de conceptuele ontwikkeling van complexe modellen ter voorbereiding en opvolging van het overheidsbeleid. De onderzoeksresultaten zullen bruikbaar zijn voor de hele regering en haar diensten.

– *Survey*

De Vlaamse regering organiseert (sinds 1996) jaarlijks zelf een “survey” (met 1.500 “face to face” enquêtes) naar de houdingen, gedragingen en verwachtingen van de Vlamingen. Dit longitudinaal onderzoek is van belang om de culturele verschuivingen op te volgen en vormt een wezenlijk onderdeel van de sociaal-maatschappelijke context waarbinnen de Vlaamse overheid initiatieven moet ontwikkelen. De vraagstelling moet methodologisch verantwoord gebeuren. Ook de kwaliteit van het veldwerk wordt bewaakt, opdat de beleidsverantwoordelijken hun beslissingen kunnen baseren op maximaal betrouwbare cijfers.

Het veldwerk en de steekproeftrekking bij het Rijksregister vereisen reeds een budget van 7,5 mln. BEF. Grondige analyses van de bronbestanden (vergelijking met ander wetenschappelijk onderzoek en surveys uit het buitenland) werden tot nu toe uitbesteed aan universiteiten (programma beleidsgericht onderzoek). Dit blijft nodig om de samenwerking tussen beleid en wetenschappelijk onderzoek te optimaliseren, maar de analyses worden voortaan directer gericht op de informatiebehoeften van de overheid voor zijn beleidsvoorbereidende en evaluerende opdrachten. Niettemin kunnen de resultaten ruimer worden bekendgemaakt en zo het onderwerp uitmaken van een bredere maatschappelijke discussie op studiedagen of op workshops voor specifieke doelgroepen.

– *Strategische planning en beleidsopvolging*

Er zullen studies worden uitbesteed voor een verdere uitdieping van de methodologie inzake strategische planning en beleidsopvolging. Dit gebeurt op basis van de evaluatie van nieuwe technieken en het bestuderen van buitenlandse voorbeelden (+ 2 mln. BEF). Er zijn ook budgetten nodig voor de ontwikkeling van informaticatoepassingen voor de archivering en ontsluiting van de strategische beleidsinformatie (deel van het informaticabudget voor verbetering bestaande producten en ontwikkeling van één loket beleidsinformatie en statistiek – deel van 11,3 mln.).

OA 24 Administratie Budgettering, Accounting en Financieel Management

Programma 24.4 Rechtstreekse schuld

Dit programma heeft betrekking op het beheer en de financiële dienstverlening van de directe schuld van de Vlaamse Gemeenschap. Onder directe schuld moet men verstaan: leningen, ofwel aangegaan door de Vlaamse Gemeenschap ter financiering van haar tekorten, ofwel con-

tractueel overgenomen door de Vlaamse Gemeenschap uit de indirecte schuld – alsook alle leningen ter herfinanciering van voormelde leningen (cfr. decreet van 16 december 1997 houdende bepalingen inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer van de Vlaamse Gemeenschap).

In 1998 werden de universiteitsleningen (academische sector) omgezet in één globale lening ten belope van 8,7 miljard BEF. Deze sector werd overgezet van de indirecte naar de directe schuld.

BA 21.05 Rentelast lening universiteiten (Academische sector)

BA 91.05 Kapitaalaflossing lening universiteiten (Academische sector)

Op deze BA's staat resp. 327,0 en 1.131,1 mln. BEF ingeschreven. De daling van het krediet voor de bovenvermelde basisallocaties is het gevolg van de daling van de directe schuld sinds 1998, die zich dadelijk vertaalt in een aanzienlijke daling van de rentelast.

Programma 24.8 Indirecte schuld

Dit programma heeft betrekking op het beheer en de financiële dienstverlening van de indirecte schuld van de Vlaamse Gemeenschap.

Onder indirecte schuld verstaat men: leningen aangegaan, ofwel door publiekrechtelijke rechtspersonen (opgericht krachtens een wet of decreet en ressorterend onder de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaams Gewest), ofwel door lagere overheden, ofwel door de Vlaamse Gemeenschap zelf – ter financiering in het verleden van specifieke beleidsprojecten. Dit in het geval de kapitaalaflossingen en de rentelasten ten laste komen van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Centraal staat ook hier – net zoals bij de directe schuld – de voorkoming van een Vlaamse 'rentesnieuwbal' – alsook de minimalisering van de rentelasten, waardoor ruimte voor nieuwe bestedingen ontstaat.

In diverse sectoren (o.a. de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening, Kredietverstrekking aan Vlaamse universiteiten) streefde men naar

PROGR.	BA	MOO	MOV	MWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscode	Libellé
DEPARTEMENT ALGEMENE ZAKEN EN FINANCIËN											
21	Administratie Planning en Statistiek										
21.1	Planning en Statistiek										
21.1	1202	0,44	0,00	0,00	34,00	15,00	15,00	0,00	0,00	8,9	Allerhande uitgaven m.b.t. de activiteiten en producten inzake planning en statistiek
24	Administratie Budgettering, Accounting en Financieel Management										
24.4	Rechtstreekse schuld										
24.4	2105	0,25	0,75	0,00	327,00	327,00	81,75	245,25	0,00	10	Rentelast lening universiteiten (Academische sector)
24.4	9105	0,25	0,75	0,00	1.131,10	1.131,10	282,78	848,33	0,00	10	Kapitaalaflossing lening universiteiten (Academische sector)
24.8	Indirecte schuld										
24.8	4003	0,25	0,75	0,00	95,90	95,90	23,98	71,93	0,00	10	Intrestlasten van leningen aangegaan door de universiteiten en het UZ Gent voor de financiering van onroerende investeringen
TOTAAL					1.588,00	1.569,00	403,50	1.165,50	0,00		

een maximale rentebesparing – zowel binnen als buiten de contractueel vastgelegde voorzieningen. Dit ging soms gepaard met vervroegde terugbetalingen of negotiaties, die uitmondde in aanzienlijke *ristorno's* (o.a. voor de sector van gesubsidieerde werken der ondergeschikte besturen) of belangrijke kredietherschikkingen (cfr. de universiteiten).

BA 40.03 Intrestlasten van leningen aangegaan door de universiteiten en het UZ Gent voor de financiering van onroerende investeringen.

Op deze BA staat 95,9 mln. BEF ingeschreven.

3. DEPARTEMENT ONDERWIJS

OA 33 Administratie Hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

Programma 33.2 Universitair Onderwijs

Het programma 33.2. richt zich tot de universiteitsstudenten in Vlaanderen, de Vlaamse universiteiten en tot sommige andere instellingen van academisch onderwijs en onderzoek.

De Vlaamse universiteiten zijn, in het belang van de samenleving, tezelfdertijd werkzaam in het academisch onderwijs, het wetenschappelijk onderzoek en de wetenschappelijke dienstverlening. Zij moeten deze drie dimensies van hun decretale opdracht in een optimale wisselwerking realiseren en excellentie in de drie vakken nastreven.

Samen met de universiteiten werkt de overheid dan ook een beleid uit om een *betaalbaar en kwalitatief hoogstaand* universitair aanbod aan te bieden, dat zo goed mogelijk beantwoordt aan de huidige en toekomstige behoeften van vooral de Vlaamse jongeren in een mondiaal perspectief. Het beleid moet een *kwalitatieve verbetering* van het universitair aanbod verder mogelijk maken.

De Vlaamse overheid blijft vasthouden aan de open toegang tot het universitair onderwijs en aan het principe dat de opleidingskosten grotendeels met gemeenschapsmiddelen worden gedekt.

De universiteiten moeten dan ook de middelen krijgen om adequaat te reageren op de vele veranderingen op wetenschappelijk, technologisch, sociaal en wetenschappelijk gebied ("responsieve universiteit").

Ook de begroting 2001 is een overgangsbegroting. In de loop van de volgende maanden wordt de bestaande financieringsregeling voor de Vlaamse universiteiten gewijzigd. Dit gebeurt op basis van de resultaten van de discussie over de optimalisering van het hoger onderwijs. In functie van de gewijzigde financiering worden dan de toekomstige begrotingen aangepast.

Bronnen:

het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap;
het Vlaams regeerakkoord;
de krachtlijnen voor de aanpassing van financiering van de universiteiten van 17 juli 2000;
de septemberverklaring van 25 september 2000.

De universitaire financiering via dit programma bestaat uit de werkingsuitkeringen en de wettelijke werkgeversbijdragen (samen maken zij ongeveer 90% uit van het totale budget van het programma 33.20), de investeringstoelagen en de sociale toelagen voor studenten.

[BA 41.20, 41.21, 44.81, 44.82, 44.83, 44.84, 44.85 en 44.86 Werkingsuitkeringen Vlaamse universiteiten](#)

De werkingsuitkeringen dragen bij tot de dekking van de gewone uitgaven voor academisch onderwijs, wetenschappelijk onderzoek, wetenschappelijke dienstverlening en administratie van de Vlaamse universiteiten.

De realisatie van de hoofddoelstelling (het aanbieden van een betaalbaar en kwalitatief hoogstaand universitair onderwijs!) is onlosmakelijk verbonden met een aantal andere belangrijke doelstellingen.

Via verschillende financieringssystemen (werkingsuitkeringen, supplement wettelijke werkgeversbijdragen, investeringstoelagen, toelagen voor sociale voorzieningen) tracht de overheid een zo goed mogelijk evenwicht te realiseren tussen de door de universiteiten te leveren prestaties en de ter beschikking gestelde overheidsmiddelen.

In dit kader werd de berekeningswijze van de werkingsuitkeringen herhaaldelijk herzien. Volgende doelstellingen werden hiermee nagestreefd:

- een antwoord op de gedeeltelijke vernietiging van artikel 130 van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, zoals gewijzigd door artikel 127 van het decreet van 21 december 1996 betreffende het onderwijs VI, door een arrest van het Arbitragehof;
- de aanzienlijke verschillen in kostprijs per onderwijs/belastingseenheden tussen de universiteiten enigszins corrigeren;
- opnieuw financieren van de voortgezette academische opleidingen, waarbij de beheersing van deze uitgaven een belangrijk uitgangspunt blijft;
- de universitaire basisfinanciering structureel verhogen;
- de optimalisering van het academische opleidingsaanbod.

Gezien het toenemend belang van de universiteiten in de huidige kennismaatschappij en de behoefte aan zowel hoog opgeleide mensen als hoogstaand fundamenteel onderzoek, is het pleidooi van de actoren van het hoger onderwijsveld voor een verdere structurele verhoging van de basisfinanciering van de universiteiten terecht. Het wordt trouwens mee ondersteund door de politieke wereld. Het Vlaams regeerakkoord stelt duidelijk dat de tekorten inzake de werkingsuitkeringen voor de universiteiten op korte termijn moeten opgevangen worden. In dit kader worden de werkingsmiddelen vanaf het begrotingsjaar 2000 verder structureel verhoogd. In 2001 en de volgende jaren wordt dit beleid voortgezet.

Om het tweede aspect van de strategische doelstelling – de kwalitatieve verbetering van het universitair onderwijsaanbod – te operationaliseren, streeft de overheid de volgende doelstellingen na:

- De optimalisering van het universitair onderwijs is onlosmakelijk verbonden met de structurele hervorming van het tertiair onderwijs, conform de Bologna-akkoorden, én de herziening van de financieringsregeling van de Vlaamse universiteiten.
- De structurele hervorming van het tertiair onderwijs in Vlaanderen moet leiden tot een betere samenwerking tussen de hogescholen en de universiteiten, met transparante en herkenbare kwalificaties en met de nadruk op kwaliteit.
- Bovendien moet deze herstructurering een aanzet vormen tot een optimaler academisch onderwijsaanbod en de herziening van de financiering van de Vlaamse universiteiten.

In juli 2000 keurde de Vlaamse regering principieel de krachtlijnen goed van een nieuw financieringsmodel voor de Vlaamse universiteiten.

Het is de bedoeling om een overgangsregeling te creëren voor de periode 2001 tot en met 2004, om tegen 2005 te komen tot een volledige herziening van de financieringsregeling.

Deze overgangsregeling bevat eigen accenten:

- de verschillende enveloppen worden student-onafhankelijk vastgesteld;
- bestaande anomalieën in de financieringsregeling worden verder weggewerkt;
- er komen bijkomende middelen voor de versterking van het academisch onderzoek en onderwijsvernieuwing;
- herstructureringsmiddelen, in ruil voor geheroriënteerde werkingsmiddelen;

- extra middelen en steun voor de oprichting van de TUL (Transnationale Universiteit Limburg).

Om dit te realiseren, komt er een universitair herstructureringsfonds dat wordt gevoed met voorafname op de enveloppe, naast bijkomende middelen. Dit fonds zal dienen voor de optimalisering van het onderwijsaanbod, onderwijsvernieuwing en levenslang leren. Hierbij zal men werken met convenanten, waarbij de universiteiten of consortia ervan resultaatverbintenissen afsluiten met de overheid.

In de loop van de volgende jaren wordt de ontwikkeling aangevat van een nieuw financieringsmodel dat vanaf 2005 wordt ingevoerd.

De berekening van de werkingsuitkeringen voor de universiteiten is enerzijds afhankelijk van de evolutie van de “onderwijsbelastingseenheden” en anderzijds van de inflatie. Sinds het begrotingsjaar 1996 wordt het aantal onderwijsbelastingseenheden van de opleidingen kandidaat-arts, kandidaat-tandarts, arts en tandarts vastgesteld op het aantal van de peildatum 1 februari 1996. Enkel indien het reële aantal onderwijsbelastingseenheden van deze opleidingen hoger is dan het aantal van de peildatum, wordt hiermee rekening gehouden.

De enveloppe wordt conform het universiteitsdecreet geïndexeerd, waarbij de loonnorm voor 80% in aanmerking komt en de werking voor 20%. Bij de begrotingsbesprekingen voor 2001 verkoos men om het aandeel van de werking niet te indexeren. Om die reden worden de overeenstemmende decreetbepalingen gewijzigd.

Op 17 juli 2000 nam de Vlaamse regering een principiële beslissing over de herziening van de financiering van de Vlaamse universiteiten. Deze krachtlijnen worden nu omgezet in een voorontwerp van decreet, dat zo spoedig mogelijk wordt ingediend bij het Vlaams Parlement. De principiële beslissing voorziet onder meer een structurele verhoging van de universitaire werkingstoelagen. In uitvoering daarvan (en ermee rekening houdend dat deze middelen moeten toelaten de structurele financiering van het universitair onderzoek te versterken), is in de begroting van 2001 een bijkomend bedrag van 383 mln. BEF voorzien (BA 12.26 van programma 71.2).

Het totale krediet op deze BA's voor de werkingsuitkeringen van de universiteiten bedraagt 20.437,5 mln. BEF

BA 40.73 Toelage sociale voorzieningen studenten (decreet 12 juni 1991 art. 140bis)

Deze sociale toelagen (558,5 mln. BEF) dragen bij tot de kostendekking voor personeel, werking, uitrusting en de financiële kosten van de sociale voorzieningen voor studenten. Onder deze BA vallen ook de verwerving, oprichting of uitbreiding, verbouwing, instandhouding en herstellingen van onroerend goed, bestemd voor hun sociale voorzieningen.

BA 60.12 Kapitaaloverdrachten voor onroerende investeringen universitair onderwijs

Voor de Vlaamse universiteiten wordt een investeringskrediet voorzien van 881,2 mln. BEF. Dat moet dienen voor uitgaven die rechtstreeks voortspruiten uit de verwerving, de oprichting of uitbreiding, de verbouwing, de instandhouding en de grove herstellingen van onroerende goederen, bestemd voor onderwijs, onderzoek, wetenschappelijke dienstverlening en administratie. Dit is met inbegrip van onroerende goederen door bestemming en zware wetenschappelijke apparatuur. Ook financiële lasten die voortspruiten uit leningen voor investeringsuitgaven, kunnen ermee betaald worden.

De investeringskredieten waren ontoereikend om de infrastructuurbehoeften van de universiteiten te dekken. Ze waren immers amper voldoende voor het onderhoud en kleine vernieuw-

bouwprojecten. Het Vlaams regeerakkoord benadrukt het belang van een degelijke werkomgeving en infrastructuur voor de kwaliteit van het onderwijs. De kloof tussen de bestaande investeringsmiddelen en de behoeften moet dus progressief worden gedicht.

BA 64.17 Kapitaaloverdrachten voor onroerende investeringen I.T.G.

Voor de onroerende investeringen van het Instituut voor Tropische Geneeskunde is een krediet van 10,7 mln. BEF ingeschreven.

BA 41.22, BA 44.87 en BA 44.89

Het decreet van 18 mei 1999 betreffende sommige instellingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening, regelde de situatie van enkele instellingen: het Vlaams Interuniversitair Instituut voor ontwikkelingsbeleid en -beheer (IOB – opvolger van het College voor de Ontwikkelingslanden), het Instituut voor Tropische Geneeskunde “Prins Leopold” en de Vlerick Leuven Gent Management School. Kenmerkend is dat zij onderwijsactiviteiten ontwikkelen in de sfeer van het postinitieel universitair onderwijs – telkens in een specifiek domein en vanuit een jarenlange traditie. Zij doen ook onderzoek en dienstverlening op hun domein. De onderwijsactiviteiten van de drie instellingen vielen tot nu toe buiten het organisatorisch kader van het academisch onderwijs, zoals neergelegd in het universiteitendecreet van 12 juni 1991.

In uitvoering van het decreet van 18 mei 1999 zal de Vlaamse regering beheersovereenkomsten (een substantiële subsidiëringvoorwaarde) met deze instellingen afsluiten. Voor de Vlerick Leuven Gent Management School en het Instituut voor Tropische Geneeskunde heeft de overheid dit nieuwe instrument – de beheersovereenkomst – reeds ingevoerd. Achterliggend idee daarbij is dat de overheid zich niet bemoeit met het dagelijks beheer, maar wel stuurt qua kwaliteit en doelmatigheid. In de loop van 2001 moeten de eerste resultaten van deze nieuwe aanpak duidelijk worden.

De begroting 2001 voorziet de volgende bedragen: het IOB (52,8 mln. BEF), het Instituut voor Tropische Geneeskunde (309,4 mln. BEF) en de Vlerick Leuven Gent Management School (56,4 mln).

BA 44.80 en 44.88

Er gaan eveneens subsidies naar de Faculteit voor Protestantse Godeleerdheid in Brussel (11,6 mln.) en aan het Universitair Instituut voor de studie van het Jodendom Martin Buber (3,5 mln. BEF).

BA 44.90 Bijdrage wettelijke en conventionele werkgeversbijdrage vrije universiteiten (decreet van 12 juni 1991 art. 136)

Deze kredieten bedragen 515,3 mln. BEF. De verschillen tussen de verschillende universiteiten, met name de hogere werkgeversbijdrage van de vrije universiteiten voor personeelsuitgaven, werden weggewerkt door een substantiële verhoging van deze kredieten in 1999.

BA 12.03, 33.47 en 41.46

Deze BA's zijn bestemd voor uitgaven in het kader van de internationale samenwerking. In het kader van het actieprogramma GENT voorzien de BA's 33.47 en 41.46 in specifieke kredieten voor een gezamenlijk beleid inzake lexicografische vertaalvoorzieningen (9,3 mln.) en wetenschappelijk onderzoek over de Nederlandse taal en cultuur (8,3 mln.). Verder zijn er nog 4,4 mln. BEF personeels- en werkingkosten voor de deelname van België aan internationale activiteiten, die gericht zijn op wetenschapsbeleid.

Programma 33.3 Coördinatie Hoger Onderwijsbeleid

BA 40.01 Subsidies voor Internationale Samenwerking

Op deze BA staat de subsidiëring van 58,1 mln. BEF van samenwerkingsprojecten van onze universiteiten en hogescholen met buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs. Oogmerk daarvan is de ontwikkeling van het hoger onderwijsbestel in de partnerlanden, de onderwijskundige expertise aan de partnerinstellingen en de ondersteuning van de vernieuwingsprocessen daarin. Van deze projecten wordt een multiplicatoreffect verwacht. De projecten slaan vooral op het hoger onderwijs en niet op het wetenschappelijk onderzoek. In die zin is dit programma dan ook complementair aan het programma dat voorziet in subsidies voor internationale wetenschappelijke samenwerking. Dit laatste ligt in feite in het verlengde van wat de universiteiten doen in het kader van hun opdrachten inzake Onderwijs en Vorming. Het is dan ook logisch deze kredieten op te nemen in het HBPWB.

De procedure en de voorwaarden van subsidiëring zijn neergelegd in een besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998. Jaarlijks worden de prioritaire landen en thema's vastgelegd. Het decreet van 18 mei 1999 betreffende het onderwijs X biedt een decreetale grondslag voor de subsidiëring van de internationale samenwerking op het gebied van hoger onderwijs – zowel door universiteiten als hogescholen.

Van een gezamenlijk optreden van universiteiten en hogescholen wordt een belangrijke meerwaarde verwacht. Het programma wil immers een bijdrage leveren tot de structurele ontwikkeling van het globale hoger onderwijs in de partnerlanden.

Vanaf 2000 werden de hogescholen dan ook uitdrukkelijk gevraagd om projectvoorstellen uit te werken in partnership met de universiteiten. Het lag dan ook voor de hand het budget voortaan te plaatsen onder de afdeling 33.3.

BA 40.10 Subsidiëring open hoger onderwijs

Op grond van een overeenkomst rond samenwerking tussen de Open Universiteit (Nederland) en de Vlaamse universiteiten en de minister, bevoegd voor onderwijs, kunnen Vlaamse studenten inschrijven voor de cursussen van de Open Universiteit Nederland. Dit gebeurt volgens de zelfde voorwaarden als Nederlandse studenten. De Vlaamse universiteiten hebben zes studiecentra in Vlaanderen opgericht voor de begeleiding en de tentaminering van Vlaamse studenten.

De voornaamste taken van de studiecentra zijn de begeleiding van Vlaamse studenten, de organisatie van tentamens en het ontwikkelen van elektronisch studie- en leermateriaal. Het bekostigingsmechanisme is gebaseerd op een forfaitair bedrag (500.000 frank per studiecentrum) en een variabele component, die wordt berekend op basis van het aantal inschrijvingen met examenrechten. Door het beperken van het vaste component in de subsidieregeling (ten voordele van de variabele component), is er meer steun voor studiecentra die een dynamisch beleid voeren rond de ontwikkeling van het open hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap, zonder dat dit een meeruitgave veroorzaakt.

De Open Universiteit (OU) Nederland staat voor een periode van substantiële veranderingen: het wordt een digitale universiteit, die diensten gaat leveren aan andere (Nederlandse) universiteiten. De OU wordt omgevormd tot een consortium voor het realiseren van deze diensten. Het Vlaams beleid inzake hoger afstandsonderwijs zal deels worden bepaald door de koers die dit consortium gaat varen, maar wordt ook beïnvloed door de herziening van de universitaire financiering. Een van de doelstellingen hiervan is immers het stimuleren van de onderwijsvernieuwing.

Op deze BA staat 25,5 mln. BEF ingeschreven.

BA 40.11 Subsidiëring innovatie hoger onderwijs

Sinds 1997 kunnen universiteiten en hogescholen innovatieprojecten indienen die eventueel voor cofinanciering vanuit de overheid in aanmerking komen. Daartoe werd een selectiecommissie geïnstalleerd. In 1997 heeft de Vlaamse regering op advies van deze commissie 12 projecten goedgekeurd, in 1998 werden 10 projecten gehonoreerd. In 1999 hebben de instellingen 47 projectaanvragen ingediend, waarbij de selectiecommissie adviseerde om 21 projectaanvragen te subsidiëren. De Vlaamse regering heeft deze dan ook gehonoreerd.

Door de cofinanciering van waardevolle innovatieprojecten van telkens minimaal twee universiteiten of hogescholen, wenst de overheid de innovatie van het hoger onderwijs intensief te stimuleren. Prioriteit gaat naar projecten die het stelselmatig gebruik van informatie- en communicatietechnologie in het hoger onderwijs beogen. Dit garandeert de onderwijskundige kwaliteit ervan in de toekomst en stimuleert de onderwijsvernieuwing. Alleen door systematische innovatie van het hoger onderwijs in al zijn aspecten (onderwijstechnologisch, vakinhoudelijk, organisatorisch en bestuurlijk), kan deze sector zijn cruciale rol in de kennismaatschappij volwaardig vervullen. Gelet op de beperktheid van de middelen, staat onderwijstechnologische innovatie prioritair. Dit aspect vergt een extra stimulans, omdat de nodige investeringen hiervoor het grootst zijn. De inhoudelijke innovatie van de studieprocessen is een meeropbrengst van dit soort innovatie. Het systematisch gebruik van ICT bij de inrichting van de studieprocessen zal het interactieve karakter en de studentgerichtheid ervan bevorderen.

Het totale krediet bedraagt 73,5 mln. BEF.

OA 39 Diensten van de secretaris-generaal

Programma 39.2 Coördinatie beleids- en gegevensbeheer

BA 12.01 Allerhande uitgaven met betrekking tot statistiek, gegevensbeheer en onderwijsindicatoren

In 2001 bedraagt het totale krediet 30,2 mln. BEF. Ongeveer 1/3 van het budget of 13,7 mln. wordt besteed aan lopende onderzoeksovereenkomsten.

- Er is onderzoek in het kader van het INES-project (International Indicators of Education Systems), een project rond onderwijsindicatoren van de OESO. Daarin kaderen het PISA-onderzoek (Programme for International Student Assessment) en een Schoolsurvey (Netwerk C). Via het PISA-onderzoek werden in het voorjaar van 2000 de competenties van 15-jarige leerlingen in het Vlaamse onderwijs onderzocht op gebied van taal, wiskunde en 'cross-curriculum competencies'. In 2001 is de analysefase hiervan voorzien, waardoor er internationaal vergelijkbare indicatoren beschikbaar komen voor het taal- en wiskundeonderwijs, evenals voor de vakoverschrijdende eindtermen. In 2001 stijgen de kosten van Netwerk C lichtjes, vanwege de opstart van de eigenlijke dataverzameling van oktober 2001 tot februari 2002.
- Binnen het IEA-project gebeurt sinds enkele jaren het TIMSS-Repeat-onderzoek. In 2001 worden de verzamelde gegevens hiervan geanalyseerd voor Vlaanderen en in internationaal perspectief. Dit onderzoek heeft de wiskunde- en wetenschappelijke competenties van de leerlingen van de eerste graad van het secundair onderwijs onderzocht.

Verder gaat een gedeelte van het krediet naar de jaarlijkse onderwijsindicatorenpublicatie. Hierin zoekt men naar een evenwicht tussen dat wat op Vlaams niveau als beleidsrelevant wordt beschouwd en de aandachtspunten op internationaal vlak. Aangezien de twee OESO-publicaties 'Education at a Glance – Indicators' en 'Education Policy Analysis' de belangrijkste

vergelijkingsbronnen zijn voor onderwijs en vorming, worden ze in grote oplage aangekocht en verspreid onder beleidsmakers en wetenschappers.

BA 12.06 Allerhande uitgaven in het kader van de bilaterale samenwerking

Om de doelstellingen van het internationaal onderwijsbeleid te realiseren, stelt de Vlaamse overheid middelen ter beschikking om mobiliteit van individuen mogelijk te maken (mobiliiteitsbeurzen). Voor Vlaamse onderzoekers die een korte periode in het buitenland verblijven voor onderwijs- of onderzoeksactiviteiten, worden de reiskosten vergoed. Voor buitenlandse onderzoekers in Vlaanderen worden de verblijfskosten betaald.

De toekenning van beurzen in het kader van bilaterale akkoorden, gebeurt overeenkomstig de werkprogramma's die hieraan uitvoering geven. Zij bepalen het aantal toe te kennen beurzen en de algemene en financiële voorwaarden. Deze voorwaarden zijn voor alle landen gelijk en werden vastgelegd in een besluit van de Vlaamse regering van 27 maart 1991. Het aantal beurzen varieert van land tot land.

Het krediet op deze BA bedraagt 58,6 mln. BEF, waarvan 29,3 mln. voor wetenschapsbeleid.

BA 33.04 Subsidie i.v.m. nieuwe onderwijsmedia

Het totale krediet op deze BA bedraagt 1.040 mln. BEF.

Een eerste operationele doelstelling is het realiseren van voldoende infrastructuur in de scholen. Concreet willen we in 2002 over één multimedia PC per 10 leerlingen beschikken. Dit heeft betrekking op het secundair onderwijs en de drie hoogste jaren van het basisonderwijs. Verder verstaat men onder de infrastructuur ook de mogelijkheid om aan te sluiten op het internet en het realiseren van videoconferencing.

Na een periode waarin vooral pilootprojecten werden gefinancierd, wil de overheid nu vooral structureel fondsen vrijmaken voor de infrastructuur in scholen en voor leerkrachten, naast de vorming van het onderwijscorps. Het budget voor infrastructuur (PC/KD – 700 mln. BEF) werd integraal overgeheveld van Wetenschaps- en innovatiebeleid (programma 71.1) naar onderwijs.

Met de allocatie van 700 mln. BEF op de begroting van 2001, kan men reeds met de uitbreiding van het project aanvangen naar andere doelgroepen toe (bijv. het volledige basisonderwijs). De extra injectie van 340 mln. zal dienen voor infrastructuur op de diverse onderwijsniveaus en voor ondersteuning van leerkrachten. Sensibilisering gebeurt door informatieverstrekking, aanwezigheid op beurzen en publicaties waarin praktijkvoorbeelden worden voorgesteld.

Ervaring in het buitenland toont aan dat het louter beschikbaar stellen van de apparatuur aan de scholen moet gepaard gaan met een actief ondersteuningsbeleid naar de leerkrachten toe. Die dienen over de nodige basiskennis te beschikken om ICT in het lesgeven te integreren. In de permanente vorming zal ICT geleidelijk worden ingevoerd om het onderwijs op afstand te organiseren.

Het is belangrijk zicht te krijgen op de randvoorwaarden voor het voeren van een ICT-beleid en op de reële situatie inzake het gebruik ervan. Men moet voor het gebruik van de nieuwe media ook inzicht krijgen in de specifieke competenties van leerkrachten én van de leerlingen. Hiervoor moeten de nodige wetenschappelijke onderzoeksopdrachten gegeven worden.

BA 41.43 Subsidie aan het Onderwijskundig Beleids- en Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek (OBPWO)

Het Onderwijskundig Beleids- en Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek (OBPWO) is specifiek bedoeld voor de voorbereiding, de uitvoering, de evaluatie en de bijsturing van het onderwijsbeleid en de onderwijspraktijk. De prioritaire thema's en hun uitwerking concretiseren de beleidsvragen waarop de overheid een antwoord vraagt. Het is de bedoeling dat het gesubsidieerd onderzoek informatie en gegevens oplevert die zowel een degelijke wetenschappelijke waarde hebben als beleidsrelevant zijn.

De onderzoeksprojecten worden van nabij opgevolgd door een stuurgroep van wetenschappelijke deskundigen, beleidsverantwoordelijken en onderwijspractici die ervaring en deskundigheid bezitten m.b.t. het onderzoeksthema dat ze opvolgen. Op continue basis wordt de terugkoppeling van de resultaten gestimuleerd – zowel naar het beleid als naar de onderwijspraktijk. Dit gebeurt via publicaties, studiedagen en persoonlijke contacten. De resultaten vormen een kennisbasis om de beleidsvoorbereiding te ondersteunen en het beleid te evalueren.

De ingediende projectvoorstellen worden door beleidsverantwoordelijken en wetenschappers (deskundigen in de onderwijskunde) beoordeeld op hun beleidsrelevantie en wetenschappelijke kwaliteit.

Voor de oproep 2000 werden volgende prioritaire thema's vastgelegd:

1. aantrekkelijker maken van het beroep van leerkracht (de professionaliteit en de maatschappelijke waardering van de leerkracht, taakbelasting van leerkrachten);
2. startkwalificaties garanderen en beroepsgerichte vorming waarderen (ondersteuning project modularisering, positionering van het vak wiskunde in de schoolloopbaan ASO, effectieve scholen in het technisch en beroepssecundair onderwijs);
3. kwaliteitszorg en -bewaking optimaliseren (vergelijkend onderzoek naar de participatie van leerlingen aan de interne en externe evaluatie van scholen, ontwikkeling instrumenten voor het meten van het welbevinden van leerkrachten, onderzoek naar de administratieve omkadering van scholen in basis- en secundair onderwijs en onderwijs voor sociale promotie);
4. kansengelijkheid realiseren (knelpunten in de schoolloopbaan inzake leerprestaties en welbevinden: overgang van de eerste naar de tweede graad);
5. een participatieve schoolcultuur en het welbevinden stimuleren (vergelijkende studie naar modellen voor participatie van leerkrachten in het schoolbeleid, modellen voor participatie van leerlingen in het basisonderwijs, onderzoek participatie secundair onderwijs met specifieke aandacht voor de 1ste en 2de graad, en het BSO en TSO, evaluatie van het schoolreglement basisonderwijs, verwachtingen en participatiebehoeften van ouders, evaluatie rechtsposities van het personeel);
6. het tertiair onderwijsaanbod optimaliseren (onderzoek naar de maatschappelijke relevantie van de hogeschoolopleidingen).

In 2000 werden er 10 projecten goedgekeurd, voor een totaal budget van 88 mln. BEF.

Voor het begrotingsjaar 2001 is 95,7 mln. BEF voorzien voor het Onderwijskundig Beleids- en Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek.

PROGR.	BA	MOO	MOV	MWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscode	Libellé
DEPARTEMENT ONDERWIJS											
33	Administratie Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek										
33.2	Universitair onderwijs										
33.2	1203	0,00	0,00	1,00	4,40	4,40	0,00	0,00	4,40		Uitgaven voor personeel en werking ingevolge de deelneming van België aan internationale activiteiten i.v.m. het wetenschapsbeleid
33.2	3347	1,00	0,00	0,00	9,30	9,30	9,30	0,00	0,00	12	Subsidie aan de Nederlandse Taalunie ten bate van de Commissie lexicografische vertaalvoorzieningen
33.2	4073	0,25	0,75	0,00	558,50	558,50	139,63	418,88	0,00	10	Toelage sociale voorzieningen studenten (decreet 12 juni 1991 art. 140bis)
33.2	4120	0,25	0,75	0,00	6.087,10	6.087,10	1.521,78	4.565,33	0,00	10	Werkingsuitkering aan de Universiteit Gent
33.2	4121	0,25	0,75	0,00	890,20	890,20	222,55	667,65	0,00	10	Werkingsuitkering aan het Universitair Centrum in Antwerpen
33.2	4122	0,25	0,75	0,00	52,80	52,80	13,20	39,60	0,00	10	Subsidie aan het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -Beheer (I.O.B.) en het college voor ontwikkelingslanden
33.2	4146	1,00	0,00	0,00	8,30	8,30	8,30	0,00	0,00	11	Subsidie aan het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen ten bate van het Vlaams-Nederlands Comité voor Nederlandse taal en cultuur
33.2	4480	0,25	0,75	0,00	11,60	11,60	2,90	8,70	0,00	10	Subsidies aan de Faculteit der Protestantse Godgeleerdheid in Brussel
33.2	4481	0,25	0,75	0,00	2.766,20	2.766,20	691,55	2.074,65	0,00	10	Werkingsuitkering aan de Vrije Universiteit Brussel
33.2	4482	0,25	0,75	0,00	7.752,60	7.752,60	1.938,15	5.814,45	0,00	10	Werkingsuitkering aan de Katholieke Universiteit in Leuven
33.2	4483	0,25	0,75	0,00	870,40	870,40	217,60	652,80	0,00	10	Werkingsuitkering aan de Universitaire Faculteiten St-Ignatius in Antwerpen
33.2	4484	0,25	0,75	0,00	1.168,60	1.168,60	292,15	876,45	0,00	10	Werkingsuitkering aan de Universitaire Instelling Antwerpen
33.2	4485	0,25	0,75	0,00	711,10	711,10	177,78	533,33	0,00	10	Werkingsuitkering aan het Limburgs Universitair Centrum
33.2	4486	0,25	0,75	0,00	191,30	191,30	47,83	143,48	0,00	10	Werkingsuitkering aan de Katholieke Universiteit Brussel
33.2	4487	0,25	0,75	0,00	309,40	309,40	77,35	232,05	0,00	10	Subsidie verleend aan het Instituut voor Tropische Geneeskunde "Prins Leopold" in Antwerpen (art. 169 decreet 21 juni 1991)
33.2	4488	0,25	0,75	0,00	3,50	3,50	0,88	2,63	0,00	10	Subsidie aan het Universitair Instituut voor de studie van het jodendom Martin Buber
33.2	4489	0,25	0,75	0,00	56,40	56,40	14,10	42,30	0,00	10	Subsidie aan de Vlerick Leuven Gent Management School (Decreet van 18 mei 1999)

PROGR.	BA	MOO	MOV	MWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscode	Libellé
33.2	4490	0,25	0,75	0,00	515,30	515,30	128,83	386,48	0,00	10	Bijdrage wettelijke en conventionele werkgeversbijdrage vrije universiteiten (decreet van 12 juni 1991 artikel 136)
33.2	6012	0,25	0,75	0,00	881,20	881,20	220,30	660,90	0,00	10	Kapitaaloverdrachten voor onroerende investeringen universitair onderwijs
33.2	6417	0,25	0,75	0,00	10,70	10,70	2,68	8,03	0,00	10	Kapitaaloverdrachten voor onroerende investeringen ITG
33.3	Coördinatie Hoger Onderwijsbeleid										
33.3	4001	0,00	1,00	0,00	58,10	58,10	0,00	58,10	0,00		Subsidies voor Internationale Samenwerking
33.3	4010	0,00	1,00	0,00	25,50	25,50	0,00	25,50	0,00		Subsidiëring open hoger onderwijs
33.3	4011	0,00	1,00	0,00	73,50	73,50	0,00	73,50	0,00		Subsidiëring innovatie hoger onderwijs
39	Diensten van de secretaris-generaal										
39.2	Coördinatie beleids- en gegevensbeheer										
39.2	1201	0,45	0,00	0,55	30,20	30,20	13,70	0,00	16,50	12	Allerhande uitgaven met betrekking tot statistiek, gegevensbeheer en onderwijsindicatoren
39.2	1206	0,10	0,40	0,00	58,60	29,30	5,86	23,44	0,00	12	Allerhande uitgaven in het kader van de bilaterale samenwerking
39.2	3304	0,00	0,00	1,00	1.040,00	1.040,00	0,00	0,00	1.040,00		Subsidie i.v.m. nieuwe onderwijsmedia
39.2	4143	1,00	0,00	0,00	95,70	95,70	95,70	0,00	0,00	8	Subsidie aan het Onderwijskundig Beleids- en Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek (OBPWO)
TOTAAL					24.240,50	24.211,20	5.842,08	17.308,22	1.060,90		

4. DEPARTEMENT WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN CULTUUR

OA 41 Administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn

Programma 41.1 Algemeen Welzijnsbeleid

BA 12.02 Allerhande uitgaven in verband met de ondersteuning van de adviesraden

Hoofddoel is hier de wetenschappelijke ondersteuning van de Gezins- en Welzijnsraad en de commissies Ouderen, Gezin, Zorg en Emancipatie. Daarnaast worden drie kleine studieopdrachten uitgeschreven voor de voorbereiding van de adviesvorming rond de thema's opvoedingsondersteuning, integrale jeugdzorg en vraaggestuurd beleid. Daarvoor moet men wetenschappelijke documentatie samen brengen, met het oog op kritische reflexie.

De totale uitgaven voor deze studieopdrachten (termijn maximaal 6 maand) bedragen 850.000 BEF of 21,25% van het totale jaarbudget.

BA 12.23 Studies, onderzoeken en voorbereiding van wetenschappelijke congressen

Op deze BA is 24,8 mln. BEF voorzien voor onderzoek.

Doelstelling is de wetenschappelijke onderbouwing van het welzijnsbeleid, zowel de voorbereiding, de implementatie als de evaluatie. De studie- en onderzoeksopdrachten zijn gerelateerd aan de verschillende beleidsdomeinen en hun uitvoeringsduur is relatief kort (1 tot maximaal 2 jaar). In uitvoering gestelde opdrachten zijn: arbeidszorg, herstelgerichte afhandeling van delicten door jongeren gepleegd, actieonderzoek "family group conference", audit diensten voor interlandelijke adoptie, klantenbevraging interlandelijke adoptie, elektronische dossiervorming bijzondere jeugdbijstand, evaluatie 10 jaar werking bemiddelingscommissies, financiële audit poetsdiensten, cliëntenprofielen schuldoverlast en noden en behoeften van allochtone ouderen. De onderzoeken worden steeds begeleid door een stuurgroep, bijzondere aandacht gaat naar de terugkoppeling en de valorisatie van de resultaten. Een abstract van elk onderzoek versijnt in het wetenschappelijk jaarboek Stimulans.

Voor 2001 is ook een wetenschappelijk congres gepland rond behoeften- en vraaggestuurde zorg in de welzijnssector en de effecten op de zorgorganisaties en de zorginhoud. De voorbereiding is ondertussen opgestart.

De wetenschappelijke studies en onderzoeken worden uitgeschreven via gerichte oproepen, op basis van de beleidsvragen. Daarbij wil men – nog meer dan voorheen – concrete afstemming bereiken van de bijdragen van het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudieën met de bijdragen van de administratie. Bijzondere aandacht gaat naar de valorisatie en de implementatie van de resultaten in de beleidsvoorbereiding, -uitvoering en -evaluatie.

Bijzondere aandacht gaat naar:

- gemeenschapsdienst en de herstelgerichte benadering in het kader van de zorg voor delinquente jongeren;
- actieonderzoek inzake "family group conference";
- noden en behoeften van allochtone ouderen in rusthuizen en RVT's;
- werklust in rusthuizen;
- onderzoek in het kader van integrale jeugdhulpverlening;
- de ontwikkeling van inspectie-instrumenten.

Men wil zo komen tot een degelijke wetenschappelijke beleidsonderbouwing en wil innovatie en creativiteit in de zorgorganisatie en de zorginhoud verhogen.

BA 12.29 Allerhande uitgaven voor het samenwerkingsverband voor de bevordering van de toegang voor etnische minderheden en armen tot algemene voorzieningen in de welzijnssector

De doelstelling van dit krediet is tweevoudig: via een interuniversitair samenwerkingsverband onderzoek verrichten naar de huidige situatie (in kaart brengen) van de toegankelijkheid van de algemene voorzieningen voor etnisch-culturele minderheden en armen. Daarnaast formuleert men voorstellen voor verbetering en optimalisering, alsook het ontwikkelen van methodieken en opzetten van vormingsprogramma's die de expertise van werkers in de sector verhogen. Zo kan men bijdragen tot verhoogde bekendheid en beter gebruik van de basisvoorzieningen. Dat leidt ook tot de realisatie van een van de belangrijkste strategische doelstellingen: een vlottere toegankelijkheid voor kansarmen tot de algemene welzijnsvoorzieningen.

Dit programma loopt op een langere termijn. In het eerste jaar was er vooral aandacht voor onderzoek inzake de voorwaarden voor toegankelijkheid. Nu zal vooral de invalshoek van beide doelgroepen zelf benaderd worden. Bekendheid en toeleiding van de hulpverlening op het lokale vlak staan centraal, naast interculturaliteit en diversiteit.

Op deze BA is 9 mln. voorzien voor onderzoek. Concreet sluit men met een onderzoeksinstelling een overeenkomst af voor de organisatie van een interuniversitair samenwerkingsverband en voor het ontwikkelen van geëigende methodieken.

BA 12.21 Algemene werkingskosten van het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies en

BA 12.90 Uitgaven Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies

Het programma wordt uitgevoerd volgens het jaarbeleidsplan van deze wetenschappelijke instelling. Het krediet voor 2001 (op beide basisallocaties samen 14,8 mln. BEF) is met 10 mln. BEF gereduceerd t.o.v. 2000.

Het werkprogramma van het CBGS omvat drie aspecten: wetenschappelijk onderzoek, wetenschappelijke dienstverlening en beleidsgericht onderzoek.

Het onderzoek betreft een brede verscheidenheid van bevolkings- en gezinsvraagstukken en hun maatschappelijke en beleidsimplicaties. Dit is binnen het CBGS georganiseerd per wetenschappelijke afdeling. Tal van projecten hebben echter een afdelingsoverschrijdende dimensie en worden dan ook in onderlinge samenwerking doorgevoerd.

De wetenschappelijke dienstverlening van het CBGS bestaat vooral uit diverse publicatiereeksen, een bibliotheek- en documentatiedienst, wetenschappelijke informatie en advies aan bestuur, beleid en internationale instellingen. Tijdens het eerste trimester van 2001 wordt een website ontwikkeld – men verwacht dat daardoor de externe communicatie een nieuwe impuls krijgt.

1. Het onderzoeksprogramma

Het onderzoeksprogramma 2001 omvat volgende onderzoekslijnen:

- Monitoring van de dynamiek in bevolking en gezin
- Leefsituatieonderzoek
- Themagericht onderzoek
- Beleidseffectenonderzoek

De eerste onderzoekslijn omvat de beschrijving en verklaring van de dynamiek in bevolking en gezin, met bijzondere aandacht voor de uitwerking van longitudinale indicatoren. Naast het opvolgen van de tendensen inzake vruchtbaarheid (timing en aantal kinderen, 'latente kinderwens', kinderloosheid) en de opvolging van de gezinssamenstelling (extra aandacht voor de leefsituatie van kinderen, jongeren en ouderen en voor de gezinssamenstelling na echtscheiding) wil het centrum een begin maken met de monitoring van de globale levensloop en van de migratie.

Verder worden er hiervoor instrumenten geanalyseerd die kunnen leiden tot een adequate operationalisering van het welbevinden bij jongeren, gezien vanuit de jongeren zelf. Dit wordt gebaseerd op de jongerensurvey die werd uitgevoerd in 2000, in samenwerking met het Kinderrechtencommissariaat.

Verder stelt deze onderzoekslijn het programma ouderenonderzoek op punt, naast het veldwerk voor de eerste fase en de voorbereiding van volgende fasen. In 2001 wordt ook het grondwerk uitgevoerd voor de survey naar de middengroepen (gepland voor 2002-2003).

De tweede onderzoekslijn brengt in 2001 de volgende thema's onder het voetlicht: kwaliteit van leven – met bijzondere aandacht voor de combinatie van arbeid en gezin (analyse van gegevens over flexibele arbeidsomstandigheden); verder onderzoek naar opvoedingsondersteuning en -waarden; kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar besluitvormingsprocessen inzake de komst van een kind en inzake de tijdsverdeling.

De derde lijn omvat de studie van de beleidseffecten. Er wordt gewerkt aan methodiekontwikkeling voor effectenstudie op gezinsniveau (family impact monitoring) en kinderen/jongeren. De ouderensurvey ruimt veel plaats in voor het inwinnen van informatie die toelaat uitspraken te doen over het ouderenbeleid.

2. Beleidsgericht onderzoek

In 2001 wordt de CBGS-website hét instrument bij uitstek om de transfer van onderzoeksresultaten naar een breder doelpubliek in goede banen te leiden. Bijdragen die worden geplaatst op de website, moeten uitmonden in een 'Bevolkings- en Gezinsrapport'.

Er zijn nog andere opdrachten die dit jaar wellicht worden opgenomen op vraag van het kabinet: de ontwikkeling van welzijnsindicatoren (i.f.v. de opvolging van het proces van 'geïntegreerde jeugdhulpverlening'), het uitwerken van een ondersteunend instrument voor de programmering van het algemeen welzijnswerk, evaluatie van de ouderenparticipatie aan gemeentelijke adviesinstanties en evaluatie van de onthaalinstrumenten voor asielzoekers.

3. Wetenschappelijke dienstverlening

Publicaties

Het CBGS geeft uiteenlopende publicatiereeksen uit, die beogen het bevolkings- en gezinsonderzoek bij diverse bevolkingscategorieën bekend te maken. Sommige reeksen staan expliciet open voor bijdragen van buiten het Centrum, andere dienen vooral om de resultaten van het eigen onderzoek te publiceren.

De volgende reeksen worden in 2001 uitgegeven:

- Bevolking en Gezin
- CBGS-Publicaties
- CBGS-Werkdocumenten
- NIDI/CBGS Publications
- European Studies of Population (ESPO)

Advies

Het CBGS vervult tal van adviseringstaken naar het beleid en het bestuur toe. Het gaat met name om het kabinet; AGMW; AEB; AROHM; MIRA; MIS; VRIND (Administratie Planning en Statistiek); OCMW; minderhedenbeleid AGMW; NIS/Planbureau; Bevolking en Ontwikkeling (Federale Minister van Buitenlandse Zaken); Gezin en Welzijnsraad.

Internationale samenwerking en vertegenwoordiging

Voor 2001 zijn de belangrijkste:

- Network for Integrated European Population Studies (NIEPS)
- Parental leave arrangements in Europe
- UN Commission on Population and Development
- European Population Commission (Raad van Europa)
- Family and Fertility Surveys (UN/ECE/PAU)
- Family Impact Monitor (EC)
- European Observatory for Population Education and Information
- Raad van Europa; netwerk van experts inzake bevolking

Bibliotheek en Documentatie

CBGS Bibliotheek

De bibliotheek van het CBGS, die publiek toegankelijk is, beschikt over een ruime collectie boeken (ongeveer 17.500) en gespecialiseerde tijdschriften (ongeveer 150 reeksen) over bevolking en gezin. Bovendien kan het publiek er beschikken over documentatiemappen van congressen, publicaties van de Verenigde Naties en de Raad van Europa, de rapporten van de World Fertility Survey, enkele databanken op cd-rom en de eigen publicaties van het CBGS. Elk jaar groeit de collectie aan met ongeveer 500 boeken en 300 tijdschriftnummers.

De bibliotheek is (samen met enkele andere bibliotheken van de Vlaamse Gemeenschap), geautomatiseerd volgens het Dobis-Libis-systeem en zo ook raadpleegbaar via internet (<http://mvgcat.coi.be/catalogus>). Een eigen website voor het CBGS is in de maak.

De beoogde effecten zijn:

- Grondiger wetenschappelijke onderbouwing van het beleid op lange en op korte termijn;
- Implementeren van internationale expertise;
- Wetenschappelijke ondersteuning van de Gezins- en Welzijnsraad (G.W.R.);
- Bijdragen tot een adequaat gezins- en zorgbeleid.

Programma 41.7 Maatschappelijk welzijn

BA 12.01 Allerhande uitgaven voor aanmoediging, organisatie en ontwikkeling van activiteiten voor de integratie van etnisch-culturele minderheden

Deze BA heeft enerzijds tot doel het inburgeringsbeleid van de Vlaamse regering te ondersteunen via beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek. Er is anderzijds ook implementatie van het computergestuurd cliëntvolgsysteem Traject2000.

Op deze BA is een krediet van 15,6 mln. BEF ingeschreven, waarvan ongeveer 50% voor onderzoek.

Wetenschappelijk onderzoek moet toelaten de uitvoering van het inburgeringsbeleid op het terrein van nabij op te volgen in zijn verschillende facetten. Men kan dan beleidsaanbevelingen formuleren om dit beleid van bij de start zo effectief, efficiënt en zo kwaliteitsvol mogelijk vorm te geven.

Op dit krediet worden verschillende kortlopende studieopdrachten (maximaal 1 jaar) uitbesteed, die kennis en expertise ontwikkelen rond het onthaal, de opvang, de integratie en de emancipatie van etnisch-culturele minderheden. Vooral het nieuwe beleidsterrein inzake inburgering krijgt een hoge prioriteit. Naast aandacht voor profielen van bijzondere doelgroepen,

gaat ook relatief veel inspanning naar allochtone jongeren. Voor een efficiënter beleid om het doelpubliek te bereiken, wil de Minister ook een doorlichting maken van de integratiesector – met antwoorden op vragen naar rollen, opdrachten, functies, aansluiting op aanleunende hulpverlening van de centra en de diensten.

Deze BA moet daarnaast specifieke opdrachten in het kader van de coördinatie van het minderhedenbeleid mogelijk maken. De middelen moeten toelaten kennis op te bouwen over bepaalde specifieke doelgroepen van het minderhedenbeleid. Op basis van de verworven inzichten zal men dan voorstellen formuleren voor een betere toegankelijkheid van de maatschappelijke voorzieningen.

Programma 41.8 Integratie kansarmen

BA 33.10 Subsidies voor experimenten met een bovengemeentelijke draagwijdte inzake kansarmoede en ter ondersteuning van privaatrechtelijke verenigingen die activiteiten ter bestrijding van kansarmoede ontplooiën

Sedert 1992 ontwikkelt de ‘onderzoeksgroep armoede, sociale uitsluiting en minderheden’ onder leiding van professor Jan Vranken (UFSIA) een gegevensbank met informatie over armoede en sociale uitsluiting. De groep geeft jaarlijks het Jaarboek Armoede uit, met een actuele en becommentarieerde stand van zaken rond armoedecijfers, beleidsmaatregelen, onderzoeksresultaten en het maatschappelijk debat (3 mln. BEF).

OA 42 Administratie Gezondheidszorg

Programma 42.1 Volksgezondheid

BA 12.02 Uitgaven i.v.m. de Vlaamse Gezondheidsraad en de Vlaamse Adviesraad, inclusief studieopdrachten

Het is de bedoeling om de actieve participatie van de cliënt/patiënt aan de gezondheidszorg te verbeteren. Dit zal gebeuren door de zorggebruiker een stem te geven bij de formele advisering en evaluatie op vlak van gezondheidsbeleid en hem te betrekken bij de conceptopbouw. Daarom maken vertegenwoordigers van de patiënten vanaf 2001 ook deel uit van de Vlaamse Gezondheidsraad. Er wordt 2,17 mln. BEF voorzien voor onderzoek.

BA 12.32 Allerhande uitgaven inzake de Koninklijke Academie voor Geneeskunde

Binnen de Koninklijke Academie voor Geneeskunde zetelen vier Commissies: die voor Geneeskundepraktijk, voor Medische Vorming, voor Biomedisch Wetenschappelijk Onderzoek en voor Medische Ethiek. Zij stellen verslagen op over administratieve en geneeskundige problemen rond de uitoefening van de geneeskunde of met de volksgezondheid. Ze adviseren omtrent de bevordering van de geneeskunde in de brede zin. Doel is te beschikken over een eigentijds adviesorgaan voor medische wetenschappelijke problemen.

Op deze basisallocatie staat 6,4 mln. BEF ingeschreven.

BA 33.35 Subsidies aan erkende centra voor menselijke erfelijkheid

De centra voor menselijke erfelijkheid bestuderen het erfelijk karakter van aandoeningen en zoeken naar alternatieven ter voorkoming van dergelijke ziekten of handicaps. Ook adviseren, ondersteunen en begeleiden zij ouders bij de interpretatie en verwerking van onderzoeksresultaten.

taten. De centra bieden tevens wetenschappelijke ondersteuning aan de Vlaamse Gemeenschap en werken mee aan een éénvormige registratie van genetische gegevens. Wetenschappelijke kennis over de antropogenetica wordt toegankelijker gemaakt voor het beleid. Aan de hand van de data over de bereikte populatie en de gestelde problematieken, wordt de taak en de opdracht van deze centra verder uitgediept. Zowel het verwerven van inzicht in de gezondheidsproblematiek als het onderzoek worden gestimuleerd. Er zijn vier dergelijke centra erkend en gesubsidieerd.

Net als vorige jaren wordt 35% (26 mln. BEF) van het totale budget (75,2 mln.) voorzien voor vernieuwend onderzoek, zoals rond de studie van erfelijke aandoeningen en het zoeken naar preventiemechanismen. Bovendien schoof het beleid de predictieve gezondheidszorg als een nieuw aandachtspunt naar voor. Ook in dit kader zal de nodige ondersteuning worden geboden.

BA 41.05 Subsidie aan het raadgevend comité voor Bio-ethiek

Het Raadgevend Comité voor Bio-ethiek moet advies uitbrengen over de ethische, juridische en sociale problemen, die worden gesteld door wetenschappelijk onderzoek en de toepassingen ervan in de biologie, de geneeskunde en de gezondheidszorg. Dit gebeurt op verzoek van de overheid, o. m. de Vlaamse regering of een lid ervan. Eén van de specifieke opdrachten is de informatievergaring over toekomstige ontwikkelingen op het vlak van de genetica, en hierover samspraak te organiseren.

Een krediet van 1,3 mln. BEF werd voor de ondersteuning voorzien.

Programma 42.2 Medisch-sociaal beleid

BA 12.24 Uitgaven in verband met medisch verantwoord sporten, medische sportcontrole en dopingcontrole

Van het totale krediet van 39,4 mln. BEF is 4 mln. BEF beschikbaar voor onderzoek ter verfijning van de opsporingstechnieken van dopinggebruik: de ontwikkeling van laboratoriumtesten die kunnen leiden tot identificatie van verboden substanties of hun metabolieten. Onderzoek gebeurt naar de farmacokinetiek en excretie van substanties die opgenomen zijn in de lijst van verboden producten. Hierbij wordt ingespeeld op de actuele problematiek. Zo was er in 2000 onderzoek voor het opsporen van anabolica in voedingssupplementen. Ook stond in 2000 een validering van een methode voor cannabis op het programma. Bij het onderzoek zijn twee doctorandi betrokken. De resultaten worden bekendgemaakt in een jaarlijks rapport en publicaties in internationale wetenschappelijke tijdschriften. Ook is deelname voorzien aan wetenschappelijke contacten in een internationaal kader.

BA 12.25 Uitgaven i.v.m. gezondheid en milieu

Het vrijwaren van een gezond leefmilieu is een basisopdracht van de overheid. Eén van de elementen in dat kader is de monitoring en surveillance van de kwaliteit van putwater en van zwem- en recreatiewater, in opdracht van de administratie gezondheidszorg. Daarnaast stelt de burger zich ook zelf vragen over de invloed van de leefomgeving op gezondheid en welzijn. De maatschappelijke behoefte aan een gefundeerd antwoord op die ongerustheid, ligt voor de hand.

In uitvoering van de beleidsnota wordt in Vlaanderen een medisch milieukundig netwerk georganiseerd. Hiertoe trekt men de kredieten op de basisallocatie 12.25 op tot 34,4 mln., waarvan ruim 11 mln. voorzien wordt voor onderzoek.

Op de eerste lijn komt er een vangnetfunctie die instaat voor een eerste klachten- en vragenbehandeling. Deze lijn wordt actief betrokken bij de risicocommunicatie op het terrein van gezondheid en milieu. Op de tweede lijn komt er een medisch-milieukundig expertisecentrum met subregionale cellen. De derde lijn staat in voor de wetenschappelijke onderbouw, o.m. op basis van monitoring en continue observatie en bestudering van causale mechanismen.

BA 12.29 Uitgaven i.v.m. gezondheidsdatabank, epidemiologie en het verzamelen van indicatoren en

BA 33.29 Subsidies i.v.m. epidemiologisch onderzoek en indicatorenverzameling

In uitvoering van het regeerakkoord is de uitbouw van een databank met relevante beleidsinformatie inzake gezondheid een prioritair aandachtspunt. In 2000 investeert men in de middelen om de transfer van gegevens te bevorderen. Ook komen kredieten vrij om valide indicatoren voor de gezondheidsdoelstellingen vast te leggen. Tot slot zal gewerkt worden aan het ontwikkelen van een decretaal kader dat monitoring in de gezondheids- en welzijnssector vergemakkelijkt.

Het krediet op de BA 12.29 bedraagt 18,9 mln., op BA 33.29 94,5 mln. BEF.

BA 45.03 Dotatie aan het wetenschappelijk instituut volksgezondheid – Louis Pasteur

Het wetenschappelijk instituut volksgezondheid – Louis Pasteur ontvangt een dotatie van 55,9 mln. BEF voor de uitvoering van een aantal activiteiten. Het ‘instituut Louis Pasteur’ registreert sommige aandoeningen via een net van peilpraktijken en peillaboratoria, wat voor de gemeenschappen zeer relevante informatie oplevert. De gespecialiseerde labo's van microbiologie en de ondersteuning via hun expertise rond epidemiologisch onderzoek, zijn waardevol voor het gezondheidsbeleid. Hun werking draagt bij tot meer inzicht in bepaalde gezondheidsaspecten van de bevolking.

OA 45 Administratie Cultuur

Programma 45.2 Volksontwikkeling en bibliotheken

BA 33.09 Subsidie aan de Privaatrechtelijke Nederlandstalige Archief- en Documentatiecentra (decreet van 27 juni 1985)

Het krediet bestemd voor wetenschapsbeleid bedraagt 38,45 mln. BEF of 0,95 mln. EURO. Dit wordt aangewend om vier instellingen te subsidiëren: het Archief, Documentatie- en Onderzoekscentrum voor het Liberalisme; het Archief, Documentatie- en Onderzoekscentrum voor het Vlaams nationalisme; het Archief en Museum van de Socialistische Arbeidsbeweging en het Katholiek Documentatie- en Onderzoekscentrum.

Deze instellingen hebben tot taak archief- en documentatiemateriaal over de geschiedenis en de actualiteit van hun ideologisch-filosofische stroming te verzamelen, te ordenen, te inventariseren en voor onderzoek toegankelijk te stellen. Zij fungeren tevens als dienstverlenende centra ten aanzien van hun bewaargevers, de overheid, de mediawereld en het publiek.

In 2001 streeft men ernaar om gemeenschappelijke initiatieven te ontwikkelen met betrekking tot registratie en automatisering.

Programma 45.3 Beeldende Kunst en Musea

BA 41.01 Dotatie aan de dienst met afzonderlijk beheer 'Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen'

Het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen is een wetenschappelijke instelling die wordt beheerd door de Vlaamse Gemeenschap. Het is gevestigd in een monumentaal negentiende-eeuws museumgebouw dat in 1883 in opdracht van de stad Antwerpen werd gebouwd.

Het KMSKA bezit een verzameling beeldende kunst van internationale faam. De collectie oude kunst omvat een belangrijk fonds Primitieven en een rijke verzameling zestiende- en zeventiende-eeuwse schilderijen, waarin Rubens en zijn school centraal staan. Daarnaast heeft het museum een omvangrijk fonds moderne kunst, met onder meer belangrijke collecties van Ensor en Wouters.

De opdracht van het museum voorziet in diverse museale taken: verzamelen, bewaren, onderzoeken, tentoonstellen en over dit alles informeren. Daartoe beschikt het over een budget van 95,3 mln. BEF, dat wordt aangewend voor de studie van de vaste collectie, het organiseren van tentoonstellingen en de uitgave van begeleidende publicaties. Daarnaast dienen de fondsen ook voor aankopen, de conservatie en restauratie van kunstwerken, en tot slot ook voor publiekswerking.

De instelling draagt een bijzondere verantwoordelijkheid als cultuurmotor in het Vlaamse museumlandschap. Door zijn buitengewone collectie en zijn naar landelijke normen goed uitgebouwde infrastructuur, heeft het museum alles in huis om op het internationale forum een belangrijke rol te spelen.

1. Een netwerk voor kunsthistorische documentatie

Vanaf 2001 start het KMSKA met de oprichting van een netwerk voor kunsthistorische documentatie dat een aantal vooraanstaande Vlaamse musea en onderzoeksinstituten met elkaar verbindt. Het doel van dit netwerk – naar het model van het Nederlandse Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie – is het verzamelen en ontsluiten van visuele en geschreven documentatie over Vlaamse kunst van de Middeleeuwen tot vandaag. Het gaat niet alleen om materiële gegevens over kunstwerken en biografische gegevens over kunstenaars, maar ook om informatie over de pedigree van kunstwerken, het verzamelwezen, de kunstmarkt etc. Door het systematisch exciperen van de vakliteratuur zal de stand van het onderzoek over Vlaamse kunst worden bijgehouden en dienstbaar zijn voor een actief Vlaams collectiebeleid.

Een andere activiteit van het bureau zijn wetenschappelijke publicaties over Vlaamse kunst in binnen- en buitenlandse collecties.

Uiteraard zal dit documentatiecentrum aansluiten op een internationaal netwerk zoals CODART.

2. Onderzoeksprojecten

De afdelingen Collectieonderzoek, Collectiebehoud en -beheer, en Publiekswerking hebben in 2001 verschillende onderzoeksprojecten lopen.

2.1. Bestandscatalogus schilderijen

Met het oog op een heruitgave van de bestandscatalogus, streeft men op korte termijn naar een volledig herziene basisbeschrijving van de schilderijen in de verzameling. Opzet is om de basis-

registratie van de 3200 schilderijen aan te vullen met de iconografische identificatie, stijlkritische observaties (i.c. toeschrijvingen), biografisch materiaal van de maker, de specifieke bibliografie, relevante archivalia, gegevens over herkomst en dergelijke. Deze zal men dan corrigeren en actualiseren, zodat een beredeneerde catalogus van het schilderijenbezit van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten in de loop van 2002 'on line' beschikbaar komt.

2.2. Natuurwetenschappelijk onderzoek

Het infraroodonderzoek van de schilderijen van Peter Paul Rubens, dat vorig jaar startte in het kader van een universitair onderzoeksproject (FWO Vlaanderen – UFSIA), loopt in 2001 verder. Daarnaast doet het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium materiaaltechnisch onderzoek naar de schilderijen van Pieter Brueghel de Jonge.

In samenwerking met het verpakkingscentrum van de Universiteit Limburg tenslotte, zal er onderzoek worden verricht naar verpakkingsmaterialen – met het oog op de verbetering van de verpakking en het transport van schilderijen.

2.3. Onderzoek naar een theoretisch model voor het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen

In het kader van het uit- en onderbouwen van de dienst presentatie en in functie van de opdracht ("conciipiëring en coördinatie van de beeldvorming van de instelling en definiëring van de identiteit van de instelling") start de afdeling Publiekswerking een onderzoeksproject naar de dynamische relatie tussen presentatie en interpretatie. Het betreft een casestudy en theoretische analyse van het paradigma van het museum: dit geldt als een bijdrage tot de theoretische museologie.

3. Publicaties

3.1. Jaarboek

Het *Jaarboek/Annual van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten* is de langstlopende en belangrijkste kunsthistorische publicatie in België en Vlaanderen. Vormelijk en inhoudelijk heeft de redactie zich geheroriënteerd. Een vernieuwde, thematische opzet biedt de mogelijkheid om gericht specialisten om een bijdrage te solliciteren. De formule werd naar aanleiding van de Van Dyck-tentoonstelling met succes gehanteerd. Aansluitend bij de tentoonstelling 'Elck zijn waarom' (1999) worden bijdragen over de genderproblematiek verzameld. Aldus wordt het *Jaarboek* ontwikkeld tot een instrument dat enerzijds innoverend kunsthistorisch onderzoek aanmoedigt, en anderzijds bijdraagt tot de internationale positionering van het Koninklijk Museum.

3.2. Dossiers

Naar aanleiding van kleine tentoonstellingen rond de eigen collectie of naar aanleiding van een restauratie, publiceert het KMSKA sinds 2000 zogenaamde *dossiers*, waarvan er tot nu vier verschenen:

Schone kunst. Willem Jacob Herreyns. Portret van Godfried Hermans, *restauratiedossier, jaargang 1, nr. 1*

Schone kunst. Clara Peeters. Stilleven met vissen, *restauratiedossier, jaargang 1, nr. 2*

Rubens doorgelicht, dossiertentoonstelling, jaargang 1, nr. 1

Nicaise De Keyser, dossiertentoonstelling, jaargang 1, nr. 2

Voor 2001 worden twee restauratiedossiers verwacht rond de restauratie van Jan van Eycks *Madonna bij de fontein* (inv.nr. 411) en *Rust op de vlucht naar Egypte* (inv.nr. 47) van Gerard David.

3.3. Museumkrant

De *MuseumKrant* verschijnt vier keer per jaar en brengt het publiek op de hoogte van alle museumactiviteiten. De teksten worden normaal geleverd door de personeelsleden van het museum.

Deze publicatie, in een oplage van 15.000 exemplaren, wordt uitgegeven door het KMSKA en via diverse kanalen verspreid naar culturele instellingen in Vlaanderen en Brussel. Het krantje wordt ook bezorgd aan de 'Vrienden van het Museum', aan de gasten van het KMSKA en is uiteraard verkrijgbaar in het museum.

4. Tentoonstellingen

4.1. De oprichting van een tentoonstellingsbureau of 'exhibition office'

Tentoonstellingen vormen een belangrijk communicatiemiddel voor een museum. Innoverende kunsthistorische en museologische benaderingen worden in de vorm van tentoonstellingen voorgesteld aan het publiek – zowel specifieke doelgroepen als ongedefinieerde en anonieme belangstellenden. Voor het grote publiek en de overheid behoren exposities tot de gezichtsbelangrijke 'producten' van een museum.

Men wil nu de organisatie van tentoonstellingen doelmatiger beheersen in tijd en ruimte, de inhoudelijke samenhang en kwaliteitscontrole efficiënter organiseren en ook de algemene coördinatie met interne en externe partners verbeteren. Daartoe komt er binnen de afdeling Collectieonderzoek een dienst die zich uitsluitend bezighoudt met het 'commissariaat' van tentoonstellingen, in de breedste betekenis van de term.

4.2. Tentoonstellingen 2001

'Kinderen op hun mooist. Het kinderportret in de Nederlanden 1500-1700'

21 januari – 22 april 2001

In samenwerking met het Frans Halsmuseum, Haarlem

Het kinderportret heeft nergens anders in Europa zo'n grote bloei en verscheidenheid gekend als in de Nederlanden. In deze expositie wordt geprobeerd om een zo goed mogelijke representatie te geven van de zestiende- en zeventiende-eeuwse productie van kinderportretten. Hoewel er reeds eerder tentoonstellingen over het kind in de beeldende kunst in Nederland en Vlaanderen waren, is dit specifieke thema nooit eerder op een dergelijke schaal en niveau en met zo'n inhoudelijke catalogusbegeleiding aangepakt. De schilderijen vertellen ons immers over waarden en normen, gewoonten en gebruiken ten aanzien van kinderen in de maatschappij. Bijzondere aandacht krijgt het tot nog toe sterk verwaarloosde aspect van de kinderkleding. De tentoonstelling toont ruim tachtig schitterende portretten van jongens en meisjes door beroemde meesters als Jan Gossaert, Maarten van Heemskerck, Rubens, Paulus Moreelse, Cornelis de Vos, Rembrandt, Ter Borch en vele anderen.

'Venus, vergeten mythe'

20 mei – 15 augustus 2001

In samenwerking met het Wallraf-Richartz-Museum, Keulen en de Alte Pinakothek, München

Voor het eerst wordt hier geprobeerd een overzicht te geven van de Venus-thematiek in de mythologie en de kunst. Het personage wordt uitvoerig voorgesteld in thematisch gegroepeerde schilderijen, beelden, tekeningen en prenten: de geboorte van Venus uit het schuim op de golven, de opschik of het toilet van Venus, haar triomf en wedervaren met Amor, Adonis, Bacchus, Mars en Vulcanus. Tevens is er een chronologisch overzicht van de Venus-interpretatie

van de Italiaanse en Noordelijke Renaissance, het maniërisme en de barok tot de Franse schilderkunst van de achttiende eeuw. De iconografische evolutie loopt in de negentiende eeuw ten einde – wanneer nieuwe expressiemiddelen worden ontwikkeld... en Venus haar onschuld verliest in het werk van Manet of Cézanne of wordt omgetoverd tot een profane ‘pin up’ in het werk van Cabanel en gelijkgestemde zielen.

De tentoonstelling omvat een representatieve selectie van een 60-tal schilderijen, 15 beelden, 15 tekeningen en 30 prenten van kunstenaars als Botticelli, Rosso Fiorentino, Tintoretto, Hendrick Goltzius, Annibale Carracci, Guido Reni, Nicolas Poussin, Rubens, Francois Boucher, Courbet, Cézanne en anderen.

5. Conservatie en restauratie

Het nog jonge restauratieatelier van het KMSKA is ondergebracht in een tijdelijke ruimte. Met de nodige creativiteit van de medewerkers, de aanschaf van apparatuur en de hulp van externe deskundigen wordt de huidige locatie zoveel mogelijk uitgebouwd tot een professioneel atelier, waar de achterstand op het gebied van conservatie en restauratie wordt verkleind.

Met het oog op de komende restauratie loopt nu het vooronderzoek van de drie panelen *Christus omgeven door zingende en musicerende engelen* van Hans Memling (inv.nrs 778-80). Het bestuderen van de röntgenopnamen en het documenteren van de schilderijen in infrarood, leverde reeds waardevolle informatie op over de schildertechniek en de conditie van de panelen. Nadat de huidige staat daarvan is vastgelegd, volgen de eerste schoonmaaktesten. Die zullen meer inzicht verschaffen in de duur en complexiteit van de behandeling. Naar verwachting zal het vooronderzoek in de eerste helft van 2001 worden afgerond, waarna de behandeling start. De restauratie van deze cruciale werken gebeurt door de eigen restauratoren van het KMSKA (Lizet Klaassen en Inneke Labarque), en extern restaurator Régine Wittermann. Het structurele werk aan de houten dragers gebeurt door een extern specialist, Jean Albert Glatigny.

Het schilderij van Titiaan, *Jacopo Pesaro, bisschop van Paphos, door paus Alexander VI Borgia voorgesteld aan Sint-Pieter* (inv.nr. 357) wordt momenteel gerestaureerd en uitvoerig gedocumenteerd in de Stichting Restauratie Atelier Limburg in Maastricht. De dikke, sterk vergeelde vernislagen en de brede overschilderingen die de originele verflaag bedekten, worden hierbij verwijderd, waardoor de heldere kleuren weer zichtbaar worden. Naar aanleiding van de restauratie wordt, in samenwerking met Arie Wallert, tevens onderzoek gedaan naar materiaalgebruik en schildertechniek.

Binnen het zogenaamde ‘panelenproject’ wordt de conditie van verschillende panelen uit de kerncollectie onderzocht en gedocumenteerd. Hierdoor krijgt men een beter inzicht in de staat van de panelen, of ze al dan niet in gevaar zijn en of ingrijpen op korte termijn nodig is. Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met Jean Albert Glatigny, specialist op het gebied van de structurele behandeling van houten dragers.

In samenwerking met de Hogeschool Antwerpen (afdeling conservatie en restauratie), wordt van de volledige collectie op papier een verkort conditierapport opgesteld. Dit moet toelaten om op basis van drie parameters (museale waarde, materiële urgentie en duur behandeling) een conserveringsplan op te stellen voor deze deelverzameling.

6. Bibliotheek, archief en documentatie

6.1. Bibliotheek

De museumbibliotheek van het KMSKA is een speciale wetenschappelijke bibliotheek. Zij telt 50.000 boekbanden en 800 tijdschriften, waarvan 300 lopend. Men vindt er monografieën, naslagwerken, tentoonstellingscatalogi, collectiecatalogi van musea (waaronder een aantal op cd-

rom) enz. Verder bezit de bibliotheek een belangrijke collectie veilingcatalogi vanaf het midden van de achttiende eeuw tot heden.

De volgende cd-roms kunnen in de bibliotheek worden geraadpleegd: *Allgemeines Künstlerlexikon*, *Art Index*, *Art Sales Index*, *ARTBibliographies Modern*, *Belgische Bibliografie*, *Bibliography of the History of Art*, *Getty Provenance Index*, *International Repertory of Art Literature*, *Mayer International Auction Records*, *Répertoire d'Art et d'Archéologie*. Volgende zaken worden op microfiche aangeboden: *Art Sales Catalogues 1600-1825*, *Marburger Index*. Er is ook een internetaansluiting. On line heeft de bibliotheek een abonnement op het raadplegen van IMPALA (de databanken ZEBRA, ANTILOPE, CCB, BRONCO), met de mogelijkheid tot het aanvragen van literatuur via interbibliothecair leenverkeer.

Inhoudelijk richt de bibliotheek zich op de Westerse kunst- en cultuurgeschiedenis, met als zwaartepunt de periode 1200 tot 1950 (kunstenaars geboren vòòr 1950). Daarnaast verzamelt zij ook de gepubliceerde informatie over de eigen museumcollectie, met het oog op wetenschappelijk onderzoek. Verder vindt men er een ruim aanbod aan museumwetenschappelijke literatuur.

Van een interne bibliotheek, qua dienstverlening vooral gericht op het eigen wetenschappelijk personeel, groeide de museumbibliotheek langzamerhand uit tot een der belangrijkste wetenschappelijke kunstbibliotheken in Vlaanderen. Zij richt zich tot wetenschappers, doctorandi, studenten en de geïnteresseerde meerwaardezoeker. Op die manier bouwt de bibliotheek mee aan het wetenschappelijk imago van de instelling.

Voor 2001 zijn gepland:

- opname van het eigen tijdschriftenbestand in ANTILOPE
- verder uitbouwen van de leeszaalfaciliteiten (o.a. boekscanner/kleurenkopieerder)
- digitaliseren van de jaarboeken van het KMSKA en omzetten naar een full text-databank – inclusief afbeeldingen
- omzetten van een deel van het KMSKA-archief naar microfiche
- overschakelen naar een ander softwaresysteem voor de geautomatiseerde bibliotheekcatalogus.

6.2. Collectiedocumentatie

Complementair aan het beheer en de ontsluiting van het archief en de kunsthistorische archivalia, en aansluitend bij de ontwikkeling van een geactualiseerde bestandscatalogus (cfr. supra), komt er ook een collectiedocumentatiecentrum. Streefdoel is om binnen een strikte timing de bestaande documentatie over elk collectiestuk te verzamelen, te ontsluiten en aan te vullen met de meest recente onderzoeksgegevens.

Programma 45.4 Muziek, letteren en podiumkunsten.

BA 33.04 Subsidies voor wetenschappelijk onderzoek en initiatieven met betrekking tot het behoud van het Vlaams cultureel erfgoed

Het globale krediet voor 2001 bedraagt 12,9 mln.

Nadat in 1999 gestart werd met een eerste aanzet voor archivering van het literaire erfgoed, werd dit in 2000 voortgezet en verruimd tot cultureel erfgoed.

Medio 2000 werd in de schoot van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde (KANTL) het centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie opgericht.

Dit wordt beheerd door een commissie die de bestemming van de middelen bepaalt en de projecten selecteert.

In het centrum zijn vertegenwoordigd: de KANTL (Gent), het Archief en museum voor het Vlaamse Cultuurleven (AMVC – Antwerpen), de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB – Brussel), de Interuniversitaire werkgroep Genese (Antwerpen), het Muziekcentrum van de Vlaamse Gemeenschap (Brussel), het Vlaams Fonds voor de Letteren (Antwerpen) en de uitgeverwereld.

In principe worden de taken uitgevoerd op de plaats waar het basismateriaal zich bevindt. In een eerste stadium is dat voor een groot deel in het Archief en museum voor het Vlaamse Cultuurleven in Antwerpen

Op korte termijn wordt er werk gemaakt van een betere toegankelijkheid van de bronnen, via publicaties en het internet. Dit initiatief zal bijdragen tot de aangroei van de Vlaamse Archieven.

Programma 45.5 Algemeen cultuurbeleid

BA. 12.24 Enquêtes, studies en audits.

Het krediet voor 2001 bedraagt 10 mln. BEF is volledig bestemd voor studies en enquêtes door derden – om een beter inzicht te krijgen in problemen in de culturele sector. Dit gebeurt met het oog op beleidsvoorbereidend werk.

In de loop van 2000 werd het krediet van 20 mln. BEF aangewend om de volgende acht onderzoeken op te starten: “De literaire en muziekarchieven in Vlaanderen”, “Infrastructuur van muziekclubs”, “Onderzoek naar de effecten van het sociaal-cultureel beleid voor allochtonen”, “Aanvangsdossier Groot Europees Theater te Brussel”, “Ontwikkelen van standaarden voor lokaal cultuurbeleid van bibliotheken, culturele centra en het integrale gemeentelijk cultuurbeleid, gefocust op bibliotheekwerk, cultuurspreiding, participatiebevordering en gemeenschapsvorming”, “Gemeenschappelijk onderzoek naar de mogelijkheden van een fuivenbeleid”, “Ontwikkeling van modellen en instrumentarium voor lokaal cultuurbeleid”

“Voorstel voor een nieuwe functieclassificatie in de podiumkunstensector”,

“Kwantitatief en kwalitatief onderzoek naar het actuele lokaal historisch volks- en heemkundig landschap in Vlaanderen”.

OA 49 Diensten van de secretaris-generaal

Programma 49.2 Toerisme

BA 33.01 Subsidie aan de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen (Decreet van 30 mei 1985)

De Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde (KMDA) hanteert als *mission statement* voor de komende eeuw: “Bijdragen tot het natuurbehoud en in het bijzonder tot het behoud van de diversiteit van het leven op Aarde”.

Wetenschappelijk onderzoek is één van de kerntaken. Bij alle realisaties van de KMDA wordt dan ook de component wetenschappelijk onderzoek geïncorporeerd. Men werkt hiervoor op vele vlakken samen met universiteiten en gespecialiseerde instituten. De nadruk ligt hier vooral op onderzoek in situ (vooral in de vakgebieden ethologie en diergeneeskunde).

Het krediet voor het betrokken wetenschapsbeleid bedraagt 48,37 mln. BEF, waarvan ongeveer 15 mln. voor onderzoek.

PROGR.	BA	MOO	MOV	MWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscode	Libellé
DEPARTEMENT WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN CULTUUR											
41	Administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn										
41.1	Algemeen welzijnsbeleid										
41.1	1202	0,21	0,00	0,00	4,00	0,85	0,85	0,00	0,00	8	Allerhande uitgaven in verband met de ondersteuning van de adviesraden
41.1	1221	0,55	0,00	0,45	11,40	11,40	6,27	0,00	5,13	8	Algemene werkingskosten van het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudiën
41.1	1223	1,00	0,00	0,00	24,80	24,80	24,80	0,00	0,00	12	Studies, onderzoekingen en voorbereiding van wetenschappelijke congressen
41.1	1229	1,00	0,00	0,00	9,00	9,00	9,00	0,00	0,00	8	Allerhande uitgaven voor het samenwerkingsverband voor de bevordering van de toegang voor etnische minderheden en armen tot algemene voorzieningen in de welzijnssector
41.1	1290	0,55	0,00	0,45	3,40	3,40	1,87	0,00	1,53	8	Uitgaven Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies
41.7	Maatschappelijk welzijn										
41.7	1201	0,50	0,00	0,00	15,60	7,80	7,80	0,00	0,00	8	Allerhande uitgaven voor aanmoediging, organisatie en ontwikkeling van activiteiten voor de integratie van etnisch-culturele minderheden
41.8	Integratie kansarmen										
41.8	3310	0,00	0,00	0,08	39,00	3,00	0,00	0,00	3,00		Subsidies voor experimenten met een bovengemeentelijke draagwijdte inzake kansarmoede en ter ondersteuning van privaatrechtelijke verenigingen die activiteiten ter bestrijding van kansarmoede ontplooiën
42	Administratie Gezondheidszorg										
42.1	Volksgezondheid										
42.1	1202	0,72	0,00	0,00	3,00	2,17	2,17	0,00	0,00	4	Uitgaven i.v.m. de Vlaamse Gezondheidsraad en de Vlaamse Adviesraad, inclusief studieopdrachten
42.1	1232	0,00	0,02	0,98	6,40	6,40	0,00	0,13	6,27		Allerhande uitgaven inzake de Koninklijke Academie voor Geneeskunde
42.1	3335	0,35	0,00	0,65	75,20	75,20	26,32	0,00	48,88	4	Subsidies aan erkende centra voor menselijke erfelijkheid
42.1	4105	0,00	0,00	1,00	1,30	1,30	0,00	0,00	1,30		Subsidies aan het raadgevend comité voor Bio-ethiek
42.2	Medisch-sociaal beleid										
42.2	1224	0,10	0,00	0,00	39,40	4,00	4,00	0,00	0,00	4	Uitgaven in verband met medisch verantwoord sporten, medische sportcontrole en dopingcontrole
42.2	1225	0,33	0,00	0,67	34,40	34,40	11,32	0,00	23,08	4	Uitgaven in verband met gezondheid en milieu
42.2	1229	1,00	0,00	0,00	18,90	18,90	18,90	0,00	0,00	4	Uitgaven in verband met gezondheidsdatabank, epidemiologie en het verzamelen van indicatoren
42.2	3329	1,00	0,00	0,00	94,50	94,50	94,50	0,00	0,00	4	Subsidies i.v.m. epidemiologisch onderzoek en indicatorenverzameling
42.2	4503	1,00	0,00	0,00	55,90	55,90	55,90	0,00	0,00	4	Dotatie aan het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid - Louis Pasteur
45	Administratie Cultuur										
45.2	Volksontwikkeling en bibliotheken										
45.2	3309	0,00	0,00	0,64	59,90	38,45	0,00	0,00	38,45		Subsidie aan de privaatrechtelijke Nederlandstalige archief- en documentatiecentra (decreet van 27 juni 1985)

BA 41.01 Dotatie aan Toerisme Vlaanderen

Het bedrag dat naar onderzoek ging bij Toerisme Vlaanderen, was in 2000 gericht naar het verzamelen van marketinggegevens voor de promotie naar de vrijetijdstoerist toe en voor beleidsondersteunende en beleidsevaluerende gegevens voor de infrastructuur. Een belangrijk onderzoek in 2000 betrof de toegankelijkheid van logies – en hoe de overheid deze kan bevorderen.

Voor het jaar 2001 worden marketinggegevens verzameld om de markt van de zaken-toerist op een efficiënte manier te kunnen bewerken. Tevens worden studies uitgevoerd of uitbesteed om de efficiëntie van het eigen marketingbeleid te meten. Uiteraard zijn er ook middelen om het toeristisch aanbod (en meer specifiek de infrastructuur) op een duurzame en kwaliteitsvolle manier te ontwikkelen.

Van de totale dotatie wordt ruim 18 mln. BEF voorzien voor wetenschapsbeleid.

PROGR.	BA	MOO	MOV	MWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscode	Libellé
45.3	Beeldende Kunst en Musea										
45.3	4101	0,55	0,00	0,45	95,30	95,30	52,42	0,00	42,89	8	Dotatie aan de dienst met afzonderlijk beheer KMSKA
45.4	Muziek, letteren en podiumkunsten										
45.4	3304	0,00	0,00	0,45	12,90	5,81	0,00	0,00	5,81		Subsidies voor wetenschappelijk onderzoek en initiatieven met betrekking tot het behoud van het Vlaams cultureel erfgoed
45.5	Algemeen cultuurbeleid										
45.5	1224	1,00	0,00	0,00	10,00	10,00	10,00	0,00	0,00	8	Enquêtes, studies en audits
49	Diensten van de secretaris-generaal										
49.2	Toerisme										
49.2	3301	0,22	0,00	0,51	65,90	48,37	14,69	0,00	33,69	12	Subsidie aan de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen (decreet van 30 mei 1985)
49.2	4101	0,02	0,00	0,00	840,80	18,65	18,65	0,00	0,00	8	Dotatie aan Toerisme Vlaanderen
TOTAAL					1.521,00	569,60	359,46	0,13	210,02		

5. DEPARTEMENT ECONOMIE, WERKGELEGENHEID, BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN EN LANDBOUW

OA 51 Administratie Economie

Programma 51.5 Natuurlijke rijkdommen en energie

BA 12.02 Allerhande uitgaven voor de onderzoeken over de vraagstukken van de ondergrondse aardkundige structuur en met betrekking tot de automatische gegevensverwerking

Dit krediet wordt vooral aangewend voor kortlopend toegepast onderzoek inzake delfstofwinning. Hieronder vallen statistieken over verbruik en productie van primaire en secundaire delfstoffen en van het daaraan gekoppelde ruimtebeslag. Ook routinemetingen en gegevensverzameling van algemeen belang zijn hierin vervat. Het uitbouwen van de Databank Ondergrond Vlaanderen tot een gebruiksvriendelijk instrument vraagt ook diverse tussenkomsten op informaticavlak. Het krediet voor wetenschapsbeleid beloopt 7,3 mln. BEF.

BA 12.03 Uitgaven voor onderzoeken van de ondergrondse aardkundige structuur, van de eventuele aanwezigheid van delfstoffen en met betrekking tot de Databank Ondergrond Vlaanderen

In het kader van het delfstoffenbeleid en het geologisch onderzoek is er nood aan externe wetenschappelijke en technologische dienstverlening. Een der prioriteiten is de centralisatie van de gegevens over de Vlaamse ondergrond in de Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV). Verder is er de geologische kartering van Vlaanderen (digitalisering) en de steekproefsgewijze verkennende boringen, bemonstering en analyses ter bepaling van het potentieel van ontginningsgebieden. Onderzoek is ook nodig in het kader van het vergunningsbeleid en het grinddecreet, en ten behoeve van toekomstige gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de ontginningen. Tevens verricht men strategisch en geologisch structuuronderzoek – o.a. naar het voorkomen van economisch interessante metallische mineralisaties. Er zijn ook ondersteunende projecten ter bevordering van het gebruik van alternatieve grondstoffen. Krediet wetenschapsbeleid: 37,6 mln. BEF.

BA 12.25 Overeenkomsten in verband met het energiebeleid

In het kader van de vrijmaking van de energiemarkten en de te behalen Kyoto-doelstellingen (vermindering van de CO₂-emissies), dient het energiebeleid voortdurend bijgestuurd te worden. Ter ondersteuning en dynamisering van het beleid, sluit men studieovereenkomsten: enerzijds geven die een basis aan het streven naar correcte en sociaal aanvaardbare energieprijzen voor alle maatschappelijke groepen en anderzijds zijn ze gericht op de mogelijkheden en de impact van milieuvriendelijke energieproductie (zoals hernieuwbare energiebronnen en warmtekrachtkoppeling), het rationeel energiegebruik en de te implementeren acties in de verschillende sectoren.

Krediet wetenschapsbeleid: 29 mln. BEF.

OA 52 Administratie Werkgelegenheid

Programma 52.4 Werkgelegenheid

BA 12.22 Studies en onderzoeken

Deze basisallocatie is bestemd voor arbeidsmarktonderzoek in al zijn aspecten, zowel gericht op beleidsondersteuning, -sturing en/of -evaluatie. Dit betreft vooral de onderzoeksprojecten en trendrapporten, geselecteerd in het kader van het VIONA-programma.

Het Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapportering, kortweg VIONA, streeft reeds enkele jaren naar een goede afstemming tussen het wetenschappelijk onderzoek en het arbeidsmarktbeleid. Daarbij wordt er door de Vlaamse regering en de Vlaamse sociale partners nauwkeurig op toegezien dat tijdig nieuwe accenten worden gelegd, aansluitend bij de recente maatschappelijke ontwikkelingen.

De uitbouw van VIONA, die is gebaseerd op drie pijlers, wordt dan ook voortgezet. De Stuurgroep Strategisch Arbeidsmarktonderzoek bepaalt de algemene oriëntering van het onderzoek en analyseert de resultaten om beleidsadviezen te formuleren. De wetenschappelijke ondersteuning en uitvoering verloopt via de Interuniversitaire Begeleidingsgroep (IUB) en via de coördinatie van het Vlaams Steunpunt Werkgelegenheid, Arbeid en Vorming (WAV).

Vermits de middelen op het budget “werkgelegenheid” niet toereikend zijn voor de financiering van de ganse VIONA-werking, werd in het verleden telkens gezocht naar cofinanciering (o.a. Wetenschapsbeleid en het Europees Sociaal Fonds).

Vanaf 1997 werd het VIONA-arbeidsmarktonderzoek dan ook mede gefinancierd door het Programma Beleidsgericht Onderzoek (PBO, jaarlijks indicatief 20 mln. BEF) en vanaf 1998 ook door het Europees Sociaal Fonds.

In tegenstelling tot het jaar 2000, toen er vanuit wetenschapsbeleid (PBO) nog een hoger bedrag dan voorheen (40 mln. i.p.v. 20 mln. BEF) werd ingebracht voor de VIONA-onderzoeksoproep (een subenveloppe van 20 mln. BEF, voor de opstart van een longitudinale bevraging die op middellange termijn het aantal ad hoc bevestigingen reduceert), is er in 2001 nog enkel financiering vanuit wetenschapsbeleid voor de werking van het Steunpunt WAV.

In het najaar 2000 startten in de Stuurgroep de besprekingen voor de onderzoeksagenda 2001-2005. Het nieuw VIONA-onderzoeksprogramma voor de komende jaren zal steunen op de volgende thema's:

- Levenslang leren en evolueren in de kennismaatschappij
- Activerend arbeidsmarktbeleid
- Ontwikkelingen in arbeidsorganisatorisch en HRM-beleid
- De werking van de arbeidsmarkt en zijn instituties
- Arbeid en maatschappelijke dwarsverbindingen, met bijzondere aandacht voor de relatie tussen arbeid en niet-arbeid (combinatie arbeid en gezin, arbeid en vrije tijd)

Bovendien werden de volgende items als horizontale aandachtspunten weerhouden:

- Evaluatie van het arbeidsmarktbeleid
- Achterstellingen en discriminaties op de arbeidsmarkt

Het VIONA-model heeft als belangrijke meerwaarde dat het een groot draagvlak heeft (betrokkenheid administraties, kabinetten, sociale partners en deskundigen). Er wordt een brug geslagen tussen wetenschap en beleid, de ‘producten’ worden gretig afgenomen en vinden een brede weerslag.

Zo werden in 2000 elf onderzoeksrapporten en vier trendrapporten afgeleverd, die een input vormen voor diverse beleidsvoorstellen en -maatregelen. Aan interessante topics ontbreekt het

zeker niet: oplossingen voor knelpuntvacatures, omvang van werkloosheidsvallen, de invloed van selectieprocedures op verdringing, het opleidingsbeleid in Vlaanderen, migranten op de arbeidsmarkt, collectief outplacement, enz... Voor twaalf andere projecten zullen de eindrapporten binnen de eerstvolgende maanden worden afgerond. Hieromtrent werden reeds talrijke valorisatieinitiatieven opgestart, en ook in de toekomst wordt er verder rond gewerkt.

OA 53 Administratie Binnenlandse Aangelegenheden

Programma 53.1 Lokale en regionale besturen

BA 12.20 Studiekosten betreffende de regionale en lokale openbare besturen

Een goede beleidsvoorbereiding vraagt een degelijke wetenschappelijke externe ondersteuning. Onderzoeksopdrachten zullen in de toekomst nog aan belang winnen. In belangrijke mate zal dit volgen uit de werking van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur. De Hoge Raad dient bij te dragen tot het vormen van een visie omtrent de binnenlandse bestuurlijke organisatie in Vlaanderen, het opvolgen van het wetenschappelijk onderzoek en tot slot het interpreteren van de maatschappelijke, sociale en bestuurlijke ontwikkelingen vanuit het perspectief van de lokale en provinciale besturen.

De belangrijkste onderzoeksopdrachten in 2001 zijn onder andere die over de kerntaken van de bestuursniveaus en een studie over de verhouding gemeente-OCMW. Deze studiekosten vallen ten laste van de administratie Binnenlandse Aangelegenheden – overeenkomstig artikel 13 van het decreet van 30 maart 1999 houdende de oprichting van een Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur.

Op deze BA is 13,5 mln. BEF beschikbaar voor onderzoek.

Programma 53.2 Stedenbeleid en Sociaal Impulsfonds

BA 12.03 Studiekosten en onderzoeksopdrachten in het kader van het SIF

De klemtoon van de studie- en onderzoeksopdrachten zal in 2001 liggen in de voorbereiding van een “witboek” voor het Vlaams Stedenbeleid, samen te stellen in overleg met een denktank (Task force) die een onderbouwde visie uitwerkt voor de stedelijke ontwikkeling. De opdrachten worden uitgewerkt rond een aantal thema’s die kritische succesfactoren zijn voor onze steden: economie, sociaal beleid, publiek domein en cultuur, stedelijke ruimte, bestuurlijke ontwikkeling enz...

Voor het geheel van deze studies wordt in 2001 een vastleggingskrediet van 25 mln. BEF begroot.

OA 54 Administratie Land- en Tuinbouw

Programma 54.1 Landbouw, tuinbouw en plattelandsbeleid

BA 12.05 Uitgaven in het kader van de ondersteuning van beleidsgericht en praktijkgericht onderzoek inzake landbouw

Bij de afstemming van het landbouwbeleid op het milieu- en natuurbeleid, het ruimtelijk, sanitair en volksgezondheidsbeleid en de invloed van al deze domeinen op de landbouw, kunnen vragen rijzen die geen antwoord vinden binnen de administratie. Wetenschappelijk instellingen kunnen aangesproken worden om hierop een antwoord te formuleren. Het krediet bedraagt 30 mln. BEF.

BA 31.05 Subsidies in het kader van de ondersteuning van het beleidsgericht en praktijkgericht onderzoek inzake landbouw

Er is nood aan onderzoek naar duurzame bedrijfssystemen, waarbij verschillende aspecten van de bedrijfsvoering geïntegreerd aan bod komen. Biologische telers hebben aan de andere kant zeer gerichte vragen over rassenkeuze, onkruiddruk en -bestrijding of ziektepreventie. Ook voor de gangbare landbouw moeten de vermindering van energiegebruik, nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen wetenschappelijk onderbouwd worden. Er is een krediet van 30 mln. BEF beschikbaar voor onderzoek.

BA 33.02 Subsidie aan het Vlaams Centrum voor agro- en visserijmarketing

Voldoende kennis van het koopgedrag van de consument en de optredende evoluties, zijn voor de VLAM belangrijk. Dat vergt studie rond het verbruikerspatroon van producten van de Vlaamse land- en tuinbouw en de visserijsector. Dit geldt voor de verschillende bevolkingscategorieën, op niveau Vlaams gewest. De kennis van dit verbruikerspatroon en zijn evolutie wordt verzameld via een panel van 3.000 gezinnen. Hierdoor ontstaat een continue meting van de huishoudelijke afzet van agrarische producten in Vlaanderen. Van het totale krediet (164,6 mln. BEF) wordt 11% voorzien voor wetenschapsbeleid.

PROGR.	BA	MOO	MOV	MWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscode	Libellé
DEPARTEMENT ECONOMIE, WERKGELEGENHEID, BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN EN LANDBOUW											
51	Administratie Economie										
51.5	Natuurlijke rijkdommen en energie										
51.5	1202	0,60	0,00	0,40	7,30	7,30	4,38	0,00	2,92	1.0	Allerhande uitgaven voor de onderzoeken over de vraagstukken van de ondergrondse aardkundige structuur en met betrekking tot de automatische gegevensverwerking
51.5	1203	0,25	0,00	0,75	37,60	37,60	9,40	0,00	28,20	1.0	Uitgaven voor onderzoeken van de ondergrondse aardkundige structuur, van de eventuele aanwezigheid van delfstoffen en met betrekking tot de Databank Ondergrond Vlaanderen
51.5	1225	0,40	0,00	0,30	41,40	28,98	16,56	0,00	12,42	5	Overeenkomsten i.v.m. het energiebeleid
52	Administratie Werkgelegenheid										
52.4	Werkgelegenheid										
52.4	1222	1,00	0,00	0,00	22,80	22,80	22,80	0,00	0,00	8	Studies en onderzoeken
53	Administratie Binnenlandse Aangelegenheden										
53.1	Lokale en regionale besturen										
53.1	1220	1,00	0,00	0,00	13,50	13,50	13,50	0,00	0,00	8.6	Studiekosten betreffende de regionale en lokale openbare besturen
53.2	Stedenbeleid en Sociaal Impulsfonds										
53.2	1203	1,00	0,00	0,00	25,00	25,00	25,00	0,00	0,00	8.5	Studiekosten en onderzoeksopdrachten in het kader van het SIF
54	Administratie Landbouw										
54.1	Landbouw, tuinbouw en plattelandsbeleid										
54.1	1205	1,00	0,00	0,00	30,00	30,00	30,00	0,00	0,00	6	Uitgaven in het kader van de ondersteuning van het beleidsgericht en praktijkgericht onderzoek inzake de landbouw
54.1	3105	1,00	0,00	0,00	30,00	30,00	30,00	0,00	0,00	6	Subsidies in het kader van de ondersteuning van het beleidsgericht en praktijkgericht onderzoek inzake de landbouw
54.1	3302	0,00	0,00	0,11	164,60	17,92	0,00	0,00	17,92		Subsidie aan het Vlaams centrum voor agro- en visserijmarketing
TOTAAL					372,20	213,10	151,64	0,00	61,46		

6. DEPARTEMENT LEEFMILIEU EN INFRASTRUCTUUR

OA 61 Administratie Milieu, Natuur, Land- en Waterbeheer

Het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, legt de drie doelstellingen van het Vlaamse milieubeleid vast:

- het beheer van het milieu;
- de bescherming ervan;
- het natuurbehoud en de bevordering van de biologische en landschappelijke diversiteit.

Daarmee staat het milieubeleid duidelijk in het teken van duurzame ontwikkeling. Dat heeft in deze context vooral te maken met voorzorg, preventief handelen, voorkeur voor brongerichte bestrijding van milieuaantastingen, de notie van *stand-still* en het beginsel dat “de vervuiler betaalt”.

Daarnaast onderscheidt men nog bijkomende kenmerken, zoals het nastreven van verinnerlijking (wie bijdraagt aan de milieuproblemen moet zelf zijn verantwoordelijkheid opnemen en maatregelen nemen om de belasting van het milieu te verminderen), het tegengaan van afwenteling naar toekomstige generaties, het niet overschrijden van de draagkracht van het milieu, het sluiten van stof-kringlopen, energie-extensivering en kwaliteitsbevordering.

Binnen het beleidsdomein Leefmilieu wordt onderzoek zowel gefinancierd vanuit de algemene begroting als vanuit het MINA-fonds. Om samenhang te brengen in de veelheid aan onderwerpen, kredieten en opdrachtgevers, is er jaarlijks een fysisch programma Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu (TWOL). Dit beoogt afstemming tussen onderzoeksprojecten van afdelingen van AMINAL, het Instituut voor Natuurbehoud, het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer en de Vlaamse openbare instellingen VLM, VMM, OVAM en VMW.

Als studieobjecten komen in aanmerking: diverse vormen van verontreiniging (lucht, water, bodem); geluidshinder; grondwaterbeheer; milieuplanning; milieurecht; milieuhygiëne; externe veiligheid; milieu-effectrapportering; studiewerk door laboratoria dat méér omvat dan enkel metingen; bossen; jacht, visserij; groenvoorziening; bosbouwkundig onderzoek; boskartering; natuurbehoud; ruilverkaveling; landinrichting; hydraulica; waterhuishouding van landbouwgronden; drinkwatervoorziening en afvalstoffen.

Het TWOL 2001 gaat verder op de eerder ingeslagen weg. Naast het onderzoek ter ondersteuning van het reeds lang lopende beleid, gaat er veel aandacht naar de uitdieping van nieuwe concepten en het onderbouwen van het geplande beleid, zoals voorgesteld in het Vlaamse Milieubeleidsplan (1997-2001) – het MINA-plan 2. Voor het lopende beleid wordt de aandacht gespreid over de diverse begrotingsposten, hierna in detail beschreven. Belangrijke thema's zijn o.m. afval, natuur en water. In uitvoering van het Milieubeleidsplan 1997-2001 werden hier bovenop een groot aantal onderzoeksprojecten opgestart. Die zijn ingebed in de doelstellingen en de strategie, beschreven in het MINA-plan 2. De kredieten hiervoor werden bijeengebracht op één post van het MINA-fonds (in het verleden post 2.19, sinds 2000 post 2.28). Inhoudelijk wordt de aanpak van het MINA-plan gevolgd: dit betekent dat de onderzoeksprojecten thematisch worden uitgeschreven (zoals de thema's verzuring, verdroging, verlies aan biodiversiteit) of dat ze integrerende aspecten behandelen (doelgroepenbeleid, gebiedsgericht beleid).

Algemeen geeft de structurering van het programma TWOL 2001 verder invulling aan de bepalingen van het MINA-plan 2. Dit stelt dat de aandacht in de planperiode gaat naar coördi-

natie en doelgerichtheid van het onderzoek en de verspreiding van de resultaten. De bestaande coördinatiestructuren voor wetenschappelijke en technologische onderzoeksprogramma's worden verbeterd. Bijzondere aandachtspunten zijn het opstellen van meerjarige onderzoeksprogramma's en de informatieverstrekking over de onderzoeksresultaten en de toepassing ervan.

I. Wetenschapsbeleid op de begroting van het MINA-fonds

Art. 2.2 Werkingsdotatie aan VMM

Van de totale dotatie 2001 van 2.088,3 mln. BEF is 355,4 mln. voorzien voor wetenschapsbeleid, waarvan 37,9 mln. voor onderzoek.

Overzicht van de belangrijkste beleidslijnen:

1. VMM bouwt meetnetten uit betreffende de bewaking van de kwaliteit van het oppervlaktewater en de waterbodem (immissienetwerk water en waterbodemmeetnet), lozingen van afvalwater (emissiemetnet water) en de kwaliteit van de omgevingslucht (immissiemetnet lucht). De informatiestroom, afkomstig van de verschillende meetnetten, vormt de objectieve grondslag voor actieplannen en rapporten en de evaluatie van het (voorbij) beleid en beheer.

2. Deze studieopdrachten kaderen in de decretale opdrachten van VMM, met name de uitbouw en de exploitatie van emissie- en immissiemetnetten lucht en water, het opmaken van AWP's, een jaarlijkse inventaris van de emissies van verontreinigende stoffen in afvalwateren en oppervlaktewateren en in de omgevingslucht. Verder zijn er ook de jaarlijkse investeringsprogramma's voor de waterzuiveringsinfrastructuur en het advies voor de milieuvergunningen in toepassing van het VLAREM.

3. Vorming, organisatie en Human Resources:

Permanente vorming van de medewerkers is een belangrijk middel om de doelstellingen en de missie van de Vlaamse Milieumaatschappij te realiseren.

Het vormingsbeleid wordt beschouwd als een wezenlijk instrument van Human Resources Management. Bij de vorming ligt de nadruk op:

- management- en communicatieopleiding
- technische opleidingen
- informaticaopleidingen (informaticapersoneel en eindgebruikers)
- vorming in het kader van de functie

De organisatie wordt zo uitgebouwd, dat zij het bereiken van de doelstellingen maximaal ondersteunt.

Art. 2.4 Lopende uitgaven en subsidies in toepassing van het Afvalstoffenplan met inbegrip van de daartoe bestemde overdrachten aan OVAM

Van het totale krediet van 233,4 mln. wordt 55,25 mln. voorzien voor onderzoek.

Strategisch Onderzoek: Beleidsverkenkend

Hoewel het afvalbeleid het laatste decennium sterk ontwikkeld is en zich voor vele categorieën afval in de beleidsuitvoerende fase bevindt, staan we in het begin van de beleidslevenscyclus voor specifieke aspecten rond preventie (onderzoek ter onderbouwing en ruggensteun van het preventiesteunpunt STIP) en voor ecodesign en milieugerichte productontwikkeling.

De verruiming van de milieudoelstellingen naar hygiëne, volksgezondheid, risicobeperking ...vraagt bijkomende keuzes in het domein organisch-biologisch afval, dierlijk afval, wegbermmaaisel, veevoeder van organisch afval en van luiers en incontinentiemateriaal.

Strategisch Onderzoek: Beleidsformulerend

In het kader van de ontwikkeling van Mina-plan 3 en de strategische visie van de Vlaamse regering (regerakkoord) starten een aantal onderzoeksopdrachten die tot doel hebben om de actieprogramma's te onderbouwen inzonderheid i.m.v. het bepalen van preventie- en recuperatiepotentieel voor prioritaire bedrijfsafvalstromen en huishoudelijke afvalstoffen.

Strategisch Onderzoek: Beleidsevaluerend

In het kader van de uitvoering en de evaluatie van het Uitvoeringsplan Huishoudelijk afval en het KMO-plan voor vergelijkbaar afval is onderzoek voorzien rond massabalansanalyses en de samenstelling van het huisvuil of vergelijkbaar bedrijfsafval. Ook de opvolging van de activiteit van kringloopcentra en de beschikbare verwijderingscapaciteit en invulling ervan worden onderzocht. De optimalisatie van de KGA-inzameling in Vlaanderen is eveneens aan de orde.

Operationeel Onderzoek: Instrumenteel

Deze onderzoeken hebben betrekking op het organisatorische en het uitwerken van een instrumentarium op niveau van de uitvoering van de diverse plannen (organisch-biologisch, KMO, bouw- en sloop, huishoudelijke afvalstoffen). Het onderzoek naar de geurimmissie en -emissie bij de compostering van GFT – groenafval vormt de basis voor geurnormering. Met het onderzoek rond de puingranulaten moeten we tot een handhaafbare normering komen voor een milieuhygiënisch gebruik als secundaire grondstof.

Ten behoeve van de gemeenten wordt het handboek containerparken en de opleiding van de containerparkwachters opnieuw bekeken.

Een recente EU-richtlijn betreffende havenontvangstvoorzieningen voor scheepsafval en ladingresidu's vormt de aanleiding voor de ontwikkeling van een computerprogramma om prognoses te maken inzake havengebonden afvalstromen. Verder dient een databank ontwikkeld te worden waarin gegevens terechtkomen i.v.m. de aanvaardingsplicht die geldt voor papierafval als gevolg van de milieubeleidsvereenkomst.

Tot slot zullen de statistische modellen worden aangepast in functie van de EU-richtlijn omtrent afvalstatistiek.

Operationeel Onderzoek: Stand van zaken

In het kader van het afvalbeleid is nadere analyse van de financiële toestand en de impact ervan om de continuïteit van de ophaling en verwerking van dierlijk afval te garanderen noodzakelijk (sanitair belang).

Ook de precieze kennis van geuremissie- en immissiegegevens van GFT- en groencompostering is noodzakelijk om op een objectieve manier, indien nodig, bijkomende maatregelen te treffen.

Art. 2.5 Lopende uitgaven in toepassing van het Natuurontwikkelingsplan.

Op het artikel 2.5 van het MINA-fonds is voor het jaar 2001 van het totale krediet (492,6 mln. BEF) de som van 89,62 mln. voorzien voor onderzoek. Acties rond natuurontwikkeling beogen onder meer het behoud van vallei-ecosystemen in het kader van het Vlaams Integraal Wateroverleg en van de kust als één van onze belangrijkste natuurzones. Internationaal moeten we bijvoorbeeld ook de Ramsar, vogelrichtlijnen en habitatrichtlijnen verder optimaliseren om aan onze verplichtingen tegemoet te komen.

Ten behoeve van de natuurontwikkeling voorziet men via het TWOL-programma beleidsondersteunend onderzoek – soms in het kader van zeer concrete acties ten bate van bepaalde gebieden. Daarnaast stelt men strategieën vast en gaat de impact na van beleidsdaden op de kwaliteit van de natuur.

Het krediet dient voor de financiering van de geplande studies die worden ingediend door de Afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid (AMINABEL), de Afdeling Bos en Groen en de Afdeling Natuur van AMINAL.

Terwijl het onderzoek door AMINABEL vooral betrekking heeft op Natuurtechnische Milieubouw (NTMB), is het door de Afdeling Natuur en de Afdeling Bos en Groen geplande onderzoek meer gediversifieerd. Het ondersteunt de praktische uitvoering en planning van de algemene en specifieke taken van de resp. afdelingen – gaande van beleidsvoorbereiding tot projecten voor natuurontwikkeling op het terrein.

Art. 2.10 Lopende uitgaven in toepassing van de overeenkomst van 10 november 1993 tussen het Vlaams Gewest en N.V. AQUAFIN

Van het totale krediet van 8.079,0 mln. BEF is ongeveer 100 mln. voorzien voor wetenschapsbeleid, waarvan 43 mln. voor onderzoek.

In 1991 werd Aquafin N.V. opgericht met als opdracht de huishoudelijke afvalwaterzuivering in Vlaanderen uit te bouwen. Inhoudelijk is Onderzoek en Ontwikkeling in Aquafin er steeds op gericht deze opdracht te ondersteunen. Optimalisatie van ontwerp en exploitatie zijn hierbij de sleutelwoorden.

In de eerste jaren (1991-1994) was het van belang snel tot een standaardisering te komen. Hiertoe werd de beschikbare technologie gescreend, onderzocht op zijn toepasbaarheid in Vlaanderen en zo nodig geoptimaliseerd – zowel voor de proceskeuze als de procesonderdelen. Daarnaast werd de dimensioneringsprocedure ontwikkeld, onder meer gebruik makend van modellering. Voor de kwetsbare gebieden in Vlaanderen moest er **nutriëntverwijdering** worden geïmplementeerd; veel van de inspanningen van Onderzoek en Ontwikkeling waren dan ook gericht op de processen voor het verwijderen van stikstof en fosfor.

Vanaf 1994 kwamen de activiteiten dan in een stroomversnelling. De oorzaak hiervan was tweërlei: enerzijds werd gans Vlaanderen aangeduid als kwetsbaar gebied, anderzijds kreeg Aquafin de bijkomende opdracht om de reeds vóór zijn oprichting bestaande infrastructuur uit te baten en te renoveren. Vermits de bestaande installaties voor rioolwaterzuivering niet waren ontworpen voor nutriëntverwijdering, was het de taak van Onderzoek en Ontwikkeling om hiervoor in snel tempo de best beschikbare technologie te ontwikkelen. In eerste instantie werden hiervoor pilootexperimenten gekoppeld aan modellering.

In de loop der jaren werd een standaardprocedure voor renovatie uitgewerkt, waarbij men in de scenarioanalyse gebruik maakt van gedetailleerde influentkarakterisering, sensitiviteitsanalyse, **dynamische modellering**, kalibratie van de resultaten van meetcampagnes en pilootexperimenten, en tenslotte risicoanalyse, en dit zowel bij het ontwerpen van het collectorenstelsel als de rioolwaterzuiveringsinstallatie.

Naast economische aspecten houdt men bij de beslissingsondersteunende scenarioanalyse steeds rekening met ecologische en maatschappelijke aspecten.

Daar waar nodig en mogelijk, stelde men bij de renovatie door Onderzoek en Ontwikkeling **nieuwe technologie** voor die voordien nog niet in Vlaanderen werd toegepast.

De **slibverwerking** werd in de beginjaren nog geoptimaliseerd met het oog op de afzet naar de landbouw, maar al snel werd duidelijk dat deze afzetweg moest worden afgebouwd. Anticiperend op de invoering van de nieuwe 'VLAREA' wetgeving, ging men meer en meer aandacht naar alternatieve afzetwegen, zoals coverbranding van afvalwaterzuiverings-slib in krachtcentrales.

Bij het uitbouwen van de nieuwe infrastructuur werd gestart met de grotere agglomeraties.

Daarna nam het aantal **kleinschalige projecten** toe in relatief belang. Voor deze projecten werd bij aanvang een standaard Aquafin-concept ontwikkeld, met gebruik van onder meer plantenzuiveringssystemen. Dit concept wordt nog continu aangepast en geoptimaliseerd, onder meer op basis van operationele praktijkervaring en pilootexperimenten.

Voor een optimale exploitatie werden nieuwe 'intelligente' sturingen ontwikkeld en gepatenteerd. De in de laatste jaren ontwikkelde dynamische modellen dienen o.m. om deze sturingen vooraf op computer te simuleren en te testen op hun haalbaarheid.

Door de voortdurende zorg om **geur- en geluidshinder** te voorkomen en te remediëren, zag men ook hierin vooruitgang, in die zin dat men ook hier steeds meer een modelmatige benadering toepast.

Rekening houdende met de toenemende aandacht voor **duurzaamheid en hergebruik**, startten de laatste jaren heel wat O&O-projecten op in dit domein. Sleutelwoorden hierbij zijn: verdergaande zuivering, nieuwe en strengere normen, hergebruik van slib en effluent, membraantechnologie en kleinschalige systemen.

Aandachtspunten voor 2001:

Er wordt in 2001 verder gewerkt op de vastgelegde onderzoeksdomeinen, met de nodige verschuivingen die de veranderende context weerspiegelen.

Om de beschikbare middelen en de reeds verworven knowhow zo efficiënt mogelijk in te zetten, wordt het inhoudelijk zwaartepunt gebundeld in de domeinen membraantechnologie en hergebruik, kleinschalige waterzuivering, modellering en slibafzet – zonder echter de andere domeinen uit het oog te verliezen.

Dynamische modellering

Voor de (dynamische) **modellering** van de zuiveringsinstallaties is een 'state-of-the-art' ontwerpprocedure uitgewerkt, gebruik makend van alle ontwikkelde middelen (statistische analyse, influentkarakterisatie, sensitiviteitsanalyse, pilootonderzoek en dynamische modellering)

In 2000 werd hieraan de risicoanalyse toegevoegd die het mogelijk maakt de risico's te kwantificeren die met bepaalde ontwerpalternatieven gepaard gaan. Het eerste luik behandelt de biologische zuiveringsprocessen. Het prototype van de risicoanalyse-software zal in 2001 gebruiksvriendelijker worden gemaakt, met toepassing op concrete projecten.

Optimalisatie Exploitatie

Voor de optimalisatie van de exploitatie past men nieuwe controlestrategieën toe en bestaande worden geoptimaliseerd, op het vlak van o.m. toxiciteit, nutriëntverwijdering en geur- en geluidsproblematiek. Voor 2001 plant men verdere toepassing op volle schaal. Standaardisatie en implementatie van de 'nieuwe' sturingen worden geïntegreerd doorgevoerd.

Kleinschalige waterzuivering

Nu de grotere agglomeraties gaandeweg aangesloten zijn op een RWZI, neemt het relatieve belang van kleinschalige waterzuivering toe. Hoewel de kleinschalige waterzuiveringssystemen gebruik maken van schijnbaar relatief eenvoudige processen (zoals plantensystemen), behoort het ontwerp en de exploitatie ervan tot één van de meest onderschatte en minst onderzochte onderwerpen in de afvalwaterzuivering. Aquafin bouwde hierover in het verleden wel reeds een ruime kennis op; in 2001 wordt dit verder geoptimaliseerd op een aantal piloot- en volle schaal projecten.

Slibafzet

Vanuit het toenemend besef dat veel 'klassieke' slibafzetwegen steeds meer in het gedrang komen, worden belangrijke inspanningen voor de optimalisatie van de slibverwerking primordiaal geacht. De problematiek van de 'slibberg' dient geïntegreerd en duurzaam aangepakt te worden. Niet de vermindering van de slibproductie op zich dient te worden nagestreefd, maar een optimalisatie van het volledige verwerkingsproces, waardoor het eindresultaat economisch maar ook ecologisch duurzamer wordt. In 2001 starten onderzoeksprojecten naar de optimalisatie van de slibvergisting en naar de toepasbaarheid van fysisch-chemische technieken voor de behandeling ervan.

Hergebruik / Membraantechnologie

De Europese Richtlijn 'EU Water Framework Directive' zal een nog grotere impact hebben op de hele waterzuivering dan bijvoorbeeld de 'Urban Waste Water Directive'.

Meer bepaald zullen meer en strengere normen worden opgelegd, en zal een integrale benadering doorslaggevend worden. De introductie van membraantechnologie in de huishoudelijke afvalwaterzuivering speelt hierin een belangrijke rol.

De voordelen van deze technologie zijn: een effluent van superieure kwaliteit, mogelijkheden voor hergebruik van het effluent en compactere systemen. Vlaanderen heeft een unieke kans om deze technologie op het juiste moment te integreren in de zuiveringsinfrastructuur: het is een bij uitstek dicht bevolkt gebied, met een geringe hoeveelheid beschikbaar water en in volle expansie qua uitbouw van de waterzuiveringsinfrastructuur. Door de hoogtechnologische omgeving kan de technologie van de membraanbioreactor hier worden geïntroduceerd, en kan hergebruik op grote schaal een realiteit worden.

Momenteel heeft Aquafin negen hergebruikprojecten lopen, er zijn reeds pilootinstallaties met membranen in gebruik of ze worden opgestart. Op volle schaal zijn drie projecten met membraantechnologie gepland, waarvan twee met hergebruik.

Art. 2.17 OVAM – Aanvullende werkingsdotatie aan OVAM in uitvoering van het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering

Van het totaal krediet van 280,8 mln. BEF is ongeveer 42 mln. voorzien voor onderzoek.

Strategisch Onderzoek: Beleidsformulerend

Het onderzoek kadert in het uitwerken van procedures voor een planmatige aanpak van complexe problemen zoals 'brownfields' en grootschalige verontreinigingen in woonzones.

Het doel van het onderzoek is het opstellen van een praktische handleiding voor de ontwikkeling en terug in gebruikname van verlaten verontreinigde bedrijfsterreinen. Hierbij moet rekening worden gehouden met de toepassing van het bodemsaneringsdecreet en haar uitvoeringsbesluiten, en andere aspecten zoals economische factoren, communicatie met andere overheden (GOM, intercommunales) en lokale besturen, ...

Een belangrijke doelstelling van het onderzoeksprogramma van OVAM Bodem is het verder uitwerken van nieuwe bodemsaneringsnormen en beter onderbouwen van risicoanalyse. Risicoanalyse berust grotendeels op modelmatige berekeningen. In deze berekeningen zitten diverse vereenvoudigingen en aannames. We pogen om voor die aspecten waarbij zeer ruime marges aanwezig zijn in de aannames, enerzijds meer nauwkeurige gegevens en anderzijds standaardmethodes voor de effectieve meting van een aantal parameters te vinden.

Operationeel Onderzoek: Instrumenteel

Hieronder kan het technisch-wetenschappelijk onderzoek worden gegroepeerd, met als doel het bodemsaneringsdecreet en het beleid op een wetenschappelijke manier in te vullen. Binnen dit luik worden volgende prioriteiten gesteld:

- Het onderbouwen van het begrip “Best beschikbare techniek die geen onredelijk hoge kost met zich meebrengt”
- Het uitwerken van een methodologie voor de opvolging en de controle van bepaalde (hoofdzakelijk in-situ) saneringstechnieken, en het opstellen van protocollen.
- Het vinden van nieuwe saneringstechnieken voor bestaande problemen. Dit wordt in sterke mate gericht op diffuse bodemverontreiniging.

De meeste te formuleren onderzoeksprojecten houden een ruime literatuurstudie in, waarbij verkend wordt welke kennis in het buitenland reeds beschikbaar is rond het gestelde probleem. Pas indien blijkt dat onvoldoende kennis beschikbaar is, of dat deze kennis onvoldoende toepasbaar is binnen een Vlaams kader, wordt geëvalueerd hoe deze kennisleemte kan ingevuld worden.

Art 2.28 Allerhande uitgaven i.v.m. het extra milieu- en natuurbeleid in uitvoering van het MINA-plan, met uitzondering van subsidies en kapitaaluitgaven.

Het beschikbaar krediet op artikel 2.28 van het MINA-fonds bedraagt 254 mln. BEF. Het wordt aangewend voor de uitvoering van het Vlaams Milieubeleidsplan (MINA-plan). Het behelst zowel de personeels- en werkingskosten als de financiering van studies ter uitvoering van het Milieujaarprogramma.

Diverse Afdelingen (Directoraat-Generaal, AMINABEL, Afdeling Natuur en Afdeling Water) van AMINAL, naast enkele VOI's (VLM, VMM) maken gebruik van deze begrotingspost ter financiering van o.m. de geplande studies. Inhoudelijk zijn die verspreid over alle thema's van het MINA-plan (Verdunning van de ozonlaag, Verandering van het klimaat, Verzuring, Verspreiding van milieugevaarlijke stoffen, Verstoring door geurhinder, Verstoring door geluidshinder, Verdroging, Verlies aan biodiversiteit...), en onderdelen ervan (Samenwerking met overheden, Kosten en financiering, Gebiedsgerichte benadering, Instrumenten...). Er is steeds een directe relatie met één of meerdere acties van het Milieubeleidsplan.

II. Wetenschapsbeleid op de algemene begroting

BA 12.59 Allerhande uitgaven in verband met de vaststelling, voorkoming en bestrijding van geluidshinder; het uitvoeren van studiewerk i.v.m. de milieuproblematiek; de milieueffectrapportage en de externe veiligheid

Voor het begrotingsjaar 2001 is op deze begrotingspost 26,5 mln. BEF beschikbaar voor opdrachten binnen het fysisch programma 2001 van het Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu (TWOL).

De voorstellen zijn afkomstig van de afdeling AMINABEL van AMINAL.

De geplande studies binnen AMINABEL situeren zich op het vlak van:

- Gebruik van waterstof als brandstof voor bussen
- Opstellen van richtlijnenhandboek voor de externe veiligheidsrapportage
- Seveso-heffingen gekoppeld aan het takenpakket dat het samenwerkingsakkoord oplegt
- Het uitwerken van algemene richtlijnen t.b.v. milieueffectrapportage
- Het uitvoeren van toegepast wetenschappelijk onderzoek m.b.t. de niet-bindende acties en initiatieven in het kader van het Milieujaarprogramma 2001 van het milieubeleidsplan 1997-2001 rond de thema's 'klimaat', 'verontreiniging door fotochemische stoffen' en 'verspreiding van milieugevaarlijke stoffen'.

BA 12.62 Allerhande uitgaven i.v.m.: overeenkomsten met erkende laboratoria voor de contractueel omschreven analyse, monstername en interpretatie van afvalwater, grondwater, afvalstoffen, meststoffen en lucht; studiewerk door gespecialiseerde laboratoria voor meer specifieke niet courante analyses, andere dan deze bedoeld in voorgaande rubriek met indien vereist monstername, interpretatie en advies; het ambtshalve uitvoeren van dwangmaatregelen

Op de basisallocatie 12.62 wordt door de afdeling Milieu-inspectie van AMINAL één onderzoeksproject (2,0 mln. BEF) ingediend: het “Onderzoek naar de modaliteiten voor een veilige VR-plichtige opslag van zeer licht tot ontvlambare gassen”.

Daarnaast wordt het grootste deel van het beschikbaar krediet (77,4 mln. BEF) besteed aan labocontracten (analyse, monstername en interpretatie van de monsters, veiligheidsstudies...).

BA 12.63 Allerhande uitgaven in verband met het uitvoeren van studiewerk inzake het milieurecht behorende tot het takenpakket van de afdeling Europa en Milieu

Doelstelling is de regelgeving meer doeltreffend en doelmatig maken door:

- meer aandacht voor een correcte omzetting van het internationale milieurecht in de interne rechtsorde;
- vereenvoudiging van de regelgeving, onder meer door integratie en/of harmonisatie van instrumenten en besluitvormingsprocedures, het ontwikkelen van het instrument “integrale voorwaarden” en aandacht voor de kwaliteit van de teksten (nauwkeuriger taalgebruik, logische structuur,...);
- verbetering van het instrumentarium (o.a. naar aanleiding van integratie van instrumenten);
- meer inhoudelijke sturing geven aan te nemen beslissingen, o.a. via het gebruik van doelstellingen, principes en criteria voor belangenafweging;
- meer aandacht voor uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van regelgeving, ook in vroege fases van de besluitvorming;
- geen afzwakking van doelstellingen en normen;
- wetenschappelijke onderbouwing van normen;
- een proportioneel antwoord geven op wetenschappelijke onzekerheid (maatschappelijk verantwoord omgaan met risico's bij het vaststellen van normen en het nemen van concrete beslissingen; zie o.a. principe van het preventief handelen en voorzorgsprincipe);
- het opzetten van systemen om voortdurend te leren uit de toepassing in de praktijk van regelgeving;
- bij introductie of wijziging van regelgeving, nagaan welke organisatorische aanpassingen nodig zijn voor een efficiënte toepassing ervan;
- zorgen voor een goede doorstroming van informatie over regelgeving (zie o.a. de wetgevingsnavigator en de internetloketten).

Meer bepaald zullen volgende onderzoeken opstarten in 2001: Milieuwetgevingsevaluatie; De gevolgen van de wet Franchimont op de uitoefening van toezichts-, controle- en opsporingsbevoegdheden van de milieuadministratie; Implicaties van de EU-richtlijnen inzake genetisch gemodificeerde organismen: implementatie in het Vlaamse Gewest; Uitvoeringsmodaliteiten van een stelsel inzake milieuaansprakelijkheid; Studie organisatie handhaving; Milieuknelpunten van de zeehavens; Ondersteuning EU voorzitterschap; Juridisch statuut van de watermolens.

BA 61.42 Dotatie aan de Vlaamse Milieumaatschappij voor de uitbouw van meetnetten water en lucht en de uitbouw van de milieudatabank

Het krediet wetenschapsbeleid 2001 bedraagt 103,4 mln. BEF.

De belangrijkste beleidslijnen zijn:

Verdere uitbouw van de meetnetten voor de bewaking van de kwaliteit van het oppervlaktewater (immissiemeetnet water), waterbodembodem, lozingen van afvalwater (emissiemeetnet water) en de kwaliteit van de omgevingslucht (immissiemeetnet lucht). De informatiestroom, afkomstig van de verschillende meetnetten, vormt de objectieve grondslag voor alle actieplannen en rapporten.

Inzake de meetnetten **water** gaat de aandacht vooral uit naar:

- de verdere uitbouw van een meetnet waterbodems
- verdere uitbreiding van het meetprogramma gevaarlijke stoffen (microverontreinigingen) in oppervlakte- en afvalwater en waterbodembodem, met aandacht voor bestrijdingsmiddelen en endocriene disruptoren, teneinde tegemoet te komen aan de Europese verplichtingen en enkele acties uit het MINA-II te ondersteunen
- verder zetten verkennend ecotoxicologisch onderzoek naar de toepassingsmogelijkheden van dit soort testen in een emissiereductie en -bewakingsstrategie
- initiëren van of participeren in onderzoek naar de ontwikkeling van complementaire ecologische beoordelingsmethoden in het kader van de implementatie van de nieuwe EU-kaderrichtlijn
- effectgericht maken van de VMM-meetnetten: het onderzoek van de relatie tussen milieuverontreiniging en risico's voor de volksgezondheid komt in Vlaanderen nog te weinig aan bod. Een relatief kleine uitbreiding van de meetnetten kan een strategische meerwaarde scheppen voor de huidige meetnetten.

Voor wat het meetnet **lucht** betreft, zal naast de voorzetting van de meting van de "klassieke" parameters NO_x en SO₂, ozon, stof, zware metalen, VOC, vooral aandacht uitgaan naar o.m.:

- uitvoering van dioxinedepositiemetingen en uitvoeren van dioxineconcentratiemetingen, met bijzondere aandacht voor plaatsen met zeer sterk verhoogde deposities
- onderzoek naar de elementen die bijdragen tot een betere inschatting tussen de emissies van VOS en troposferische ozonvorming
- verder zetten vergelijkende PM₁₀ metingen en zware metalen in PM₁₀ stof
- uitvoeren vernieuwing meetstations zware metalen conform EN 12341
- voortzetten studie zware metalen in verschillende deeltjesfracties in samenwerking met VITO en CEN werkgroep WG14 in Hoboken
- opstart studies naar chemische samenstelling van fijn stof
- verder uitwerken meetstrategie conform EU-kaderrichtlijn
- uitvoeren onderzoek i.v.m. genotoxische en mutagene activiteiten
- voortzetten onderzoek naar grensoverschrijdende luchtverontreiniging in de regio De Panne i.s.m. Noord-Franse partners
- opstarten van specifieke studies in probleemgebieden (o.a. Beerse)
- studie nieuwe meettechnieken voor bepaling F, Cl, ammoniak, formaldehyde
- opstart depositiemetingen PAK's
- opstart vergelijkende metingen tussen gravimetrische en automatische methoden voor de bepaling van fijn stof conform EU-dochterrichtlijn
- depositiemeetnet verzuring: de in 2000 aangekochte toestellen voor meting natte depositie worden op 10 locaties in Vlaanderen opgesteld, waarna de metingen starten. I.v.m. de droge depositie wordt in 2001 de meetstrategie op punt gesteld en de beste meetmethode bepaald.

Projecten dienen opgezet te worden, gericht op het voortzetten van de inspanningen voor de inzameling, validatie, verwerking, structurering, opslag (in de centrale relationele Vlaamse milieudatabank – deel meetdatabank) en de rapportering van relevante gegevensreeksen en berekende kwaliteitsindices voor de meetnetten water en lucht en de rioleringsprogramma's.

Meer specifiek start een project voor de integratie van de volledige infrastructuur voor afvalwaterinzameling – gerelateerd aan de informatie met betrekking tot vrachten. Er komt ook een project rond de adviesverlening voor milieuvergunningen (deel water en lucht). Hierbij wordt gedacht aan het optimaliseren en centraliseren van verschillende processen.

Het project ‘Heffingen Grootverbruikers’ gaat verder om een vernieuwd en geïntegreerd systeem te bekomen dat beleidsonderbouwende informatie aanlevert.

Voor de beleidsonderbouwing is het noodzakelijk dat de VMM evolueert van het stadium “gegevensverzameling” naar “informatie” en vervolgens naar een volwaardig “kennissysteem”. Dit kan maar door koppelingen en verbanden te leggen met andere databankgegevens, zoals heffingen, debietmetingen, lozingspunten, rioleringen, bedrijfsinformatie, vergunningen en dergelijke. Sleutelfunctie hierin is een passend metadatasysteem (of informatie over gegevens) dat gradueel ontwikkeld dient te worden in overleg met de andere participanten (AMINAL, OVAM, VLM, IBW, IN, VMW, Aquafin). Vanzelfsprekend dient dit initiatief afgestemd te worden op soortgelijke Europese projecten zoals de gegevenscatalogoog (CDS), het Dobris-rapport, het informatienetwerk EIONET en andere.

Inzake gebruiksvriendelijkheid, vlottere toegankelijkheid en betere interpretatiemogelijkheden, neemt de vraag toe hoe de vele gegevens begrijpelijk te visualiseren en te groeperen in tijdreeksen, op een set van thematische achtergrondkaarten. Daartoe starten initiatieven en projecten om een universeel GIS (Geografisch Informatiesysteem) te implementeren, afgestemd op de directieven van het Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen.

De rapporteringsstructuur van de verwerkte gegevens wordt afgestemd op de inputbehoeften voor het kwaliteitsluik van de integrale rivierbekkenbeheersplannen (AWP’s). De databank wordt daartoe verder verfijnd en uitgebreid en men ontwikkelt specifieke applicaties. Een door-gedreven koppeling van diverse gegevensbronnen en de eenmalige opslag van referentiële basisinformatie zal leiden tot een volwaardig en vlot toegankelijk kennissysteem. Het eenvoudig zichtbaar maken van de evolutie van de water- en luchtkwaliteit die volgt uit het gevoerde beleid, versterkt het draagvlak daarvan. Dit instrument moet op termijn bruikbaar zijn voor de doelgroepen, waarbij de lokale actoren (gemeenten, provincies, gezinnen) belangrijke klanten zijn – naast de hogere overheid, de industrie en de landbouw. Lokale informatiekosten, gebaseerd op de internettechnologie en waardoor tweerichtingsverkeer tot stand komt, zijn het streefdoel. De resultaten van het MAP-meetnet worden maandelijks middels een cd-rom medegedeeld aan de landbouworganisaties.

Programma 61.2 Natuur

BA’s 11.04, 12.03, 12.45 en 74.02 Instituut voor Natuurbehoud

Het totale krediet op deze BA’s bedraagt 152,1 mln. BEF. Op de BA 12.45 staat 5,8 mln. BEF voor dringende studies of opdrachten van algemeen dienstbetoon buiten de programmatie van het Instituut voor Natuurbehoud. Het betreft diverse overeenkomsten voor onderzoek, waarvoor de nodige specialisten niet aanwezig zijn in het Instituut zelf.

Doelstellingen zijn:

- bevorderen van de biodiversiteit en duurzaamheid van de natuur in Vlaanderen. Dit moet gebeuren met een gelijke snelheid of binnen dezelfde termijn als in de omringende landen – voor alle onderdelen. Dus ook voor de thema’s in verband met de aantasting van de natuurlijke systemen, wat specifiek onderzoek vergt;
- uitvoeren beleidsvoorbereidend en -ondersteunend wetenschappelijk onderzoek inzake natuurbehoud en het relevante overheidsbeleid;

- een deel van de opdracht van het Instituut wordt concreter omschreven in het decreet inzake Natuurbehoud en Natuurlijk Milieu (van 24/10/97). De voornaamste taken zijn hierbij het opstellen van het rapport Toestand van de Natuur in Vlaanderen, ondersteunen van het natuurbeleidsplan, onderbouwen van het Vlaams Ecologisch Netwerk, Grote Eenheid Natuur en GENO (Grote Eenheid Natuur in Ontwikkeling), ecohydrologische studies en toetsingen;
- verbreden en verdiepen van het maatschappelijk draagvlak – door het overtuigen van burgers, bedrijven en overheden dat milieubewuster gedrag een absolute noodzaak is. Dit vergt de verspreiding van vulgariserende publicaties;
- door een preventief beleid de efficiëntie van de maatregelen opvoeren, om natuurschade maximaal te voorkomen; dit vereist een permanente beleidsevaluatie door toetsing van uitwerkingen op het terrein.

De zorg voor het natuurbehoud is niet louter een sectoraal beleid. Het dient te worden geïntegreerd in het dagelijks beheer/beleid van de andere diensten van de Vlaamse Gemeenschap, maar ook van provincies, gemeenten en Vlaamse Openbare Instellingen. Daartoe werden speciale coördinerende structuren ingesteld, zoals de acht Ecologische Impulsgebieden, de zes Regionale Landschappen, de Gemeentelijke NatuurOntwikkelingsPlannen, enz. Daarin streeft men naar een integrale kwaliteitszorg en optimale verweving van de landschappelijke functies met de maatschappelijke en economische vereisten.

Men voert ook de internationale akten uit waarbij Vlaanderen partij is, zoals de verdragen van Ramsar (1974), Bonn (1979), Bern (1979) en Rio de Janeiro (1992) evenals aan richtlijnen van de Europese Unie, zoals de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

De beleidsondersteuning door het Instituut gebeurt voornamelijk via wetenschappelijk onderbouwde adviesrapporten en visievorming, zoals het ontwerp en de uitwerking van de gewenste natuurlijke structuur, het duinendecreet, pilootprojecten landinrichting, ecologische impulsgebieden, Regionale Landschappen, rapport toestand van de natuur in Vlaanderen en de biologische waarderingskaart. Verder formuleert het Instituut zijn visie op (her)introducties van soorten, beleid rond specifieke probleemsoorten, opstellen van beheersvoorstellen voor beschermde gebieden; inventarisatie en evaluatie ter aanduiding van speciale beschermingszones.

Via de relaties met AMINAL (zowel het hoofdbestuur als de buitendiensten) en met andere administraties of pararegionalen, voert men een actieve samenwerkingspolitiek. Men denke daarbij aan openbare werken, ruimtelijke planning, landschapszorg, VLM, VMM, wetenschapsbeleid en vele andere. Zo kan men verwijzen naar het door de Vlaamse regering goedgekeurde project OMES – Onderzoek naar de Milieueffecten Sigmaplan – dat het Instituut voor Natuurbehoud coördineert en gedeeltelijk zelf uitvoert.

Om de veelheid aan onderzoek, in hoge mate gericht op het ontwikkelen van beleidsinstrumenten, herkenbaar en pragmatisch te structureren, verdeelt het Instituut voor Natuurbehoud de onderzoeksthema's en projecten celmatig onder, waarbij elke cel een duidelijk omschreven doelstelling en profilering nastreeft.

Dit onderzoek is vooral gericht op beleidsonderbouwende wetenschappelijke researchprojecten. De prioritaire domeinen of thema's worden samengebracht in de volgende zes cellen:

1. Cel Populatie- en verspreidingsecologie
2. Cel Ecotooptypologie en Biologische Waarderingskaart
3. Cel Ecohydrologie en watersystemen
4. Cel Natuurontwikkeling en -beleid
5. Cel Landschapsecologie en natuurbeheer
6. Cel Natuurrapport

1. Populatie- en verspreidingsecologie

De projecten die onder deze onderzoekscel ressorteren, behandelen verschillende aspecten van de ecologie van individuele soorten en taxonomische groepen. De thema's zijn gegroepeerd volgens vier rubrieken, met name verspreidingsonderzoek en natuurbehoudstoepassingen, soortbescherming en auto-ecologisch onderzoek, bio-indicatieonderzoek en monitoring van populaties. Volgende concrete projecten worden uitgevoerd:

- Ecologisch register voor de flora van Vlaanderen
- Recent inburgerende plantensoorten
- Opvullen van de hiaten in de florakartering ten behoeve van algemene gebiedsdekkende analyses en een nieuwe atlas van de flora van Vlaanderen
- Monitoring doelsoorten duinen
- Gedetailleerd karteren van Rode Lijstpopulaties dagvlinders
- Ontwikkeling van concepten, methoden en technieken voor natuurkwaliteitszorg in Vlaanderen aan de hand van een multisoortenbenadering
- Modeling the climate change impact on biodiversity
- Opbouw en gebruik van een gegevensbestand omtrent de ecologie van ongewervelde dieren ten behoeve van natuurbehoud, -beheer en -ontwikkeling in Vlaanderen
- Verspreiding en status van visfauna in Vlaanderen
- Habitatbinding van vissen in rivieren;
- Verspreiding van amfibieën en reptielen in Vlaanderen
- Ruimtelijke spreiding van soortendiversiteit bij hogere planten, libellen, dagvlinders, amfibieën en reptielen in Vlaanderen
- Bijzondere broedvogels Vlaanderen
- Wetenschappelijke opvolging van de Europese richtlijnen en internationale overeenkomsten i.v.m. behoud van de vogelstand en de instandhouding van natuurlijke habitats van flora en fauna
- De Vlaamse broedvogelatlas
- Watervogeltellingen Vlaanderen
- Rode lijst van de broedvogels in Vlaanderen
- Ontwikkeling van een afwegingskader voor bosuitbreiding als scenario voor natuurontwikkeling in valleigebieden
- Het ecologisch belang van strandhoofden en andere harde substraten in de getijzone van de Vlaamse kust; deelaspect 4: avifaunistische karakterisatie van de harde substraten
- Interactie tussen locaties voor windturbines en vogelbestanden in Vlaanderen
- Zeevogels als indicatoren voor het Noordzee- en kustecosysteem 1. Structurele en functionele biodiversiteit van Noordzee-ecosystemen
- Zeevogels als indicatoren voor het Noordzee- en kustecosysteem 2. Pathologie en ecotoxicologie van zeevogels en zeezoogdieren
- Onderzoek overwinterende ganzen

2. Ecotooptypologie en Biologische waarderingskaart

Het actieterrein van deze cel kan kort samengevat worden als het coördineren en uitvoeren van toegepast en eerder fundamenteel onderzoek rond biotoop- en ecotooptypologie en -ecologie binnen de geografische context Vlaanderen. Dat wordt gerealiseerd in volgende projecten:

- Biologische Waarderingskaart
- Ecotoopecologie ten behoeve van natuurbeheer en natuurontwikkeling
- Ecotoopecologie van permanente stilstaande wateren
- Visie voor behoud en herstel van graslanden met natuurwaarden

3. Cel Ecohydrologie en watersystemen

De onderzoekscel 'Ecohydrologie en Watersystemen' doet fundamenteel en toepassingsgericht onderzoek naar het ecologisch functioneren van aquatische en waterafhankelijke terrestrische ecosystemen. De algemene doelstelling is inzicht in de relatie en de interactie tussen water(stromen) en het biotisch systeem. Aspecten die aan bod komen, zijn ecologische en hydrologische sleutelprocessen; de evolutie van het ecosysteem onder bepaalde abiotische voorwaarden; gevolgen van ingrepen in de hydrologie (waterbeheer) op de natuur; natuurbeheer en -ontwikkeling in relatie tot het watersysteem; natuurbotentie in valleigebieden;... De activiteiten zijn gericht op het verhogen van de compatibiliteit tussen waterbeheer en natuur, volgens de principes van integraal waterbeheer.

Dit vindt men vertaald in 13 onderzoeksprojecten. Een belangrijk deel hiervan heeft betrekking op onderzoek van ecologische processen in of in relatie tot watersystemen.

- Ecohydrologie van kwelgebonden ecosystemen in valleigebieden
- Waterbeheer en behoud van biodiversiteit
- Ecologische en ecotoxicologische gevolgen van de inrichting van overstromingsgebieden in valleigebieden
- Biotische interacties in turbiede estuariene systemen

Een aantal onderzoeksprojecten kaderen in concrete integrale waterbeheerplannen van verschillende stroombekkens en hebben betrekking op visievorming, onderbouwende studies, technische realisaties en opvolging;

- Vegetatie-ecologie in alluviale gebieden langs de Zeeschelde
- Ecohydrologisch onderzoek in de valleien van de Dijle, Demer en Nete
- Natuurherstel en -ontwikkeling in het Schelde-estuarium
- Visieontwikkeling ecologisch herstel Schelde-estuarium en Zeeschelde
- Ecologisch onderzoek van de baggerspeciedijk te Magerhoek (sluit aan bij de sedimentproblematiek in de Schelde)

Tenslotte zijn ook ecologische en ecohydrologische monitoring aandachtspunten, twee projecten zijn daar specifiek op gericht:

- Hydrologische monitoring in Natuurgebieden
- Biomonitoring in het Schelde estuarium

4. Natuurontwikkeling en -beleid

De doelstellingen binnen deze cel zijn vooral gericht op de praktische ondersteuning van een efficiënter gebiedsgericht natuurbeleid in Vlaanderen. De projecten die in deze cel gerealiseerd worden zijn:

- Wetenschappelijke onderbouwing van een gewenste natuurlijke structuur voor Vlaanderen en van prioriteiten voor 38.000 ha bijkomend natuurgebied – in het kader van de uitvoering van de bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen
- Wetenschappelijke en technische ondersteuning voor de afbakening van 125.000 ha Vlaams Ecologisch Netwerk en 150.000 ha Natuurverwevingsgebied en de opmaak van Natuurrichtplannen
- Opvolging van de Europese richtlijnen en internationale overeenkomsten i.v.m. behoud van de vogelstand en de instandhouding van natuurlijke habitatten van flora en fauna
- Wetenschappelijke en technische ondersteuning voor de opmaak van gebiedsvisies voor de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden
- Uitbouw en structurele ondersteuning van het provinciaal natuurbeleid in West-Vlaanderen

- Gebiedsvisies voor natuur langs de Vlaamse waterwegen beheerd door AWZ, met het oog op de uitwerking van “functieplannen”
- Onderzoek naar ecologie, ecologisch herstel en integraal waterbeheer van de Blankaart en de IJzervallei
- Algemeen beleidsondersteunend tot specifiek gebiedsgericht advies en onderzoek m.b.t. natuurontwikkeling en natuurherstel
- Opmaak van een gegevensbestand van de natuurreservaten en projecten voor natuurontwikkeling in Vlaanderen
- Onderzoek naar kansen en belangrijke stuurvariabelen voor natuurontwikkeling op gronden met voormalig intensief landbouwgebruik
- Bufferzones langs onbevaarbare waterlopen
- De betekenis van lijn- en puntvormige rietvegetaties in het landschap voor semi-terrestrische ongewervelden van moerashabitaten

5. Landschapsecologie en natuurbeheer

Het directe ingrijpen van de mens op de natuur, omwille van doelstellingen van natuurbehoud (beheer en inrichting) en de relatie van de natuur tot de organisatie van de ruimte (landschapsecologie) zijn de centrale aandachtspunten in deze cel. De krijtlijnen van de cel zijn geformuleerd rond een langetermijnvisie (→ 2030) voor het gebiedsgericht natuurbeleid. Hiervoor worden momenteel de basisprincipes ontwikkeld, vertrekkend vanuit de in de maatschappij vast te stellen trends, de evolutie van de Vlaamse natuur (zie het Natuurrapport, 1999) en de extremen die zich manifesteren in het natuurbehoud en -beheer (extremen die variëren tussen klein- en grootschalig, tussen verregaand determinisme en een hoge mate van onvoorspelbaarheid, tussen mono- en verregaande multifunctionaliteit enz.).

Projecten in het kader van dosis-effect relaties van beheersmaatregelen en van de effecten van de ruimtelijke organisatie op het voorkomen en het functioneren van natuur, worden hier gecombineerd in fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek, dat laatste vooral toegespitst op opvolging (monitoring) van natuurbeheer en -inrichting. Dit wordt ingevuld met de volgende projecten, vrijwel zonder uitzondering in samenwerking met interne en externe partners:

- Ontwikkeling van een monitoringsysteem voor opvolging van het beheer van natuurreservaten
- Uitgave van een tweede – totaal herwerkte – editie van het boek Natuurbeheer
- Onderzoek van begrazingsbeheer in de kustduinen: studie van begrazingseffecten, van herbivorie, van plant-dier en dier-dierinteracties (verschillende projecten)
- Vegetatiedynamiek van de Vlaamse kustduinen
- Systematiek van natuurtypen in Vlaanderen voor de biotopen slikken en schorren, duinen, moerassen, heiden en graslanden met ontwikkeling van de vegetatiedatabank Vlavedat
- Geïntegreerd watervoorzienings- en natuurontwikkelingsplan voor de Westkust
- Lange Termijnvisie Gebiedsgericht Natuurbeleid
- Kwetsbare plantenpopulaties in agrarisch gebied: verspreiding, verbreiding en genetische diversiteit als basis voor functionele habitatnetwerken.
- BIO-SAFE: ontwikkeling van een spreadsheet-methode om de impact van preventiemaatregelen op de biodiversiteit te evalueren
- GREENVEINS. Modelleren van de impact van groene dooradering (green veins) van de landbouwruimte op biodiversiteit
- Verfijning van het systeem van ecodistricten van Vlaanderen
- Verspreiding, ecologie en vegetatiesuccessie van laaglandheiden van België geplaatst in Europese context
- Systeemonderzoek Grensmaas

- Ruimtelijke analyse, voorspellingsonderzoek en indicatoren voor beleid en evaluatie van de Grensmaas
- Synecologische en syndynamische aspecten van venoever-vegetaties in West-Europa
- Evaluatie van beheersmaatregelen om de ecologische waarde van populierenaanplantingen te optimaliseren

6. Natuurrapport

De hoofdtak van deze cel is het in de tijd opvolgen van de externe factoren die biodiversiteit bepalen en veranderen. Zo kan men de toestand van de natuur beschrijven en evalueren. Dit wordt gerealiseerd via de volgende projecten:

- Natuurrapport, evaluatie van de toestand van de natuur in Vlaanderen
- Opstellen van kaarten van de ecosysteemkwetsbaarheid voor het Vlaamse Gewest
- Toepassing en methodologie van strategische milieueffectrapportage, deel fauna en flora
- Habitatfragmentatie als gevolg van transportinfrastructuur

Programma 61.3 Bos en Groen

Het programma 61.3 betreft de beleidsvoorbereiding, specifieke werkingskosten, subsidies, beleidsvoorbereidend en toegepast wetenschappelijk onderzoek inzake bossen en bosbouw, groenvoorziening, zoetwatervisserij, jacht en vogelbescherming.

In het programma 61.3 is een hele reeks BA's opgenomen voor de financiering van de onderzoeksactiviteiten van het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer.

BA's 11.05, 11.65, 12.02, 12.46, 73.63 en 74.03 Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer

Het totale krediet op deze BA's bedraagt 147,9 mln. BEF

In 1999 formuleerde het Instituut haar missie als volgt:

- Conceptualiseren en initiëren van (vernieuwend) wetenschappelijk onderzoek in functie van de noden en ontvangen signalen (intern/extern)
- Verrichten en coördineren van wetenschappelijk onderzoek en van beleidsgericht onderzoek
- Vertalen van de verworven inzichten ter beleidsvoorbereiding, -ondersteuning en -evaluatie
- Verlenen van wetenschappelijke diensten o.a. door advisering, het aanreiken van producten, technieken, concepten en documentatie,
- Opbouwen van kennis en verspreiden ervan door publicaties, voordrachten, een documentatiecentrum, ...

Dit alles om bij te dragen tot het duurzaam beheer van de bossen, het groen, de fauna en de visstand.

Bossen en Bosbouw

Het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer zal de in 1989 opgestarte monitoring van de bosgezondheidstoestand voortzetten, evenals de coördinatie van de evolutie van de bosbodentoeestand, conform de EU-richtlijnen ter zake.

Een belangrijk onderdeel hiervan vormt de opvolging van de luchtverontreiniging en de langetermijneffecten op het boscossysteem. Nauw gerelateerd hiermee is het onderzoek naar de wa-

ter- en nutriëntencycli in drie bosecosystemen. Het IBW staat tevens in voor de opvolging van het Forest Soil Coordinating Center (FSCC), gehuisvest in het Laboratorium voor Bodemkunde van de Universiteit Gent. Dit centrum staat in voor de coördinatie en verwerking van het bosbodemonderzoek in het kader van het UN/ECE ICP Forests en het EU-programma voor de bescherming van de bossen tegen luchtverontreiniging.

Inzake bosuitbreiding zal het Instituut verder werken aan het onderzoek naar de relatie tussen boomsoort en boomsoortensamenstelling en de standplaatseigenschappen. Dit gebeurt op basis van de fysische en chemische bodemanalysen van één vierde van de proefvlakken van de bosinventarisatie en het moet leiden tot een betere advisering inzake boomsoortenkeuze – in relatie tot een duurzaam bosbeheer.

Met de steun van E.U.Life worden verschillende alternatieven onderzocht voor het onderdrukken van concurrerende vegetatie bij bosaanleg. Naast mechanische en chemische middelen, onderzoekt men ook diverse types van boomplaten.

Met steun van het Vlaams Impulsprogramma Natuurontwikkeling (VLINA) wordt de historische bosevolutie van Vlaanderen in kaart gebracht. Dit zal een van de basisinstrumenten vormen voor het beleid inzake een ecologisch verantwoorde bosuitbreiding. Ook onderzoekt men processen van spontane bosontwikkeling op voorheen intensief gebruikte landbouwgronden.

Bijzondere aandacht gaat naar de bescherming en gebruik van genetische bronnen in de bosbouw, o.m. door het verder ontwikkelen van de in 1998 voorgestelde strategie rond autochtone genenbronnen. Een belangrijk onderdeel hiervan zijn het behoud, de verdere uitbreiding en de karakterisering van de genenbanken.

Het beschikbaar stellen van waardevol bosbouwkundig teeltmateriaal sluit hier als programma bij aan. Verdere voorstellen tot erkenning van enkele zaadboomgaarden en zaadbestanden van economisch waardevolle boomsoorten worden dit jaar ingediend. Voor een aantal secundaire boomsoorten (zoals Linde en Berk) volgen de noodzakelijke stappen om op korte termijn zaadboomgaarden aan te leggen.

De huidige crisis in de populierenteelt door steeds agressiever worden van roestrassen, noodzaakt tot een herziening van de verdelingsstrategie, met aansluitend versterkt zoeken naar alternatieven.

Het onderzoek naar waardevol bosbouwkundig teeltmateriaal houdt ook in dat dit voldoende getoetst wordt qua ziektegevoeligheid. Speciale aandacht gaat naar relatie tussen plant en pathogeen van de belangrijkste ziekten bij Populier, Wilg, Boskers en Es.

Ook het moleculair genetisch onderzoek wordt verder versterkt. Naast het reeds opgestarte luik rond genetische diversiteit en soortidentificatie, wordt het QTL-onderzoek (Quantitative Trait Loci) en MAS (Marker Assisted Selection) vanaf 2001 aan het Instituut zelf ingevuld.

Het IBW vervult een belangrijke adviserende rol bij de uitbouw van een Vlaams bosreservaten-netwerk. Hierbij worden de door het IBW ontwikkelde selectiecriteria toegepast, om te komen tot een Vlaams en internationaal representatief netwerk. Ook vervolgt dit jaar de monitoring van reeds erkende bosreservaten (opgestart in 2000). Dit moet op termijn leiden tot concrete aanbevelingen voor een duurzaam bosbeheer.

In 2000 werd aan het Instituut het zoeken van een methodiek voor het meten van biodiversiteit in bossen afgerond. De resultaten kunnen direct toepassing vinden bij de monitoring van belangrijke biodiversiteitsbepalende structuurkenmerken in het bos, via de data van de Vlaamse bosinventaris. Dit draagt sterk bij tot de invulling van verbintenissen die de Vlaamse overheid aanging in het kader van de Conventie Biologische Diversiteit en Helsinki-resolutie H2.

Een ander belangrijk punt binnen het Programma Beleidsgericht Onderzoek dat in 2001 wordt opgestart, is onderzoek naar de ontwikkeling van natuurwaarden in populierenbestanden. Deze bossen maken een belangrijk deel uit van het bosareaal in Vlaanderen. Ze zijn vaak zeer productief en hebben dus een belangrijke economische waarde, maar ze worden ook vaak geas-

socieerd met een beperkte natuurwaarde en sterk verruigde bossen. Mits aangepast beheer hebben ze ook zeer grote potenties naar natuurwaarde, zeker als ze werden aangeplant in de nabijheid van oude alluviale bossen. Het project moet een aantal beheersmatig te sturen aspecten onderzoeken en zo enkele voor de praktijk relevante aanbevelingen formuleren.

In uitvoering van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn staat het IBW in voor de adviesverlening voor het luik “bos”, zowel voor de nieuwe voorstellen tot richtlijngebied, als voor de ontwikkeling van gebiedsvisies voor bestaande gebieden.

In opdracht van de Administratie Waterwegen en Zeewezen vervolgt ook de inventarisatie van de baggerslibgronden, hun verontreinigingsgraad en de verspreiding van zware metalen in het ecosysteem.

Wildbeheer en Riviervisserij

Terwijl bossen in eerste instantie natuurlijke milieubouwstenen zijn en pas op de tweede plaats betekenis hebben als bron van diensten voor de samenleving, benaderen de sectoren riviervisserij en jacht het milieu meer als gebruiker.

Een beleid inzake jacht en riviervisserij, waarbij verstandig medegebruik van de aanwezige natuur centraal staat, is in dit opzicht prioritair. Essentieel is hierbij de wetenschappelijke ondersteuning van wildbeheerseenheden (wildbeheersplan, jachtstatistieken) en de visserijcommissies (herbepotingsbeleid, recreatief medegebruik, natuurtechnische maatregelen) en het onderzoek naar de impact van de bestrijding van ongewenste soorten.

Het Instituut biedt ondersteuning naar de wildbeheerseenheden toe – voor het opstellen van wildbeheersplannen, wildinventarisatie en afschotstatistieken. Dit laat de opbouw van datareeksen toe, waardoor men eventuele trends in wildpopulaties kan detecteren. Hierop kunnen het beleid, het beheer of het onderzoek dan desgewenst inspelen.

Ook onderzoek naar de populatiedynamiek van de Vos en de ecologie en verspreiding van marterachtigen in Vlaanderen sluit hierbij aan. De algehele toename van de Vos in het voorbije decennium, zowel qua areaal als qua dichtheid, blijft voor veel maatschappelijke aandacht zorgen, zowel op het vlak van schade aan jachtoogst en kleinvee, als i.v.m. mogelijke risico's voor de volksgezondheid (verspreiding vossenlintworm). De marterachtigen gelden als één van de belangrijkste indicator- en doelsoortengroep in het kader van habitatversnippering en natuurtechnische aanpassingen aan verkeersinfrastructuur. Terwijl ook zij, als carnivoren, nog steeds (of opnieuw) in conflict kunnen treden met private belangen.

De afdeling Wildbeheer, sectie riviervisserij, volgt de evolutie van onze visbestanden intensief op (o.a. status van vissoorten, verschuivingen in visbestanden, de verspreiding van exoten enz.). Momenteel wordt een databank ontwikkeld voor opslag van de gegevens. Evoluties in de visstand worden dan ook gebruikt als maat voor de algemene milieukwaliteit. In dit verband wordt ook verder gewerkt (met E.U.Life-steun en in het kader van VLINA) aan de ontwikkeling van een Index voor de Biotische Integriteit (IBI) gebaseerd op de visbestanden. De parameters (en hun grenswaarden) die deze multiparametrische index bevat, verschillen volgens het type water (stilstaand, stromend; brasem-, forel-, barbeel-, vlagzalm- en spieringzone). Er werden nu drie indices voor ontwikkeld. In het kader van VLINA maakt men nu de indices voor de vlagzalm-, forel- en spieringzone op. Men bestudeert ook seizoensmatige effecten op de visbestanden en de impact die deze hebben op de IBI.

Naast voornoemd onderzoek worden er ook concentraties aan toxische stoffen gemeten in visen, meer bepaald palingen. Dit blijkt een geschikte methode te zijn voor immissiemetingen van verontreinigende stoffen in het milieu. Bovendien verschaft het ook informatie of de vis consumeerbaar is, wat relevant is voor de volksgezondheid.

De inventarisatie van migratieknelpunten voor migrerende vissoorten op prioritaire waterlopen in het Vlaamse gewest is zo goed als afgerond. De ontwikkelde interactieve databank moet de verspreiding en de updating van de informatie over migratieknelpunten vergemakkelijken via het internetadres <http://vismigratie.instat.be>. Er is tevens onderzoek naar het ontwerpen van diverse instrumenten zoals vispassages, paaiplaatsen of natuurvriendelijke oevers ter bevordering van de visbestanden. Verschillende van deze instrumenten, die nu reeds werden aangelegd, worden geëvalueerd op hun efficiëntie.

De experimentele viskwekerijen, die samen met de Afdeling Bos en Groen, beheerd worden door het Instituut vormen, een belangrijke ondersteuning van het herbepotingsbeleid.

Maatschappelijk draagvlak voor onderzoek

Communicatie met het beleid, de terreinbeheerders en het ruime publiek vormen een permanent aandachtspunt. Een operationele communicatiecel binnen het IBW is hierbij essentieel. Naast een operationele en vlot bereikbare bibliotheek, is de vertaling van onderzoeksvoortgang en -resultaten cruciaal als draagvlak voor wetenschappelijk onderzoek. Vanaf 2001 worden extra middelen ingezet om dit communicatieluik nog te versterken.

Internationale samenwerking

Milieu- en natuurbeleid (en dus ook bosbeleid) worden steeds meer op het internationaal niveau behandeld. Vlaanderen wil hier mee de gewenste besluitvorming tot stand brengen en uitvoering geven aan de internationale verplichtingen.

Op de internationale agenda komt bosbeleid veelvuldig aan bod:

1. Post-Rio-proces met o.m. de “Bossenconventie” en het Intergovernmental Panel on Forests met onderwerpen als:
 - 1.1 Certification of Forest Products and International Trade.
 - 1.2 Criteria and Indicators for Sustainable Forest Management.
2. De opvolging van de ministeriële conferenties ter bescherming van de bossen in Europa met de bijbehorende resoluties:
 - 2.1 Straatsburg (1990): monitoring-netwerk, bewaren genetisch potentieel, databank bos-aantastingen, netwerk onderzoek boomfysiologie en bosesystemen.
 - 2.2 Helsinki (1993): duurzaam bosbeheer, bewaren biodiversiteit, samenwerking met Oost-Europa, strategie langetermijnaanpassing bossen aan klimaatsveranderingen. In uitvoering van de derde resolutie van de Helsinki-conferentie, werd op 23/8/96 een samenwerkingsprotocol ondertekend met het comité van de bossen bij de Ministerraad van Bulgarije en wordt ingespeeld op de mogelijkheden binnen de bilaterale samenwerkingsakkoorden tussen Vlaanderen en enkele Oost-Europese landen.
 - 2.3 Lissabon (1998): socio-economische aspecten van duurzaam bosbeheer, Pan-Europese criteria, indicatoren en richtlijnen voor duurzaam bosbeheer.

De opvolging van deze resoluties voor Vlaanderen wordt gecoördineerd door de Afdeling Bos & Groen en het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer.

Naast deze opvolging neemt het instituut deel aan een aantal internationale onderzoeksprogramma's in het kader van het Fifth Frame Work, Life, COST

In 2001 participeert het instituut in volgende EU-projecten

- EUROPOP: dit project inventariseert de genetische diversiteit van de Europese zwarte populier en tracht hier aanbevelingen voor het beheer aan te koppelen.

- PAMUCEAF: onderzoek naar de mogelijkheden maar ook de weerstanden vanuit de diverse sectoren van bebossing van akkerbouwgronden met populier.
- EUROPEAN ELM GENETIC RESOURCES: beoogt het behoud, de karakterisering en de toetsing voor gevoeligheid aan de Olmenziekte van autochtone olmen.
- Ook start in 2001 een EU-project op: "Improving *Fraxinus* (Ash) productivity for European needs by testing, selection, propagation and promotion of improved genetic resources".
- met EU-steun (LIFE) is er vanaf 1998 onderzoek naar alternatieven voor chemische onkruidbestrijding bij de aanleg van bossen en infrastructuurgroen.

Ook levert het Instituut een actieve bijdrage aan de COST-actie E12 "Urban Forests and Trees", waar op Europees niveau de onderzoeksinspanningen rond planning, fytotechnie en beheer van stadsbossen in hun ruime betekenis aan bod komen.

De Afdeling Wildbeheer werkt mee aan een EU-"Concerted Action"

'Management of the European eel: Establishment of a recruitment monitoring system [GLASS EEL]' waaraan 11 landen deelnemen. Doelstelling is de voorbereiding van een toekomstig internationaal gecoördineerd meetnet voor de recrutering van Europese paling. Dit omvat de selectie van meetstations, de methodologie van monitoring, dataverwerking en -rapportage, de relatie met nationaal beleid en een kosten/baten analyse.

Op de BA 12.46 (Allerhande uitgaven i.v.m. studies m.b.t. bosbouwkundig onderzoek) zijn kredieten ingeschreven voor onderzoek, waarbij de langetermijnstrategie verder wordt gevolgd en volgende accenten worden gelegd:

- het bosbodemmeetnet ter implementatie van de EU-verordening en de VN-acties.
- Het houttechnologisch onderzoek als invulling van de statutaire opdracht van het instituut, met bijzondere aandacht voor ecologisch belangrijke boomsoorten en hout als hernieuwbare grondstof.
- Het analyseren door erkende laboratoria van pollutanten (zware metalen, PCB's, dioxines) in vissen – als maat van verontreiniging van het water en de onderwaterbodem en met het oog op de consumeerbaarheid.
- Gelijkaardig onderzoek wordt voorzien naar de verspreiding en accumulatie van pollutanten in predatoren, met als modelsoorten de marterachtigen en de Vos.

BA 12.63 Boskartering, bosinventarisatie en uitgaven van alle aard i.v.m. beleidsgerichte studies en modelprojecten, op het gebied van bosbouw, groenvoorziening, jacht, vogelbescherming en riviervisserij in Vlaanderen en internationaal verband overeenkomstig internationale verdragen en andere verplichtingen

Het totale krediet bedraagt 28 mln. BEF, waarvan 8,7 mln. voor onderzoek. Op deze begrotingspost dient de afdeling Bos en Groen van AMINAL drie onderzoeksprojecten in, met name:

- waardebepaling van parken – economische evaluatie van de functies van parken;
- Groen en water in stedelijk gebied. Rol van Groendaken;
- Watermonsters bosbodemmeetnet 2001.

Programma 61.4 Landbeheer

BA 12.20 Uitgaven van alle aard in verband met het onderzoek naar het nut van de ruilverkavelingsprojecten (opstellen van ruilverkavelingsplannen en milieueffectrapporten) en de monitoring van de ecologische waarden in de ruilverkavelingsprojecten

Op deze BA is 20,2 mln. voorzien voor wetenschapsbeleid. Studies naar het nut van ruilverkavelingsprojecten gebeuren op initiatief van het Vlaams Gewest. De uitgaven in het onderzoekskader en de monitoring tijdens en na de uitvoering ervan, zijn werkingskosten van de Vlaamse overheid. Om een milieueffectrapport te kunnen opstellen tijdens de onderzoeksfase naar het nut van een ruilverkaveling, dient uiteraard eerst een ruilverkavelingsplan opgesteld te worden. Daartoe – en ook voor het milieueffectrapport zelf – is een uitgebreide inventarisatie van het projectgebied noodzakelijk. Voor de monitoring van de ecologische effecten van de ruilverkavelingsprojecten is opvolging gedurende een tiental jaar essentieel.

De uitgaven dienen om projectgewijs de maatschappelijke effecten van de ruilverkavelingsprojecten te bepalen en als basis voor besluitvorming te gebruiken. De opdrachten worden uitbesteed aan gespecialiseerde studiebureaus en deskundigen. De administratie en de VLM kunnen dit – bij gebrek aan personeel – niet zelf uitvoeren. Uitbesteding verdient de voorkeur boven het aanwerven van bijkomend personeel. Voor de milieueffectrapporten dient men in elk geval beroep te doen op onafhankelijke erkende deskundigen. Het geheel kadert in de uitvoering van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen.

BA 12.33 Allerlei kosten i.v.m. de studie betreffende de ruilverkaveling, de landinrichting, de beheerslandbouw en het bodembeleid

Op deze BA is een krediet van 5,7 mln. BEF beschikbaar. Door de afsplitsing van de uitgaven i.v.m. communicatie, ligt het budget voor beleidsvoorbereidende en -evaluerende studies 0,9 mln. lager dan in 2000. Voor een duurzame ontwikkeling van het landelijk gebied is een blijvende opvolging van de problematiek rond milieugevaarlijke stoffen en nutriënten belangrijk, alsook andere voor het bodembeleid relevante thema's.

Het beschikbaar krediet wordt nagenoeg volledig aangewend voor de uitvoering van twee onderzoeksprojecten, ingediend door de Afdeling Land van AMINAL:

- Pesticidendatabank;
- Nieuwe bodems na oppervlakedelfstoffenwinning.

BA 61.41 Dotatie aan de Vlaamse Landmaatschappij

Van het totale krediet van 36,2 mln. BEF wordt ongeveer 5,5 mln. voorzien voor onderzoek. Het betreft kortlopende projecten in het kader van de ruilverkaveling en landinrichting.

Programma 61.5 Waterbeheer

BA 12.59 Studies toegepast wetenschappelijk onderzoek inzake oppervlakte-, grond- en drinkwater

Deze BA voorziet 10,6 mln. BEF voor toegepast onderzoek inzake oppervlakte-, grond- en drinkwater.

Dit krediet wordt door de Afdeling Water van AMINAL aangewend voor drie studies ter ondersteuning of voorbereiding van beleidsinitiatieven inzake waterbeheer:

- Geochemisch onderzoek en modellering: evolutie en voorspelling van de grondwaterkwaliteit in de Sokkel;
- Optimalisatie van de inventarisatiemethodiek van kwaliteitsgegevens van het oppervlaktewater en waterbodems van de Zenne;
- Opstellen van een grondwaterkwaliteitsmeetnet op basis van het bestaande piëzometrische meetnet.

OA 62 Administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting, Monumenten en Landschappen

Programma 62.1 Ruimtelijke ordening, stedenbouw en grondbeleid

BA 12.32 Allerhande onderzoek en studies betreffende de ruimtelijke ordening

Het regeerakkoord stelt dat het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen versneld moet uitgevoerd worden, wat een verhoogd budget voor het uitbesteden van studieopdrachten vereist (afbakingsprocessen van stedelijke gebieden en van gebieden van agrarische en natuurlijke structuur, afbakening van poorten,...).

Het operationaliseren van de bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan vereist veel en arbeidsintensief voorbereidend onderzoek. De dagelijkse uitvoering daarvan kan niet ingepast worden in het takenpakket van AROHM en zal daarom uitbesteed worden. AROHM staat wel in voor de coördinatie, de inhoudelijke opvolging en het overleg met de betrokken sectoren en lagere besturen.

Ook de evaluatie van het Structuurplan wordt toevertrouwd aan een bevoegd extern bureau. Nadat het nieuw decreet op 1 mei 2000 in voege trad, maakte het Vlaams gewest ruimtelijke uitvoeringsplannen op, die voorschriften kunnen bevatten over bestemming, inrichting én beheer. Dit vereist grondig voorafgaand onderzoek, dat omwille van de omvang eveneens uitbesteed wordt.

Ook een betere doorstroming van de principes van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen naar lagere bestuursniveaus en andere sectoren, vereist voorbereidend onderzoek. Ook dat zal door AROHM uitbesteed worden.

Voor wetenschapsbeleid is op deze BA een krediet van 109,5 mln. BEF beschikbaar, waarvan ca 80% voor beleidsondersteunend onderzoek.

Programma 62.2 Monumenten en landschappen

BA 41.01 Dotatie aan het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium (IAP)

Met de verhoging van de dotatie in de begroting 2000 (63,3 mln. BEF) kon het IAP zijn opdracht versterken inzake zorg voor het archeologisch erfgoed en de band met het wetenschappelijk onderzoek op het niveau van het Vlaams Gewest. Deze Vlaamse instelling is verantwoordelijk voor voorbereiding en uitvoering van het beleid inzake inventarisatie, beheer en bescherming van het archeologisch patrimonium in Vlaanderen en is tevens belast met het onderzoek daarvan. Het IAP is nu beter in staat om – in navolging van zijn buurlanden – een meer structurele aanpak van dit erfgoedbeheer waar te maken. De nieuwe middelen worden vooral aangewend om een grotere prioriteit te geven aan het beheersaspect van zijn opdrachten.

In de toekomst zal deze beheerstaak vooral moeten steunen op een 'Centrale Archeologische Inventaris', waarvan de realisatie in oktober 2000 door een eerste inventarisatieploeg opstartte. Dit gebeurde na grondige voorbereiding, het opzetten van een databankstructuur en een samenwerkingssakkoord met de andere geledingen binnen het archeologisch werkveld. Intussen

steunde het IAP de uitvoering van zijn archeologische monumentenzorg vooral op een voortzetting van *ad hoc* inventarisaties en op de toepassing van art. 5 van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium. Ondanks de noodzaak tot optimalisering, blijkt dit artikel een steeds betere basis te bieden om de vrijwaring en het noodonderzoek van bedreigde archeologische waarden af te dwingen.

In de loop van 2000 werden ca. 4.000 bouwaanvragen door het IAP behandeld en geadviseerd. Naast de preventieve onderzoeken en controles door een provinciale, stedelijke of gemeentelijke archeologische dienst (waar deze bestaan !), leidden dit adviesbeleid en controles tot een 250-tal interventies op het terrein door medewerkers van het IAP zelf. Een goede 40 daarvan leverden positieve resultaten op, die een onderzoek van minstens een week vereisten.

De selectie van de onderzoeken waarvoor meer tijd en middelen worden gereserveerd, is daarnaast vooral gebaseerd op de waarde van de informatie die door de geplande werkzaamheden dreigt verloren te gaan – naast de potentiële bijdrage tot verrijking van onze kennis van het verleden. Grootschalig onderzoek blijft evenwel nog steeds beperkt tot veel te weinig plaatsen.

Hierna volgen slechts enkele voorbeelden:

- Provincie Antwerpen: verkavelingen te Hove boden de mogelijkheid tot grootschalig onderzoek van een vroeg- tot volmiddeleeuwse bewoningskern, terwijl bouwwerken in de Mechelse binnenstad belangrijke informatie verschaffen over adellijke en religieuze bewoning *intra muros*.
- Provincie Limburg: de activiteit bleef voornamelijk toegespitst op de Romeinse stad Tongeren: fase 1 van de opgravingen in de basiliek – in het kader van restauratiewerken – gaf reeds heel wat inzicht over de ontwikkeling van dit bouwwerk van de 5de eeuw tot heden, waardoor ook onze kennis van de ontwikkeling van Romeinse tot middeleeuwse stad kan worden bijgesteld.
- Provincie Oost-Vlaanderen: Ename blijft het voornaamste onderzoeksproject, alhoewel het accent hier nu verschuift van de portus- en abdijzone naar preventief onderzoek in het kader van de restauratie van de Sint-Laurentiuskerk. Kleinere interventies gebeurden vooral in stedelijke contexten (Aalst, Ninove, Oudenaarde, Ronse). In landelijke contexten werd voornamelijk noodonderzoek door een provinciaal projectteam ondersteund.
- Provincie Vlaams-Brabant: Tienen blijft het voornaamste onderzoeksobject, met uiterst interessante bevindingen over de Romeinse agglomeratie en zijn grafveld, inclusief oudere (Neolithicum en IJzertijd) en jongere (middeleeuwen) bewoningsfasen.
- De provincie West-Vlaanderen kende een vrij intense activiteit van noodonderzoek op een gevarieerd aantal sites, waarbinnen het meerjarig onderzoek in de Stad Ieper en het laatmiddeleeuws vissersdorp Walraversijde nog steeds een bijzondere plaats innemen. Bijzondere vermelding verdienen eveneens onderzoeken die in grote mate mede door de bouwheer gefinancierd zijn, o.m. in de havenzones van Oostende en Zeebrugge. Nieuw en bijzonder beloftevol is de ontdekking (bij preventief onderzoek) op een toekomstig bedrijventerrein te Blankenberge-Uitkerke: dit blijkt een nederzetting uit de vroegste re-occupatiefase van de polders te zijn, wat aanleiding gaf tot de start van een nieuw grootschalig (en langdurig !) onderzoek.

Wegens de hoge druk van het noodonderzoek, groeit de achterstand van het IAP inzake wetenschappelijke verwerking en publicatie van de uitgevoerde (nood)onderzoeken dus steeds verder aan. Toch vermelden we hier in het bijzonder de afwerking van publicaties over de Keltische goudschat van Beringen en het Kasteel Diepesteijn te Steenhuffel. Dit naast bijdragen over een 10-tal onderzoeken in o.m. Raversijde, Tienen, die eerlang in “*Archeologie in Vlaanderen*” gepu-

bliceerd worden. Verschenen is intussen ook de uitgebreide monografie over “*Rekem. A Feder-messer Camp on the Meuse River Bank*”, uitgegeven in samenwerking met de KULeuven.

Er waren ook kleinschaliger activiteiten, zoals de medewerking aan de nieuwe inrichting van het Stedelijk Museum Het Toreke te Tienen en het nieuwe museum Brusselse Poort te Mechelen. Daarnaast concentreerde het IAP zijn publiekswerking vooral rond de projecten *Ename 974* (met aanwending van moderne technologieën en de ontwikkeling van nieuwe presentatiemethodes) en *Walraversijde*, resp. in samenwerking met de Provinciebesturen van Oost- en West-Vlaanderen. Te Raversijde gaf dit aanleiding tot de opening van een nieuw bezoekerscentrum met museum en archeologisch park, en de co-uitgave van een boek (in vier talen): *Walraversijde 1465. De bloeiperiode van een vissersdorp aan de zuidelijke Noordzeekust*.

Met een nieuwe verhoging van zijn dotatie voor 2001 (88,0 mln.) zal het IAP nog beter in staat zijn om zijn doelstellingen door te zetten:

- zijn verdere uitbouw als coördinerende instelling van het Vlaamse Gewest;
- versterking van het wetenschappelijk onderzoek door het IAP ter ondersteuning van het beleid van beheer en bescherming van het archeologisch erfgoed;
- ondersteuning en kwaliteitsbewaking van de initiatieven inzake beheer en onderzoek op andere niveaus, provincies, steden en gemeenten, universiteiten, verenigingen;
- implementering van de Conventie van Malta,

aan te vullen met een bijzondere inspanning voor een noodzakelijke inhaalbeweging voor opdrachten die in het verleden wegens gebrek aan middelen en menskracht te weinig aandacht kregen.

In uitvoering van de *Beleidsnota 2000-2004 Monumenten, Landschappen en Archeologie* van Vlaams minister Johan Sauwens, geldt dit in de eerste plaats voor de wetenschappelijk onderbouwde en continu geactualiseerde *Centrale Archeologische Inventaris*, als onmisbaar werkinstrument voor een structureel, gebiedsdekkend archeologisch erfgoedbeheer. Dit inventarisatiewerk door een projectteam, aangevuld met een startbanenproject, zal gepaard gaan met thematische initiatieven. Die zijn gericht op het opsporen, determineren, afbakenen en evalueren (i.f.v. bescherming en wetenschappelijk onderzoek) van bijzonder waardevolle of bijzonder kwetsbare of bedreigde bestanddelen van het archeologisch patrimonium, zoals

- laat-paleolithische en mesolithische kampplaatsen op de relicten van (laat)glaciale en vroegholocene zandruggen en landduinen in de Kempen;
- urnenvelden uit Brons- en IJzertijd;
- Gallo-Romeinse agglomeraties;
- middeleeuwse mottekastelen, e.d.

Deze extra inspanningen voor inventarisatie en bescherming mogen evenwel niet verhinderen dat het IAP zijn inspanningen inzake actief beheer en onderzoek van bedreigde archeologische sites onverminderd voortzet en intensiveert. Dit gebeurt via werfcontroles, noodinterventies, preventief onderzoek en noodopgravingen, gekoppeld aan passieve beheersmaatregelen en de adviesbevoegdheid over bouwaanvragen. Vermits het aantal uit te voeren noodopgravingen de capaciteiten van het IAP v er overstijgt (in alle provincies), moet de samenwerking met andere actoren in het werkveld worden ge intensiveerd – en zijn beheers- en onderzoeksinspanningen door o.m. provincies, gemeenten en universiteiten sterker en efficiënter ondersteund.

Voor een eenduidige en kwalitatieve archeologische monumentenzorg, moet deze ook continu wetenschappelijk onderbouwd worden, zodat ook de verwerking, studie en publicatie van de opgravingresultaten de nodige ruimte krijgt.

Een positieve ontwikkeling is zeker de verdere uitbouw van de cel natuurwetenschappen binnen het IAP. Aldus kan men ook de wetenschappelijke ondersteuning van zowel eigen onderzoek als onderzoek door andere instellingen en diensten verder uitbreiden. Betracht wordt de interactie tussen de mens en de fauna, de flora, de bodem en de geologische ondergrond doorheen de tijd te volgen. Dit gebeurt door de analyse van archeologische dieren- en plantenresten,

door observatie van fenomenen in de bodem en door de studie van menselijke overblijfselen. Meer specifiek richt men zich op economische vraagstukken, waarbij dierlijke archeologische resten informatie geven over jacht-, visvangst- en veeteelt patronen, handelsstrategieën en sociale status. Plantenresten belichten de vroegere landbouw en de handel in kruiden en specerijen. Bodemkundig onderzoek reconstrueert het veranderend landgebruik. Naast de economische benadering is er ook de ecologische invalshoek. Via onderzoek van organische resten kan de archeologie reconstructies maken van de vroegere menselijke en natuurlijke leefomgeving en de evolutie daarvan op het spoor komen. Processen zoals overexploitatie, erosie, pollutie, verstoring van natuurlijke biotopen, menselijke modellering van landschappen en verschuivingen in flora en fauna zijn daarbij aan de orde.

In 2001 spitst het onderzoek van dieren- en plantenresten zich o.m. toe op de omvangrijke collecties uit de Romeinse stad Tongeren en uit laatmiddeleeuws Raversijde (Oostende). Daarnaast is er grote aandacht voor de vondsten in de stedelijke kernen van Aalst en Mechelen, en uit de abdijen van Ename (bij Oudenaarde) en Ninove.

Het antropologisch onderzoek neemt binnen de archeologie een heel bijzondere plaats in, omdat het de mens zelf centraal stelt. Het biologisch onderzoek van opgegraven mensenresten belicht vooral de vroegere volksgezondheid en demografie (verspreiding van ziekten, pathologieën in functie van beroep of unieke historische gebeurtenissen, levensverwachting en -kwaliteit). Dit onderzoek concentreert zich nu voornamelijk op de skeletten uit de O.L.V.-Basiliek van Tongeren en een middeleeuwse stedelijke begraafplaats te Veurne, en op het gecreëerde botmateriaal uit de Romeinse grafvelden te Tongeren en Oudenburg.

Voor andere categorieën van organisch materiaal en methodologisch onderzoek in diverse richtingen – zowel inzake culturele als ecologische archeologie – bouwt het IAP verder zijn samenwerking met vorsers van instellingen en universiteiten in binnen- en buitenland uit. De bekommernis om een nauwe integratie van archeologisch en natuurwetenschappelijk onderzoek draagt sterk bij tot groeiende internationale erkenning en waardering.

Programma 62.4 Huisvesting

BA 12.04: Uitgaven met betrekking tot onderzoek en monitoring in het beleidsdomein Huisvesting.

De kredieten voor wetenschappelijk onderzoek inzake het huisvestingsbeleid, voorheen opgenomen in de BA 01.90 (fonds voor de huisvesting), zijn thans voorzien in een afzonderlijk BA 12.04.

Enerzijds is er behoefte aan beleidsvoorbereidend onderzoek, i.f.v. de initiatieven die de regering wil nemen. Anderzijds is het wenselijk de effecten van het beleid te kennen voor de evaluatie en bijsturing. Cruciaal is daarbij de verzameling van alle basisgegevens, zowel qua dossierstromen als voor de meer algemene indicatoren. De administratie maakte op basis van de beleidsteksten een meerjarenprogramma wetenschappelijk onderzoek en gegevensverzameling.

Prioritair daarbij is de gegevensverzameling op voldoende laag territoriaal niveau (buurt / statistische sector), zodat de beleidrelevante data altijd beschikbaar zijn binnen de administratie. De gerichte analyse daarvan kan – mits er voldoende personeel is – intern georganiseerd worden.

Inzake wetenschappelijk onderzoek en monitoring werden volgende thema's in het meerjarenplan weerhouden:

- inventaris woningkwaliteit sociale huurwoningen
- leefbare en duurzame woonprojecten op lokaal niveau
- kwaliteit van de Vlaamse woningen
- permanent woningbehoeftenonderzoek in Vlaanderen
- permanent woonwensenonderzoek in Vlaanderen
- evaluatie van de beleidsinstrumenten

Door de uitvoering van een gecoördineerd programma is gegevensverzameling mogelijk, wat een meer onderbouwde besteding van de middelen voor het woonbeleid toelaat. Essentieel daarbij zijn de data over de woningkwaliteit en de leegstand tot op buurtniveau enerzijds, en anderzijds de woonbehoefte. Dit laatste betreft zowel het kwantitatief aanbod als de woonwensen van de diverse doelgroepen (bejaarden, eenoudergezinnen ...).

De uitbouw van de onderzoekscel en de huisvestingsdatabank kan een systematischer coördinatie mogelijk maken met de gegevensverzameling die in het kader van het Vlaams statistiekbeleid verder wordt uitgebouwd. Daarnaast kan dit de centrale draaischijf zijn voor de gegevensverzameling door de uitvoerders van het sociaal huisvestingsbeleid. De onderzoekscel zal zich ook inschrijven in de doelstellingen en uitwerking van GIS-Vlaanderen, door de aanbevelingen inzake standaarden toe te passen en te promoten. Vervolgens kan een onderzoeksprogramma inzake huisvesting de afstemming van het huisvestingsonderzoek verbeteren door de diverse onderzoeksteams en -centra met elkaar in contact te brengen.

OA 63 Administratie Wegen en Verkeer

Programma 63.2 Gemeenschappelijk vervoer

BA 43.10 Subsidies aan gemeenten in het kader van bijakte 1 van het mobiliteitsconvenant

De vroegere BA 31.07 werd gesplitst en de kredieten voor onderzoek werden op de BA 43.10 gallocceerd. Het krediet van 25,4 mln. is integraal voorzien voor onderzoek.

De kredieten voorzien in de studiekosten voor de opmaak van het Mobiliteitsplan. Er zijn drie fasen: opmaak van een oriëntatienota, een synthesesnota en een beleidsplan. De administratie zelf maakt geen mobiliteitsplannen. Wel is er een financiële tussenkomst voorzien, waarbij 2/3 worden terugbetaald van de studiekosten door de gemeenten voor de opmaak van de oriëntatienota en het mobiliteitsplan, met een maximum van 6,7 mln. BEF per project. De kwaliteit van de oriëntatienota en het beleidsplan worden opgevolgd door een auditcommissie op provinciaal niveau.

Eén van de belangrijkste voorwaarden voor de subsidiëring van strategische planningsactiviteiten, is de kwaliteit van de producten, afgeleverd in de verschillende fasen van het proces.

Programma 63.4 Algemene infrastructuur en verkeersbeleid

BA 12.23 Uitgaven m.b.t. mobiliteitsstudies en voor de begeleiding bij het opstellen en uitvoeren van bedrijfsvervoerplannen met inbegrip van studies en enquêtes inzake mobiliteitsbehoeften en studies met betrekking tot organisatie, beheer, enz.

Van het totale krediet (19,4 mln.) zal ongeveer 9 mln. naar wetenschappelijk onderzoek gaan. Ongeveer de helft hiervan gaat naar het onderzoek over het verplaatsingsgedrag in Vlaanderen. De facto worden in 2001 de gegevens van Gent en van Vlaanderen als geheel geanalyseerd.

OA 64 Administratie Waterwegen en Zeewezen

Programma 64.2 Havens

BA 12.21 Studies en onderzoekingen inzake havenmateries, inzake de transfertvoering van de polyvalente beloodsing en de reorganisatie van de administratie Waterwegen en Zeewezen, met inbegrip van allerhande uitgaven voortvloeiend uit internationale contacten

Dit krediet is opgenomen in het programma “havens”, om studies te laten uitvoeren die leiden tot de optimalisatie van havenwerken en werken voor de maritieme toegang. Men bestudeert ook de optimalisatie van de structuur van de administratie om een coherent havenbeleid te voeren.

Sedert 1 januari 2001 is de DAB Loodswezen operationeel, waardoor de studies in verband met dit luik overgedragen zijn naar de DAB.

In de volgende begrotingscontrole zal de tekst van deze basisallocatie worden aangepast.

Programma 64.4 Algemeen Infrastructuur- en scheepvaartbeleid

BA 12.01, 12.90, 74.04 De afdeling Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch Onderzoek

Missie

De afdeling Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch Onderzoek stelt zich tot doel om (op een volledige, wetenschappelijk verantwoorde en kwaliteitsvolle wijze), te voorzien in kennis, kennisproducten en advies op het gebied van watersystemen. Dit gebeurt ter ondersteuning van het handelen van de Vlaamse overheid.

Kernactiviteiten

De afdeling wil die missie via een aantal kernactiviteiten inhoud geven:

- het identificeren van de behoeften van de overheid aan kennis en kennisproducten inzake watergebonden disciplines: hydrodynamica, hydraulica, hydrologie, morfologie, nautica en watergebonden ecologie;
- het verzamelen, beheren en exploiteren van de noodzakelijke basisgegevens, om geïntegreerd onderzoek bij ontwerpen van waterbouwkundige infrastructuur mogelijk te maken en de effecten van ingrepen of gebeurtenissen in en langs het water optimaal in te schatten en te modelleren;
- de nodige knowhow en infrastructuur permanent verder ontwikkelen, onderhouden, uitbreiden en documenteren;
- Het uitvoeren, al dan niet in samenwerking met de wetenschappelijke wereld of de bedrijfswereld, van specifiek onderzoek ter voorbereiding en ter ondersteuning van het beleid en van de beleidsuitvoering;
- het adviseren van overheden en bedrijfsleven over de vraagstukken waarvoor breed toegankelijke kennis niet toereikend is, alsook het gezamenlijk met de wetenschappelijke wereld en het bedrijfsleven adviseren van overheden en andere partijen, op basis van ontwikkelde kennis(producten);
- het ter beschikking stellen en houden van de ontwikkelde kennis en kennisproducten en van onderzoeksinfrastructuur (applicaties en fysische faciliteiten) voor wetenschappelijk onderzoek, voor de overheid en voor de bedrijfswereld
- het actief overdragen van ontwikkelde kennis en kennisproducten aan overheden en bedrijfsleven;

De afdeling Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch Onderzoek voert dus zelf opdrachten uit of besteedt studies en onderzoek (al dan niet gedeeltelijk) uit.

De inhoud daarvan wordt beïnvloed door de behoeften van het beleid, in casu ook de bevoegde minister, en door de beleidsuitvoerende afdelingen, (vooral AWZ), die wetenschappelijke ondersteuning nodig hebben bij het concipiëren, ontwerpen, uitvoeren en opvolgen van projecten in de sfeer van watergebonden infrastructuur, baggerwerken, nautische aangelegenheden,... In essentie staat de afdeling ten dienste van AWZ, maar stelt zijn opgebouwde knowhow en infrastructuur ook ter beschikking van andere administraties of VOI's, wetenschappelijke instellingen of zelfs derden.

De afdeling richt zijn handelen naar volgende **strategische doelstellingen** en poogt – conform zijn missie – bij te dragen tot de oplossing van de volgende maatschappelijke kernvraagstukken:

1. een maatschappelijk en economisch aanvaardbaar veiligheidsniveau tegen overstromingen nastreven, in functie van omgevingsfactoren en bestemming; dit is het verbeteren van de **veiligheid tegen overstromingen** en het verminderen van de risico's verbonden aan hoge rivierafvoeren, uitzonderlijke regenval, hoge zeespiegelstanden en zeespiegelrijzing. Het betreft een strategische doelstelling van de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, opgenomen in de Beleidsbrief Mobiliteit en Openbare Werken 2000-2001 (onder punt 2.6.6. op p. 32);
2. Een strategische rol spelen in het **doelmatig beheer van de zoetwaterreserves** in Vlaanderen om problemen van verdroging en watertekorten te vermijden;
3. Bijdragen tot **betere investeringen van de overheid**:
 - door optimaal uitgekende ontwerpen van waterbouwkundige infrastructuur mee te ontwikkelen,
 - door onderzoek uit te voeren naar optimale veiligheid en bedrijfszekerheid van bestaande en nieuwe waterbouwkundige infrastructuur;
 - door kennisopbouw van de watersystemen zodat kan worden gestreefd naar een reductie van onderhouds- en baggerkosten en van milieuhinder;
4. bijdragen tot een **verbetering van de leefomgeving** en een significante verhoging van de biodiversiteit door tussenkomst in de ontwerpfasen en de opvolging van natuurtechnische milieubouw;
5. Meewerken aan de ontwikkeling en de implementatie van een visie op de **meervoudige functies van de waterweg** en aan de verankering in de ruimtelijke bestemmingsplannen. Dit gebeurt door inbreng van de kennis over specifieke eigenschappen van het watersysteem.
6. Bijdragen tot een **veilig en optimaal gebruik van de waterweg** als transportmodus voor zeevaart en binnenvaart.

PROGR.	BA	MOO	MOV	MWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscode	Libellé
DEPARTEMENT LEEFMILIEU EN INFRASTRUCTUUR											
61	Administratie Milieu, Natuur, Land- en waterbeheer										
61.1	Leefmilieu										
61.1	1259	1,00	0,00	0,00	26,50	26,50	26,50	0,00	0,00	3	Allerhande uitgaven i.v.m.: - de vaststelling, voorkoming en bestrijding van geluidshinder; - het uitvoeren van studiewerk i.v.m. de milieuproblematiek; - de milieueffectrapportage en de externe veiligheid
61.1	1262	0,03	0,00	0,97	79,40	79,40	2,00	0,00	77,40	3	Allerhande uitgaven i.v.m.: - overeenkomsten met erkende laboratoria voor de contractueel omschreven analyse, monstername en interpretatie van afvalwater, grondwater, afvalstoffen, meststoffen en lucht; - studiewerk door gespecialiseerde laboratoria voor meer specifieke niet courante analyses enz.....
61.1	1263	0,53	0,00	0,47	30,40	30,40	16,20	0,00	14,20	3	Allerhande uitgaven in verband met het uitvoeren van studiewerk inzake het milieurecht behorende tot het takenpakket van de afdeling Europa en Milieu
61.1	6142	0,00	0,00	1,00	103,40	103,40	0,00	0,00	103,40		Dotatie aan de Vlaamse Milieumaatschappij voor de uitbouw van meetnetten water en lucht en de uitbouw van de milieudatabank
MINA-fonds											
VMM	2.2	0,02	0,01	0,14	2.088,30	355,40	37,95	16,87	300,58	3 en 8.3	Werkingsdotatie aan VMM
OVAM	2.4	0,24	0,00	0,00	233,40	55,25	55,25	0,00	0,00	3.3	Lopende uitgaven en subsidies in toepassing van het Afvalstoffenplan met inbegrip van de daartoe bestemde overdrachten aan OVAM
MINA	2.5	0,18	0,00	0,00	492,60	89,62	89,62	0,00	0,00	3	Lopende uitgaven in toepassing van het Natuurontwikkelingsplan
AQUA	2.10	0,0054	0,00	0,0072	8.079,00	101,65	43,64	0,00	58,01	3.4	Lopende uitgaven in toepassing van de overeenkomst van 10 november 1993 tussen het Vlaamse Gewest en de N.V. Aquafin
OVAM	2.17	0,15	0,00	0,00	280,80	41,68	41,68	0,00	0,00	3.3	Aanvullende werkingsdotatie aan OVAM in uitvoering van het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering
VMM	2.18	0,57	0,00	0,00	28,00	16,00	16,00	0,00	0,00	3.0	Aanvullende werkingsdotatie aan VMM voor allerhande uitgaven aangaande het milieुरapport (decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid)

PROGR.	BA	MOO	MOV	MWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscode	Libellé
MINA	2.28	1,00	0,00	0,00	254,00	254,00	254,00	0,00	0,00	3	Allerhande uitgaven i.v.m. het extra milieu- en natuurbeleid ter uitvoering van het Mina-plan met uitzondering van subsidies en kapitaaluitgaven
61.2	Natuur										
61.2	1104	0,55	0,00	0,45	111,60	111,60	61,38	0,00	50,22	3	Salarissen en toelagen van het personeel ander dan vast en stagedoend personeel van het Instituut voor Natuurbehoud
61.2	1203	0,55	0,00	0,45	19,20	19,20	10,56	0,00	8,64	3	Specifieke werkingskosten van het Instituut voor Natuurbehoud
61.2	1245	1,00	0,00	0,00	5,80	5,80	5,80	0,00	0,00	3	Allerhande uitgaven in verband met dringende studies of opdrachten van algemeen dienstbetoen buiten de programmatie van het Instituut voor Natuurbehoud
61.2	7402	0,55	0,00	0,45	15,50	15,50	8,53	0,00	6,98	3	Aankoop van specifiek materiaal voor specifieke uitrusting van het Instituut voor Natuurbehoud (machines, meubilair, materiaal, apparatuur en vervoermiddelen)
61.3	Bos en groen										
61.3	1105	0,55	0,00	0,45	77,70	77,70	42,74	0,00	34,97	3 en 6 (6.2 - 6.5 en 3.7)	Salarissen en toelagen van het personeel ander dan vast en stagedoend personeel van het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer
61.3	1165	0,55	0,00	0,45	22,20	22,20	12,21	0,00	9,99	3 en 6 (6.2 - 6.5 en 3.7)	Salarissen van groenarbeiders en uitgaven van alle aard door het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer
61.3	1202	0,55	0,00	0,45	19,30	19,30	10,62	0,00	8,69	3 en 6 (6.2 - 6.5 en 3.7)	Specifieke werkingskosten van het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer
61.3	1246	1,00	0,00	0,00	15,70	15,70	15,70	0,00	0,00	3 en 6 (6.2 - 6.5 en 3.7)	Allerhande uitgaven i.v.m. dringende studies i.v.m. actueel bosbouwkundig onderzoek inzake wildbeheer, onder meer studies m.b.t. bosvitaliteit, bodemverzuring, bosboomveredeling die o.a. voortvloeien uit internationale verbintenissen
61.3	1263	0,31	0,00	0,69	28,00	28,00	8,70	0,00	19,30	6.5	Boskartering, bosinventarisatie en uitgaven van alle aard in verband met beleidsgerichte studies en modelprojecten, op het gebied van bosbouw, groenvoorziening, jacht, vogelbescherming en riviervisserij in Vlaanderen en internationaal verband overeenkomstig internationale verdragen en andere verplichtingen

PROGR.	BA	MOO	MOV	MWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscode	Libellé
61.3	7363	1,00	0,00	0,00	6,40	6,40	6,40	0,00	0,00	3 en 6	Investeringsuitgaven van alle aard door het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer in verband met de aanleg, de instandhouding en de verbetering van proefvelden, zaadtuinen, arboreta, kwekerijen en zaadbestanden met inbegrip van de hiervoor noodzakelijke infrastructuur
61.3	7403	0,55	0,00	0,45	6,60	6,60	3,63	0,00	2,97	3 en 6	Aankoop van specifiek materiaal, machines, meubilair en vervoermiddelen voor het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer
61.4	Landbeheer										
61.4	1220	0,00	0,00	1,00	20,20	20,20	0,00	0,00	20,20		Uitgaven van alle aard in verband met het onderzoek naar het nut van de ruilverkavelingsprojecten (opstellen van ruilverkavelingsplannen en milieueffectrapporten) en de monitoring van de ecologische waarden in de ruilverkavelingsprojecten
61.4	1233	1,00	0,00	0,00	5,70	5,70	5,70	0,00	0,00	3	Allerlei kosten i.v.m. de studie betreffende de ruilverkaveling, de landinrichting, de beheerslandbouw en het bodembeleid
61.4	6141	0,15	0,00	0,00	36,20	5,43	5,43	0,00	0,00	2.1	Dotatie aan de Vlaamse Landmaatschappij
61.5	Waterbeheer										
61.5	1259	1,00	0,00	0,00	10,60	10,60	10,60	0,00	0,00	3.4/3.5	Studies toegepast wetenschappelijk onderzoek inzake oppervlaktewater, grond- en drinkwater
62	Administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting, Monumenten en Landschappen										
62.1	Ruimtelijke ordening, stedenbouw en grondbeleid										
62.1	1232	0,80	0,00	0,20	109,50	109,50	87,60	0,00	21,90	2.1	Allerhande onderzoek en studies betreffende de ruimtelijke ordening
62.2	Monumenten en landschappen										
62.2	4101	0,55	0,00	0,45	88,00	88,00	48,40	0,00	39,60	8	Dotatie aan het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium
62.4	Huisvesting										
62.4	1204	1,00	0,00	0,00	34,20	34,20	34,20	0,00	0,00	2.1	Uitgaven met betrekking tot onderzoek en monitoring in het beleidsdomein huisvesting

PROGR.	BA	MOO	MOV	MWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscode	Libellé
63	Administratie Wegen en Verkeer										
63.2	Gemeenschappelijk vervoer										
63.2	4310	1,00	0,00	0,00	25,40	25,40	25,40	0,00	0,00	2	Subsidies aan gemeenten in het kader van bijakte 1 van het mobiliteitsconvenant
63.4	Algemene infrastructuur en verkeersbeleid										
63.4	1223	0,46	0,00	0,00	19,40	9,00	9,00	0,00	0,00	2	Uitgaven m.b.t. mobiliteitsstudies en voor de begeleiding bij het opstellen en uitvoeren van bedrijfsvervoerplannen met inbegrip van studies en enquêtes inzake mobiliteitsbehoeften en studies m.b.t. organisatie, beheer, enz.
64	Administratie Waterwegen en Zeewezen										
64.2	Havens										
64.2	1221	0,40	0,00	0,60	27,90	27,90	11,16	0,00	16,74	2	Studies en onderzoeken inzake havenmateries inzake de transfertvoering van de polyvalente beloodsing en de reorganisatie van de administratie Waterwegen en Zeewezen, met inbegrip van allerhande uitgaven voortvloeiend uit internationale contacten
64.4	Algemeen infrastructuur- en scheepvaartbeleid										
64.4	1201	1,00	0,00	0,00	64,30	64,30	64,30	0,00	0,00	2	Werkingskosten (inbegrepen arbeidsprestaties van werklieden en technici uit de privé-sector en kosten voor aankoop en onderhoud van klein materiaal t.b.v. het hydrologisch onderzoek van de afdeling) specifiek aan de afd. Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch Onderzoek, andere dan bedoeld in de overige basisallocaties
64.4	1290	0,75	0,00	0,25	6,00	6,00	4,50	0,00	1,50	2	Studies toevertrouwd aan het Waterbouwkundig Laboratorium ten behoeve van derden met inbegrip van alle hieraan verbonden rechtstreekse en onrechtstreekse uitgaven
64.4	7404	0,50	0,00	0,50	11,70	11,70	5,85	0,00	5,85	2	Aankoop van specifieke machines, meubelen, materiaal en vervoermiddelen te land en te water (afdeling Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch Onderzoek)
64.5	Zeewezen										
64.5	1222	0,40	0,00	0,60	4,00	4,00	1,60	0,00	2,40	2	Uitgaven m.b.t. reorganisatiestudies van de sector Zeewezen en oprichting van het Vlaams Openbaar Loodswezen, inbegrepen vergoedingen en werkingskosten van het project

Programma 64.5 Zeewezen

BA 12.22 Uitgaven m.b.t. reorganisatiestudies van de sector Zeewezen en oprichting van het Vlaams Openbaar Loodswezen, inbegrepen vergoedingen en werkingskosten van het project

De sector Zeewezen, opgenomen in het programma 64.50, werd gereorganiseerd van een territoriaal naar een functioneel gestructureerde organisatie. Projecten die op deze basisallocatie worden aangerekend: het bepalen van de optimale organisatiestructuur van het Zeewezen, het invoeren van een economische en analytische boekhouding en het onderzoek naar werken met contractmanagement bij de afdeling Vloot. Principieel dragen deze studies bij tot een betere werking van de administratie en het determineren van haar kerntaken in de sector Zeewezen.

OA 69 Diensten van de secretaris-generaal

Programma 69.9 Algemene uitgaven

BA 12.29 Uitgaven aangaande voorbereidende studies en kosten voor de oprichting van een werkmaatschappij voor de oplossing van de mobiliteitsproblematiek in de regio Antwerpen

Om de mobiliteitsproblemen in de Antwerpse regio op te lossen, werd een Masterplan opgesteld. Dit bevat de meest prioritaire infrastructuurprojecten die een oplossing kunnen aanreiken. Vooraleer men kan overgaan tot de uitvoering hiervan, is echter heel wat onderzoek nodig. Vooreerst zijn er de bouwtechnische studies. Vervolgens moet de impact van de werken op milieu en ruimtelijke ordening worden ingeschat, naast het aanvragen van de nodige vergunningen. Voor de financiering van deze werken doet men beroep op alternatieve financiering, publiek private samenwerking en tolheffing. Hiertoe is financieel, fiscaal en juridisch onderzoek nodig. Voor de tolheffing dient men eveneens te onderzoeken wat het effect ervan op de verkeersvolumes kan zijn. Tenslotte zal de uitvoering van deze infrastructuurwerken worden gestuurd door een beheersmaatschappij en de financiering zal o.a. gebeuren via een financieringsmaatschappij. Ook voor de oprichting van deze maatschappijen kan juridisch en financieel advies worden ingewonnen. Op deze BA is 40 mln. BEF ingeschreven.

Programma VIF 69.00

BA 12.30 Allerhande uitgaven m.b.t. vervoer en mobiliteit: studies en proefprojecten alsmede de uitgaven voor de begeleiding bij het opstellen en uitvoeren van bedrijfsvervoerplanning

Ongeveer 70 mln. van het totale krediet (139,5 mln. BEF) zal besteed worden aan wetenschappelijk onderzoek. De onderwerpen hiervan zijn uiteenlopend – zoals bijv. onderzoek naar de invloed van e-commerce op het verplaatsingsgedrag, voertuigtelematika, onderzoek naar het zakelijk verkeer, e.d.

PROGR.	BA	MOO	MOV	MWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscode	Libellé
69	Diensten van de secretaris-generaal										
69.9	Algemene uitgaven										
69.9	1229	1,00	0,00	0,00	40,00	40,00	40,00	0,00	0,00	2	Uitgaven aangaande voorbereidende studies en kosten voor de oprichting van een werkmaatschappij voor de oplossing van de mobiliteitsproblematiek in de regio Antwerpen
VIF	Vlaams Infrastructuurfonds										
69.0	Secretariaat-generaal / Administratie Algemene Administratieve Diensten										
VIF	1230	0,50	0,00	0,00	139,50	70,00	70,00	0,00	0,00	2	Allerhande uitgaven m.b.t. vervoer en mobiliteit: studies en proefprojecten alsmede de uitgaven voor de begeleiding bij het opstellen en uitvoeren van bedrijfsvervoerplanningen
TOTAAL					12.666,40	2.013,24	1.192,86	16,87	803,52		

7. DEPARTEMENT WETENSCHAP, INNOVATIE EN MEDIA

OA 72 Administratie Media

Programma 72.1 Media en film

BA 12.01 Allerhande uitgaven voor media, media-innovatie en film

Op deze BA is voor 2001 een krediet van 13,8 mln. BEF ingeschreven. Hiervan gaat exact de helft naar wetenschapsbeleid.

Als strategische doelstellingen gelden:

- Vlaanderen optimaal laten inspelen op de mogelijkheden van de informatiemaatschappij.
- alle geledingen van de Vlaamse maatschappij rechtmatige kansen geven op toegang en deelname aan een optimale informatiedoorstroming en -verstrekking.
- verder ontwikkelen en verfijnen van het kader voor een harmonieus en gediversifieerd Vlaams medialandschap.
- doelmatiger ontwikkelen van de Vlaamse audiovisuele sector – o.m. ter bevordering van de Vlaamse culturele identiteit en haar internationale uitstraling.

In 2001 komen er op het vlak van de nieuwe media enkele specifieke projecten die kaderen in het Digitaal Actieplan Vlaanderen (SWOT- analyse van Vlaanderen inzake ICT, ontwikkeling van Vlaamse internetstatistieken). Daarnaast plant men ook verdere studies inzake de FM-frequentieproblematiek.

Programma 72.2 Dotatie aan de VRT

BA 41.02 Basisdotatie aan de VRT

De basisdotatie 2001 van de VRT bedraagt 7,655 mld. BEF. In het raam van de informatieopdracht van de omroep (cfr. de Beheersovereenkomst 1997-2001 met de Vlaamse Gemeenschap), besteedt de VRT ruime aandacht aan wetenschapsvoorlichting en -communicatie. De media spelen immers een grote rol in de verspreiding van wetenschappelijk/technologische kennis en in het aanvaarden van nieuwe inzichten. Tegelijk verspreiden ze dagelijks wetenswaardigheden over wetenschappelijke, technische, industriële en maatschappelijke ontwikkelingen. Zo worden deze complexe materies toegankelijker voor een ruimer publiek. Waardering en een juiste inschatting van het belang van onderzoek, zijn ook essentieel als basis voor een breed maatschappelijk draagvlak voor deze inspanningen. Innovatie is immers niet alleen de exclusieve zaak van wetenschappers of bedrijven. Hun vindingen komen ten goede aan allen. Het kan daarbij gaan over veiliger vaccins om ziekten te voorkomen, over de talloze toestellen die het leven veraangenamen of over levensnoodzakelijke vernieuwingen op het gebied van milieutechnologie, die ons leefmilieu vrijwaren van vervuiling en teloorgang.

Ook in 2001 blijft de VRT via zijn radio- en televisieprogramma's bijdragen tot de verspreiding van wetenschappelijke informatie.

Bij de **Radio** worden wetenschappen zelden als een fenomeen 'an sich' behandeld, maar radio-makers vertrekken vanuit concrete vragen of problemen die leven bij publiek.

Wetenschappen worden hier als het ware praktisch vertaald naar de dagelijks realiteit. Daaruit volgt ook een zeer ruime interpretatie van het begrip ‘wetenschappen’ – en het is logisch dat humane wetenschappen meer aan bod komen dan exacte.

Voor al **Radio 1** besteedt in zijn dagelijkse informatiemagazines ruim aandacht aan deze sector.

Voor de dag en **De Wandelgangen** zendt gemiddeld drie bijdragen per week uit. Vaak worden daarbij professoren of deskundigen geïnterviewd – binnen de studio of op locatie. Wetenschappen komen ook aan bod in een cultureel programma als **Heldenmoed** (bijv. via een boekbespreking), of voor het brede publiek: in **De Zuidkant**.

Klara houdt ruimte voor wetenschappen in het dagelijkse cultuurmagazine **Fresco** en in een uitgebreid gastgesprek in **Alinea**. Ook **Rondas** kan zo'n onderwerp uitdiepen.

Wetenschappelijke items die aansluiten bij het algemene aanbod van **Studio Brussel**, worden geregeld behandeld in het magazine **Republica** of via tips in reguliere dagprogramma's.

Wetenschap en gerelateerde onderwerpen komen bij de televisienetten aan bod in specifieke (populair-)wetenschappelijke programma's. Daarnaast is er aandacht in documentaire reeksen (en sporadisch ook in andere uitzendingen) waar men het wetenschappelijk onderwerp – omwille van zijn actualiteitswaarde – benadert vanuit een andere invalshoek. Uitgangspunt is altijd de toegankelijkheid van het onderwerp en de behandeling voor een breed en geïnteresseerd publiek.

Dierenkliniek is een luchtig **TV1**-programma over dierengeneeskunde.

Groot licht is een vrolijk, licht-wetenschappelijk informatieprogramma voor kinderen dat een eigen kijk geeft op het hoe en waarom van de dingen om ons heen. In dit **Ketnet**-programma staat kennis op zich niet centraal, wel de wijze waarop je kennis verwerft.

Het wetenschappelijk magazine **OverLeven** is een wekelijks **Canvas**-programma dat op zoek gaat naar antwoorden op basisproblemen die ons allemaal beroeren. In elke aflevering geven gedegen gidsen de kijker inzicht in recente doorbraken van de wetenschap, die van doorslaggevende betekenis zijn voor het menselijk leven: van conceptie, ontwikkeling, welzijn en ziekten – tot de dood of de hang naar het eeuwige leven. Op Canvas is er ook het wekelijkse magazine **De Late Shift**, in samenwerking met de SERV, over economie, arbeid en sociaal-economische onderwerpen die vanuit wetenschappelijk hoek kunnen worden benaderd.

Nieuws- en duidingsprogramma's als **Panorama** en **Ter zake** besteden geregeld aandacht aan wetenschappelijke onderwerpen met een bijzondere actualiteitswaarde. Ook in talkshows worden dergelijke onderwerpen behandeld. Human interest -programma's kunnen dit eveneens aanraken – direct of indirect. Humane wetenschappen zoals geschiedenis, kunstgeschiedenis, literatuurwetenschap... komen aan bod in programma's als **Histories** en **Spraakmakers**.

In 2000 zond **Canvas** een aantal gerenommeerde wetenschappelijke reeksen uit (**The Human Body**, **The Human Sexes**, **De Planeten en Schatten op de Zeebodem**). Daarnaast komen in andere documentaire programma's buitenlandse kwaliteitsdocumentaires aan bod over de meest diverse onderwerpen: natuurexploratie, ontdekkingsreizen, ... (**Het Derde Oog**, **Rare Streken**, **Zwerfroute**, ...).

Vanaf januari 2001 plant het **Derde Oog** trouwens de reeks '**Brainstory**', waarin het verband wordt onderzocht tussen de hersenen en de persoonlijkheid van de mens.

Als snel nieuwsmedium heeft Teletekst sinds het vernieuwde aanbod van oktober 1999 een vaste rubriek "milieu & wetenschap". Op pagina 180 en verder (tot een maximum van tien pagina's) besteedt de redactie er aandacht aan actualiteit. Deze TT-berichten zijn ook raadpleegbaar op het Internet, met name op de website van TV1 en Canvas.

Technologie en Innovatie: "e-VRT".

Het is een bijzondere zorg van de Vlaamse overheid om alle Vlamingen mee te krijgen op de informatiesnelweg. Naast het project "Levenslang Leren" (Onderwijs) en het "Digitaal Actieplan" (Economie), kreeg de VRT een voortrekkersrol toebedeeld bij het scheppen van een uiterst lage drempel tot de nieuwe media. Dat vormt een garantie voor de publieke e-dienstverlening en de toegankelijkheid op grote schaal, via de uitbouw van een e-servicenetwerk in Vlaanderen.

De VRT nam deze opdracht ter harte en richtte daartoe op 18.07.2000 een dochtervennootschap op: "e-VRT". Dit wordt voor de omroep een competentiecentrum voor multimedia en staat in voor het organiseren, stimuleren en opvolgen van alle e-ontwikkelingen.

Het doel is organiseren, begeleiden, stimuleren en opvolgen van nieuwe activiteiten op het vlak van de media. Hierbij zoekt men strategische partners of allianties, zonder dat daarbij de onafhankelijke informatievoorziening onder druk komt te staan.

PROGR.	BA	MOO	MOV	MWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscod	Libellé
72	Administratie Media										
72.1	Media en film	0,25	0,00	0,25	13,80	6,90	3,45	0,00	3,45	8,7	Allerhande uitgaven voor media, media-innovatie en film
72.2	Dotatie aan de VRT										
72.2	4102	0,00	0,00	0,02	7.655,00	153,10	0,00	0,00	153,10		Basisdotatie aan de VRT
Totaal					7.668,80	160,00	3,45	0,00	156,55		
Algemeen totaal voor WIM					25.506,90	17.998,10	16.682,54	287,25	1.028,31		

8. INTERDEPARTEMENTAAL

OA 99 College van Secretarissen-generaal

Programma 99.1 Interdepartementale bestaansmid- delen

BA 12.40 Uitgaven in het kader van emancipatiezaken

De Dienst Emancipatiezaken plant voor 2001:

1° Wetenschappelijk onderzoek “allochtonen”: 1,5 mln. BEF.

In het sectoraal akkoord kwam men met de vakbonden overeen dat de Opdrachthouder voor Emancipatiezaken een aantal voorstellen zou doen voor de bevordering van de tewerkstelling van allochtonen. De Dienst Emancipatiezaken wil enkele beleidsvoorstellen inzake instroom nader laten onderzoeken; o.a. onderzoek naar de gekleurdheid van testen voor de Vlaamse overheidsexamens, of naar de objectiviteit bij selectiegesprekken.

2° Een budget van ongeveer 1 mln. BEF is voorzien voor beleidsondersteunend onderzoek inzake “deeltijds leidinggeven” en “registratie van doelgroepen”.

PROGR.	BA	MOO	MOV	MWT	KR 2001	WB 2001	O&O	O&V	W&T	Nabscode	Libellé
INTERDEPARTEMENTAAL											
99	College van secretarissen-generaal										
99.1	Interdepartementale bestaansmiddelen										
99.1	1240	0,22	0,00	0,00	11,20	2,50	2,50	0,00	0,00	8,9	Uitgaven in het kader van emancipatiezaken
Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid 2001											
Algemeen Totaal											
					65.946,20	46.614,75	24.672,58	18.777,97	3.164,21		

Nieuwe beleidsmiddelen en nieuwe beleidsaccenten

Tijdens de vorige legislatuur gebeurde er een inhaalbeweging voor het wetenschapsbudget. Elk jaar werd inderdaad de begroting voor het eigenlijke wetenschapsbeleid (OA 71) met netto 2 miljard BEF verhoogd.

De aantredende nieuwe regering nam in het begrotingsjaar 2000 even de tijd om deze inhaaloperatie door te lichten en na te gaan waar bijstellingen noodzakelijk waren, en waar men beleidsinstrumenten moest optimaliseren. Toch werden in 2000 een aantal nieuwe beleidsaccenten gelegd, die reeds wijzigingen veroorzaakten voor de middelenverdeling en de inhoudelijke bestemming ervan.

In 2001 werden dan drastische wijzigingen doorgevoerd. Vooreerst werd het wetenschapsbudget 2001 verhoogd met 1,2 miljard BEF t.o.v. 2000. Tezelfdertijd werden de nieuwe beleidsaccenten ten volle doorgevoerd. Dit komt tot uiting in een herverdeling van de basisallocaties van de OA 71 over vier programma's – i.p.v. de vroegere drie.

De kredieten voor PC/KD werden naar de geëigende OA Onderwijs overgebracht en zelfs verder verhoogd tot 1,04 miljard BEF. Het aandeel van de O&O-kredieten voor de OA 71 wordt relatief gezien groter (stijging met 1,34 miljard BEF) door een heroriëntering van de middelen naar onderzoek toe.

De nieuwe initiatieven en bijhorende middelen voor OA 71 zijn:

- 383 mln. universitaire werkingstoelagen
- 230 mln. FWO-Vlaanderen
- 70 mln. HOBU-fonds
- 400 mln. nieuwe initiatieven inzake industriële technologisch innovatie
- 100 mln. BEF: verdere uitbouw elektronisch onderzoeksnetwerk in Vlaanderen

Hierna volgen per programma de belangrijkste kredieten en beleidslijnen, met aanduiding van de verschuivingen van de basisallocaties over de programma's.

Programma 71.1 Algemeen wetenschapsbeleid

De initiële kredieten 2001 voor het begrotingsprogramma 71.1 bedragen 526,6 mln. BEF. De belangrijkste budgetten gaan naar popularisering van wetenschap en technologie (totaal 165,4 mln.), het Vlaams elektronisch netwerk (100 mln.), de subsidie aan FTI (86 mln.) en de subsidie aan STV (78,4 mln.). FTI en STV werden overgeheveld vanuit programma 71.3.

Een aantal basisallocaties werden overgebracht naar het nieuwe programma 71.4, met terzelfdertijd een afbouw van bestaande acties en opstart van nieuwe initiatieven.

Het Programma Beleidsgericht Onderzoek (PBO) werd opgeheven. In de plaats ervan wordt een nieuw initiatief gefinancierd: de steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek – op programma 71.4 (voorlopig 200 mln.). De internationale wetenschappelijke samenwerking werd overgeheveld naar programma 71.2, samen met enkele kleinere kredieten (zie verder).

Programma 71.2 Wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorser

De initiële kredieten 2001 voor het begrotingsprogramma 71.2 bedragen 7.306,0 mln. BEF. De belangrijkste begrotingsposten zijn hier het BOF (Bijzonder Onderzoeksfonds aan de universiteiten; 3.364,2 mln.) en het FWO-Vlaanderen (3.262,8 mln.), voor de financiering van fundamenteel onderzoek via mandaten en projecten, én het Universitair Herstructureringsfonds ter versterking van de basisfinanciering van de universiteiten (383 mln. bijkomende middelen). Voor het BOF stijgen de kredieten met 894,8 mln. t.o.v. de initiële kredieten 2000 (met 723,9 mln. t.o.v. de aangepaste kredieten 2000). Voor het FWO-Vlaanderen is er ogenschijnlijk een daling met 406,5 mln. – dit is te wijten aan de overheveling van de permanente mandaten (686,3 mln. in 2001). Er is in werkelijkheid een bijkomend krediet van 230 mln. BEF (met indexatie 279 mln. BEF) voorzien voor extra mandaten en projecten.

De kredieten (193 mln.) voor de internationale wetenschappelijke samenwerking werden overgeheveld naar programma 71.2; het krediet verminderde met 142,5 mln. t.o.v. het krediet 2000. De budgetten werden reeds naar dit programma overgeplaatst, omdat het Programma Bilaterale Wetenschappelijke en Technologische Samenwerking wordt afgebouwd ten voordele van het BOF. De kleinere kredieten voor de Born-Bunge Stichting in Antwerpen (6 mln.) en het Interuniversitair College voor Managementwetenschappen (15 mln.) werden in programma 71.2 opgenomen – het betreft hier immers kredieten voor het fundamenteel onderzoek. De aankoop van primaire en secundaire elektronische bestanden en van andere elektronische uitrusting (82 mln.) is hier ook in opgenomen. Dit is bedoeld als ondersteuning voor de uitbouw van de bibliotheken van de instellingen van tertiair onderwijs en van de onderzoeksinstellingen IMEC en VITO. Daarentegen werden de specialisatiebeurzen IWT overgebracht naar het nieuwe begrotingsprogramma 71.4.

Programma 71.3 Wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit

De initiële kredieten 2001 voor het begrotingsprogramma 71.3 bedragen 5.092,3 mln. BEF. Dit programma behield de basisallocaties die specifiek gericht zijn op de versterking van de innovatie van de bedrijven. Het betreft vooreerst de subsidie aan de universitaire interfacediensten (52 mln.). Verder zijn er de twee grote begrotingsposten: de vastleggingsmachtiging ter ondersteuning van acties van technologische innovatie op initiatief van de Vlaamse regering (1.387,4 mln.) en de vastleggingsmachtiging IWT-Vlaanderen voor projecten op initiatief van de bedrijven en innovatie samenwerkingsverbanden (3.337,5 mln.) Deze middelen stijgen met 400 mln. BEF. De operationalisering van het innovatiedecreet zal ongetwijfeld leiden tot een verhoging van het steunvolume. Daarnaast worden er nieuwe initiatieven opgestart, onder meer een aantal kenniscentra voor specifieke, sectoroverschrijdende technologieën. Dit programma voorziet uiteraard ook kredieten voor de werking van het IWT-Vlaanderen (315,4 mln.).

Programma 71.4 Strategisch en beleidsgericht onderzoek

De initiële kredieten 2001 voor het begrotingsprogramma 71.4 bedragen 4.913,2 mln. BEF. In dit nieuwe programma zijn een aantal basisallocaties samengebracht waarvan de finaliteit noch het fundamenteel onderzoek noch het louter industrieel gericht onderzoek betreft. Deze middelen dienen ter ondersteuning van kwalitatief hoogstaand wetenschappelijk-technologisch generisch basisonderzoek met industriële of maatschappelijke finaliteit.

Dit zijn vooreerst de middelen, overgeheveld vanuit programma 71.3 voor het nieuwe programma “Generisch Basisonderzoek aan de Universiteiten (GBOU)” (409 mln.); de onderzoeksinstituten IMEC, VITO en VIB (samen goed voor 3.329,3 mln.); en de dotatie aan het IWT voor het onderzoek aan de Hogescholen (240 mln.). Een éénmalige stijging met 70 mln. BEF voor het projectmatig onderzoek aan de hogescholen, staat vanaf 2001 structureel ingeschreven in de begroting.

De middelen voor de steunpunten beleidsrelevant onderzoek (200 mln.), de subsidies aan de instellingen KMDA (totaal 15,1 mln.) en VLIZ (30 mln.) muteerden vanuit programma 71.1, zie hoger.

De dotatie aan het IWT voor de specialisatiebeurzen (689,8 mln.) werd overgeheveld van programma 71.2, zie hoger.

Hoofdstuk – III.7

Analyse van de Horizontale Begrotingsprogramma's Wetenschapsbeleid 1993-2001

Dit overzicht van het Horizontale Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid geeft een doorsnede volgens 6 grote indelingen:

1. Niet-gericht onderzoek aan de universiteiten
2. Werking universiteiten en gelijkgestelde instellingen
3. Financiering van onderzoek en ontwikkeling van nieuwe technologieën ten behoeve van het bedrijfsleven
4. Wetenschappelijke instellingen, departementale diensten en VOI's
5. Sectorale initiatieven en beleidsondersteunend onderzoek en studies
6. Allerhande uitgaven i.v.m. het globale wetenschapsbeleid

Voor de zes punten worden telkens de grote globale uitgavenposten vermeld. De basisallocaties worden hier niet meer expliciet weergegeven, die worden elders reeds uitvoerig besproken.

Per hoofdstuk volgt tevens een overzicht van de kredieten volgens hun aanwending:

O&O: onderzoek en ontwikkeling

O&V: onderwijs en vorming

W&T: wetenschappelijke en technologische dienstverlening

De kredieten worden uitgedrukt in miljoen Belgische frank (mln. BEF).

Voor de bespreking van de evolutie van de middelen wordt tevens verwezen naar de Speurgids 2000, waarin o.m. de periode 1996-2000 uitgebreid aan bod kwam. Hier wordt vooral nader ingegaan op de nieuwe evoluties voor de periode 2000/2001.

1. Niet-gericht onderzoek aan de universiteiten.

Tabel 1 geeft de middelen, bestemd voor het niet-gericht, grensverleggend onderzoek aan de universiteiten – m.a.w. het onderzoek op vrij initiatief van de vorser. Het zijn de fondsen voor de zogenaamde tweede geldstroom naar de universiteiten – de eerste geldstroom bestaat uit hun werkingsuitkeringen (zie punt 2). De middelen van het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF) gaan rechtstreeks naar de universiteiten, de onderzoeksraad verdeelt ze in functie van het universitaire onderzoeksbeleid. De budgetten voor de specialisatiebeurzen IWT-Vlaanderen en voor de mandaten en projecten FWO-Vlaanderen, worden indirect verdeeld door deze intermediairen. Dit gebeurt volgens vastgelegde kwaliteitscriteria en na evaluatie op basis van *peer review*.

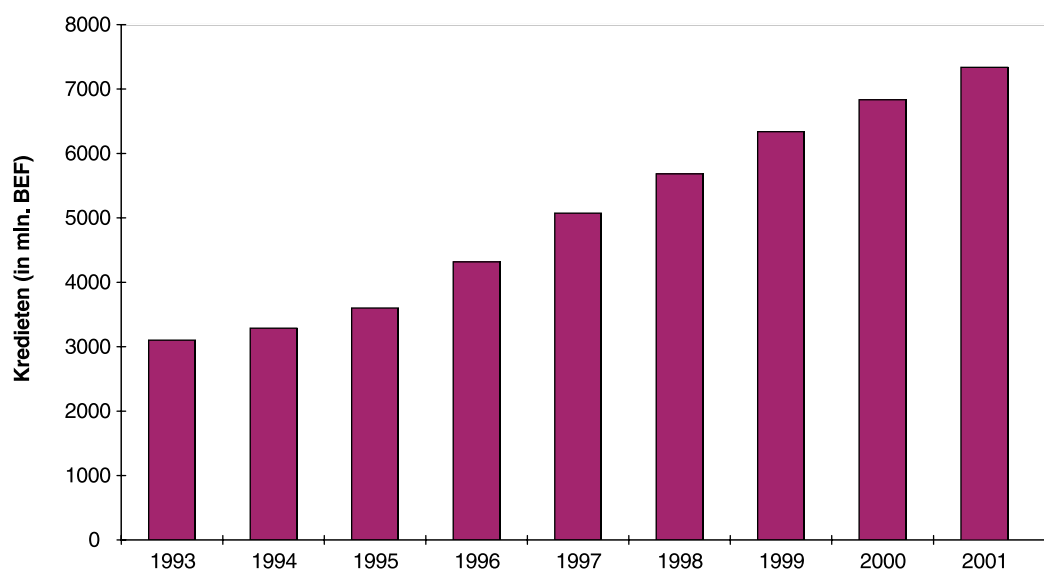
Deze middelen namen, door een forse inhaalbeweging door de Vlaamse regering, in de periode 1996 -'99 sterk toe, maar stegen ook in de begroting 2000 nog verder met 495,3 mln. voor het BOF – doorerschikking van kredieten in functie van de beleidsaccenten.

In 2001 zet de stijging van de kredieten zich nog door. Ze verhogen met 894,8 mln. BEF voor het BOF (waarvan 170,9 mln. kredietverhoging bij begrotingscontrole 2000) en met 279 mln. voor het FWO-Vlaanderen (de daling met 406,5 mln. is te wijten aan de overheveling van de 686,3 mln. van de permanente mandaten). De specialisatiebeurzen IWT (in 2001 getransfereerd naar begrotingsprogramma 71.4), worden nog bij de tabel van het niet-gericht onderzoek ondergebracht – het betreft doctoraatsbeurzen. De 383 mln. ter voeding van het Universitair Herstructureringsfonds werd geklasseerd bij de tabel 2.1 “werkingsuitkeringen aan de universiteiten”, om de continuïteit in de tijdsreeksen te behouden.

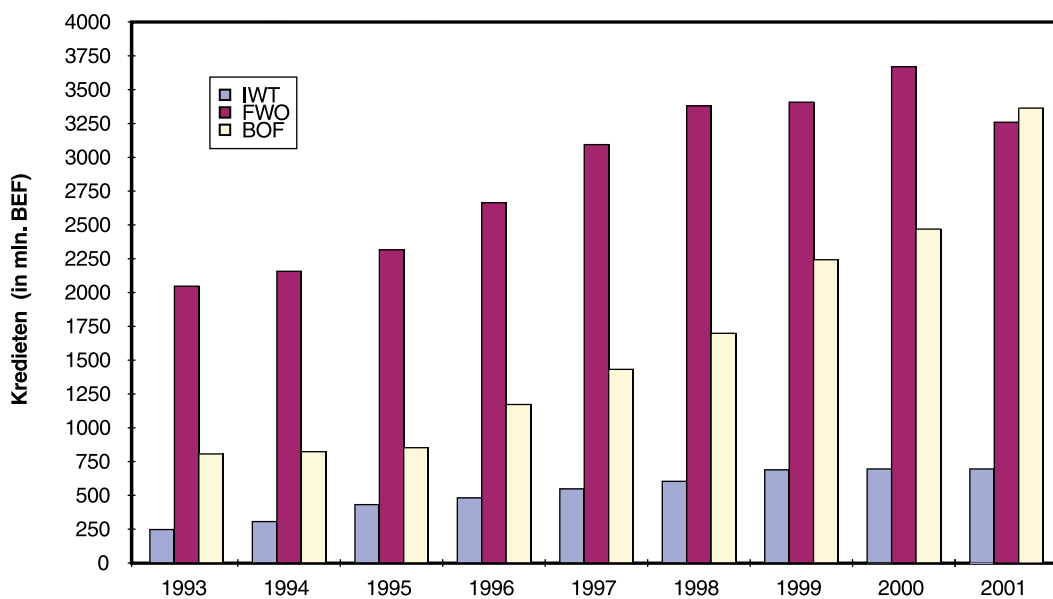
De verdeling van de kredieten voor het niet-gericht onderzoek verloopt in 2001 voor 45% via het FWO-Vlaanderen, voor 46% via het BOF en voor 9% via het IWT.

HORIZONTALE BEGROTINGSPROGRAMMA'S 1993 - 2001									
ANALYSE HBPWB'S 1993-2001									
1. Niet gericht onderzoek aan de universiteiten									
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Specialisatiebeurzen IWT	247,30	306,60	431,50	481,50	548,20	604,40	688,40	695,10	689,80
NFWO	742,10	770,40	800,50	827,80					
NFWO - beurzen en mandaten				629,90					
NFWO - projecten				1.094,40					
NFWO - toelage projecten	103,80	106,80	108,70	111,30					
NFWO - geassocieerde fondsen	1.200,80	1.280,00	1.406,50						
FWO - Vlaanderen					3.093,50	3.380,30	3.407,40	3.669,30	3.262,80
BOF	806,80								
BOF - speciale fondsen		418,30	425,90	570,80					
BOF - overlegde programma's		405,10	427,10	601,40					
Subsidie BOF					1.431,80	1.698,40	2.242,70	2.469,40	3.364,20
Totaal	3.100,80	3.287,20	3.600,20	4.317,10	5.073,50	5.683,10	6.338,50	6.833,80	7.316,80
	O&O	O&V	W&T	krediet					
1993	3.100,80	0,00	0,00	3.100,80					
1994	3.287,20	0,00	0,00	3.287,20					
1995	3.600,20	0,00	0,00	3.600,20					
1996	4.317,00	0,00	0,00	4.317,00					
1997	5.073,50	0,00	0,00	5.073,50					
1998	5.683,10	0,00	0,00	5.683,10					
1999	6.338,50	0,00	0,00	6.338,50					
2000	6.833,80	0,00	0,00	6.833,80					
2001	7.316,80	0,00	0,00	7.316,80					

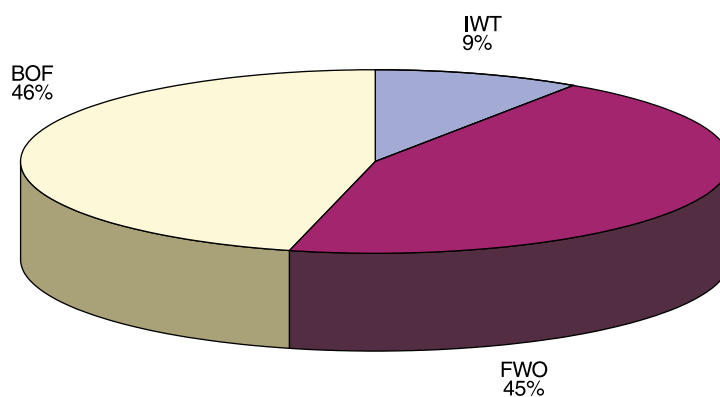
Evolutie van de kredieten voor het niet-gericht onderzoek

Evolutie van de kredieten voor het niet-gericht onderzoek

Niet gericht onderzoek aan de universiteiten in 2001

2. Werking universiteiten en gelijkgestelde instellingen.

Tabel 2.1 geeft een overzicht van de universitaire werkingstoelagen voor de jaren 1993-2001. De universiteiten ontvangen deze werkingsuitkeringen voor hun gewone werking: academisch onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening.

2. Werking universiteiten en gelijkgestelde instellingen									
2.1. Werkingsuitkeringen aan de universiteiten									
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
KUBrussel	175,50	185,00	185,70	189,50	192,10	194,30	200,30	200,80	191,30
KULeuven	6.620,40	6.834,30	7.002,90	7.194,60	7.386,60	7.468,90	7.658,00	7.773,60	7.752,60
LUC	468,70	596,70	667,80	667,10	682,70	687,20	681,80	695,40	711,10
RUG	4.206,30	4.388,10	4.730,40	5.012,00	5.251,70	5.436,00	5.748,70	5.974,20	6.087,10
UA	2.357,30	2.463,10	2.498,90	2.583,20	2.668,10	2.723,80	2.797,20	2.890,60	2.929,20
RUCA	680,60	727,20	748,20	783,60	820,50	840,20	849,00	877,60	890,20
UFSIA	754,70	780,70	777,00	785,80	809,60	819,70	846,40	867,40	870,40
UIA	922,00	955,20	973,70	1.013,80	1.038,00	1.063,90	1.101,80	1.145,60	1.168,60
VUB	2.367,10	2.421,90	2.453,00	2.497,60	2.562,20	2.614,40	2.644,10	2.708,30	2.766,20
Verhoging basissubsidie						300,00			
Universitair herstructureringsfonds									383,00
Totaal	16.195,30	16.889,10	17.538,70	18.144,00	18.743,40	19.424,60	19.730,10	20.242,90	20.820,50
	O&O	O&V	W&T	krediet					
1993	4.048,82	12.146,48	0,00	16.195,30					
1994	4.222,30	12.666,80	0,00	16.889,10					
1995	4.384,67	13.154,03	0,00	17.538,70					
1996	4.536,00	13.608,00	0,00	18.144,00					
1997	4.685,87	14.057,57	0,00	18.743,44					
1998	4.856,15	14.568,45	0,00	19.424,60					
1999	4.932,53	14.797,58	0,00	19.730,10					
2000	5.060,73	15.182,18	0,00	20.242,90					
2001	5.205,13	15.615,38	0,00	20.820,50					

Van het totaal krediet voor wetenschapsbeleid vormen de toelagen voor de universiteiten een belangrijk deel. In 2001 is dit 20,8 mld. BEF (44 %) – ofwel 20,4 miljard “klassieke” werkingsuitkeringen en 383 mln. voor het Universitair herstructureringsfonds. Van dit bedrag is 75% bestemd voor Onderwijs en Vorming (O&V), terwijl 25% gaat naar Onderzoek en Ontwikkeling (O&O).

De werkingsuitkeringen aan de universiteiten hielden echter in het verleden geen gelijke tred met de financiering via de tweede geldstroom. In de periode 1996-1999 steeg het globale krediet met 2,2 mld., de tweede geldstroom met 2,7 mld. BEF. Daarbij moet men indachtig zijn dat de werkingsuitkeringen over een breed gamma van bestedingen gespreid zijn, terwijl de tweede geldstroom specifiek voor onderzoek kan aangewend worden. De Speurgids 1997 (Deel IV, bladzijde 116 e.v.) geeft nadere uitleg over de besteding van de werkingsuitkeringen – versus het via andere bronnen bezoldigd personeel. In 1998 was er een structurele verhoging van 300 mln., maar dit bleek volslagen ontoereikend om te voldoen aan de grote noden.

De Vlaamse regering stelt zich daarom tot doel de komende jaren de werkingsuitkeringen fors op te trekken. Bedoeling is om de verhouding tussen structurele en projectmatige financiering van het universitair onderzoek recht te trekken. Daarom werd beslist om de universitaire financiering te herzien. In de periode 2001-2004 zullen de werkingstoelagen niet langer worden berekend op basis van het gewogen aantal studenten, de toelage zal progressief verhogen met 2 miljard BEF. Om dit te organiseren, werd het Universitair Herstructureringsfonds opgericht. Dit fonds wordt gedurende vier jaar gevoed met jaarlijks cumulatief 250 mln. BEF als voorafname op de werkingstoelagen van de universiteiten. Dit wordt nog jaarlijks aangevuld met een zelfde bedrag vanuit de Vlaamse overheid (zie ook hoofdstuk III.2). Om het nieuwe stelsel op te starten, voorziet de begroting 2001 een bijkomend bedrag van 383 mln.

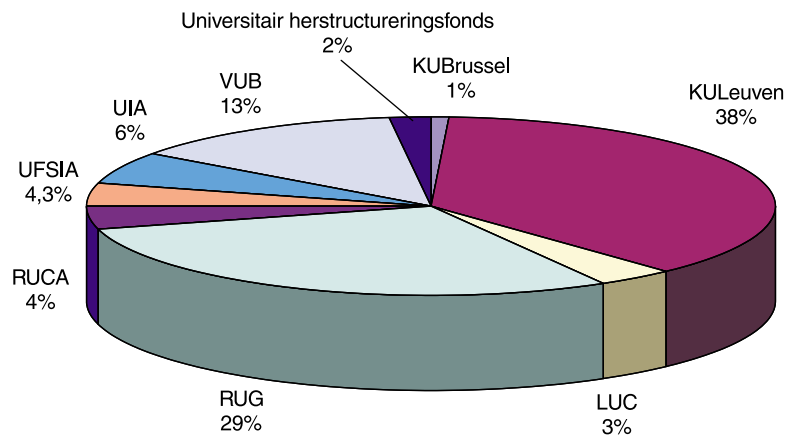
Tabel 2.2 somt de “Andere toelagen aan de universiteiten” op. Men besloot deze eveneens op te nemen als werkingstoelagen en met toepassing van dezelfde verdeelsleutel (75% O&V en 25% O&O), in analogie met het buitenland. Vanaf 1997 staan de kredieten voor de sociale voorzieningen voor alle universiteiten gehergroepeerd op één basisallocatie. Vanaf 2000 werden de investeringskredieten van de universiteiten structureel verhoogd met 210 mln. BEF.

2.2. Andere toelagen aan de universiteiten									
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Financiële lasten universiteiten	1.535,50	3.263,80	2.636,80	2.334,60	1.452,50	1.140,70	1.700,50	1.613,10	1.554,00
Onroerende investeringen universiteiten	862,70	861,90	663,40	662,90	630,40	647,40	663,50	883,90	881,20
Pensioentoeelagen vrije universiteiten	2,50	2,50	0,00	0,00	0,00	0,00			
Sociale diensten, spijshuizen gemeenschapsuniversiteiten	137,30	136,60	141,60	168,20	0,00	0,00			
Sociale diensten, spijshuizen vrije universiteiten	302,70	308,30	320,70	326,80	0,00	0,00			
Toelage sociale voorzieningen studenten					522,20	538,90	548,20	556,60	558,50
Werkgeversbijdragen vrije universiteiten	213,00	233,50	267,10	281,50	422,50	428,80	502,30	508,50	515,30
Totaal	3.053,70	4.806,60	4.029,60	3.774,00	3.027,60	2.755,80	3.414,50	3.562,10	3.509,00
	O&O	O&V	W&T	Krediet					
1993	763,42	2.290,28	0,00	3.053,70					
1994	1.201,67	3.604,97	0,00	4.806,64					
1995	1.007,40	3.022,20	0,00	4.029,60					
1996	943,50	2.830,50	0,00	3.774,00					
1997	756,90	2.270,70	0,00	3.027,60					
1998	688,95	2.066,85	0,00	2.755,80					
1999	853,63	2.560,88	0,00	3.414,50					
2000	890,53	2.671,58	0,00	3.562,10					
2001	877,25	2.631,75	0,00	3.509,00					

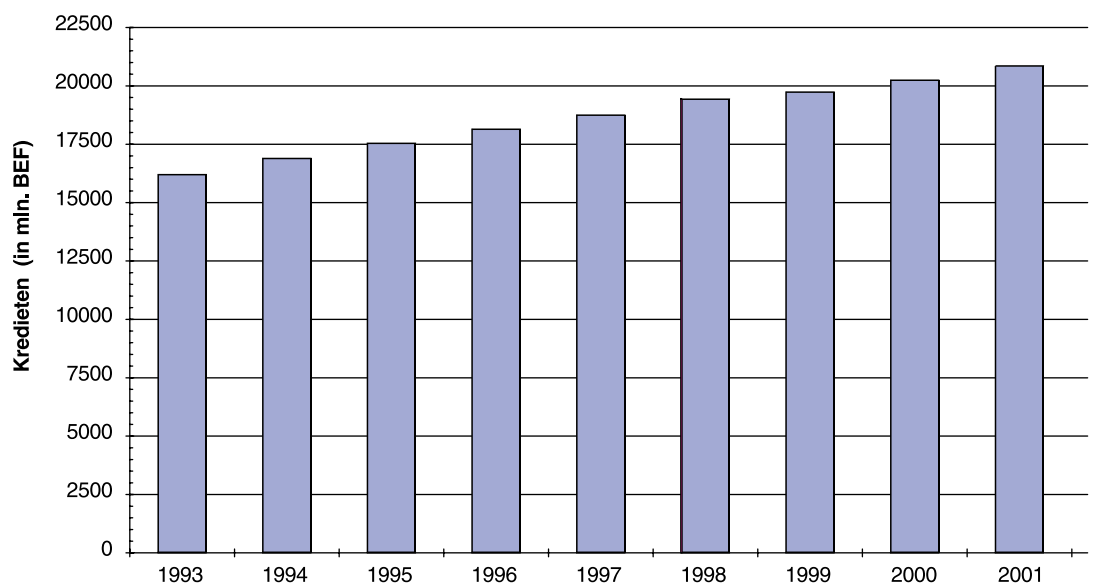
Tabel 2.3 geeft een overzicht van de toelagen aan “gelijkgestelde” instellingen. Voor bijna al deze kredieten wordt eveneens de verdeelsleutel 75% O&V en 25% O&O aangehouden. Enkel het budget voor het College voor Doctorale Studies in Managementwetenschappen wordt volledig onder O&O gerekend. De kredieten voor het Open Hoger Onderwijs worden sinds 1997 geklasseerd bij het departement Onderwijs in tabel 5. “Sectorale initiatieven en sectoraal beleidsondersteunend onderzoek en studies” (zie verder). Deze kredieten worden volledig onder O&V gerekend.

2.3. Andere instellingen									
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Begeleidingscentra Open Hoger Onderwijs	29,00	28,80	26,90	26,90	0,00	0,00	0,00		
Studiecentrum Open Hoger Onderwijs	29,00	29,30	29,80	26,80	0,00	0,00	0,00		
Interuniversitair College voor Managementwetenschappen	9,00	9,10	9,30	9,30	8,10	8,10	15,00	15,00	15,00
Faculteit der Protestantse Godsgeschiedenis (Brussel)	10,40	10,80	10,90	11,00	11,20	11,40	11,50	11,50	11,60
Universitair Instituut voor Jodendom "Martin Buber"	1,80	1,80	1,80	1,80	2,00	2,00	2,00	2,00	3,50
Interuniversitair Centrum Onderwijsrecht			4,10	4,10	4,10	4,10	8,50	0,00	
Vlerick School voor Management (VSM)							55,00	55,70	56,40
Instituut voor Tropische Geneeskunde "Prins Leopold" (I.T.G.)	274,50	285,10	287,60	301,10	306,00	310,20	312,60	316,40	320,10
Instituut voor Ontwikkelingsbeleid (I.O.B.) (vroegere UCA - college ontwikkelingslanden)	35,50	39,10	37,20	37,60	38,30	38,80	39,10	52,20	52,80
Eénmalige subsidie opstart VSM, ITG en IOB							24,00		
Totaal	389,20	404,00	407,60	418,60	369,70	374,60	467,70	452,80	459,40
	O&O	O&V	W&T	Krediet					
1993	96,81	289,51	2,90	389,22					
1994	100,64	300,46	2,93	404,03					
1995	105,24	299,41	2,98	407,63					
1996	107,99	307,96	2,68	418,63					
1997	101,59	268,14	0,00	369,73					
1998	102,80	271,80	0,00	374,60					
1999	134,55	333,15	0,00	467,70					
2000	124,45	328,35	0,00	452,80					
2001	126,10	333,30	0,00	459,40					

Verdeling van de werkingsuitkeringen aan de universiteiten in 2001

Evolutie van de werkingsuitkeringen aan de universiteiten

3. Financiering van onderzoek en ontwikkeling van nieuwe technologieën ten behoeve van het bedrijfsleven.

Tabel 3 geeft een overzicht van de belangrijkste kredieten voor het gericht industrieel onderzoek.

Worden hierin opgesomd:

- de twee begrotingsposten als instrumenten voor de financiering van het industrieel onderzoek en de technologische innovatie: vastleggingsmachtiging IWT-Vlaanderen ter ondersteuning van acties rond technologische innovatie op initiatief van de Vlaamse regering (vroegere FIOV) en vastleggingsmachtiging IWT-Vlaanderen voor projecten op initiatief van bedrijven en innovatieve samenwerkingsverbanden. In de periode '93-96 werd de reële beleidsruimte verhoogd door overdracht van de saldi van voorgaande jaren. Deze saldi worden niet in rekening gebracht in tabel 3;

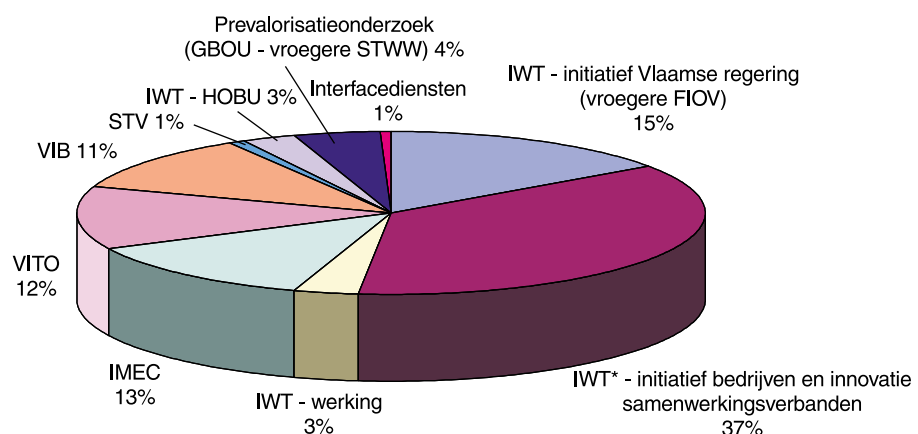
- de werkingsmiddelen IWT (dotatie en vergoeding voor geleverde prestaties) staan eveneens in de tabel. Deze kredieten stegen geleidelijk en werden in 1999 toegewezen aan één basissubsidie. De werkingsmiddelen slaan zowel op interne beheerskosten als op externe dienstverlening en begeleiding, alsook op uitbestedingen van studie- en expertiseopdrachten;
- de kredieten voor de financiering van de drie grote Vlaamse onderzoeksinstituten IMEC, VITO en VIB. Vanaf 1999 werd VITO-Prodem (cofinanciering van een EFRO-II demonstratieproject inzake milieuvriendelijke technologieën, inz. voor KMO's) opgenomen in de subsidie van de VITO;
- de kredieten voor STV, ter ondersteuning van het onderzoek naar de maatschappelijke aspecten van nieuwe technologieën;

3. Financiering van onderzoek en ontwikkeling van nieuwe technologieën ten behoeve van het bedrijfsleven									
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
IWT - initiatief Vlaamse regering (vroegere FIOV)	1.285,00	2.150,00	1.563,10	1.050,90	1.407,30	1.545,50	2.338,60	2.555,50	1.387,40
IWT* - initiatief bedrijven en innovatie samenwerkingsverbanden	1.500,00	1.100,00	833,50	1.196,80	1.694,00	2.172,00	2.192,10	1.782,00	3.337,50
IWT - werking	160,00	174,80	179,20	138,40	180,50	182,70	301,90	323,50	315,40
Vergoeding geleverde prestaties IWT			58,50	40,30	120,70	122,60			
IMEC	890,10	934,50	980,90	980,90	1.081,60	1.106,30	1.115,10	1.141,30	1.156,10
VITO	979,20	979,50	1.041,10	1.063,70	1.085,10	1.029,60	1.108,40	1.122,30	1.137,70
VITO-Prodem				60,00	88,00	86,00	0,00		
VIB				920,00	947,60	976,00	976,00	1.035,50	1.035,50
STV	61,70	56,40	59,30	64,20	71,00	74,00	76,50	77,40	78,40
IWT-HOBU				100,00	100,00	170,00	170,00	170,00	240,00
Technopolis					50,00	250,00	0,00		
Prevalorisatieonderzoek (GBOU - vroegere STWW)					145,00	400,00	653,60	409,60	409,00
Biotech-fonds Vlaanderen			200,00	200,00	200,00	200,00	0,00		
Interfacediensten						50,00	50,70	51,30	52,00
Totaal	4.876,00	5.395,20	4.915,60	5.815,20	7.170,80	8.364,70	8.982,90	8.668,40	9.149,00
	O&O	O&V	W&T	Krediet					
1993	4.259,59	0,00	616,08	4.875,67					
1994	4.765,53	0,00	629,68	5.395,21					
1995	4.194,59	0,00	721,03	4.915,62					
1996	5.157,83	0,00	657,37	5.815,20					
1997	6.331,31	0,00	839,49	7.170,80					
1998	7.296,08	0,00	1.068,52	8.364,60					
1999	8.131,52	0,00	851,38	8.982,90					
2000	7.788,57	0,00	879,84	8.668,40					
2001	8.781,60	0,00	367,40	9.149,00					
* overdracht saldo niet meegerekend									
Tabel : Reëel beschikbare vastleggingsmachtigingen IWT per jaar (overdracht saldo meegerekend)									
evolutie IWT-machtiging	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
overdracht saldo	0,00	770,40	812,20	523,20	0,00	0,00			
toegekende machtiging	1.500,00	1.100,00	833,50	1.196,80	1.694,00	2.172,00	2.192,10	1.782,00	3.337,50
totaal	1.500,00	1.870,40	1.645,70	1.720,00	1.694,00	2.172,00	2.192,10	1.782,00	3.337,50
gebruikt	729,60	1.058,20	1.122,50						
% gebruiksgraad	48,64	56,58	68,21	100,00					
Som machtigingen (IWT + FIOV, vanaf 2001 IWT - initiatief Vlaamse regering)	2.785,00	4.020,40	3.208,80	2.770,90	3.101,30	3.717,50	4.530,70	4.337,50	4.724,90

- het HOBU-onderzoeksfonds – met als bedoeling ook het industrieel gericht onderzoek aan de industriële hogescholen te ondersteunen, beheerd door het IWT;
- Technopolis: de kredieten werden vanaf 1999 geïntegreerd in de kredieten FTI (Flanders Technology International) in het kader van de wetenschapsinformatie, en staan geklasseerd bij het algemeen wetenschapsbeleid (punt 6);
- Prevalorisatieonderzoek “Generisch Basisonderzoek aan de Universiteiten” (GBOU), voordien “Strategische technologieën voor welzijn en welvaart” (STWW): het betreft generisch basisonderzoek met mogelijke maatschappelijke of economische finaliteit;
- het Biotech-fonds Vlaanderen werd vanaf 1999 niet meer verlengd, het is derhalve niet langer opgenomen als beleidskrediet in de begroting wetenschapsbeleid;
- de interfacediensten van de universiteiten. Deze kredieten staan in deze tabel omdat ze bestemd zijn voor de valorisatie van de universitaire onderzoeksresultaten, en vanaf 2001 worden ze dan ook opgenomen in het begrotingsprogramma 71.3.

Er is een constante stijging in de periode '96-'99, vooral te situeren bij de vastleggingsmachtigingen van IWT en FIOV, VIB, IWT-HOBU en STWW. In 2000 stelt men een lichte daling vast, bij STWW (daling met 244 mln.) en IWT/FIOV (daling met 193 mln.). In 2001 zet de stijging zich weer door met globaal 481 mln. BEF.

Verdeling van de kredieten voor het industrieel onderzoek 2001

4. Wetenschappelijke instellingen, departementale diensten en VOI's.

Tabel 4 geeft de kredieten die worden verdeeld over de wetenschappelijke instellingen, bepaalde departementale diensten of Vlaamse Openbare Instellingen die ook onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening in hun opdracht voeren.

De sterke stijging vanaf 1996 komt doordat de kredieten van het MINA-fonds mee in de analysetabel staan, omdat vanaf dan informatie over de bestemming van de middelen beschikbaar werd. Het betreft de budgetten die op het MINA-fonds voor wetenschapsbeleid ter beschikking staan voor VMM, OVAM, AQUAFIN, VLM en VLINA.

In 2000 was een stijging van de kredieten waar te nemen voor het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium (+ 30 mln.), AQUAFIN (+ 50 mln.) en MINA 2.28 (+ 486 mln.) – dat in de plaats kwam van MINA 2.19.

In 2001 zakt het totale krediet voor tabel 4 terug tot het niveau van 1999, vooral vanwege de budgettaire daling voor MINA 2.28 en het wegvallen van het VLINA-onderzoeksprogramma. Ook verminderden de kredieten OVAM omdat het PRESTI-programma in zijn uitvoering 2001 niet meer als wetenschapsbeleid kan aangerekend worden.

4. Wetenschappelijke instellingen, departementale diensten en VOI's									
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies	11,20	11,30	11,50	10,20	11,90	12,10	12,20	25,00	14,80
Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer	27,20	22,00	32,20	49,20	82,10	83,00	90,90	102,50	147,90
Instituut voor het Archeologisch Patrimonium	21,20	21,80	22,20	16,90	29,80	30,20	33,00	63,40	88,00
Instituut voor Natuurbehoud	31,20	40,40	46,60	53,70	71,30	72,30	111,30	115,20	152,10
Koninklijk Museum Schone Kunsten Antwerpen	57,50	59,00	60,00	15,40	27,54	61,80	72,30	82,60	95,30
Vlaams Instituut voor de Zee						30,00	30,40	30,00	30,00
Archeologische inventaris Vlaanderen	1,00	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00		
Archief- en Documentatiecentra	47,00	49,60	50,00	50,40	51,00	29,54	29,65	32,78	38,45
Belgisch Historisch Instituut (Rome) + Franse School (Athene)	1,80	1,80	1,80	1,80	1,80	0,00	0,00		
Born-Bunge Stichting	7,20	7,20	7,30	7,40	6,00	6,10	6,00	6,00	6,00
BRTN/VRT	141,63	143,93	148,91	149,76	152,38	207,00	160,04	146,44	153,10
Gezinswetenschappelijk documentatiecentrum	1,40	1,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid -Louis Pasteur (het vroegere IHE)	94,40	90,90	54,30	53,40	54,70	55,80	55,80	55,30	55,90
Kind en Gezin	44,92	49,23	49,03	48,97	0,00	0,00	0,00		
Vlaams Centrum voor bevordering van Welzijn van kinderen en gezinnen	0,00	0,00	0,00	8,60	8,70	8,80	8,90	4,00	
V.S.F.I.P.H.	10,93	11,78	12,67	12,64	0,00	0,00	0,00		
Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde	60,00	60,70	68,50	69,20	68,70	51,21	52,59	53,03	63,47
Politologisch Instituut Brussel	0,50	0,50	0,50	0,50	0,00	0,00	0,00		
Stichting Archeologisch Patrimonium	1,70	1,70	1,70	1,70	0,00	0,00	0,00		
Vlaams Commissariaat Generaal voor Toerisme	7,92	8,36	8,72	8,77	9,52	14,50	25,00	17,00	18,65
MINA-VMM	0,00	140,40	143,90	510,08	511,78	473,80	538,60	401,36	371,41
MINA-OVAM				329,77	286,32	264,63	210,00	216,98	96,93
MINA-AQUAFIN				59,39	67,70	69,07	21,69	70,48	101,65
MINA-VLM				89,23	94,72	56,50	55,51	85,65	
MINA-VLINA						100,00	100,00	100,00	
MINA-fonds 2.19 - AMINAL							157,58		
MINA-fonds 2.28 - AMINAL								643,56	254,00
Waterbouwkundig Laboratorium + Dienst voor Hydrologie	40,95	53,40	54,37	65,60	66,40	66,90	67,00	81,20	82,00
Totaal	609,65	776,40	775,19	1.613,61	1.602,36	1.693,24	1.838,47	2.332,48	1.769,67
	O&O	O&V	W&T	Krediet					
1993	240,96	0,00	369,08	610,04					
1994	330,06	0,00	446,17	776,23					
1995	377,90	0,00	397,41	775,31					
1996	905,68	286,16	421,79	1.613,63					
1997	880,40	267,19	454,78	1.602,36					
1998	849,92	337,21	506,12	1.693,24					
1999	1.034,91	42,76	760,79	1.838,47					
2000	1.604,27	13,68	714,53	2.332,48					
2001	950,03	16,87	802,76	1.769,67					

5. Sectorale initiatieven en beleidsondersteunend onderzoek en studies.

Tabel 5 omvat voor het sectoraal wetenschapsbeleid de voorziene kredieten voor het beleidsondersteunend onderzoek en beleidsgerichte initiatieven samen. Tabellen 4 en 5 zijn in zekere mate aanvullend, in die zin dat VMM, OVAM e.d. in feite ressorteren onder het bevoegde departement – in dit geval Leefmilieu en Infrastructuur. De kredieten hiervoor staan dus enerzijds op de BA's ter financiering van de wetenschappelijke activiteiten in instellingen en VOI's ressorterend onder de departementen van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap – en anderzijds uit de BA's die rechtstreeks tot de departementale begroting behoren. Deze kredieten worden op die manier gegroepeerd in hoofdstuk III.5 over het Sectoraal Wetenschapsbeleid.

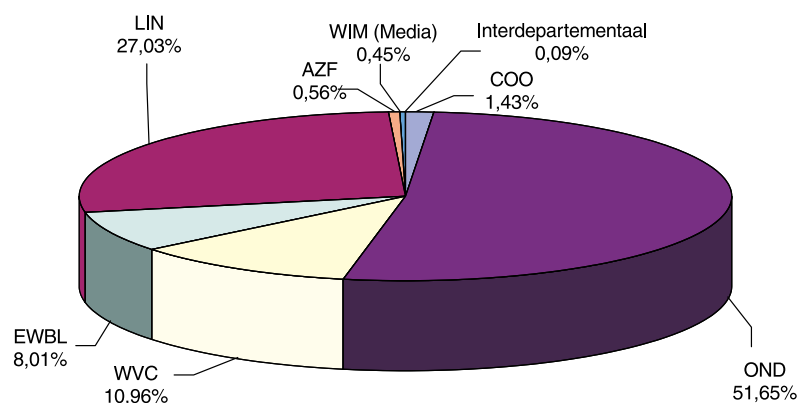
Wat opvalt is de sterke stijging bij het departement onderwijs. Dit is te danken aan de transfer én verdere verhoging van de kredieten voor de actie PC/KD (totaal 1 miljard).

In 2000 viel bij LIN een stijging met 405 mln. BEF te noteren. Dit dient men samen te lezen met de kredietstijgingen voor AQUAFIN en MINA 2.28 in datzelfde jaar.

In 2001 daalt ook het LIN-krediet (met 239 mln.).

5. Sectorale initiatieven en sectoraal beleidsondersteunend onderzoek en studies									
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
COO					20,00	52,45	255,45	48,79	38,00
OND	199,42	314,99	301,51	265,40	356,10	358,00	374,30	304,60	1374,30
WVC	178,97	467,44	467,18	177,84	154,69	194,11	195,40	281,99	291,72
EWBL	108,65	107,84	94,21	203,51	186,44	180,45	200,70	150,84	213,10
LIN	276,50	202,64	162,52	472,05	476,54	596,63	553,08	958,48	719,26
AZF						8,00	8,00	12,00	15,00
WIM - Media						8,60	8,15	8,15	6,90
Interdepartementaal						1,95	2,21	3,00	2,50
Totaal	763,54	1.092,91	1.025,42	1.118,80	1.193,77	1.400,19	1.597,30	1.767,85	2.660,78
	O&O	O&V	W&T	Krediet					
1993	478,58	3,11	217,69	763,54					
1994	553,44	139,50	399,98	1.092,92					
1995	487,59	118,50	419,34	1.025,43					
1996	696,60	66,60	355,60	1.118,80					
1997	807,75	158,52	227,50	1.193,77					
1998	907,82	163,78	328,59	1.400,19					
1999	981,62	159,90	455,78	1.597,30					
2000	1.231,46	147,98	388,41	1.767,85					
2001	996,83	180,54	1.483,41	2.660,78					

Verdeling van de kredieten voor de sectorale initiatieven en het sectoraal beleidsondersteunend onderzoek in 2001

6. Allerhande uitgaven i.v.m. het globale wetenschapsbeleid.

Hierin kaderen de initiatieven ter ondersteuning van het wetenschapsbeleid in zijn geheel. De adviesorganen werden hier mee opgenomen, aangezien zij het globale beleid inzake wetenschap en technologie ondersteunen.

6. Allerhande uitgaven i.v.m. het globale wetenschapsbeleid									
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Koninklijke Academie voor Geneeskunde	4,90	5,00	6,00	6,10	6,20	6,30	6,30	6,30	6,40
Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten	8,90	14,10	14,40	14,60	14,60	14,60	29,00	29,30	29,60
Dotatie VRWB	5,00	5,10	5,20	9,20	9,40	9,60	9,70	9,80	9,90
Conceptie, voorbereiding en uitvoering van wetenschappelijke acties	106,50	165,70	36,90	54,30	50,00	56,40	55,40	95,00	25,00
Allerhande uitgaven i.v.m. de informatiemaatschappij				5,00	0,00	200,00	700,00	600,00	
Aankoop hard- en software							80,00	81,00	
Vlaams elektronisch netwerk									100,00
Elektronische bestanden en elektronische uitrusting (bibliotheek van de instellingen van tertiair onderwijs en van IMEC en VITO)									82,00
Bekendmaking wetenschapsbeleid	27,00	33,70	24,10	84,10	85,20	96,30	116,00	140,60	165,40
Internationale wetenschappelijke samenwerking	87,20	191,80	173,90	253,60	257,00	299,30	456,20	335,50	193,00
Stichting Flanders Technology International	24,00	24,00	27,00	31,00	31,00	51,00	86,00	86,00	86,00
Promotie innovatie	10,00	10,00	3,70	0,00	0,00	0,00	0,00		
Subsidiering innovatieprojecten in het Hoger Onderwijs							40,00		
Toegepast onderzoek sociale wetenschappen en cultuur- en geesteswetenschappen				190,00	0,00	0,00	0,00		
Onderzoek in pre-valorisatiefase				145,00	0,00	0,00	0,00		
VIA				8,50	8,50	4,80	4,80	4,80	
Subsidie IWETO			5,30	5,40	5,50	5,60	8,10	8,20	8,30
Beleidsgericht onderzoek					400,00	450,00	473,90	314,00	14,00
Subsidie aan steunpunten beleidsrelevant onderzoek									200,00
Academic Research Collaboration Program					1,50	0,00	0,00		
Hannover 2000 "Mens, Natuur en Techniek"								35,00	
Communicatiecampagne "Durf innoveren"								25,00	
Allerhande communicatie-initiatieven m.b.t. wetenschap, technologie en innovatie									10,00
Totaal	273,50	449,40	296,50	806,80	868,90	1.193,90	2.065,40	1.770,50	929,60
	O&O	O&V	W&T	Krediet					
1993	193,40	0,00	80,11	273,51					
1994	352,74	0,00	96,67	449,41					
1995	207,69	0,00	88,81	296,50					
1996	654,95	0,31	151,54	806,80					
1997	664,34	0,12	204,44	868,90					
1998	755,14	0,13	438,63	1.193,90					
1999	941,70	40,13	1.083,57	2.065,40					
2000	661,22	0,13	1.109,15	1.770,50					
2001	418,84	0,13	510,63	929,60					

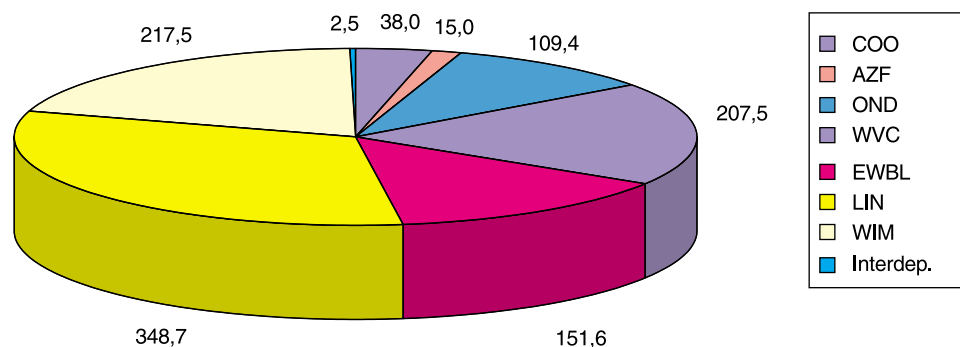
Er is een drastische stijging in de periode 1997-1999. Dit komt door de verhoogde kredieten voor beleidsgericht onderzoek en voor bekendmaking van het wetenschapsbeleid, alsook door de uitgaven rond de informatiemaatschappij en de internationale wetenschappelijke samenwerking. In 2000 is een kredietdaling met bijna 300 mln. BEF vast te stellen, vanwege de verminderde fondsen voor beleidsgericht onderzoek, internationale samenwerking en uitgaven i.v.m. de informatiemaatschappij. Deze daling zet zich nog door in 2001 en is te wijten aan budgetverminderingen en heroriëntering van kredieten, zoals beschreven in Hoofdstuk III.6. De 200 mln. BEF voor de opstart van de steunpunten, werden voorlopig in deze tabel ondergebracht, omdat het beleidsrelevant onderzoek betreft dat vele beleidsdomeinen omvat. Ook opgenomen zijn de 100 mln. voor het Vlaams elektronisch netwerk en de 82 mln. voor de elektronische bestanden en elektronische uitrusting voor de instellingen van tertiair onderwijs en voor IMEC en VITO.

Beleidsrelevant onderzoek per departement

In deze figuur wordt een overzicht gegeven van de kredieten voor beleidsondersteunend onderzoek zoals ze verspreid voorkomen op diverse departementale basisallocaties. Als principe nemen we aan dat hier dat deel van de gelden wordt voorgesteld uit tabel 5 (Sectorale initiatieven en sectoraal beleidsondersteunend onderzoek en studies) dat voor beleidsrelevant onderzoek bestemd is. Aan de sectorale kredieten worden die voor het beleidsondersteunend onderzoek van de OA 71 toegevoegd.

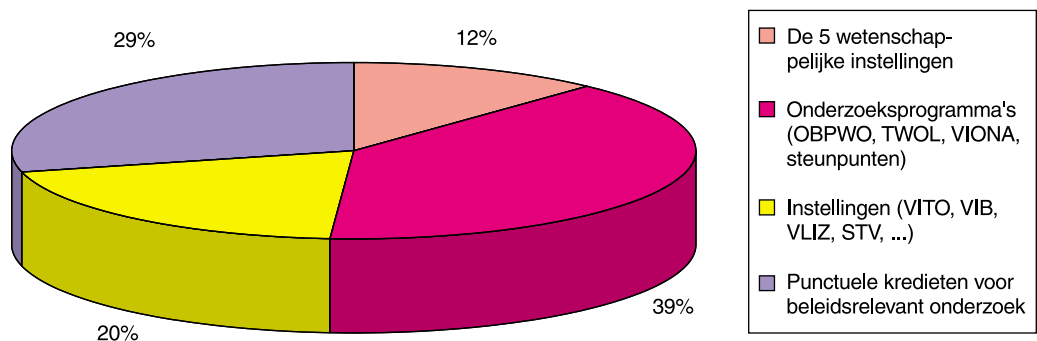
Het beleidsrelevant onderzoek dat in allerlei instellingen wordt uitgevoerd (zoals de vijf Vlaamse wetenschappelijke instellingen), werd hier dus niet opgenomen. Deze instituten – en ook het MINA-fonds – kregen in de analysetabellen een geëigende plaats.

Beleidsondersteunend onderzoek (in mln. BEF)

Recent werd echter een “Inventaris beleidsrelevant onderzoek” opgemaakt, die het geheel aan kredieten voor beleidsrelevant onderzoek in kaart bracht. Het totale krediet kan dan in 2001 geraamd worden op 2,43 miljard BEF. De procentuele verdeling hiervan over de grote indelingen wordt getoond in bijgaande figuur.

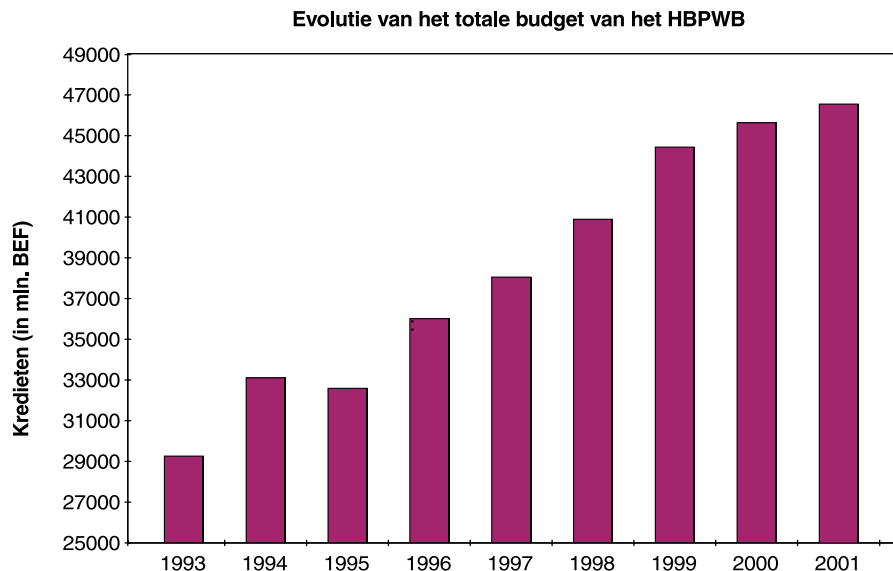
Beleidsrelevant onderzoek

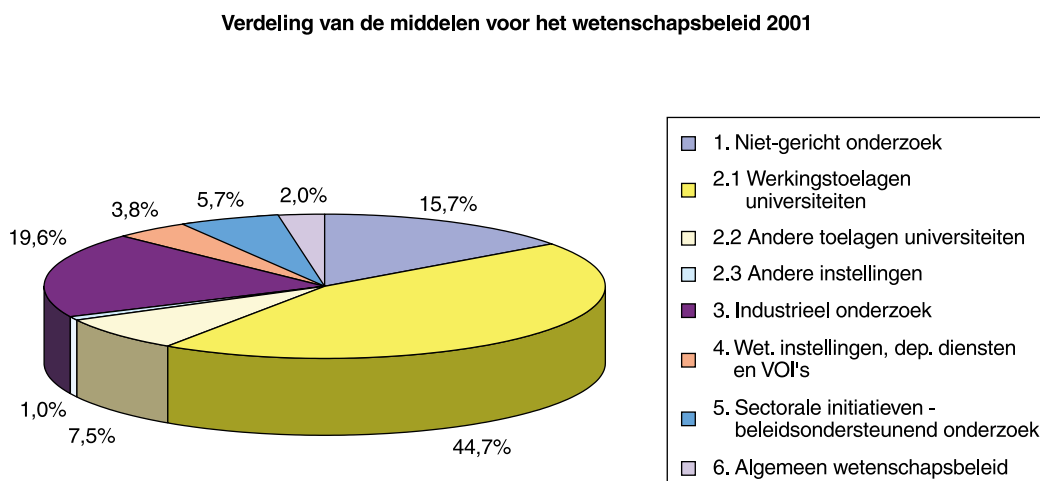
De verdeling van het totaal budget van het HBPWB 2001 over de zes indelingen, evenals de evolutie ervan in de periode 1993-2001, staat in de volgende tabel.

Verdeling van het totale budget van het HBPWB (in mln. BEF)									
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
1 Niet-gericht onderzoek	3.100,80	3.287,20	3.600,20	4.317,10	5.073,50	5.683,10	6.338,50	6.833,80	7.316,80
2.1 Werkingstoelagen universiteiten	16.195,30	16.889,10	17.538,70	18.144,00	18.743,40	19.424,60	19.730,10	20.242,90	20.820,50
2.2 Andere toelagen universiteiten	3.053,70	4.806,60	4.029,60	3.774,00	3.027,60	2.755,80	3.414,50	3.562,10	3.509,00
2.3 Andere instellingen	389,20	404,00	407,60	418,60	369,70	374,60	467,70	452,80	459,40
3. Industrieel onderzoek	4.876,00	5.395,20	4.915,60	5.815,20	7.170,80	8.364,70	8.982,90	8.668,40	9.149,00
4. Wet. instellingen, dep. diensten en VOI's	609,65	776,40	775,19	1.613,61	1.602,36	1.693,24	1.838,47	2.332,48	1.769,67
5. Sectorale initiatieven - beleidsondersteunend onderzoek	763,54	1.092,91	1.025,42	1.118,80	1.193,77	1.400,19	1.597,30	1.767,85	2.660,78
6 Globaal wetenschapsbeleid	273,50	449,40	296,50	806,80	868,90	1.193,90	2.065,40	1.770,50	929,60
TOTAAL	29.261,69	33.100,81	32.588,81	36.008,11	38.050,03	40.890,14	44.434,87	45.630,84	46.614,75
Verdeling van het totale budget van het HBPWB (in mln. euro)									
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
1 Niet-gericht onderzoek	76,87	81,49	89,25	107,02	125,77	140,88	157,13	169,41	181,38
2.1 Werkingstoelagen universiteiten	401,47	418,67	434,77	449,78	464,64	481,52	489,10	501,81	516,13
2.2 Andere toelagen universiteiten	75,70	119,15	99,89	93,56	75,05	68,31	84,64	88,30	86,99
2.3 Andere instellingen	9,65	10,01	10,10	10,38	9,16	9,29	11,59	11,22	11,39
3. Industrieel onderzoek	120,87	133,74	121,85	144,16	177,76	207,36	222,68	214,88	226,80
4. Wet. instellingen, dep. diensten en VOI's	15,11	19,25	19,22	40,00	39,72	41,97	45,57	57,82	43,87
5. Sectorale initiatieven - beleidsondersteunend onderzoek	18,93	27,09	25,42	27,73	29,59	34,71	39,60	43,82	65,96
6 Globaal wetenschapsbeleid	6,78	11,14	7,35	20,00	21,54	29,60	51,20	43,89	23,04
TOTAAL	725,38	820,55	807,86	892,62	943,24	1.013,64	1.101,51	1.131,16	1.155,55

De totale kredieten van de HBPWB's 1993-2001 staan in de volgende figuur. In de periode 1995-'99 steeg het eigenlijke wetenschapsbudget met ruim 8 miljard BEF, cumulatief meer dan 20 miljard BEF.

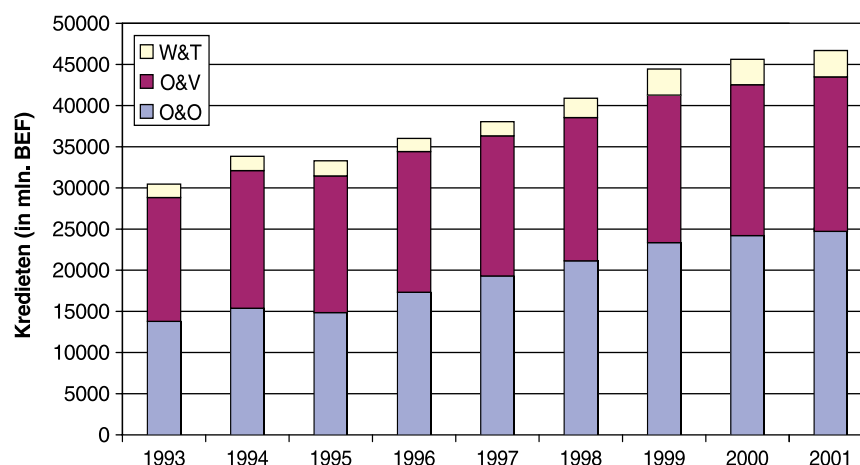

In 2000 stegen de initiële kredieten wetenschapsbeleid verder met 1,2 miljard BEF. De initiële kredieten wetenschapsbeleid van het HBPWB 2001 stijgen met circa 1 miljard (984 mln.) BEF t.o.v. 2000 – de O&O-kredieten met 478 mln. BEF. De stijging is ondermeer toe te schrijven aan de stijging van de kredieten in OA 71 (met 1,2 miljard), deze stijging wordt evenwel getemperd door een daling van de sectorale kredieten.

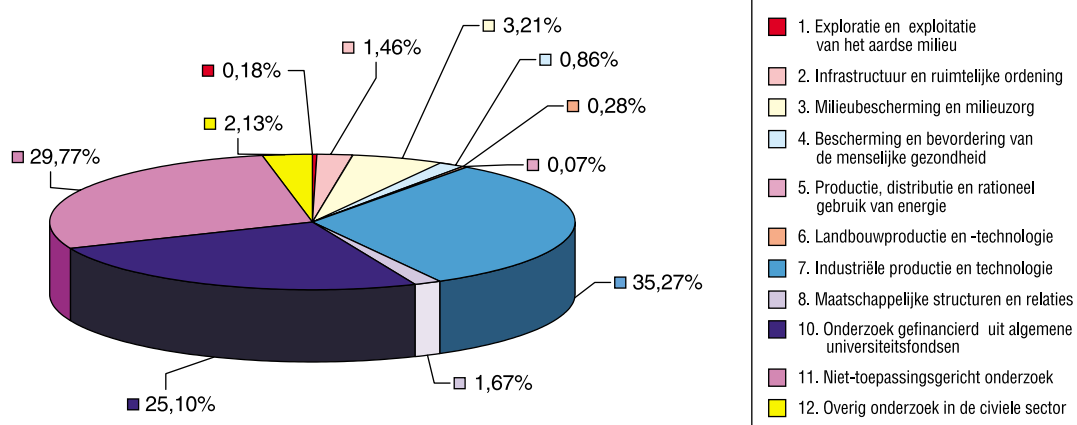
Onderstaande tabel en grafieken verdeelt het budget van het HBPWB 2001 achtereenvolgens naar type activiteit, naar NABS-code en naar departement.

Verdeling van het wetenschapsbudget over O&O, O&V en W&T, 1993-2001

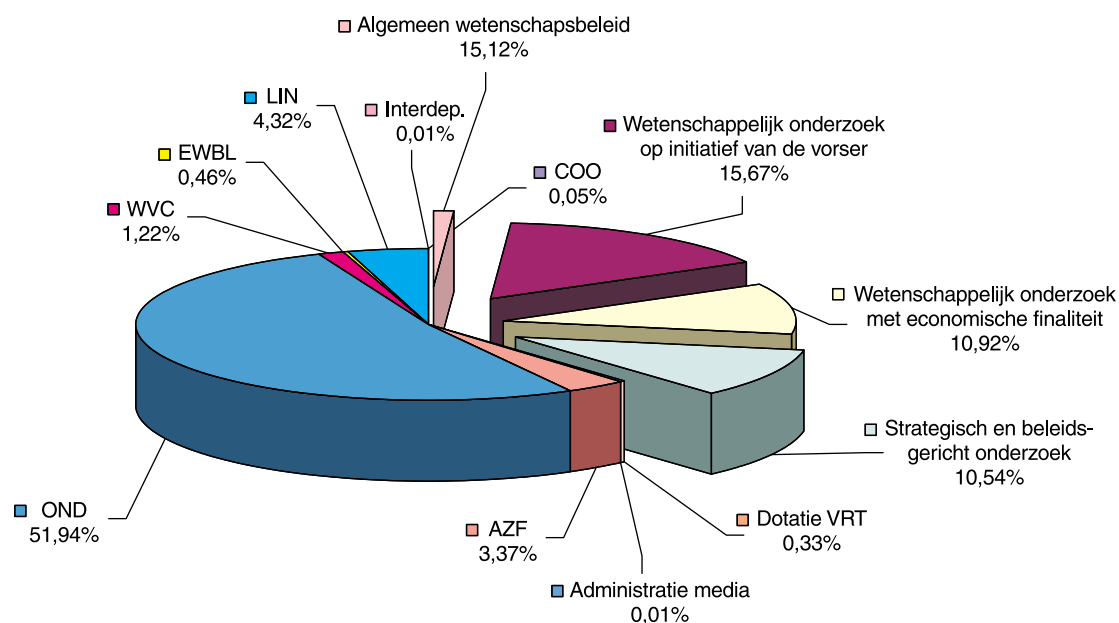

Bijgaande figuur toont de procentuele verdeling van de kredieten 2001 O&O over de NABS-codes. In Deel III van deze Speurgids werd de analyse in sommige gevallen doorgevoerd tot op sub-NABS niveau.

HBPWB onderverdeeld volgens NABS-codes 2001

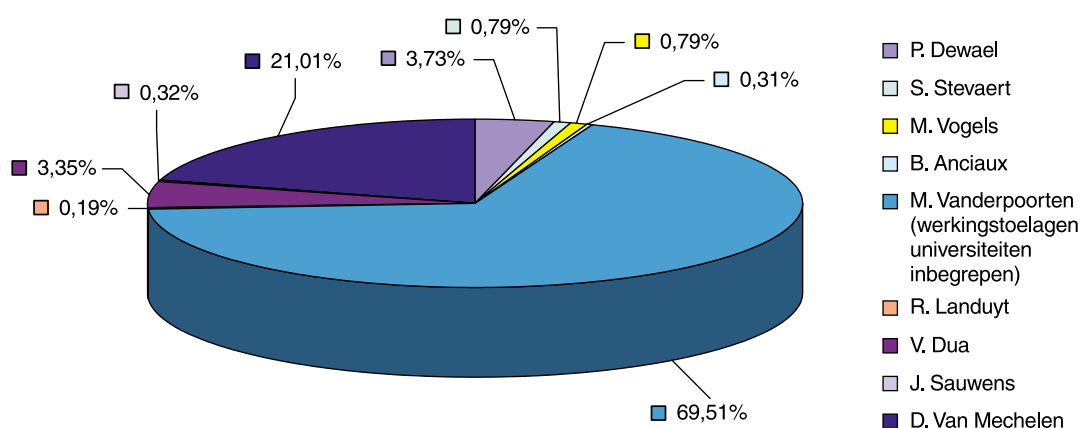

Verdeling per departement, met onderverdeling van WIM 2001

De laatste grafiek toont de verdeling van de wetenschapskredieten over de leden van de Vlaamse regering, met een concentratie van de middelen bij de minister van Onderwijs en Vorming – werkingsuitkeringen aan de universiteiten inbegrepen – en de minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media.

Verdeling van de wetenschapskredieten over de leden van de Vlaamse regering

De berekening van de O&O-inspanningen als % BBP-Vlaanderen en internationale vergelijking

Randvoorwaarde voor een goed wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid is de beschikbaarheid van voldoende middelen. Om een internationale vergelijking mogelijk te maken, wordt de input van financiële middelen o.m. uitgedrukt in de O&O-kredieten als % BBP: het percentage van het Bruto Binnenlands Product dat wordt aangewend voor onderzoek en ontwikkeling (O&O). Men neemt dus alleen de budgetten in aanmerking voor wetenschappelijk onderzoek in strikte zin. Alle andere onderdelen van het wetenschapsbudget (O&V, W&T – zie hoofdstuk I.1 voor de definities) worden hierin niet verrekend.

1. De berekening van de O&O-inspanningen als % BBP voor Vlaanderen

De berekening van de O&O-inspanningen als % BBP-Vlaanderen werd reeds eerder gepubliceerd in de Speurgids 1997 en vervolgens in het Vlaams Indicatorenboek 1999.

Hier volgt nogmaals een benaderende berekening, waarbij strikt de O&O-kredieten worden gehanteerd. Er wordt uitgegaan van de laatst berekende waarden van het BBP-Vlaanderen.

Vooreerst werd de evolutie 1994-2001 berekend.

De berekening werd als volgt opgebouwd:

1. de inspanningen van de Vlaamse overheid alléén;
2. de inspanningen van de Vlaamse + het Vlaams aandeel in de federale overheidskredieten;
3. de inspanningen van de Vlaamse overheid + het Vlaamse aandeel in de federale overheidskredieten + het aandeel van de Vlaamse onderzoekers in de EU-onderzoeksprogramma's (Kaderprogramma's).

Bij de berekening van het aandeel van Vlaanderen in de federale kredieten van wetenschapsbeleid worden drie verdeelsleutels (V = Vlaams) gehanteerd:

- de reële toestand: 28,5 %V ESA en 56%V voor de rest van het federale wetenschapsbudget;
- 56%V: de algemene, totnogtoe gehanteerde verdeelsleutel voor de federale wetenschapskredieten;
- de na te streven verdeelsleutel van 60,6%. Dit betekent dat men aanneemt dat naar schatting 60,6% van het federale wetenschapsbudget naar Vlaanderen dient terug te vloeien, in aanmerking genomen dat het aandeel van de regio in het % BBP van België 60,6% bedraagt (VRIND 1999, tabel 4.1 blz. 132. Bron: INR, APS-bewerking).

Verder werden de gezamenlijke inspanningen van de overheid (Vlaams, federaal en EU) en de input vanuit de industrie (uitgedrukt als % BBP) benaderend berekend.

Als antwoord op de O&O enquête 1998 werden 36,45 miljard BEF O&O bestedingen gerapporteerd door de industrie voor het jaar 1997. Op basis daarvan worden de globale O&O

bestedingen van de ganse Vlaamse industrie in 1997 geschat op ca 70 miljard BEF. De industrie rapporteert weinig overheidssubsidies. In totaal wordt 766 mln. aan subsidies voor O&O gerapporteerd, waarvan 530 mln. BEF Vlaamse overheidssubsidies, op de 36,45 miljard bestedingen (IWT-studie nr 31, M. Cincera & R. Veugelers).

De berekening is te vinden in bijgaande tabel. Hieruit blijkt het effect van de inhaalbeweging die door de Vlaamse regering werd doorgevoerd in de periode 1996 - 1999. Ondertussen heeft de Vlaamse regering, na een korte bezinningspauze in 2000, de nodige maatregelen genomen om de inhaaloperatie gedurende de komende jaren verder te zetten.

O&O- kredieten in mln. BEF; BBPR in miljard BEF									
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001 (9)	2001 (10)
Vlaamse overheid (1)	15.368	14.740	17.333	19.348	20.907	23.201	24.025	24.673	24.673
Vlaams aandeel Fed. overheid (2)	8.127	8.421	8.689	8.705	9.106	9.206	9.524	9.524	9.524
Vlaams aandeel Fed. overheid (3)	9.701	10.026	10.298	10.264	10.699	10.867	11.194	11.194	11.194
Vlaams aandeel Fed. overheid (4)	10.498	10.849	11.144	11.107	11.578	11.759	12.114	12.114	12.114
Totaal V + Fed (2)	23.495	23.161	26.022	28.053	30.012	32.407	33.549	34.197	34.197
Totaal V + Fed (3)	25.069	24.765	27.631	29.612	31.606	34.067	35.219	35.867	35.867
Totaal V + Fed (4)	25.866	25.589	28.477	30.455	32.485	34.960	36.139	36.787	36.787
Vlaams aandeel EU (5)	2.704	2.704	2.704	2.704	2.704	3.111	3.111	3.111	3.111
Vl + Fed (2) + EU	26.199	25.865	28.726	30.757	32.716	35.518	36.660	37.308	37.308
Vl + Fed (3) + EU	27.773	27.469	30.335	32.316	34.310	37.178	38.330	38.978	38.978
Vl + Fed (4) + EU	28.570	28.293	31.181	33.159	35.189	38.071	39.250	39.898	39.898
BBPR (6) in miljard BEF	4.671,5	4.877,6	5.012,6	5.261,1	5.487,4	5.657,5	5.974,3	5.974,3	6.123,7
O&O als % BBPR									
Vlaamse overheid (1)	0,33	0,30	0,35	0,37	0,38	0,41	0,40	0,41	0,40
Vl + Federale overheid (2)	0,50	0,47	0,52	0,53	0,55	0,57	0,56	0,57	0,56
Vl + Federale overheid (3)	0,54	0,51	0,55	0,56	0,58	0,60	0,59	0,60	0,59
Vl + Federale overheid (4)	0,55	0,52	0,57	0,58	0,59	0,62	0,60	0,62	0,60
Vl + Fed (2) + EU	0,56	0,53	0,57	0,58	0,60	0,63	0,61	0,62	0,61
Vl+ Fed (3) + EU	0,59	0,56	0,61	0,61	0,63	0,66	0,64	0,65	0,64
Vl+ Fed (4) + EU	0,61	0,58	0,62	0,63	0,64	0,67	0,66	0,67	0,65
industrie (7)	1,19	1,18	1,24	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30
Totaal Vl + industrie	1,52	1,48	1,59	1,67	1,68	1,71	1,70	1,71	1,70
Totaal overh (2) + industrie (8)	1,75	1,71	1,81	1,88	1,90	1,93	1,91	1,92	1,91
Totaal overh (3) + industrie (8)	1,78	1,74	1,85	1,91	1,93	1,96	1,94	1,95	1,94
Totaal overh (4) + industrie (8)	1,80	1,76	1,86	1,93	1,94	1,97	1,96	1,97	1,95

- (1) Vlaamse overheid zoals vastgelegd in het HBPWB - aangepaste kredieten.
- (2) verdeelsleutel ESA aan 28,5% V (Bron: VRWB) en rest federale kredieten aan 56% V. Raming van de federale O&O-kredieten voor 1999 en 2000 op basis van de 77,35% O&O voor 1998.
- (3) verdeelsleutel 56% V. Raming van de federale O&O-kredieten voor 1999 en 2000 zie hoger punt (2).
- (4) verdeelsleutel 60,6% V. Raming van de federale O&O-kredieten voor 1999 en 2000 zie hoger punt (2).
- (5) Geraamd volgens berekende return van 2,58% voor 3de KP. Bron: M. Oleo en M. Luwel, 1997.
- (6) Bron: T. Vergeynst, APS (1994-1997: raming APS op basis van INR-gegevens; 1998-2000: toepassing groeiprognoses KBC + deflator nationale BBP; reële groei BBP België 2001: + 2,6% Benaderende termijnprognoses Federaal Planbureau.
- (7) IWT-studie 31 "Resultaten van de O&O-enquête bij de Vlaamse bedrijven", M. Cincera & R. Veugelers, 2000.
Volgens de laatste berekeningen door DWTC (mei 2000) 1,30% voor 1997 (officiële cijfers doorgegeven aan de OESO (mededeling Jan Larosse, IWT);
De 1,30% werd aangehouden voor de volgende jaren.
- (8) Samentelling onder voorbehoud kredieten overheid versus bestedingen industrie. Gevaar dubbeltellingen: industrie rapporteert praktisch geen overheidssubsidies (530 mln. op 36,45 miljard bestedingen - studie Veugelers).
- (9) Geen rekening houdend met economische groei.
- (10) Rekening houdend met de reële economische groei.

2. Internationale vergelijking

Overheidsinspanningen en input voor O&O vanuit de industrie staan in bijgaande twee tabellen. De overheidsinspanningen worden uitgedrukt in GBAORD (Government Budget Appropriations or Outlays for R&D), dit betekent de beleidskredieten van de overheid die beschikbaar staan voor O&O. De GBAORD is een indicator, gehanteerd door de OESO, die een idee geeft van de input die de overheid geeft voor O&O. De inspanning van de Vlaamse industrie wordt uitgedrukt in BERD (Expenditure on R&D in the Business Enterprise Sector) en geeft de uitgaven van de industrie voor O&O.

Uit deze tabellen kan men afleiden dat het O&O-aandeel als % BBP-Vlaanderen nog steeds relatief lager ligt dan bij onze belangrijkste handelspartners. Dit is vooral het geval voor de overheidskredieten; ook de industrie zou echter nog een bijkomende inspanning dienen te leveren.

GBAORD (overheid)	% O&O/BBP 1995	% O&O/BBP 1999
Vlaanderen (*)	0,53	0,63
België (**)	0,61	0,65
Duitsland (**)	0,90	0,83
Frankrijk (**)	1,12	0,99
Italië (**)	0,58	0,58
Nederland	0,80	0,79
Spanje	0,49	0,68
Verenigd Koninkrijk (**)	0,79	0,67
Denemarken	0,67	0,73
Finland	0,98	1,06
Noorwegen	0,81	0,76
Zweden	1,14	0,77
USA	0,98	0,88
Japan	0,52	0,63

Main Science and Technology Indicators, OECD, N° 1, 2000

België: momenteel in de OESO-documenten nog berekend op basis van 43% O&O voor de werkingsuitkeringen van de universiteiten

Vlaanderen: 25 % O&O voor de werkingsuitkeringen van de universiteiten

(*) Vlaamse kredieten + verdeelsleutel ESA aan 28,5% V + rest federale kredieten aan 56% V + EU-Vlaams aandeel

(**) gegevens 1998 (gegevens 1999 niet beschikbaar)

BERD (industrie)	% O&O/BBP				
	1995	1996	1997	1998	1999
België	1,06	..	..	..	..
Duitsland	1,50	1,49	1,54	1,55	..
Frankrijk	1,41	1,41	1,35	1,35	..
Italië	0,53	0,54	0,53	0,55	0,57
Nederland	1,04	1,06	1,11	..	..
Spanje	0,39	0,40	0,40	0,47	0,47
Verenigd Koninkrijk	1,30	1,25	1,20	1,21	..
Denemarken	1,05	1,13	1,19	1,20	1,26
Finland	1,45	1,68	1,79	1,95	2,15
Noorwegen	0,97	..	0,95	..	..
Zweden	2,57	..	2,77	..	..
USA	1,88	1,95	2,01	2,04	2,16
Japan	1,94	2,01	2,10	2,18	..
Europese Unie	1,12	1,12	1,13	1,15	..
OESO	1,44	1,48	1,52	1,54	..
Vlaanderen industrie	1,18	1,24	1,30	1,30	1,30

Main Science and Technology Indicators, OECD, N° 1, 2000

.. : geen gegevens beschikbaar

3. Simulaties en prognoses

Berekeningen werden uitgevoerd, uitgaande van: de O&O-kredieten van het Vlaams HBPWB 2001 (24.673 mln. BEF) – daarop werd verder gebouwd voor de prognoses/simulaties; de prijzen en toestand 2000, er ondermeer van uitgaand dat de federale en EU kredieten niet wijzigden t.o.v. 2000.

Onderstaande tabel geeft de evolutie van de overheidskredieten in %O&O/BBP bij stijgend Vlaams overheidsbudget voor het wetenschaps- en innovatiebeleid met 2, 3, 4 of 5 miljard BEF per jaar (cumulatief). Daarbij werd uitgegaan van een economische groei van 2,5%; en Vlaamse overheid = Vlaamse O&O-overheidskredieten + 56% als aandeel van Vlaanderen in de federale O&O-kredieten + Vlaams aandeel in EU Kaderprogramma

% O&O/BBP (overheidskredieten)						
2001		2002	2003	2004	2005	2006
0,64						
	+ 2 miljard BEF/jaar	0,65	0,67	0,68	0,70	0,71
	+ 3 miljard BEF/jaar	0,67	0,70	0,73	0,75	0,78
	+ 4 miljard BEF/jaar	0,69	0,73	0,77	0,81	0,85
	+ 5 miljard BEF/jaar	0,70	0,76	0,82	0,87	0,92

Vervolgens werd nagegaan welk effect dit zou hebben op het globale O&O%/BBP (overheid + industrie). Als we als hypothese aannemen:

- industrie blijft stationair op 1,30% O&O/BBP;
- Vlaamse overheid = Vlaamse O&O-overheidskredieten + 56% als aandeel van Vlaanderen in de federale O&O-kredieten + Vlaams aandeel in EU Kaderprogramma;
- een economische groei van 2,5%;

dan geeft dit op basis van dit berekeningsmechanisme als globaal %O&O/BBP:

% O&O/BBP (overheid + industrie)						
2001		2002	2003	2004	2005	2006
1,94						
	+ 2 miljard BEF/jaar	1,95	1,97	1,98	2,00	2,01
	+ 3 miljard BEF/jaar	1,97	2,00	2,03	2,05	2,08
	+ 4 miljard BEF/jaar	1,99	2,03	2,07	2,11	2,15
	+ 5 miljard BEF/jaar	2,00	2,06	2,12	2,17	2,22

Deze berekening gaat uit van de veronderstelling dat de industrie geen bijkomende inspanning zou leveren. Het is echter aangewezen dat ook vanuit de industrie nog een verhoging van de O&O-middelen wordt gerealiseerd.

Er wordt hier nadrukkelijk op gewezen dat deze berekeningen met de nodige omzichtigheid en relativering moeten worden geïnterpreteerd, zoals verder besproken in punt (4).

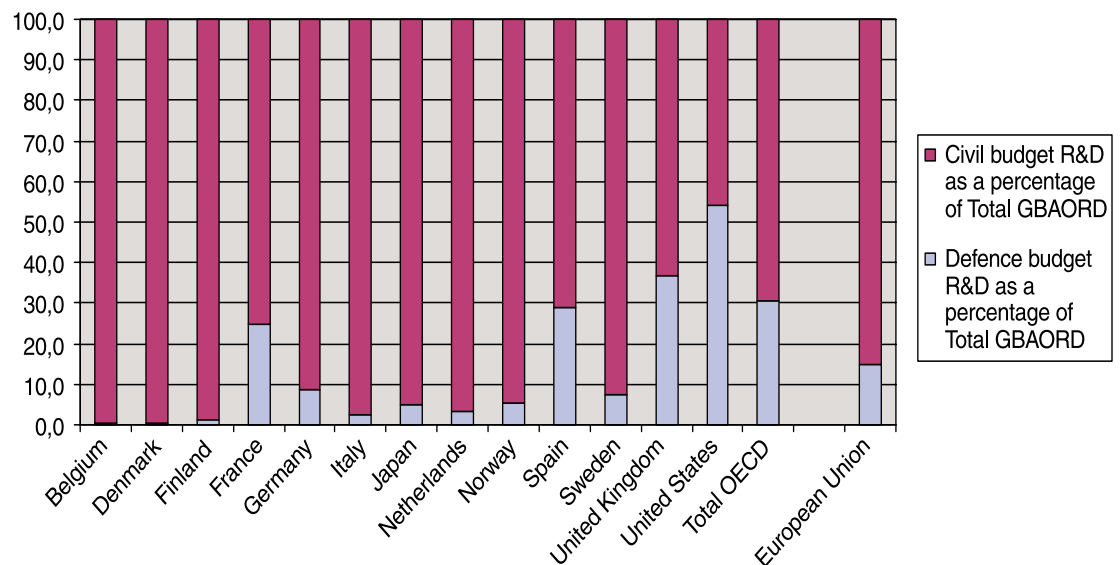
4. Bemerkingen bij de berekening van O&O als % BBP-Vlaanderen

1° De berekeningen zijn benaderend, zowel wat de internationale vergelijking betreft, als voor de hypothesen die gehanteerd worden bij de berekeningen.

2° De berekening vormt in feite een relatieve verhouding tussen de aangroei van het BBP-Vlaanderen en de aangroei van het wetenschapsbudget. Er is een zeer sterke stijging van het wetenschapsbudget vereist, om deze verhoging ook als een zichtbare stijging in het % BBP-Vlaanderen terug te vinden – het BBP-Vlaanderen stijgt immers sterk en de positieve evolutie van het wetenschapsbudget “verdrinkt” daarin.

3° De internationale vergelijking moet gerelativeerd worden: dit blijkt alleen reeds uit het feit dat sommige cijfers wijzigen in verschillende edities van de “Main Science and Technology Indicators” alleen al. Soms worden tijdsreeksen in bepaalde landen afgebroken, omdat bijvoorbeeld werd overgeschakeld op een andere berekeningswijze. Bovendien wordt bij vergelijking van een aantal landen duidelijk dat er een groot verschil ontstaat doordat sommige landen grote O&O-injecties doen in de militaire sector. De USA loopt daarbij op kop... met 54% van het O&O-budget voor defensie. Het OESO-gemiddelde daarvoor is 30%, UK 37%, Frankrijk 25%. Voor België is dit aandeel zeer gering, Vlaanderen financiert zelfs helemaal geen onderzoek in de sector defensie.

Division of Civil and Defence R&D as a percentage of Total GBAORD 1998

DEEL IV

BESTEDING VAN DE MIDDELEN VERDEELD VIA DE FINANCIERENDE INSTELLINGEN

De Chinese wolhandkrab *Eriocheir sinensis* MILNE EDWARDS, 1854 is een uitheemse soort die af en toe in onze binnenwateren gevonden wordt tijdens visbestandsopnames. Rond 1930 werden de eerste wolhandkrabben in Vlaamse waterlopen en kanalen aangetroffen. Na een korte opbloei verdween de soort hier bijna volledig door de verslechterde waterkwaliteit. Sinds enkele jaren duikt deze wolhandkrab echter terug meer en meer op.

(Foto IBW)

Deze vispassage op de Velpe werd aangelegd in het begin van de jaren '90 en zorgt ervoor dat de vissen de stuw, een migratieknelpunt, kunnen passeren om stroomopwaarts paai- en foerageergebieden te gaan zoeken.

(Foto IBW)

Hierna volgt een geactualiseerde bestedingsanalyse van de middelen die worden verdeeld via het FWO-Vlaanderen en het IWT-Vlaanderen. Dergelijke analyses werden reeds eerder gepubliceerd, met name in de Speurgidsen 1996 en 1999. Gezien het grote volume aan kredieten voor deze instellingen – en gezien ook het grote belang ervan voor het Vlaams wetenschapsbeleid, is het immers nodig hieraan geregeld aandacht te besteden.

Het FWO-Vlaanderen is hét financieringskanaal voor de herverdeling van de middelen voor het fundamenteel onderzoek – op basis van interuniversitaire competitie.

Het IWT-Vlaanderen is dan weer het kanaal voor de herverdeling van de budgetten voor het industrieel onderzoek, op basis van competitie tussen projectvoorstellen, ingediend door bedrijven.

Hoofdstuk – IV.1

Besteding van de middelen verdeeld via het FWO-Vlaanderen

De analyse in deze Speurgids is gebaseerd op het FWO-Document “Bestedingsanalyse 1991-2000”.

Het FWO-Vlaanderen is het verdelend organisme voor de financiering van het fundamenteel onderzoek aan de universiteiten en aan de instellingen voor wetenschappelijk onderzoek. De selectie van de aanvragen gebeurt na wetenschappelijke evaluatie door commissies van binnen- en buitenlandse experts, mede op basis van expertise van externe referenten. De gehanteerde selectie- en evaluatiecriteria zijn vastgelegd in een vademecum dat ook beschikbaar is via internet.

De stelselmatige jaarlijkse kredietverhoging van de Vlaamse overheid voor het FWO-Vlaanderen, resulteerde in een gestadige uitbouw van de actiemiddelen. Dankzij de verhoogde steun van de Vlaamse Gemeenschap kon het Fonds de krachtlijnen van het beleidsplan 1996-2000 constructief realiseren.

De evolutie van de zeer diverse toelagespreiding over de actiemiddelen van het FWO-Vlaanderen (incl. de toelagen van de Vlaamse regering, federale regering, Nationale Loterij, schenking en eigen vermogen) – volgt in tabel 1 (opgemaakt op basis van de aangepaste begroting; alle bedragen in mln. BEF). De laatste rij geeft de evolutie van de toelage van de Vlaamse overheid – ook jaarlijks in de Speurgids gepubliceerd in Deel III, Hoofdstuk “Analyse van de HBPWB’s”.

Deel IV.1 van de Speurgids 1999 gaf inzicht in de uiteenlopende toelagen en de voornaamste realisaties – zoals vernieuwde wetenschappelijke commissies – die moesten leiden tot een zorgvuldige besteding van de middelen. Dit luik wordt hier niet meer herhaald: we verwijzen hiervoor ook naar het FWO-Document “Bestedingsanalyse 1991-2000”.

Tabel 1. Evolutie van de toelagespreiding over de actiemiddelen van het FWO-Vlaanderen (in mln. BEF).

Uitgaven	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Mandaten	1.132 45%	1.282 45%	1.414 47%	1.529 47%	1.567 44%	1.746 46%	1.987 46%	2.167 48%	2.242 48%
Wetenschappelijke Contracten	84 3%	81 3%	77 3%	77 3%	110 3%	116 3%	94 2%	100 2%	89 2%
Kredieten Navorsers	43 2%	38 1%	95 3%	94 3%	116 3%	111 3%	39 1%	67 1%	71 2%
Onderzoeksprojecten	1.141 45%	1.304 46%	1.289 43%	1.408 43%	1.603 45%	1.679* 44%	2.046* 47%	2.020* 45%	2.050 44%
Diversen	115 5%	121 5%	133 4%	149 5%	157 5%	176 4%	182 4%	182 4%	185 4%
TOTAAL	2.515 100%	2.826 100%	3.008 100%	3.257 100%	3.553 100%	3.828 100%	4.348 100%	4.536 100%	4.637 100%
Toelage Vlaamse Gemeenschap	1.864,9	2.081,4	2.185,9	2343,9	2.696,1	3.211,8	3.371,0	3.677,6	3.684,0

De kostprijs van de permanente onderzoekers is continu opgenomen bij mandaten, terwijl die eertijds boekhoudkundig bij de onderzoeksprojecten hoorde. Vanaf 1/10/2000 zijn deze onderzoekers echter naar het ZAP overgeheveld.

* Gelden voor het Max-Wildiersfonds worden besteed vanaf 2000 e.v.

De belangrijkste posten, met name mandaten en onderzoeksprojecten, ontwikkelen zich volledig gelijklopend.

Hierna volgt een analyse van de diverse actiemiddelen van het FWO-Vlaanderen.

Mandaten

De evolutie van het mandatenbestand is opgenomen in tabel 2, met overzicht voor de verschillende mandaten. De verdeling per mandaattype en per wetenschapsgebied wordt weergegeven in de figuren 1 tot en met 6.

Tabel 2. Evolutie van het mandatenbestand (cijfers telkens op 1 oktober)

Mandaat jaar	Aspirant	Bijzondere doctoraatsbeurzen en grants	Postdoctoraal Onderzoekers	Permanenten (O.L., O.D.)	Totaal
1991	390	2	82	202	676
1992	409	6	123	192	730
1993	412	2	175	196	785
1994	401	2	211	199	813
1995	409	6	209	198	822
1996	445	8	243	196	892
1997	480	3	310	196	989
1998	527	8	362	197	1094
1999	566	4	371	198	1139
2000	582	4	416	-	1002

O.L.: Onderzoeksliders

O.D.: Onderzoeksdirecteurs(vanaf 1/10/2000 overgedragen aan het ZAP van de universiteiten)

Fig. 1: Aspiranten - evolutie van het mandatenbestand volgens wetenschapssector

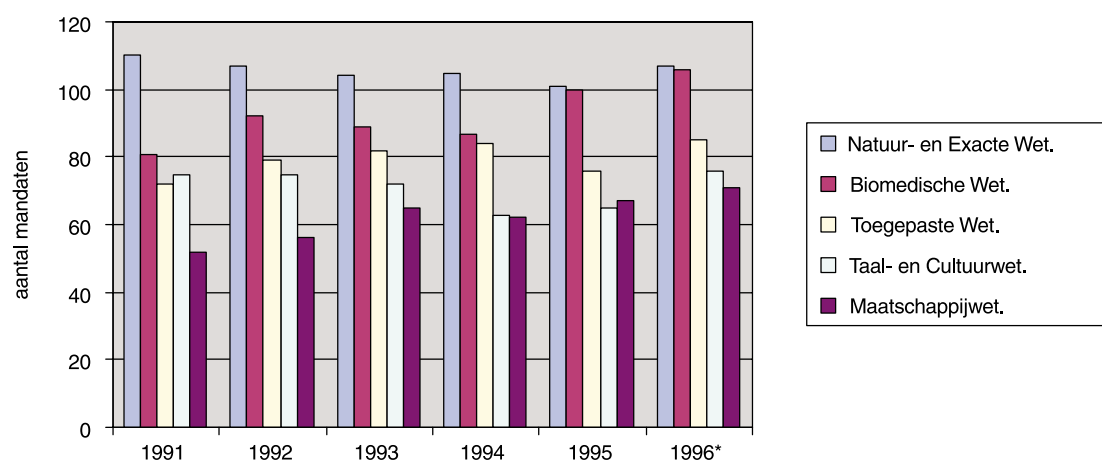

Fig. 2: Aspiranten - evolutie van het mandatenbestand volgens wetenschapsgebied

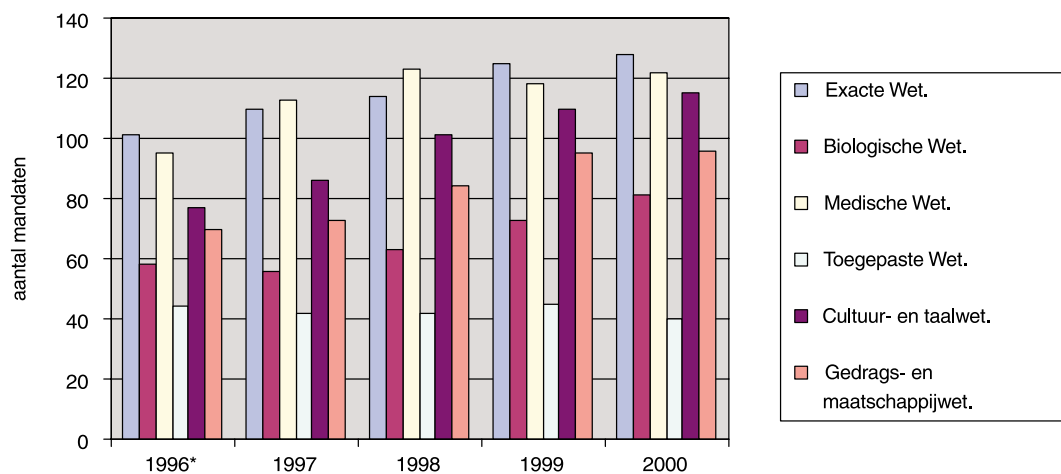

Fig. 3: Postdoctoraal Onderzoekers - evolutie van het mandatenbestand volgens wetenschapssector

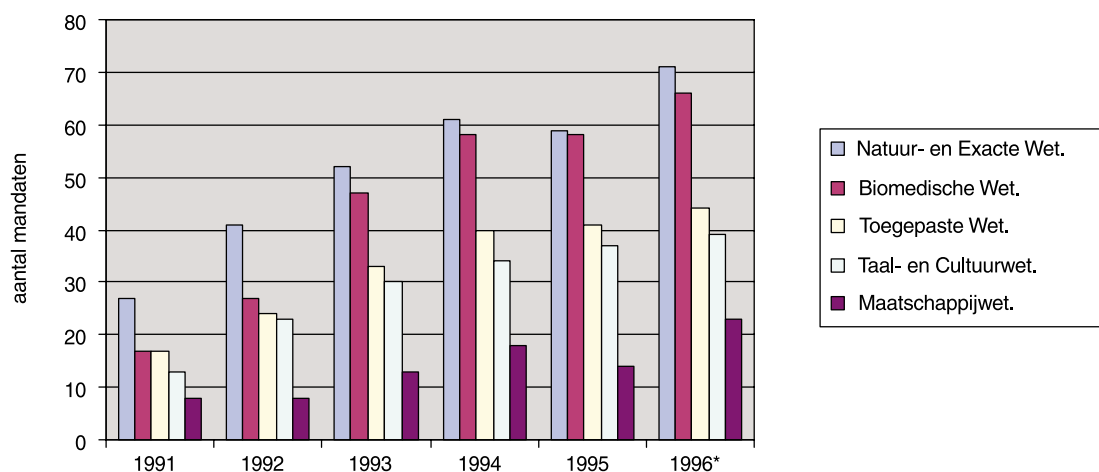

Fig. 4: Postdoctoraal Onderzoekers - evolutie van het mandatenbestand volgens wetenschapsgebied

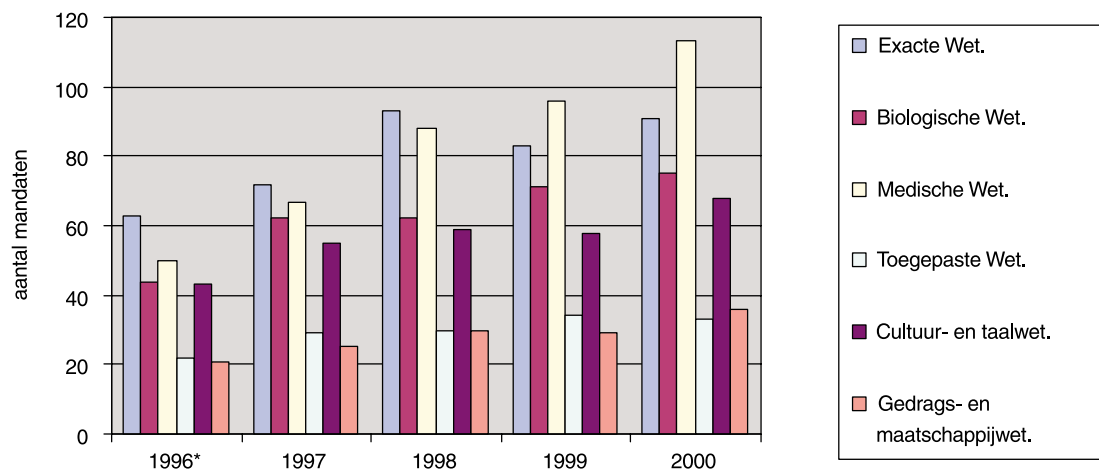

Fig. 5: Permanente Onderzoekers (Onderzoeksliders en Onderzoeksdirecteurs)
- evolutie van het mandatenbestand volgens wetenschapssector

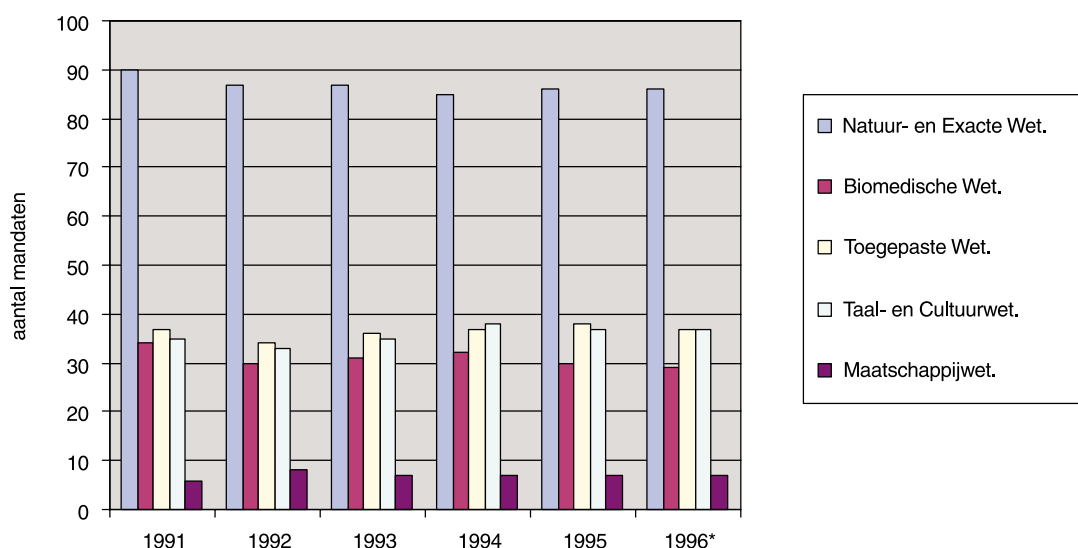
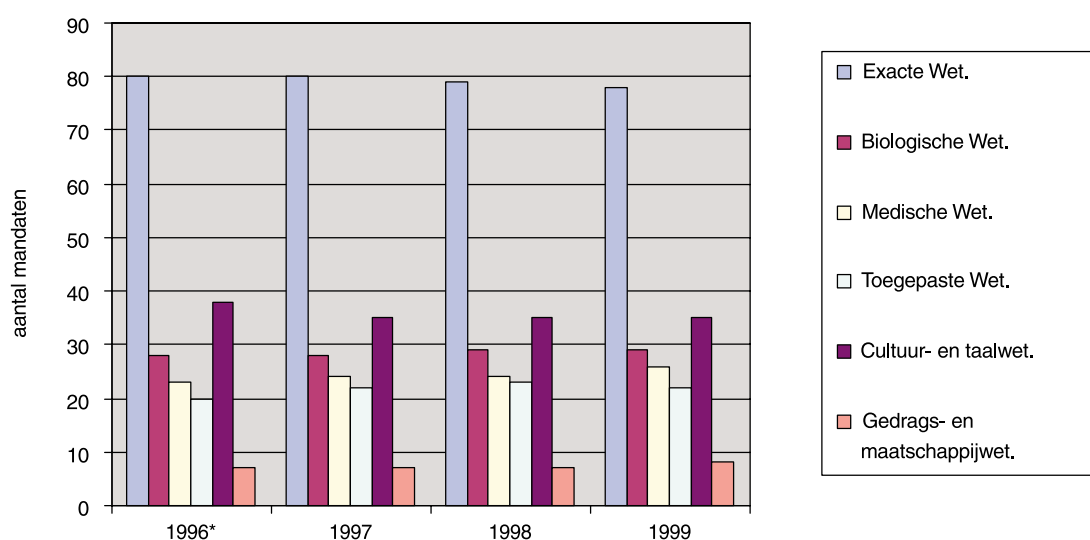

Fig. 6: Permanente Onderzoekers (Onderzoeksliders en Onderzoeksdirecteurs)
- evolutie van het mandatenbestand volgens wetenschapsgebied

Het **pre-doctorale mandaat Aspirant**, dat vroeger een arbeidsovereenkomst behelsde, werd met ingang van 1/10/1991 omgevormd tot een beurs – die is onderworpen aan de Rijks-Sociale Zekerheid maar vrijgesteld van inkomstenbelasting. Dat liet toe een groter aantal Aspiranten aan te stellen – zonder nadeel voor de betrokkenen. Vanaf 1/10/94 is deze beurs gelijk aan de nettowedde van een Assistent, terwijl ze eerst ca. 10% hoger lag.

De promotors van deze mandaathouders kregen een grotere verantwoordelijkheid, door de eis (vanaf de selectieperiode 1993-1994) dat zij zouden instaan voor voldoende begeleiding en omkadering van de doctorandi om binnen de duur van het mandaat een doctoraat op proefschrift mogelijk te maken.

De verhoogde toelage aan het Fonds liet vanaf 1/10/1996 toe jaarlijks ca. 150 Aspiranten-doctorandi aan te trekken met een beurs van vier jaar – vroeger was dat 100 per jaar. In de zorg

voor het aantrekken van de talentrijkste jongeren, streeft men naar een bestand van 600 doctorendi. Hierin werd vier opeenvolgende jaren lang 60 mln. BEF extra geïnvesteerd.

Van het totale bestand Aspiranten zijn er continu 120 ten laste van de toelage van de Nationale Loterij. Dank zij een recente verhoging daarvan is dit nu opgelopen tot 140. Voor de consolidatie van het verhoogde Aspirantenbestand werd in 2001 nog een extra toelage van 50 mln. BEF toegewezen.

Bij de verdeling per wetenschapsgebied, gebeurde er (samen met de vernieuwing van het systeem van de Wetenschappelijke Commissies), ook een hergroepering van Commissies in wetenschapsgebieden. Er was vooral een herschikking van de biologische en medische wetenschappen en het uitsplitsen van interdisciplinaire onderwijsgehele zoals o.a. landbouw en geografie. Daarbij werden de specifieke onderzoeksdisciplines bij de geëigende Commissies gerangschikt. Het oudere systeem van de brede wetenschapsectoren is dus moeilijk vergelijkbaar met de nieuwe onderzoeksgebieden.

Overgang tussen de verschillende mandaten: wat in deze verdeling opvalt, is dat de overgang van Aspiranten naar Postdoctoraal Onderzoeker niet zonder gevolgen is voor de spreiding over de wetenschapsgebieden.

De menswetenschappen boeten een stuk aandeel in, ten gunste van de exacte en biologische wetenschappen. De andere gebieden consolideren hun plaats. Dit fenomeen is louter terug te voeren tot het aanbod van kandidaten – en niet tot de eigenlijke slaagkansen.

In de permanente onderzoekers zien we vooral de ondermaatse vertegenwoordiging (t.o.v. de postdocs) van de gedrags- en maatschappijwetenschappen en de medische wetenschappen – naast een boventallige vertegenwoordiging van de exacte wetenschappen. Dit laatste is overigens een gevolg van de opname in dit korps van reeds lang in dienst zijnde en verdienstelijke onderzoekers uit het vroegere I.I.K.W.

De spreiding is erg stabiel, doordat de doorstroming zich beperkt tot 5% van het korps per jaar.

Gedurende drie jaren kon men met de Vlaamse toelage 70 **Postdoctoraal Onderzoekers** aanwerven i.p.v. de vroegere 35 per jaar. Vanwege de nadruk die én door het Fonds én door het beleid van de Minister van Wetenschapsbeleid werd gelegd op de uitbouw van het postdoctorale niveau (als bijzonder productieve fase in een onderzoekslapbaan) werd het mandaat Aangesteld Navorsers van twee jaar, per 1/10/1992 omgevormd tot het mandaat Postdoctoraal Onderzoeker. Dit duurt drie jaar – met een mogelijke verlenging en tussentijdse selectieve reducties van 1/3. Met ingang van 1/10/1996 werd dit verder uitgebreid tot 3 periodes van drie jaar (met tussentijdse selectieve reducties van ½). Deze ingroei streeft naar een bestand van ca. 400 onderzoekers. Zulk een verhoging van het aantal mandaathouders van het FWO-Vlaanderen is zeker te verantwoorden: de spanning tussen het aantal streng geselecteerde kandidaten, voorgesteld door de Wetenschappelijke Commissies, en de budgettaire mogelijke vacatures, lag in het verleden immers dramatisch hoog. De hiervoor door de Vlaamse Gemeenschap uitgetrokken extra investering per jaar, lag op 80 mln. BEF

De overige verhoging van het bestand werd gerealiseerd met nationale middelen, waardoor het streefcijfer verder verhoogt tot ca. 500 onderzoekers. Deze nationale toelage dekte vanaf '96-'97 een 17 Postdocs (het overige toelagedeel werd besteed aan projecten). Vanaf '97-'98 loopt dit op tot 65 en vanaf '98-'99 tot 99 Postdocs. Vanaf 1/1/98 zijn er ook nog 32 ten laste van de recuperatie van de werkgeversbijdragen voor sociale zekerheid – dit liep op tot 50 Postdocs vanaf 1/1/1999. Voor het afronden van de expansie was nog een extra toelage van 90 mln. nodig, die bij de begroting 2001 werd toegewezen. Het verder aanhouden van de federale politiek inzake het vrijstellen van de werkgeversbijdrage voor sociale zekerheid, is hierbij een onontbeerlijk element.

Daar de Raad van Bestuur echter besliste dat een deel van deze federale middelen ten gunste diende te komen van de projecten, werd dit verrekend in de verdeling van de Vlaamse middelen over de actiemiddelen van het Fonds.

Tevens krijgen Postdoctorale Onderzoekers per periode van 3 jaar de mogelijkheid een mobiliteitstoelage te verwerven om één jaar lang onderzoek te doen aan een andere instelling. Deze mobiliteit zal bij de selectie als een positief element worden beschouwd. Aldus biedt men doctors op proefschrift voldoende tijd om een internationaal erkend wetenschappelijk niveau te bereiken en om elders de nodige ervaring op te doen. Ten einde dit postdoctorale mandaat naadloos te laten aansluiten op het Aspirantschap, wordt van de kandidaten slechts een openbare verdediging van hun doctoraat verwacht tegen uiterlijk 1 juni.

Om de band tussen de medisch-klinische praktijk en het medisch-fundamenteel klinisch onderzoek nog te verstevigen, werden de **Fundamenteel Klinische Mandaten** aangepast en op drie jaar gebracht – met een mogelijke verlenging van twee jaar i.p.v. de vroegere twee jaar en met mogelijk twee verlengingen met één jaar. Met ingang van 1/9/1999 wordt dit verder uitgebreid tot een mandaat van drie jaar met twee mogelijke verlengingen van drie jaar. Het aantal mandaten evolueerde zoals opgenomen in tabel 3.

Tabel 3. *Evolutie van het aantal Fundamenteel Klinische Mandaten*

Jaar	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Aantal	5	10	14	14	13	13	19	19	23	28
Duur	2 + 2x1 jaar						3 + 2 jaar		3x3 jaar	

De **permanente mandaten** – nl. de Onderzoeksleders en Onderzoeksdirecteurs – werden toegekend aan onderzoekers op hoog wetenschappelijk niveau. Zij ontvingen een contract van onbepaalde duur van het niveau docent, faculteitsgeaggregeerde of hoofddocent. Dit contingent, dat van overheidswege tot 200 was beperkt, vormde de top van de mandatenpiramide van het FWO-Vlaanderen.

Met ingang van 1 oktober 2000 werden deze mandaathouders overgeheveld naar het ZAP-korps van de universiteiten. Deze doorstroming was in feite van meet af aan de finaliteit van deze onderzoekers. Deze overdracht heeft noch voor universiteiten, noch voor het Fonds nadelige financiële gevolgen. Tevens wordt ervoor gezorgd dat de overgang geen nadelige sociale gevolgen heeft voor de betrokkenen. Het ligt trouwens in de bedoeling dit korps in de toekomst uit te breiden, om nieuwe mensen te kunnen aantrekken en een beter toekomstperspectief te bieden voor het groeiende korps Postdoctoraal Onderzoekers.

De mandaathouders die dit wensen, kunnen hun mandaat van het FWO-Vlaanderen voleinden. Aanrekening gebeurt aan de onthaalinstellingen tegen kostprijs. In februari 2000 was er dus géén oproep tot kandidaten meer, zelfs niet voor promoties, daar deze zouden ingaan vanaf het ogenblik dat het FWO-Vlaanderen niet langer werkgever is. In totaal 21 mandaathouders verkozen hun mandaat bij het FWO-Vlaanderen te behouden.

Gelijke kansen voor beide geslachten weerspiegelen zich in de geleidelijke voortschrijdende feminisering van het mandatenbestand. In dit kader werd ook besloten om mandaten te schorsen tijdens ouderschaps-, zwangerschap-, borstvoedingsverlof en palliatief verlof en ze te verlengen met de niet-gepresteerde periode. Mandaten die langer dan drie maand worden opgeschort, worden automatisch verlengd tot het einde van het academiejaar. Dit is om zich opnieuw volledig te kunnen inwerken in het onderzoek en met optimale kansen te kandideren. Op die manier ook sluiten de mandaten op elkaar aan. Een overzicht van de feminiseringstendenzen is opgenomen in de figuren 7 tot en met 14.

Bij doctorandi vertoont het hele in functie zijnde bestand nu een vrouwelijke vertegenwoordiging van 42%, waarbij de gebieden van biologische, medische en taal- en cultuurwetenschappen beduidend beter scoren.

In alle gebieden schrijdt de feminisering gestaag verder. In de taal- en cultuurwetenschappen verandert dit het traagst – daar lag namelijk het vrouwelijke aandeel 20 jaar geleden reeds flink hoger dan in de andere sectoren.

Fig. 7: Man-vrouw verhouding van de Aspiranten in functie bij het begin van het academiejaar 76-77

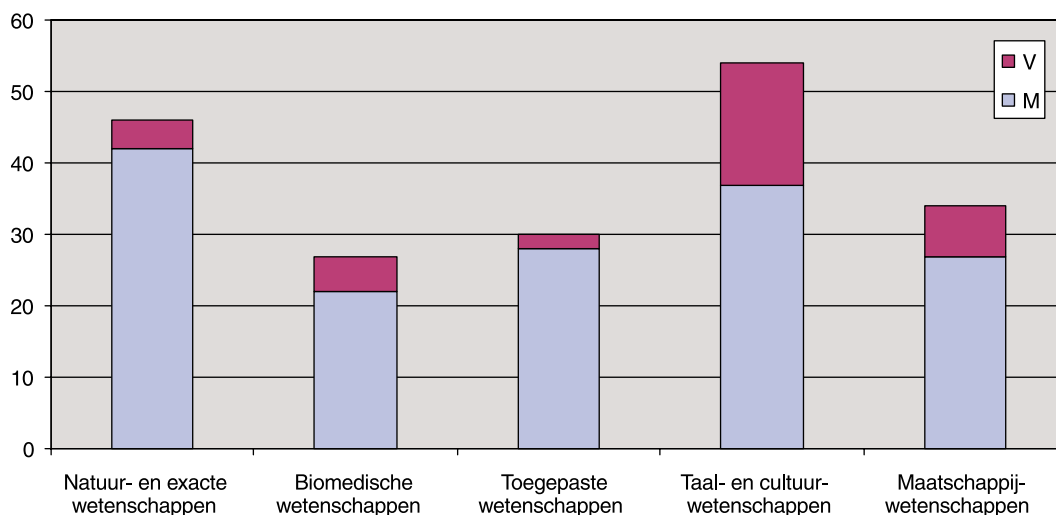

Fig. 8: Man-vrouw verhouding van de Aspiranten in functie bij het begin van het academiejaar 96-97

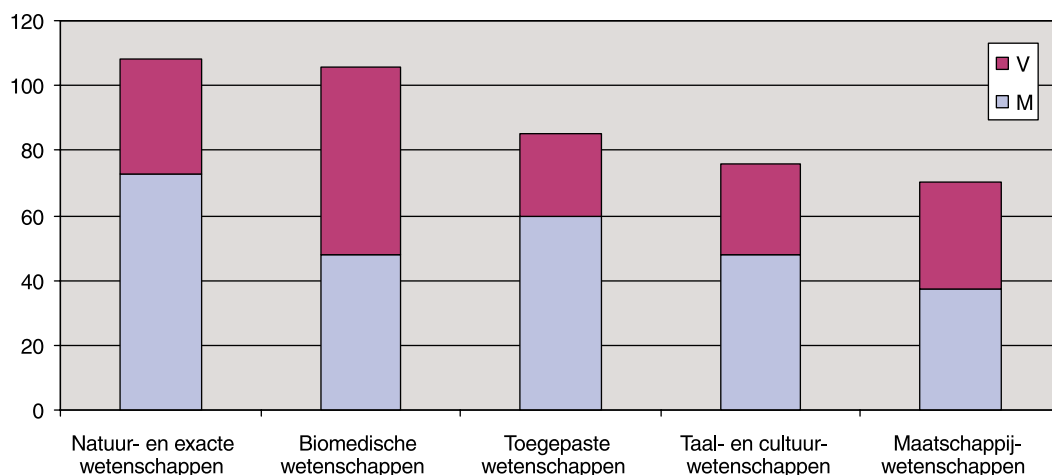

Fig. 9: Man-vrouw verhouding van de Aspiranten in functie bij het begin van het academiejaar 97-98

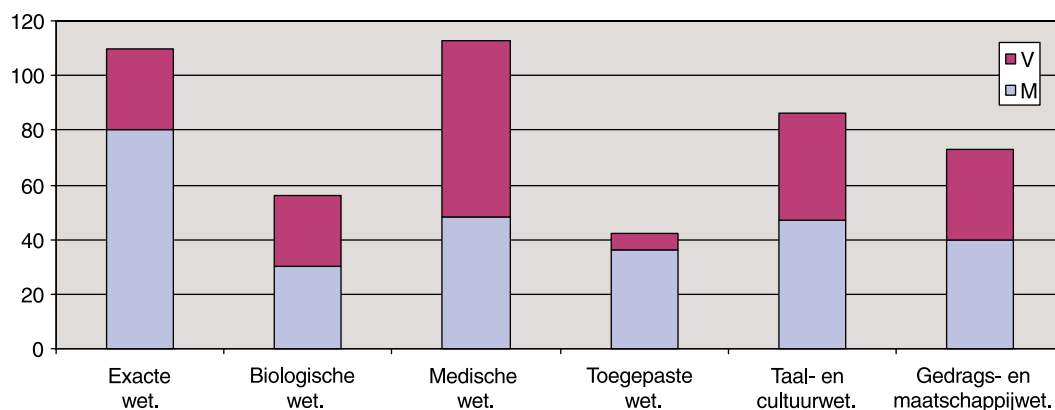
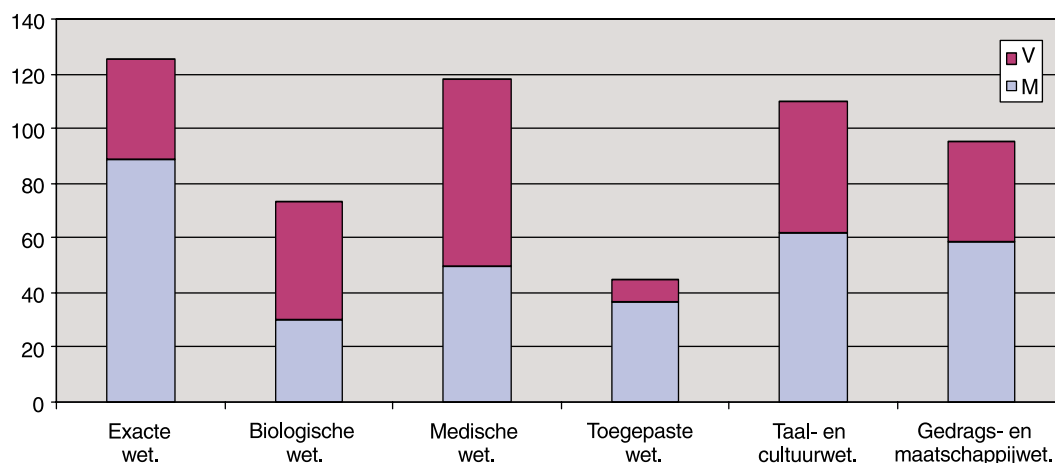

Fig. 10: Man-vrouw verhouding van de Aspiranten in functie bij het begin van het academiejaar 99-00

Bij de postdocs zien wij quasi dezelfde evolutie, maar dan met een achterstand van 10 jaar (met op dit ogenblik een vrouwelijke vertegenwoordiging van 35%) waarbij de vrouwen in de gebieden van de exacte en toegepaste wetenschappen hun achterstand consolideren. Het vrouwelijk aandeel groeit vooral aan in de biologische en gedrags- en maatschappijwetenschappen.

De taal- en cultuurwetenschappen daarentegen, verloren aanzienlijk bij de overgang naar postdocs. Blijkbaar stromen de dames in deze gebieden eerder naar andere maatschappelijke gelegingen door.

Fig. 11: Man-vrouw verhouding van de Postdoctorale onderzoekers in functie bij het begin van het academiejaar 76-77

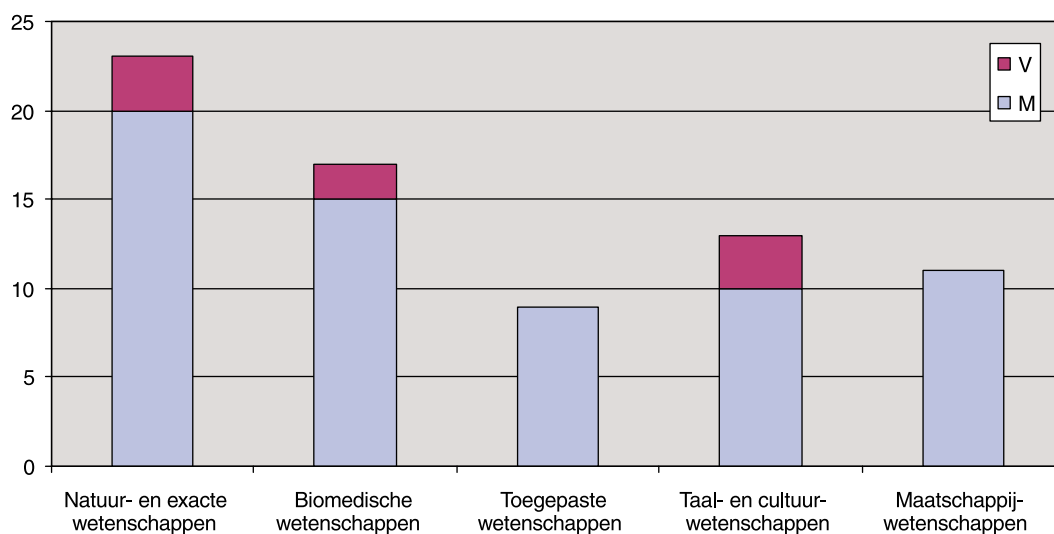

Fig. 12: Man-vrouw verhouding van de Postdoctorale onderzoekers in functie bij het begin van het academiejaar 96-97

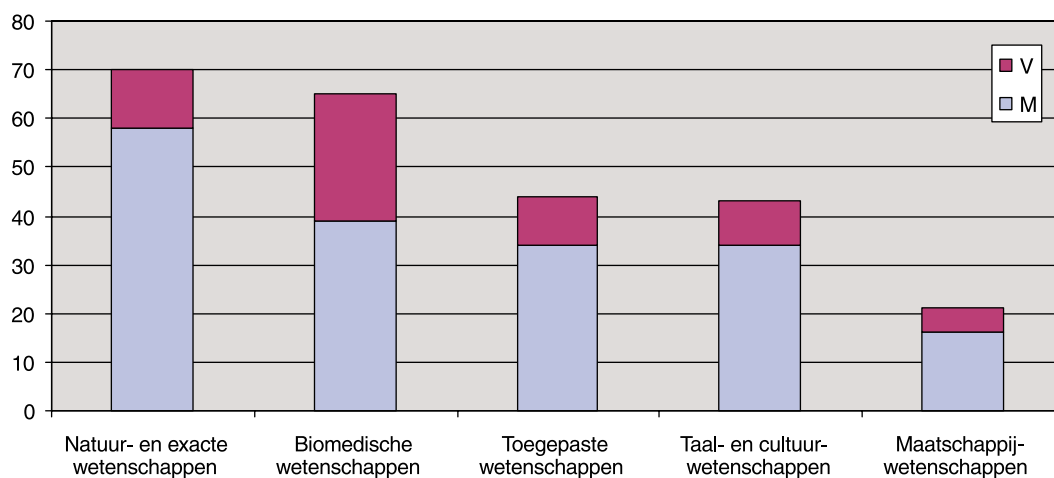

Fig. 13: Man-vrouw verhouding van de Postdoctorale onderzoekers in functie bij het begin van het academiejaar 97-98

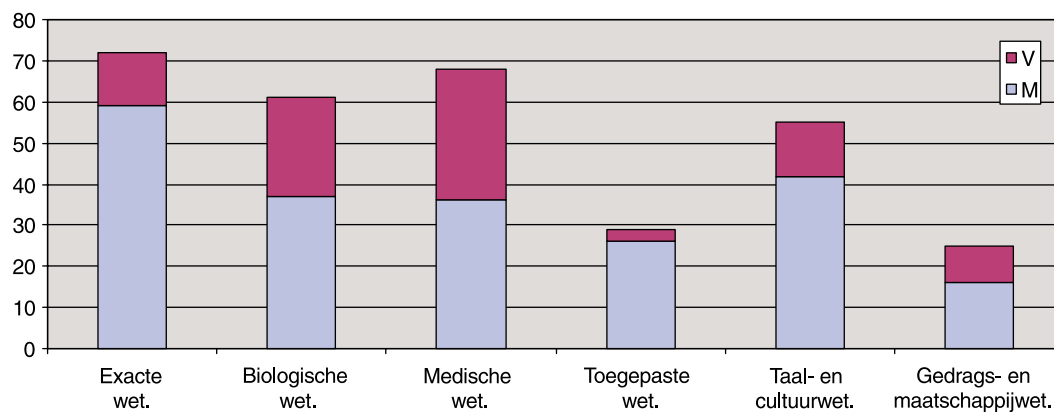
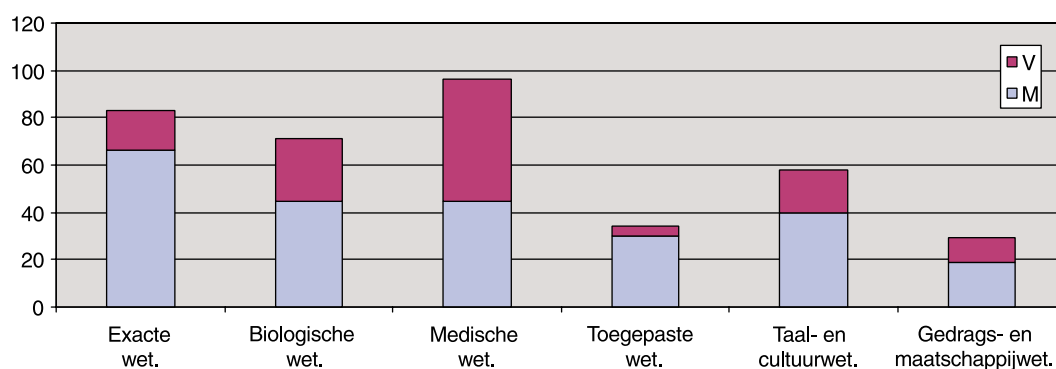

Fig. 14: Man-vrouw verhouding van de Postdoctorale onderzoekers in functie bij het begin van het academiejaar 99-00

Permanente mandaten van 1976 tot 1998 zijn quasi stabiel (het mannelijk aandeel bedraagt er nu 88%). Dit is deels verklaarbaar door het feit dat er in dit korps slechts 5% jaarlijkse doorstroming is en dat de meeste mandaathouders zich situeren in het gebied van de exacte wetenschappen – meer in het bijzonder in de fundamentele materiewetenschappen.

Kredieten ten persoonlijke titel

De **Kredieten aan Navorsers** zijn bestemd voor werkings- en uitrustingskredieten voor persoonlijk onderzoek van, vooral jonge individuele onderzoekers. De evolutie van de verdeling van de bestede middelen per wetenschapsgebied staat in tabel 4.

Tabel 4. Evolutie kredieten aan Navorsers verdeeld per wetenschapsgebied.

Wetenschaps-sector	Natuur- en Exacte Wet.		Biomedische Wet.			Toegepaste Wet.		Taal- en Cultuurwet.		Maatschappijwet.		Totaal	
Jaar	Bedrag kBEF	%	Bedrag kBEF	%		bedrag kBEF	%	bedrag kBEF	%	bedrag kBEF	%	bedrag kBEF	%
1992	7.814	25,7	14.474	47,6		7.014	23,1	-	0,0	1.100	3,6	30.402	100
1993	7.360	26,1	10.575	37,4		6.990	24,7	2.025	7,2	1.300	4,6	28.250	100
1994	25.799	27,1	43.987	46,2		15.544	16,3	6.920	7,3	2.980	3,1	95.230	100
1995	32.458	29,5	41.201	37,4		26.469	24,0	5.063	4,6	4.892	4,5	110.083	100
1996	28.625	24,1	54.274	45,6		23.147	19,5	6.647	5,6	6.150	5,2	118.843	100
Wetenschaps-gebied	Exacte Wet.		Biologische Wet.		Medische Wet.	Toegepaste Wet.		Cultuur- en taalwet.		Gedrags- en maatschappijwet.		Totaal	
Jaar	Bedrag kBEF	%	Bedrag kBEF	%	bedrag kBEF	bedrag kBEF	%	bedrag kBEF	%	bedrag kBEF	%	bedrag kBEF	%
1997	19.226	17,6	23.954	21,9	41.818 38,2	12.068	11,1	10.403	9,5	1.889	1,7	109.358	100
1998	2.810	7,2	4.128	10,6	21.073 54,0	7.571	19,4	3.100	7,9	350	0,9	39.032	100
1999	10.906	16,3	12.571	18,7	27.902 41,6	7.392	11,0	4.660	6,9	3.700	5,5	67.131	100
2000	14.221	19,6	19.572	27,0	26.126 36,1	7.958	11,0	3.665	5,1	900	1,2	72.442	100

(Uitgaven, toegewezen aan één boekhoudkundig jaar)

Tijdens de selectiesessie 1998 werd besloten voortaan de Kredieten aan Navorsers begrotings-technisch te behandelen zoals projecten – en bijgevolg deze aanvragen toe te kennen op de begroting 1999. Daarom staan op 1998 alleen een deel van de kredieten ingeschreven die met betrekking tot het academiejaar 97-98 hierop geboekt werden.

Vooraf de sterke ontwikkeling van het aandeel van de biomedische sector valt hier op.

Het toegekende bedrag werd opgetrokken tot meer dan 100 mln. BEF per jaar. Het terugvallen van het totaal vanaf 1999, is te wijten aan het terugbrengen van deze kredieten tot hun oorspronkelijk doel: meer nadruk op het ondersteunen van individuele projecten en jonge onderzoekers. De gevestigde ploegen worden verwezen naar de onderzoeksprojecten. Het jaarlijkse budget werd aldus beperkt tot 70 à 80 mln. Het toegekende bedrag 1999 leed onder de overmaatse vraag om onderzoeksprojecten, wat een druk legde op de volledige begroting. Het basisbedrag is sinds 1/10/1999 opgetrokken tot 100.000 BEF, het limietbedrag blijft 1,5 mln. BEF.

Onderzoeksprojecten

Onderzoeksprojecten, die worden toevertrouwd aan eminente onderzoekseenheden, steunen op mensen en middelen. Het bestand aan ondersteunend wetenschappelijk en technisch personeel kon dankzij de verhoogde toelage sterk worden opgetrokken, wat bij de aanvang van het overzicht nog niet het geval was.

De evolutie van de bestede middelen wordt weergegeven in de figuren 15, 16 en 17. De permanente onderzoekers van het Fonds stonden vroeger begrotingstechnisch op de projecten, doch zijn voor de duidelijkheid nadien op de post mandaten geheven – vanaf het ogenblik dat dit juridisch mogelijk was.

In het streven naar een zuinige en effectieve besteding van de middelen van de Onderzoeksprojecten, gekoppeld aan verhoogde wetenschappelijke en beheersmatige verantwoordelijkheid van de promotors, stapte men per 1 januari 1997 voor de Onderzoeksprojecten over op een zogenaamde enveloppefinanciering. Voor het eventueel toegekende personeel werden vaststaande voltijdsequivalenten toegekend en verdwenen alle administratieve restricties qua leeftijdsanciënniteit en weddenschaal. Er kan bijgevolg vrij beroep gedaan worden op min of meer ervaren personeel, naargelang de projectvereisten. Positieve saldi kunnen dan dienen voor bijkomend personeel of werking, negatieve saldi dienen gedekt door werkingsmiddelen of andere bijdragen.

Dit systeem resulteerde reeds in 1997 in extra werkingsmiddelen ten bedrage van 112 mln. BEF, terwijl alle personeelsposten bezet waren. In 1998 liep dit op tot meer dan 200 mln., wat toelaat de groei van de forfaitaire personeelskost af te remmen.

De bijkomende investering van de Vlaamse Gemeenschap bedroeg voor de projecten 100 mln. Daarnaast is er sinds 1997 een krediet van 100 mln. ter ondersteuning van de menswetenschappen. Van de bedragen voor 1997, 1998 en 1999 wordt 30 mln. besteed aan grote congressen, in het kader van een specifieke actie voor de internationale bekendmaking van Europees of internationaal onderzoek, waarin Vlaamse onderzoekers een vooraanstaande rol spelen. De overige 270 mln. wordt met ingang van 1/1/2000 besteed in het raam van het Max-Wildiersfonds voor archief-gebaseerd wetenschappelijk onderzoek. Naast het wetenschappelijk aspect wordt hier ook belang gehecht aan ontsluiting, wetenschappelijke inventarisatie en valorisatie – én van resultaten én van het archief.

Fig. 15: Evolutie van de onderzoeksprojecten

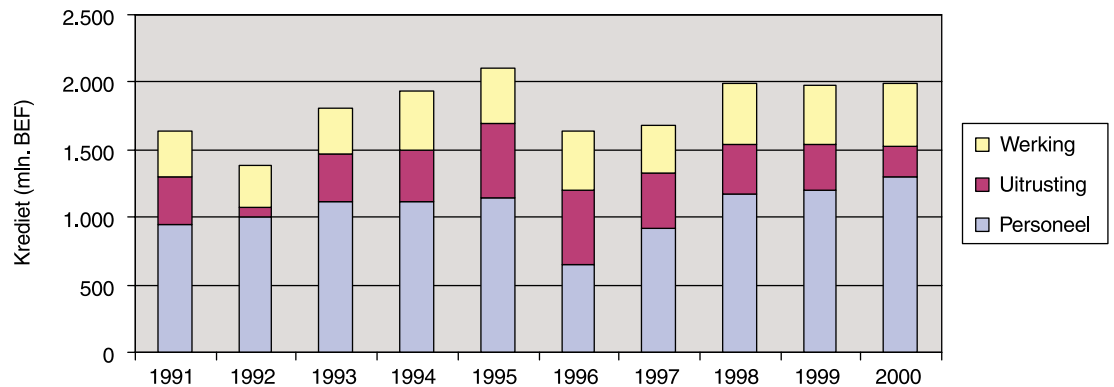

Fig. 16: Evolutie van de onderzoeksprojecten per wetenschapssector

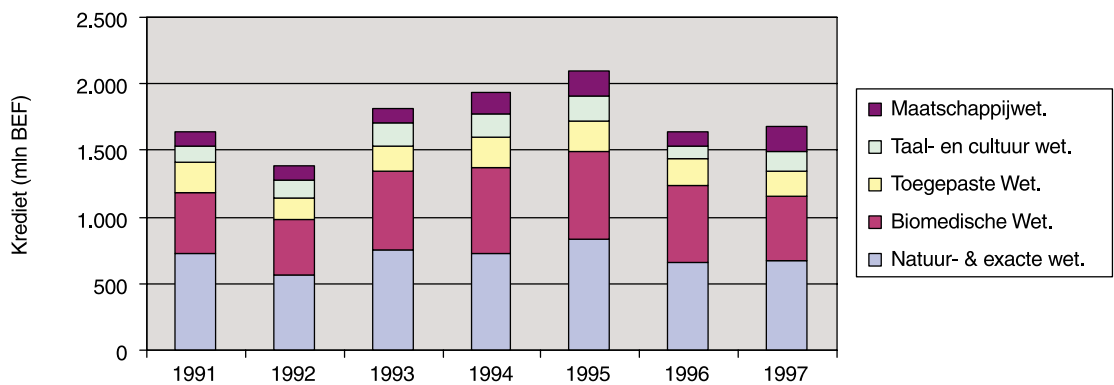
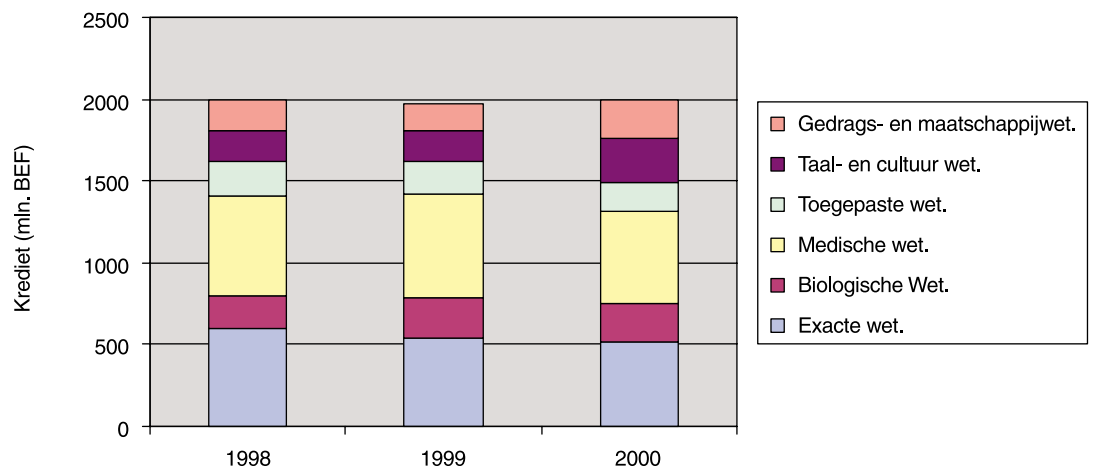

Fig. 17: Evolutie van de onderzoeksprojecten per wetenschapsgebied

Opmerking bij de figuren: Het betreft de projecten ten laste van alle toelagen aan het FWO-Vlaanderen, zowel afkomstig van de Vlaamse Gemeenschap met inbegrip van het Max-Wildiersfonds, de federale Regering en de Nationale Loterij, doch met uitsluiting van de projecten ten laste van de actie Levenslijn daar deze een discontinu beeld zouden veroorzaken. Het opmerkelijk lage peil van de besteding voor Onderzoeksprojecten 1992 is te wijten aan het met 1 jaar verschuiven van de aanwending van de toelagen van de Nationale Loterij waarvan het bedrag meestal maar bekend is op het einde van het jaar en die slechts het volgende jaar worden uitgekeerd. Op deze wijze worden de beschikbaarheid van de toelagen en het jaar van de aanwending ervan beter op elkaar afgestemd. Dit heeft vooral zichtbaar gevolg in de rubriek uitrusting.

Het dalen van de besteding in 1996 is artificieel door het begrotingstechnisch verschuiven van de last van de permanente onderzoekers naar het toelage-aandeel mandaten. Het peil 1998 ligt hoger dan normaal o.i.v. de Beheersovereenkomst die een bedrag van meer dan 100 mln. BEF, verbonden aan voorwaarden voor de permanente onderzoekers, een jaar eerder ter beschikking stelde dan vroeger. Dit verhoogde éénmalig de besteding met 110 mln. BEF. De bedragen 2000 zijn nog niet definitief.

Van 1991 tot nu bleef de ondersteuning van apparatuur quasi stabiel, met enkel een paar tijdelijke pieken. De werking nam met 36% toe en het ondersteunend personeel met 36%, geconcentreerd in wetenschappelijk personeel. Het tijdelijke Max-Wildiersfonds vervormt de resultaten echter voor ca. 10% – in positieve zin.

Deze personeelsaangroei komt in absolute aantallen vooral sterk ten goede aan de menswetenschappen; die verwerven ca. 40% van het personeel.

Deze ontwikkeling laat nog de nood open aan een investeringsbeleid voor grote apparatuur en ook de groeiende internationaliseringstendens stelt zijn financiële eisen.

Internationale Samenwerking

Ten einde de internationalisering van het fundamenteel onderzoek verder te bevorderen, worden drie doelgerichte kredietlijnen uitgebouwd.

Een **mobilitiestoelage** is ingevoerd voor de Postdoctoraal Onderzoekers FWO-Vlaanderen, om hun onderzoek één jaar aan een andere instelling dan de hunne door te voeren. Reeds 57 mobiliteitstoelagen werden toegewezen – die strekken over verblijven van een jaar.

Als inbreng van buitenlandse expertise in onderzoeksprojecten en Wetenschappelijk Onderzoeksgemeenschappen werden 97 **Visiting Postdoctoral Fellowships** aangetrokken, verdeeld over de jaren 1996, 1997, 1998 en 1999. Tabel 5 biedt een overzicht van de selecties met de verdeling per wetenschapsgebied en een evolutie – met opgave van het gebied van herkomst.

De exacte wetenschappen nemen hier het voortouw en wel in uitzonderlijke mate. De Noord- en West-Europeanen nemen het leeuwendeel van de geleverde experts voor hun rekening.

Tabel 5. *Visiting Postdoctoral Fellowships*

Jaar	Toegekend	Herkomst						
		Noord- en West-Europa	USA en Canada	Zuid-Europa	Oost-Europa en Rusland	Zuid-Amerika	Nabije en Verre Oosten	Oceanië
1996	41	27	-	2	6	1	5	-
1997	26	13	2	-	7	-	7	-
1998	19	7	2	1	3	-	6	-
1999	11	3	-	1	3	-	3	1

Na een eerste toeloop bij het instellen van deze mogelijkheid, daalde het aantal aanvragen sterk - mede o.i.v. de strenge selectie.

Om op postdoctoraal niveau de coördinatie te bevorderen tussen Vlaamse Onderzoekseenheden en internationale samenwerkingsverbanden, bundelde men de positieve elementen uit vroegere bestaande kredieten voor contactgroepen, derde cyclus-onderwijs en wetenschappelijke opdrachten. Dit gebeurt om samenwerkingsverbanden in te stellen die meer impact hebben op de wetenschapsbeoefening in Vlaanderen: de **Wetenschappelijke Onderzoeksgemeenschappen**.

Deze bestaan meestal uit ten minste drie Vlaamse onderzoekseenheden (uit ten minste twee Vlaamse universiteiten) en minimum twee onderzoeksgroepen uit de Franstalige Gemeenschap of uit het buitenland. Er wordt gedurende vijf jaar, een jaarlijkse werkingstoelage van maximum 500.000 BEF verleend. Dit is eventueel verlengbaar. Dit laat toe gastcolleges, work-

shops, symposia en wetenschappelijke samenwerkingsverblijven op postdoctoraal niveau te financieren, alsook de onderzoekscoördinatievergaderingen.

De Wetenschappelijke Onderzoeksgemeenschappen, ingesteld begin 1994, hebben een vaste plaats verworven in het Vlaams wetenschapsbeleid. Momenteel zijn er 51 WOG's in functie. Deze wetenschappelijke samenwerkingsverbanden tussen Vlaamse en buiten Vlaanderen opererende onderzoekseenheden, zijn een hefboom voor het inter-, trans- en multidisciplinair onderzoek, van complementariteit en zwaartepuntvorming. Daarbij komt het geheel op een hoger niveau dan de samenstellende eenheden. Geleidelijk worden ze ook de aanhechtingspunten voor belangrijke onderzoeksprogramma's, Visiting Postdoctoral Fellowships, mandaten e.d. Men stelt vast dat deze netwerken de deelnemende onderzoekseenheden toelaten om aan te sluiten bij grote, prestigieuze internationale netwerken. Een verdeling van het aantal Wetenschappelijke Onderzoeksgemeenschappen per wetenschapsgebied (in functie op 1/1/1999) is te vinden in tabel 6.

Tabel 6. *Verdeling van het aantal Wetenschappelijke Onderzoeksgemeenschappen over de wetenschapsgebieden.*

Wetenschapsgebieden	Aantal	%
Biologische wetenschappen	6	11,8
Cultuur- en taalwetenschappen	15	29,4
Exacte wetenschappen	8	15,7
Gedrags- en maatschappijwetenschappen	5	9,8
Medische wetenschappen	12	23,5
Toegepaste wetenschappen	5	9,8
TOTAAL	51	100,0

De **Beurzen voor Wetenschappelijke Opdracht** werden niet afgeschaft maar vanaf 1/1/1996 omgevormd tot een selectieve ondersteuning van vrijgestelde, voltijdse benoemde, Vlaamse leden van het Zelfstandig Academisch Personeel. Ze verrichten hiermee wetenschappelijk onderzoek gedurende 3 maand tot 1 jaar.

Sinds geruime tijd worden ook de **Reiskredieten**, zowel voor het bijwonen van congressen als voor korte verblijven in het buitenland, ter beoordeling aan een interdisciplinaire Commissie voorgelegd.

Dat resulteerde eerst in het terugschroeven van het aantal kredieten, gevolgd door een hogere kwaliteit van de voorgelegde dossiers.

Een evolutie van het aandeel van de wetenschapssectoren/gebieden en de frequentie van de landen waarmee wordt samengewerkt, staat in de tabellen 7 en 8.

Wat vooral opvalt is én het gering aanbod én het lage slaagpercentage van de dossiers uit de gedrags- en maatschappijwetenschappen. Die scoren over de ganse lijn voor alle actiemiddelen van het Fonds minder goed. De Bestuursorganen van het Fonds hebben de mening geopperd dat dit te wijten moet zijn aan algemeen structurele problemen in de onthaalinstellingen zelf. Even opmerkelijk zijn de sterk verbeterde resultaten van de Taal- en cultuurwetenschappen. Wat tevens opvalt is de gestadige groei van de slaagkansen door verbeterde dossiers, of liever gezegd: door het stelselmatig wegvallen van de minder goede inzendingen.

Organisatie van wetenschappelijke vergaderingen in België: ook deze aanvragen worden geselecteerd door de interdisciplinaire Commissie Internationale Contacten. Opmerkelijk is de zeer sterke positie van de taal- en cultuurwetenschappen in deze categorie kredieten (tabel 9). Opnieuw is te merken dat door de traditievorming van de strenge selectie minder goede aanvragen wegvallen bvb. in de biologische wetenschappen. In de gedrags- en maatschappijwetenschappen liggen de slaagpercentages uitzonderlijk laag.

Tabel 7. Evolutie reiskredieten volgens wetenschapssector/-gebied

Wetenschaps- sector	Natuur- en Exacte Wet.		Biomedische Wet.				Toegepaste Wet.		Taal- en Cultuurwet.		Maatschappij- wet.		Totaal	
Jaar	n	%	n	%			n	%	n	%	n	%	n	Bedrag in 1000 BEF
1993	255	36,8	154	22,3			131	19,0	87	12,6	64	9,3	691	19.283
1994	265	37,5	194	27,5			121	17,1	76	10,8	50	7,1	706	19.149
1995	254	36,9	176	25,5			123	17,9	83	12,0	53	7,7	689	18.001
1996	225	31,1	201	27,8			141	19,5	82	11,4	74	10,2	723	17.882
Wetenschaps- gebied Jaar	Exacte Wet.		Biologische Wet.		Medische Wet.		Toegepaste Wet.		Cultuur- en taalwet.		Gedrags- en maat- schappijwet.		Totaal	
1997	209	28,3	98	13,3	182	24,7	84	11,4	87	11,8	78	10,5	738	19.045
1998	202	27,3	120	16,2	177	24,0	78	10,6	110	14,9	52	7,0	739	18.992
1999	213	30,9	96	13,9	147	21,3	63	9,2	99	14,4	71	10,3	689	17.193

Tabel 8. Reiskredieten, frequentie van de landen van bestemming

Land van bestemming	1996	1997	1998	1999	Totaal	%
U.S.A.	192	212	209	195	808	29,04
U.K.	53	49	58	44	204	7,33
Italië	50	52	45	53	200	7,19
Duitsland	34	41	36	38	149	5,36
Frankrijk	39	26	37	43	145	5,21
Canada	37	26	21	32	116	4,17
Spanje	25	21	28	30	104	3,74
Japan	13	29	20	17	79	2,84
Griekenland	20	18	15	22	75	2,70
Australië	12	27	23	8	70	2,52
Zweden	10	23	14	23	70	2,52
Oostenrijk	19	11	13	11	54	1,94
Polen	13	13	8	18	52	1,87
Hongarije	19	10	6	7	42	1,51
Zuid-Afrika	2	7	14	18	41	1,47
Tsjechië	12	8	14	6	40	1,44

Portugal	9	11	11	8	39	1,40
Zwitserland	11	6	8	12	37	1,33
Denemarken	9	6	8	13	36	1,29
Israël	7	2	18	6	33	1,19
Noorwegen	11	5	11	6	33	1,19
Finland	6	11	7	7	31	1,11
Rusland	7	12	7	3	29	1,04
Turkije	5	9	12	3	29	1,04
Mexico	3	6	7	11	27	0,97
Brazilië	8	7	3	8	26	0,93
China	6	5	1	7	19	0,68
Nederland	2	5	2	7	16	0,58
Ierland	3	5	4	-	12	0,43
Korea	8	1	1	1	11	0,40
Egypte	5	2	1	2	10	0,36
India	4	3	1	2	10	0,36
Syrië	1	2	4	3	10	0,36
Singapore	1	5	-	3	9	0,32
Argentinië	1	2	3	3	9	0,32
Slovenië	4	1	2	1	8	0,29
Nieuw Zeeland	1	1	4	1	7	0,25
Slovakije	4	-	2	-	6	0,22
Bulgarije	3	1	1	1	6	0,22
Honkong	1	2	1	-	4	0,14
Ivoorkust	-	1	3	-	4	0,14
Congo	2	-	1	1	4	0,14
Cyprus	-	2	1	1	4	0,14
Litouwen	-	-	2	2	4	0,14
Chili	-	1	1	2	4	0,14
Taiwan	-	-	2	2	4	0,14
Vietnam	-	1	1	1	3	0,11
Franse Antillen	3	-	-	-	3	0,11
Thailand	2	1	-	-	3	0,11
Kenya	-	2	-	1	3	0,11
Jordanië	1	-	-	2	3	0,11
Kroatië	-	1	-	1	2	0,07
Madagaskar	-	-	2	-	2	0,07
Maleisië	-	2	-	-	2	0,07
Bolivië	-	1	1	-	2	0,07
Colombia	-	-	2	-	2	0,07
Ghana	2	-	-	-	2	0,07
IJsland	-	2	-	-	2	0,07
Mali	1	1	-	-	2	0,07

Oekraïne	1	1	-	-	2	0,07
Panama	-	-	-	1	1	0,04
Polynesië	-	-	-	1	1	0,04
Libanon	-	-	-	1	1	0,04
Kameroen	-	-	-	1	1	0,04
Belize	1	-	-	-	1	0,04
Bermuda	1	-	-	-	1	0,04
Cuba	1	-	-	-	1	0,04
Ecuador	-	-	1	-	1	0,04
Faeröer (DK)	-	-	1	-	1	0,04
Filipijnen	-	-	1	-	1	0,04
Indonesië	1	-	-	-	1	0,04
Mauretanië	-	-	1	-	1	0,04
Nederlandse Antillen	1	-	-	-	1	0,04
Pakistan	1	-	-	-	1	0,04
Roemenië	-	1	-	-	1	0,04
Tanzania	-	1	-	-	1	0,04
Zambia	-	-	-	1	1	0,04
Marokko	-	-	-	1	1	0,04
Botswana	-	-	-	1	1	0,04
TOTAAL	685	701	700	693	2782	100

Reiskredieten, frequentie van de landen van bestemming (Congreskredieten, Kredieten voor korte verblijven met aftrek van kredieten waaraan verzaakt werd). De 11 landen die meer dan 2% halen zijn vet gedrukt, zij totaliseren 72% van het totaal. Sommige verblijven behelzen een verblijf in twee landen. Bij het totaal is de dubbeltelling niet uitgeschakeld omwille van het percentage.

Opmerking:

De buurlanden van België zijn misschien onderschat, daar tot medio 1997 de regel gold voor Congreskredieten verplaatsingen binnen 300 km (vogelvlucht vanuit Brussel) geen toelage verleend werd. Bijgevolg waren de wetenschappelijke bijeenkomsten die plaats hadden in het noorden van Frankrijk, het Groot-Hertogdom Luxemburg, een deel van Duitsland, Keulen inbegrepen, en Nederland uitgesloten. Heel wat samenwerking met deze landen wordt trouwens zonder deze financiering doorgevoerd.

Tabel 9. Kredieten voor congressen in België, aandeel volgens wetenschapssector- of gebied

Wetenschaps- sector	Natuur- en Exacte Wet.		Biomedische Wet.			Toegepaste Wet.		Taal- en Cultuurwet.		Maatschappij- wet.		Totaal	
Jaar	n	%	n	%		n	%	n	%	n	%	n	bedrag in 1000 BEF
1993	18	25,4	14	19,7		6	8,5	26	36,6	7	9,8	71	8.220
1994	8	16,0	12	24,0		7	14,0	14	28,0	9	18,0	50	8.919
1995	14	23,3	12	20,0		6	10,0	15	25,0	13	21,7	60	10.522
1996	16	25,4	10	15,9		10	15,9	21	33,3	6	9,5	63	10.829
Wetenschaps- gebied Jaar	Exacte Wet.		Biologische Wet.		Medische Wet.	Toegepaste Wet.		Cultuur- en taalwet.		Gedrags- en maat- schappijwet.		Totaal	
1997	8	12,5	11	17,2	9 14,1	5	7,8	25	39,0	6	9,4	64	11.379
1998	16	24,2	8	12,1	11 16,7	5	7,6	19	28,8	7	10,6	66	11.976
1999	10	18,2	7	12,7	9 16,4	8	14,5	18	32,7	3	5,5	55	9.739

Hoofdstuk – IV.2

Besteding van de middelen verdeeld via het IWT

De bestedingsanalyse werd uitgevoerd over de periode 1992-1999. De analyse in deze Speurgids is gebaseerd op het IWT Activiteitenverslag 1999, maar ook op vroegere verslagen en de voorgaande analyses – zoals gepubliceerd in de Speurgidsen 1996 en 1999.

Ondertussen werd het decreet “betreffende het voeren van een beleid ter aanmoediging van de technologische innovatie” (kortweg het innovatiedecreet), begin '99 in het Vlaams Parlement behandeld en finaal bekrachtigd op 18 mei 1999. Men werkt nu aan de uitvoeringsmodaliteiten voor de implementatie ervan en er volgden reeds een aantal belangrijke stappen. Het decreet herdefinieert het beleidsdomein inzake technologische innovatie – inzonderheid de taken van het IWT-Vlaanderen. Het voorziet een verruiming van het innovatietraject, met het optrekken van de steunpercentages tot het maximaal aanvaardbare niveau door de Europese commissie. Deze bestedingsanalyse betekent derhalve een soort afsluiting en de finale analyse van het volume en de aard van de steun, toegekend onder de oude IWT-steunreglementering.

De evolutie van het globaal steunvolume wordt gegeven in tabel 1.

Tabel 1: Evolutie van het globaal steunvolume in mln. BEF

	1992-1994	1995-1996	1997	1998	1999
Autonome functie (O&O)	731,1	1.458,6	1.693,4	1710,4	1.917,2*
Adviserende & Uitvoerende functie (O&O)	1.292,8	1.399,0	1.266,0	502,8	3.091,0
Uitvoerende functie (Specialisatiebeurzen)	138,2	497,2	606,1	637,6	670,7
Technologieverspreiding en overige projecten	94,9	191,8	351,1	611,3	480,3
SUBTOTAAL	2.257,0	3.546,6	3.923,8	3.462,1	6.159,2
Werkingsmiddelen	176,3	234,2	305,2	304,0	346,6
ALGEMEEN TOTAAL	2.433,3	3.780,8	4.229,0	3.766,1	6.505,8

(*) De vastleggingsmachtigingen in '99 bedroegen slechts 1.811,8 - na overdracht van 378 mln. naar het FIOV-fonds. Ca. 100 mln. BEF aan projecten dienden bijgevolg ten laste van de begroting 2000 doorverwezen.

De wetenschappelijk-technologische opdracht van het IWT omvat de evaluatie en de opvolging van de aanvragen voor financiële steun aan wetenschappelijk-technologisch onderzoek en ontwikkeling. De bestedingsanalyse werd hierop toegespitst.

De aanvragen kunnen ingediend worden in de volgende drie modaliteiten:

- In de **autonome functie** van het IWT: de beslissing wordt genomen door het IWT, voor aanvragen ingediend op vrij initiatief van de bedrijven en door individuele onderzoekers in het kader van het wetenschappelijk-technologische onderzoek op postdoctoraal niveau. Het betreft de subsidiëring van industrieel basisonderzoek, tegemoetkoming door voorschotten of betoelaging voor prototype-ontwikkeling of aanvragen voor onderzoeksmandaten door individuele onderzoekers – voor onderzoek op postdoctoraal niveau. De raad van bestuur van het IWT beslist autonoom binnen de reglementaire kaders, o.m. het Besluit van de Vlaamse Executieve van 23 oktober 1991 tot regeling van de bevordering van het industrieel wetenschappelijk-technologisch onderzoek in Vlaanderen: het zogenaamde FIOV-Besluit.
- De **adviserende functie** van het IWT: waarbij het IWT advies uitbrengt aan de voogdijminister, voor projecten ingediend in het kader van impuls- of actieprogramma's die opgezet zijn door de Vlaamse regering, zoals STWW (Strategische Technologieën voor Welzijn en Welvaart), ITA (InformatieTechnologie Actieprogramma), EUREKA en zijn deelprogramma's (MEDEA en ITEA) en aanvragen ingediend in het kader van collectief onderzoek.
- De **uitvoerende functie** van het IWT: de specialisatiebeurzen voor doctoraatsstudenten. In 1997 behandelde men in deze functie ook nog de projecten in het kader van het MKB-Programma en afsluitende beheersactiviteiten in het impulsprogramma VLIM. Vanaf 1998 werden de adviserende en de uitvoerende functie samengenomen, de specialisatiebeurzen behouden een aparte plaats in dit geheel.

1. Globaal overzicht

Tabel 2 geeft een overzicht van de goedgekeurde steun voor projecten van onderzoek en ontwikkeling (O&O), ingediend in de drie functies, en de specialisatiebeurzen, voor de periode 1993 tot 1999 (in mln. BEF).

Tabel 2: Verdeling van de toegekende steun aan wetenschappelijk-technologische O&O over de 3 functies

Functie	Toegekende steun 1999
Autonome functie	1.917.275.282*
Adviserende functie	3.091.001.241
Totaal exclusief specialisatiebeurzen	5.008.276.523
Uitvoerende functie (specialisatiebeurzen)	670.696.533
TOTAAL	5.678.973.056

(*) Dit bedrag is het totaal van de beslissingen die in 1999 in de autonome functie genomen werden. Hiervan heeft 1,817 miljard BEF betrekking op nieuwe projecten, en ca. 100 mln. BEF slaat op bevestigingen van vroeger besliste, maar nog niet vastgelegde projectdelen. Het reëel vastgelegd bedrag is 1,811 miljard BEF.

De opsplitsing van de toegekende steun naar aanvrager, die moet instaan voor de valorisatie, en naar het type van entiteit, die het onderzoek uitvoert, wordt voorgesteld in tabel 3 – in dit voor de periode 1994-1999.

Tabel 3: Steunverdeling naar aanvrager en uitvoerder

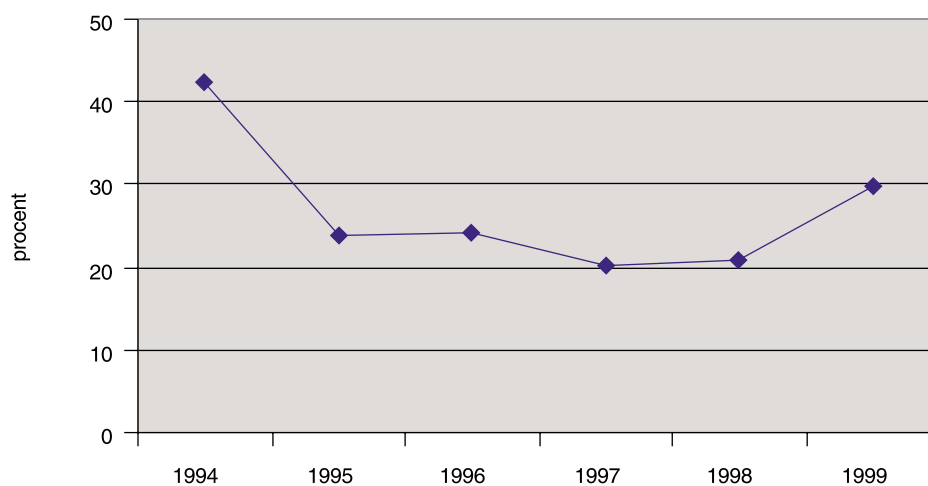
1994	Procent steunverdeling IWT naar	
	aanvrager	uitvoerder
Bedrijven excl. KMO	41	32
KMO's	30	27
Universiteiten	14	23
Onderzoekscentrum	12	15
Varia	3	3
Totaal	100	100

	1995		1996		1997		1998		1999	
	aanvra- ger	uitvoer- der	aanvra- ger	uitvoer- der	aanvra- ger	uitvoer- der	aanvra- ger	uitvoer- der	aanvra- ger	uitvoer- der
Grote onderne- mingen	54	39	47	34	55	42	57	43	47	37
KMO's	17	14	15	13	14	13	15	12	20	16
Universiteiten en onderzoeks- instellingen	12	31	21	37	13	27	5	21	20	35
OZM, SB	17	16	17	16	18	18	23	24	13	12*
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

(*) inclusief "Andere" (1%)

Figuur 1 geeft de evolutie van het procentueel aandeel van de KMO's in de totale steun aan bedrijven in dezelfde periode.

Figuur 1: Aandeel KMO's in totale steun aan bedrijven

In 1994 bedroeg het KMO-aandeel 42% van het totale steunvolume dat rechtstreeks naar bedrijfsprojecten ging. Dit aandeel was in 1995 teruggelopen tot 24%. Dit was voornamelijk te wijten aan de terugloop van het aantal 'hightech' KMO-aanvragen met hoog projectbudget inzake industrieel basisonderzoek (zgn. NTBF-projecten: New Technology based firms). In 1998 ging voor industriële projecten (d.w.z. ingediend door bedrijven) 21% van de steun naar KMO's. In 1999 steeg dit tot 30%. Over alle jaren heen blijkt dat vooral grote bedrijven een beroep doen op onderzoeksinstellingen en universiteiten.

2. Autonome functie

Tabellen 4 en 5 geven een globaal overzicht volgens het projecttype van de steun – resp. het aantal mensjaren die in de autonome functie van het IWT werd toegekend in de periode 1994-1999. Sinds december 1994 werden twee projecttypes geïntroduceerd in het kader van de vernieuwde KMO-aanpak:

- KMO-Haalbaarheidsstudies, gericht op de ontwikkeling van waardevolle innovatie-opties;
- KMO-Innovatieprojecten, gericht op prototype-ontwikkeling, op demonstratieprojecten en op technologische opwaardering.

Zoals de vorige jaren wordt het merendeel van de industriële projecten ingediend als industrieel basisonderzoek, maar uit tabel 4 blijkt duidelijk een voortzetting van de tendens (die in 1996 inzette), waarbij het belangrijkste steunvolume gaat naar Gemengde Onderzoeksprojecten.

Tabel 4: Steun in de autonome functie naar projecttype (in mln. BEF)

Steun in autonome functie Toegekende steun	1994	1995	1996	1997 (*)	1998	1999
Industriële Basonderzoeksprojecten	375,407	526,056	611,920	345,407	491,572	464,379
Gemengde Onderzoeksprojecten	433,728	331,473	942,514	957,632	836,461	1.029,342
Prototype-onderzoeksprojecten	184,638	167,706	166,911	114,346	231,600	185,260
KMO-haalbaarheidsprojecten		4,601	14,008	19,323	12,956	15,002
KMO-innovatie-projecten	1,196	62,149	126,973	117,437	87,784	84,243
Onderzoeksmandaten	55,835	92,583	56,267	48,755	57,195	38,730
TOTAAL	1.050,805	1.184,567	1.918,594	1.602,900	1.717,569	1.816,957

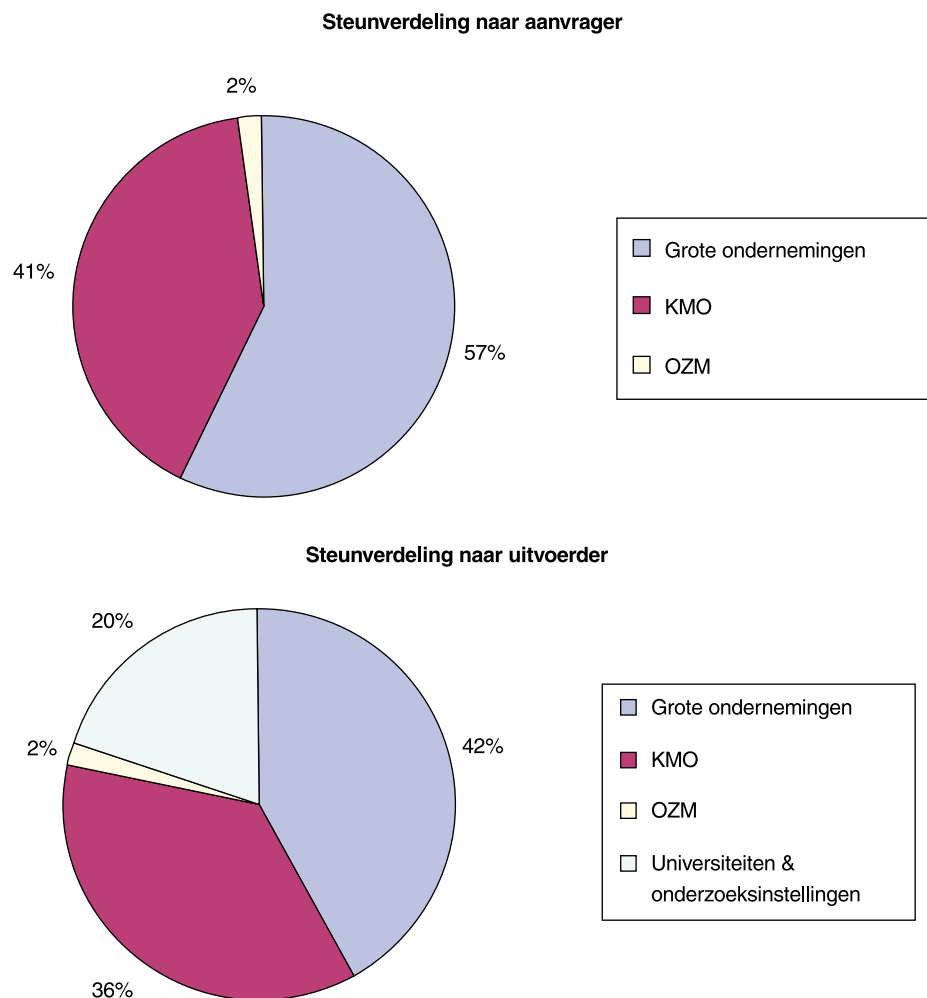
Tabel 5: Steun in de autonome functie naar projecttype (aantal mensjaren)

Steun in autonome functie (aantal mensjaren)	1994	1995	1996	1997 (*)	1998	1999
Industrieel Basisonderzoeksprojecten	199	323,63	384,96	213,02	269,31	230,58
Gemengde Onderzoeksprojecten	266	238,90	621,38	608,44	584,45	731,08
Prototype-onderzoeksprojecten	133	154,71	143,03	103,84	122,98	161,42
KMO-haalbaarheidsprojecten		2,92	9,63	12,91	9,96	9,50
KMO-innovatieprojecten	2	46,38	113,19	95,48	75,58	74,67
Onderzoeksmandaten	35	58,00	35,00	30,00	34,50	23,00
TOTAAL	635	824,54	1.307,19	1.063,69	1.096,78	1.230,25

(*) Deze bedragen betreffen enkel beslissingen 1997, exclusief overdrachten uit 1996

Figuur 2 toont de steunverdeling naar aanvrager en uitvoerder in de autonome functie voor het jaar 1999. Voor de steunverdeling volgens aanvrager zowel als volgens uitvoerder, is een duide-

Figuur 2: Steunverdeling in autonome functie naar aanvrager en naar uitvoerder in 1999

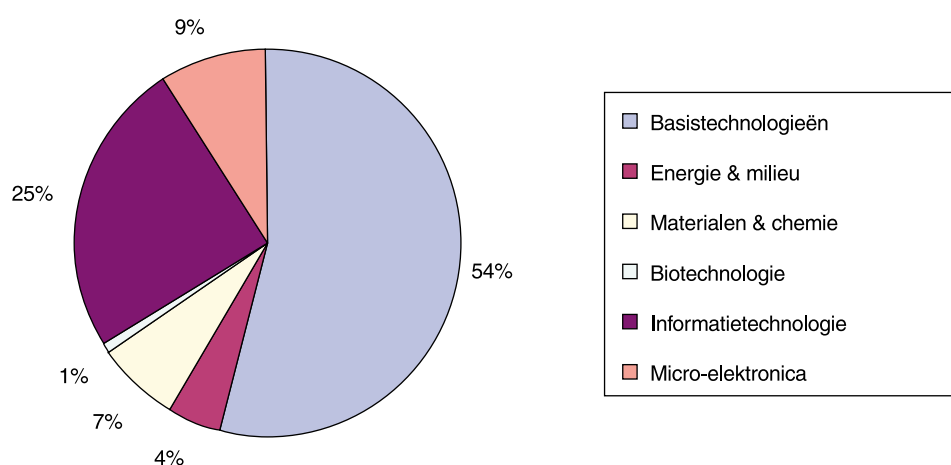
lijke tendens zichtbaar in vergelijking met 1998. De steun aan KMO's die als aanvrager moet instaan voor de valorisatie, steeg van 20% naar 41%. Indien de steun wordt opgesplitst naar de uitvoering van het project, gaat het van 18% naar 36%. Dit is uitsluitend toe te schrijven aan steunaanvragen door hightech-starters in de biotechnologie en informatietechnologie.

Terwijl het aantal aanvragen voor een KMO-Haalbaarheidsstudie stabiel bleef in 1999 t.o.v. van het voorgaande kalenderjaar, viel het aantal aanvragen voor een KMO-Innovatieproject terug met circa 23%. Deze daling strookt niet met de trend qua aantal aanvragen door KMO's voor een voorbespreking van mogelijke projectvoorstellen. Ten opzichte van 1998 daalde dit slechts met 7% tot 127 aanvragen, nog steeds ruim boven het gemiddelde van de voorbije vijf jaren sinds de introductie van de KMO-aanpak. De toename van het aantal vragen in complementaire initiatieven ten behoeve van KMO's (meer bepaald het programma KMO-Innovatie-Vlaanderen en het MKB-projecttype), biedt hier wellicht een verklaring voor.

Het globale steunvolume, toegekend in 1999 aan KMO-Haalbaarheidsstudies en -innovatieprojecten, steeg met 6%, ondanks de daling van het aantal projectaanvragen en het slaagpercentage. De gesteunde KMO-projecten (51 in 1999 tegenover 34 in 1998) werden dus gemiddeld iets duurder.

Uit figuur 3 blijkt dat meer dan de helft van de steun aan KMO-Haalbaarheidsstudies en -Innovatieprojecten gaat naar KMO's uit de klassieke electromechanica (basistechnologieën).

Figuur 3: Steun aan KMO-Haalbaarheidsstudies en -Innovatieprojecten naar domein

3. Adviserende functie

In de adviserende functie brengt het IWT advies uit aan de voogdijminister over projecten, ingediend in geprogrammeerd en collectief onderzoek, en eveneens inzake specifieke evaluaties in opdracht van de minister.

Tabel 6 geeft een overzicht van de toegekende steun en het aantal mensjaren in de afdelingen van de adviserende sector over de periode 1994 t/m 1999. Via deze tabel kunnen de accentverschuivingen doorheen de jaren worden gevolgd.

Tabel 6: Overzicht steun in de adviserende functie in mln. BEF + aantal mensjaren

Steun in adviserende functie	1994		1995		1996		1997		1998		1999	
	Toegekende steun	Aantal mens- jaren	Toegekende steun	Aantal mens- jaren	Toegekende steun	Aantal mens- jaren	Toegekende steun	Aantal mens- jaren	Toegekende steun	Aantal mens- jaren	Toegekende steun	Aantal mens- jaren
EUREKA excl. JESSI	75,184	49	138,059	67,00	120,798	57,81	256,327	138,33	161,598	97,14	166,400	110,42
EUREKA JESSI	150,736	91	198,355	79,17	373,103	158,42						
INM	113,608	63	108,060	59,46	199,973	10,92						
VLAB	102,417	25										
ITA			1.053,948	730,74							900,000	591,58
ITEA											230,869	115,83
ITC					50,000	12,00						
VLIET	419,441	204	128,529	44,58			80,000	32,17	184,939	105,86		
TMB	3,425	3	14,965	13,95								
Medialab					134,248	54,25						
ADV/BO							65,997	12,00				
MEDEA							859,212	394,25	66,970	34,00	1.023,370	416,17
HOBUE							169,695	67,58				
KIV							11,835	7,85				
STWW											692,000	266,58
Coll. Centra projecten	149,339	257	65,449	146,73	91,138	246,94	84,476	197,57	89,288	200,48	76,731	171,83
TOTAAL	1.014,150	692	1.707,366	1.141,63	969,260	540,34	1.527,542	849,75	502,794	437,48	3.089,369	1.672,42

JESSI: Joint European Submicron Silicon Program

INM: Impulsprogramma Nieuwe Materialen

VLAB: Vlaams Actieprogramma Biotechnologie

ITA: Actieprogramma Informatietechnologie

ITEA: Information Technology for European Advancement

ITC: IT-Centrum

VLIET: Vlaams Impulsprogramma Energietechnologie

TMB: Convenant Vlaamse Textielmachine- en Systeembouw

ADV/BO: valorisatieproject op het gebied van de biotechnologie

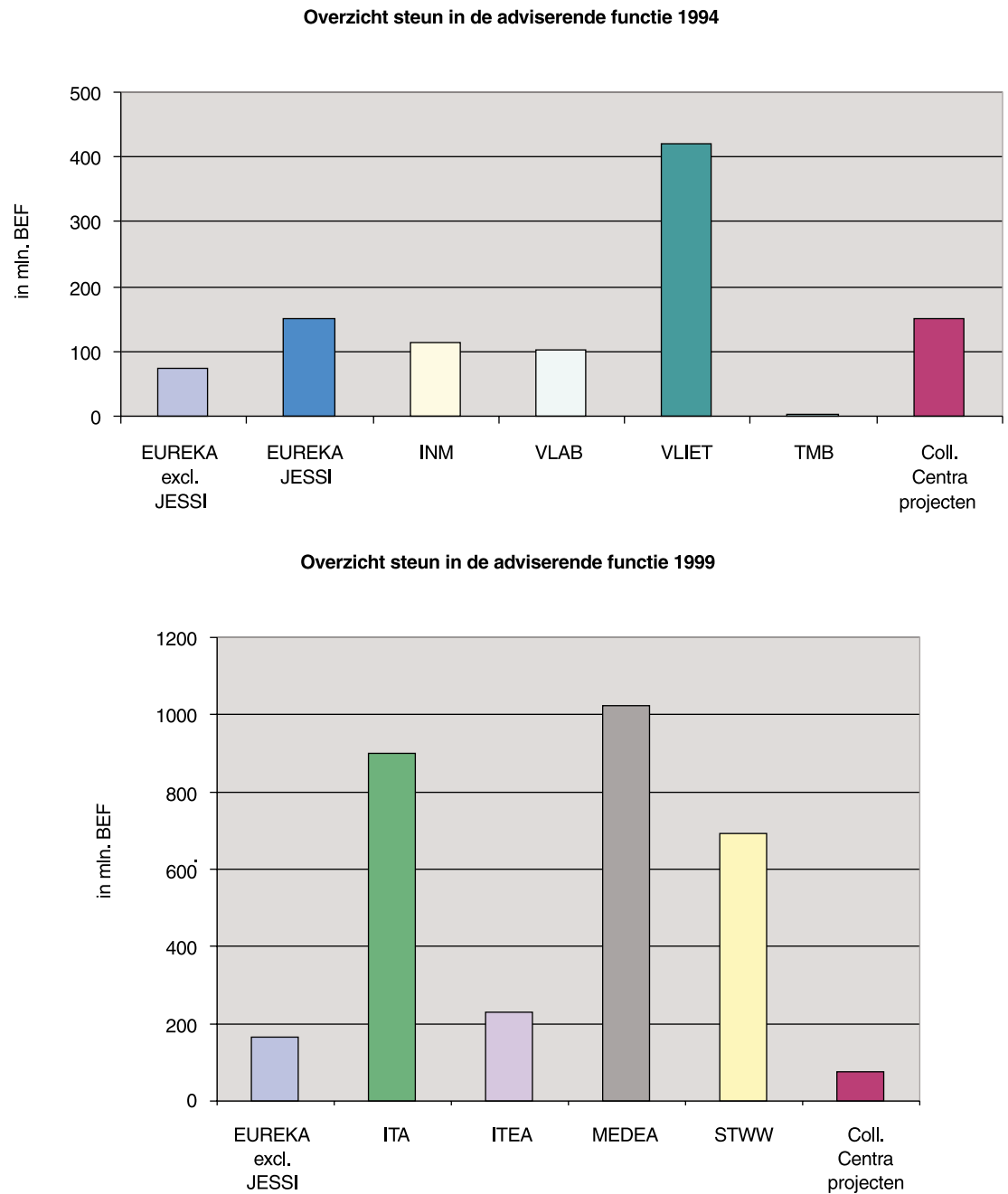
MEDEA: Micro-Electronics Development for European Applications

KIV: KMO-Innovatie-Vlaanderen

STWW: Strategische Technologieën voor Welzijn en Welvaart

Figuur 4 toont het verschil aan in type van steunverdeling over alle programma's van de advise-
rende functie voor het jaar 1994 en 1999.

Figuur 4: Overzicht steun in de adviserende functie in 1994 en 1999

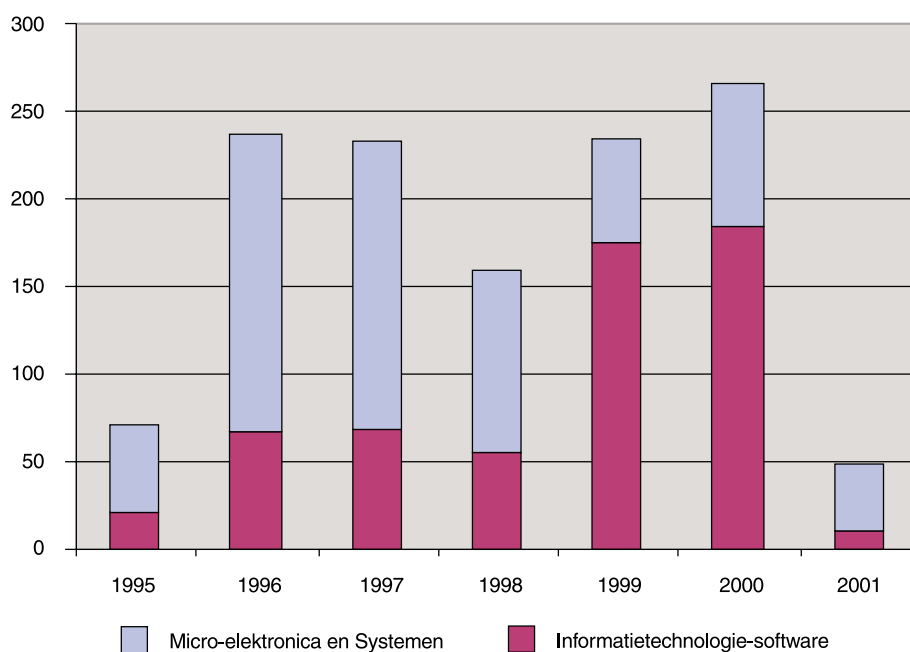
ITA

Op 23 juli 1998 besliste de Vlaamse regering op basis van de IWT-voorstellen tot de opstart van een tweede fase van het InformatieTechnologie Actieprogramma (ITA), voor O&O-projecten in het ICT-domein. Hiervoor werd een krediet voorzien van 900 mln. BEF. Doel was het versterken van de internationale competitieve positie van de Vlaamse ICT-industrie, in het domein van multimediacommunicatie, producten, toepassingen en diensten. Dit gebeurt door het verder uitbouwen van een innovatief technologisch potentieel van wereldformaat. Uit de eerste fase, lopend van 1995 tot 1998, worden nu belangrijke resultaten met succes gecommercialiseerd op de internationale markt. Na het opstartjaar 1995 bereikte ITA-I zijn kruissnelheid, met een onderzoeksinspanning van ongeveer 250 mensjaren per jaar. Het overgangsjaar 1998 (tussen ITA-I en ITA-II) toonde een terugval.

Eind 1998 werd de selectieprocedure opgestart voor ITA-II. Na selectie bestond de projectenportfolio (naast 24 industriële projecten), ook nog uit 4 generisch-basisonderzoeksprojecten – thematisch en gecoördineerd onderzoek door diverse leidende groepen. Dit gegeven wordt gezien als een sterk draagvlak voor toekomstige industriële projecten. Tenslotte werden nog vier (kleinere) demonstratieprojecten gefinancierd.

Begin 2001 lopen hiervan diverse projecten ten einde.

Figuur 5: Gesteunde mensjaren in ITA-I en ITA-II

EUREKA (excl. MEDEA en ITEA)

In een EUREKA-project zijn telkens ten minste twee partners uit twee verschillende EUREKA-landen actief. EUREKA kent aan zijn goedgekeurde projecten een label toe. Financiële steun aan de partners in een project wordt toegekend via de bevoegde overheid van elk afzonderlijk deelnemend land. Vlaamse participanten kunnen voor hun aandeel in het EUREKA-project financieel worden gesteund via het IWT.

Het EUREKA-programma maakt een onderscheid tussen projecten die op een niet geprogrammeerde wijze tot stand komen, en projecten die gegenereerd worden in door de Europese IC-industrie geleide “clusters”.

De projecten van het eerste (“bottom-up”) type krijgen elk afzonderlijk een erkenningslabel. De beschrijving van de gelabelde projecten en desbetreffende consortia worden publiek gemaakt via een database die toegankelijk is via de EUREKA-website (<http://www.eureka.be>). De zogenaamde Eureka-clusterprojecten worden op dezelfde manier in één keer gelabeld. Het zijn meerjarige industriële O&O-programma's, geïnitieerd en beheerd door Europese bedrijven in de domeinen van de informatie- en telecommunicatietechnologie.

De projectportfolio van EUREKA onderging een grondige evolutie sinds de opstart.

Het Eureka netwerk liet gedurende het Turks Voorzitterschap (juni 1998-juni 1999) een strategische studie uitvoeren door een speciaal hiertoe opgericht panel. Hierbij werd de evolutie van de portfolio in kaart gebracht, zocht men naar de oorzakelijke verbanden en werden een aantal opties voorgesteld voor de toekomst.

De veranderde context voor industrieel O&O en innovatie (globalisering, meer intensieve competitieve druk leidend tot minder lange termijn O&O, de gewijzigde werkterreinen van het Vijfde Kaderprogramma) hebben samen geleid tot een reductie van de Eureka project-portfolio en een verminderde inbreng van grote industriële bedrijven.

De clusterprojecten blijken meer succesvol te zijn in het opvangen van de trends die de bottom-up portfolio “negatief” beïnvloeden. Voornamelijk in MEDEA en meer recent ook in ITEA blijkt het aandeel van grote projecten en grote bedrijven doorslaggevend.

De Vlaamse projectportfolio

De Belgische participatie in EUREKA bestaat voor 75% uit Vlaamse deelnames. De helft hiervan wordt door het IWT gesteund, dit aandeel is stijgend.

De drie veruit belangrijkste partnerlanden in EUREKA-projecten met Vlaamse deelname zijn Frankrijk, Nederland en Duitsland.

Ook de Vlaamse EUREKA projectportfolio is aan de hoger aangehaalde internationale trends onderhevig. Illustratief is dat het aandeel van projecten met grote internationale consortia (meer dan drie deelnemende landen) in de loop van de laatste 5 jaar van 30% gaandeweg afnam tot 0% in 1999.

Het jaarlijks steunvolume van het IWT aan Vlaamse EUREKA-partners, bleef sinds 1995 vrij constant, en bedraagt gemiddeld 130 mln. BEF – verdeeld over een achttal projecten.

Samenwerkingsverbanden tussen grote ondernemingen en onderzoeksinstituten overheersen. Het steunaandeel aan consortia waarin KMO's deelnemen, bedraagt gemiddeld 25%.

Vlaanderen is in dit internationaal platform prominent aanwezig met een relatief hoog aantal 'bottom-up' projecten en een vooraanstaande inbreng in de 'clusters'.

EUREKA/MEDEA

MEDEA (Micro-Electronics Development for European Applications), is een uit diverse Europese 'projecten' samengesteld Eurekacluster-project, dat het EUREKA-label verwierf voor de periode 1/1/97-31/12/2000. MEDEA gaat uit van de grote elektronicagroepen in Europa en omvat Europese O&O-projecten in micro-elektronica en informatietechnologie. Het programmavoorstel is opgebouwd rond zes kerncompetenties: Multimedia chip-set technologieën, Communicatietechnologieën, Specifieke applicatietechnologieën (automobiel- en smart cards), ontwerptechnieken en -bibliotheken, CMOS procestechnologieën & platforms en IC-productietechnieken.

In MEDEA zijn op dit ogenblik ongeveer 40 projecten in uitvoering. In de eerste fase, m.n. de werkjaren 1997 en 1998, steunde de Vlaamse overheid de Vlaamse participaties in veertien projecten. Globaal bedroeg de Vlaamse steun voor deze projecten ongeveer 960 mln. BEF voor twee jaar.

Inzake opvolging is het IWT ingeschakeld in een systeem van internationale monitoring. Elke regionale of nationale overheid staat in voor de jaarlijkse, technische monitoring van een subset van deze projecten, op het Europese vlak, dit in samenwerking met de MEDEA-organisatie.

De samenwerking verloopt goed, en een eerste set van resultaten – ook op het Vlaamse vlak – kan klaargemaakt worden voor exploitatie. Positief is ook dat een toenemend aantal kleinere bedrijven, ook KMO's, wordt betrokken bij de ontwikkelingen.

Voor de Vlaamse MEDEA-participatie in de tweede fase 1999-2000 konden vijftien projecten gesteund worden.

Het gemiddeld aantal partners per project in het Vlaamse luik ligt vrij hoog, met name 2 à 3, waarvan typisch één onderzoeksinstelling. Op het Europese vlak ligt het aantal partners aanzienlijk hoger.

In totaal zullen ongeveer vijftien teams als partners actief zijn in MEDEA, waarvan zes als onderdeel van een groot bedrijf, vier als klein bedrijf (drie FIOV-KMO's) en vijf onderzoeksgroepen. Dit is een succes, rekening houdend met de grootte van onze regio en de specificiteit van de technologie.

Ondanks het feit dat MEDEA, wegens zijn specifieke focus, niet bepaald het meest "optimale product" is voor KMO's, gaat toch meer dan 12% van de Vlaamse onderzoekssteun naar dit soort ondernemingen. Indien men enkel rekening houdt met de bedrijfsgrootte en niet met het aandeelhouderschap, wordt dit 15%.

Het gemiddelde steunpercentage bedraagt iets meer dan 50%, waarbij de projecten voor het merendeel als 'gemengd onderzoek' werden beoordeeld. Het programma steunde tot eind 2000 een tewerkstelling van 411 mensjaren (4.934 mensmaanden).

Op basis van de gegevens 1997-1999 leverde Vlaanderen 9% van de totale jaarlijkse steun in MEDEA. In vergelijking met de andere Europese partners is dit een aanzienlijke bijdrage.

EUREKA/ITEA

ITEA (Information Technology for European Advancement), is een uit diverse Europese "projecten" samengesteld Eureka-clusterproject, dat vanaf juli 1999 het EUREKA-label verwierf voor een periode van acht jaar. Initiatiefnemers zijn de grote IT-systeembouwers in Europa. Zoals gebruikelijk voor dit type "cluster"-projecten in Eureka, wordt dit label gegeven onder de voorwaarde dat er binnen het jaar financiering gevonden wordt voor het programma. ITEA is hierbij zeer ambitieus: zij stellen een onderzoeksinspanning van ca. 20.000 mensjaren voor – gedurende de periode tot 2006.

ITEA volgt het model van eerdere (succesvolle) programma's als JESSI en zijn opvolger MEDEA.

Op het inhoudelijke vlak legt ITEA zich toe op de “embedded system software”, d.i. de software-laag voor besturing en applicatie-bediening bovenop en in de componenten van software-intensieve systemen voor communicatie, consumenten- en professionele multimedia. De achterstand van Europa op dit domein – vooral t.o.v. de USA – is aanzienlijk. Gezien het toenemend belang ervan, kan Europa hier niet achterblijven en is een initiatief op zijn plaats.

ITEA stelde een aantal prioritaire competentiedomeinen voor het programma: geavanceerde multimedia, communicatie, gedistribueerde informatie en diensten, informatieprocessing (‘content’), multimodale gebruiksinterfaces en software-ontwikkelingsprocessen. Aan de grondslag van dit alles ligt complexe systeem-engineering als generiek domein.

In het kader van ITEA werden in 1999 op Europees vlak 19 voorstellen geformuleerd in een “eerste ronde”. ITEA ging van start als een “rollend programma”. Nadat de eerste ronde zich richtte naar het op de sporen zetten van enkele basisprojecten, zullen volgende “ronden” ter vervollediging dienen van de hiervoor geschetste competentiedomeinen.

België participeert in 12 projecten uit deze “opstartronde”. Net zoals in MEDEA is het Vlaamse accent daarbij zeer sterk. Uiteindelijk werden er in september 1999 acht steunaanvragen ontvangen.

Met het principiële akkoord dat de Vlaamse regering op 17 december 1999 gaf, kregen reeds 16 teams een positief advies om als partner actief te zijn in ITEA, waarvan 2 KMO's (14% van de industriële steun) en 4 onderzoeksgroepen. De andere teams komen uit vier grote industriële groepen. In een domein waarin meerdere kleinere bedrijven nuttige bijdragen kunnen leveren, lijkt een verbreding van het deelnemersveld met een grotere KMO-deelname wenselijk.

STWW

Het STWW-programma is bedoeld als een domeinoverschrijdend en complementair ondersteuningskanaal voor wetenschappelijk-technologisch onderzoek met een aantoonbare economische of maatschappelijke toegevoegde waarde dat ook van strategisch belang is voor Vlaanderen. Een basisdoelstelling is het realiseren van een brugfunctie tussen de onderzoekswereld enerzijds en de maatschappij en economie anderzijds. Het STWW-programma is beslist door de vorige Vlaamse regering op 16 december 1997 en 24 juli 1998.

Het STWW-programma bestaat uit twee afzonderlijke programmadelen. Projecten in het programmadeel *Technologie en Economie* betreffen grensverleggend strategisch basisonderzoek met een economisch effect op lange termijn. In *Technologie en Maatschappij* worden projecten verwacht die een technologische bijdrage leveren voor de oplossing van een maatschappelijk probleem. Het beste project uit beide programmadelen komt eveneens in aanmerking als *Technologie Ontwikkelingspool*, een project van grotere omvang dat meer middelen geniet.

De eerste STWW oproep vond plaats in 1998 en op 19 november 1999 besliste de Vlaamse regering tot steunverlening aan 26 STWW-projecten voor een globaal steunbedrag van 692 mln. BEF. Hiervan zijn 15 projecten gesitueerd in het programmadeel “Technologie en Economie” waarvan één project werd erkend als “Technologie Ontwikkelingspool”. Verder werden 11 projecten geselecteerd in het programmadeel “Technologie en Maatschappij”.

Collectieve Centra

Naast deelname in projecten in de autonome en adviserende functie van het IWT en de steun aan de technologische adviseerdiensten, kunnen de centra ook projecten uitvoeren in het kader van een gemeenschappelijke steunverlening door de federale overheid en de gewesten. Het betreft enerzijds prenormatieve projecten (gefinancierd door de federale overheid) en anderzijds O&O-projecten.

De O&O-projecten passen in het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1991 betreffende de financiering van de collectieve centra, afgesloten tussen de staat, het Vlaamse gewest, het Waalse gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk gewest. Dit akkoord werd vernieuwd in 1995. De samenwerking tussen de gewesten en de federale overheid is gebaseerd op de principes van gezamenlijke financiering en overleg tussen de gewesten en de federale overheid, waarbij elke partij zich verbindt tot het leveren van een vaste, substantiële bijdrage. De federale overheid betaalt in principe 25% van de aanvaarde kosten en de gewesten samen 25% – te verdelen volgens vastgestelde sleutels voor elk centrum, gerelateerd aan de verdeling van de industriële activiteit van de betrokken sector over de verschillende gewesten. De overeenkomst is jaarlijk opzegbaar, maar de behandeling van de portfolio 1999 gebeurde in ongewijzigde omstandigheden.

In 1999 bedroeg de eigen bijdrage voor Vlaanderen in de totaliteit 76,7 mln. BEF of 27,5% van de totale overheidsfinanciering (inclusief het federale niveau) en 55% van de financiering door de gewesten. De bijdragen werden verdeeld volgens de verdeelsleutels op basis van het regionaal belang van de sector.

Het aantal aanvragen, evenals de aangevraagde steun, bereikte in 1999 een minimum. Wat betreft de begroting, zijn vooral de projecten van CoRI, CRM, CWOBKN en WTCB kleiner in omvang. Ook de omvang van de toegekende steun bereikt logischerwijs een dieptepunt, hoewel men een lichte stijging waar kan nemen van het aandeel van Vlaanderen in het geheel. Ondanks deze tendens, blijft het aandeel van de collectieve centra in industriële contracten met het IWT opmerkelijk laag. Instrumenten als MKB en KIV worden door de centra echter wel aangesproken.

VLIET-bis

De rationale van de tweede oproep voor het wetenschappelijk technologisch onderzoeksluik van VLIET baseerde zich op de overweging dat het voor Vlaanderen belangrijk blijft om voldoende knowhow op peil te houden, weliswaar met aandacht voor reële valorisatiemogelijkheden op korte termijn. Deze conserverende strategie werd door de Vlaamse regering bekrachtigd door de beslissing tot het lanceren van een tweede oproep eind 1997.

Binnen het wetenschappelijk-technologisch luik zijn echter niet alle zestien projecten in uitvoering, die opgenomen waren in de selectie waaraan de Vlaamse regering op 22 juli 1998 haar goedkeuring hechtte. Drie aanvragers hebben verzaakt aan de uitvoering ervan, terwijl vanwege het huidige industriële klimaat, enkele wetenschappelijke partners slechts moeizaam de nodige gekwalificeerde medewerkers konden aanwerven.

De sectorale verdeling van de projecten in de autonome en adviserende functie

De sectorale verdeling van de projecten in de autonome en adviserende functie in 1995 en 1999 volgens NACE-code (de statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Unie) wordt weergegeven in de tabellen 7 en 8.

Tabel 7: Sectoriële verdeling van de projecten in de autonome en adviserende functie (enkel bedrijven) 1995

NACE code	omschrijving	aantal projecten	effectieve steun (in BF)	% op totaal
01	Landbouw, jacht	1	349.188	0,01
15	Voedingsmiddelen en dranken	4	24.594.795	1,05
17	Vervaardiging van textiel	1	4.115.878	0,18
20	Houtindustrie	1	809.860	0,03
22	Uitgeverijen, drukkerijen, ...	2	31.754.610	1,36
24	Verv. van chemische produkten	15	314.387.409	13,45
25	Prod. van rubber of kunststof	10	86.144.060	3,69
26	Ov. niet metaalhoud. min. prod.	3	30.850.543	1,32
27	Verv. metalen in primaire vorm	6	53.586.425	2,29
28	Verv. van prod. van metaal	4	26.778.067	1,15
29	Verv. machines, apparaten n.e.g.	11	49.499.131	2,12
30	Verv. kantoormach. en comput.	3	96.922.807	4,15
31	Verv. elektr. mach. en app.	4	21.115.003	0,90
32	Verv. audio, video, telec. app.	35	1.066.776.129	45,64
33	Med. app., prec. & opt. instr.	14	144.742.442	6,19
34	Verv. auto's aanh. wag. opleg.	1	10.923.414	0,47
36	Verv. meubelen, ov. industrie	1	1.743.722	0,07
45	Bouwnijverheid	2	14.992.319	0,64
51	Grooth. & handelsbemiddeling	3	18.113.792	0,78
72	Activiteiten i.v.m. computers	22	273.992.307	11,72
73	Speur- en ontwikkelingswerk	2	6.678.489	0,29
74	Overige zakelijke dienstverlening	9	49.203.248	2,11
90	Overige gemeenschapsvoorzien.	1	9.126.850	0,39
		155	2.337.200.488	100,00

Tabel 8: Sectoriële verdeling van de projecten in de autonome en adviserende functie (enkel bedrijven)1999

positieve projecten per aanvrager NACE 1999 (enkel bedrijven)				
NACE -code	Sector	Aantal projecten	Effectieve steun (BEF)	% op totaal
01	Landbouw, jacht	2	14.227.409	0,33%
15	Voedingsmiddelen en dranken	10	88.798.954	2,04%
17	Vervaardiging van textiel	4	48.875.521	1,13%
21	Verv. v. pulp, papier en karton	1	591.600	0,01%
24	Verv. v. chemische producten	23	788.252.701	18,15%
25	Prod. v. rubber en kunststof	8	62.964.437	1,45%
26	Ov. niet metaalhoud. min. prod.	1	1.458.474	0,03%
27	Verv. metalen in primaire vorm	6	31.451.740	0,72%
28	Verv. v. prod. v. metaal	8	39.749.291	0,92%
29	Verv. machines, app. n.e.g.	24	147.823.766	3,40%
30	Verv. kantoormach. en comput.	2	15.349.949	0,35%
31	Verv. elektr. mach. en app.	4	22.759.197	0,52%
32	Verv. audio, video,elec. app.	44	1.570.889.064	36,16%
33	Med. app. prec. & opt. instr.	9	74.465.588	1,71%
34	Verv. auto's aanh. wag. opleg.	1	99.608.442	2,29%
45	Bouwnijverheid	2	35.983.246	0,83%
51	Grooth. & handelsbemiddel.	5	50.875.264	1,17%
72	Activiteiten ivm computers	34	671.080.059	15,45%
73	Speur- en ontwikk. werk	13	498.410.790	11,47%
74	Overige zakel. dienstverlening	11	80.294.611	1,85%
		212	4.343.910.103	100,00%

4. Uitvoerende functie

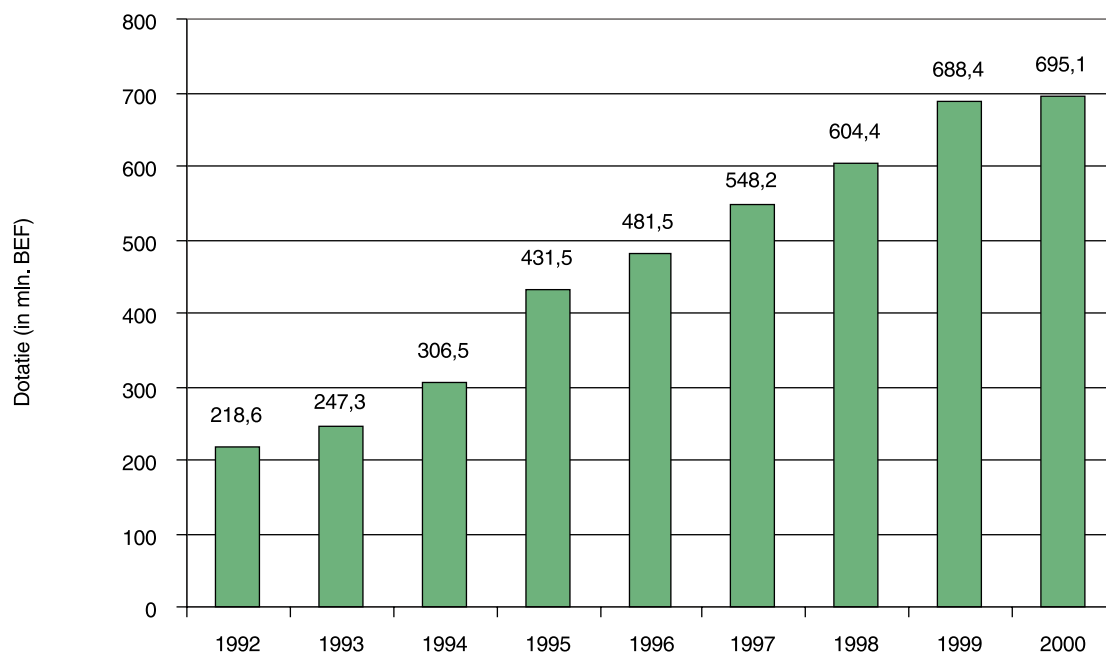
De specialisatiebeurzen van het IWT

Het betreft vierjarige doctoraatsbeurzen die in periodes van 2 maal 2 jaar worden toegekend.

Budgettaire implicaties op de begroting, periode 1992-2000

Figuur 6 illustreert de systematische stijging van de dotaties voor de specialisatiebeurzen vanaf 1992. Bij de uitwerking van het bestedingsprogramma voor deze middelen, hield men rekening met de jaarlijkse herziening van de beursbedragen, de bedragen voor de projectkostenvergoeding – alsook de systematische uitbreiding van deze vergoeding naar alle bursalen. In 1999-2000 werd voor het eerst aan alle bursalen (1ste tot en met 4de jaars) een 'benchfee' toegekend.

Figuur 6: Dotaties voor de specialisatiebeurzen op de begroting, periode 1992 - 2000

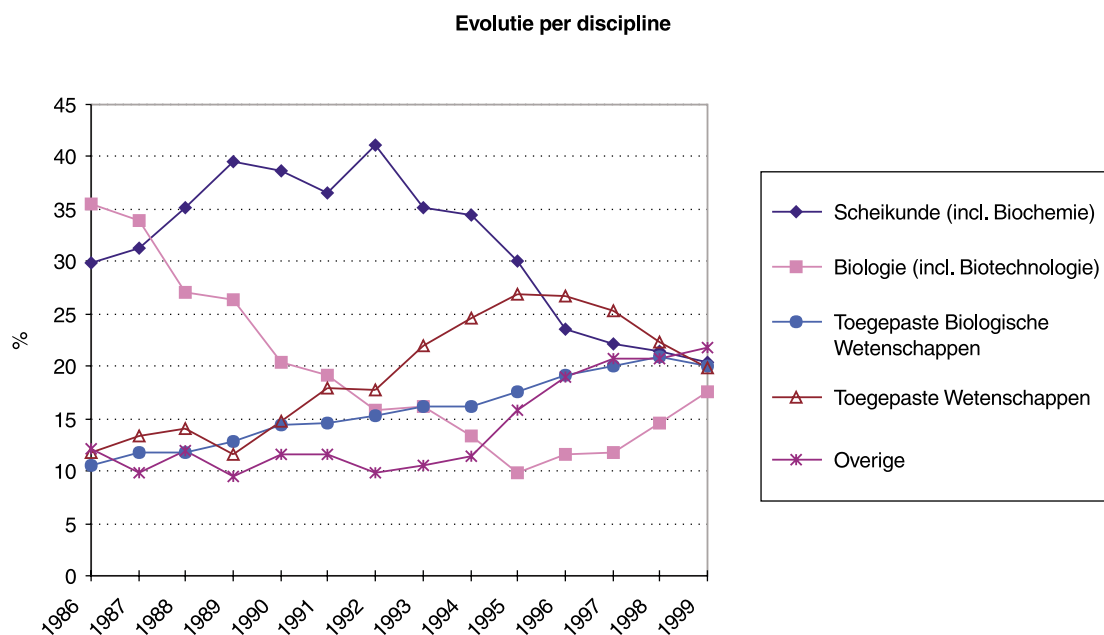

Evolutie over de wetenschappelijke disciplines

Figuur 7 toont de belangrijkste trends per discipline sinds 1986:

- de scheikundigen, bio-ingenieurs, burgerlijk ingenieurs en biologen blijven nog steeds de sterkst vertegenwoordigde groepen. Samen maken ze bijna 80% uit van het totaal aantal beurzen;
- de trends die sinds 1995 zichtbaar werden, zetten zich in bijna elke groep door;
- het aandeel van de *Toegepaste Wetenschappen* daalt dit jaar verder met 2,4% tot 19,9%, waarmee ze niet langer de sterkst vertegenwoordigde discipline onder de globale populatie IWT-bursalen is. Het absoluut aantal beurzen daalt eveneens, van 124 naar 114;
- de sterk dalende trend die sinds 1992 bij de *scheikundigen* werd ingezet, nam twee jaar geleden in sterkte af en zwakt ook tijdens 1999 verder af. Het verlies bedraagt 1,0% of 2 bursalen. Momenteel is deze discipline met 20,5% evenwel de meest omvangrijke groep onder de IWT-bursalen.
- voor het eerst sinds 1986 verliezen de *bio-ingenieurs* terrein. Het verlies is evenwel beperkt tot 1 bursaal of 0,8%, waarmee ze quasi 1/5 van de totale bursalenpopulatie voorstellen;
- De groep die (net zoals het vorige jaar) in 1999 ontegensprekelijk de grootste vooruitgang boekte, zijn de *bio(techno)logen*. Het aantal bursalen steeg van 81 naar 101, waarmee ze momenteel 17,7% uitmaken van de volledige populatie. Deze stijging is recht evenredig met een sterk verhoogde interesse voor deze disciplines, vooral dan de biologie, gekoppeld aan de goede prestaties van de biotechnologen;
- Wijzigingen in de overige disciplines zijn doorgaans heel beperkt. Deze groep wordt globaal wel steeds omvangrijker en stijgt voor het eerst boven de percentages voor de sterkst vertegenwoordigde disciplines uit.

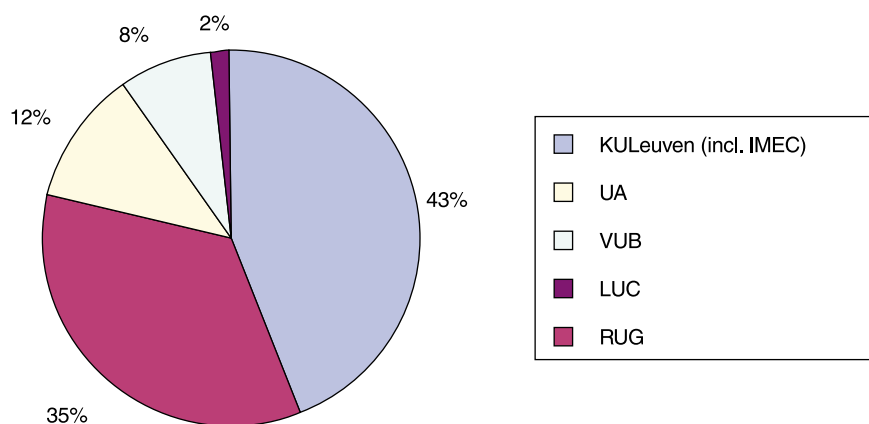
Figuur 7: Evolutie van de bursalen per discipline in de periode 1986-1999

Evolutie over de universiteiten

Figuur 8 geeft de samenstelling van de bursalenpopulatie voor het academiejaar 1999-2000, opgesplitst over de Vlaamse universiteiten.

Figuur 8: Verdeling van IWT-bursalen over de Vlaamse universiteiten (1999-2000)

Tabel 9 schetst de evolutie van de IWT-bursaalpopulaties aan de Vlaamse universiteiten tussen 1990 en 1999.

Voor de afzonderlijke instellingen kan men de volgende conclusies trekken.

- de gestaag stijgende trend bij de KULeuven, vanaf 1991-1992 in zowel het absoluut aantal bursalen als het relatief aandeel, vertoonde in 1998 reeds een stagnatie. Niettegenstaande een verlies van 8 bursalen in 1999, is deze universiteit nog steeds goed voor quasi 44% (251) van het totaal aantal bursalen;
- over de 10 academiejaren heen, vertegenwoordigt de RUG gemiddeld iets meer dan 1/3 van alle IWT-bursalen en tijdens deze periode was ook hier een systematische stijging van het aantal bursalen merkbaar. Dit werd in 1999 verder gezet en het aantal werd opgetrokken met 13 tot 199;
- evenals de vorige twee universiteiten, vertoont de IWT-bursalenpopulatie aan de VUB sinds 1990 een systematische uitbreiding. In tegenstelling tot vorig jaar, waarin de VUB de grootste vooruitgang van alle universiteiten boekte, vertoonde ze dit jaar een verlies van 8 bursalen (-2%). Deze universiteit vertegenwoordigt momenteel nog nagenoeg 8% van alle huidige IWT-bursalen;
- dit jaar maken de Antwerpse universiteiten (UIA en RUCA) de stagnatie van vorige jaren meer dan goed. Ze kennen immers de grootste uitbreiding van allemaal en hun aandeel stijgt met 21 bijkomende bursalen tot 11,5% van alle IWT-bursalen. Dit staat in direct verband met een opmerkelijke stijging van het aantal UA-aanvragen dit jaar.

Tabel 9: Evolutie van de bursalen over de Vlaamse universiteiten in de periode 1990-1999

Universiteiten	'90-'91	'91-'92	'92-'93	'93-'94	'94-'95	'95-'96	'96-'97	'97-'98	'98-'99	'99-'00
KULeuven	139	133	160	175	195	207	237	256	259	251
RUG	110	116	121	134	144	156	177	182	186	199
UA	39	39	49	51	50	43	41	50	45	66
VUB	24	24	26	28	32	35	44	46	55	47
LUC	4	5	9	8	14	16	13	11	10	9
SCK	2									
Totaal	318	317	365	396	435	457	512	545	555	572

BIJLAGE 1

BIJLAGE 2

BIJLAGE 3

BIJLAGE 4

Henri DE BRAEKELEER,
De maaltijd, 1885
(Dia KMSKA)

Horizontale Begrotingsprogramma's 'Wetenschapsbeleid 1998-2001

1. De tabel geeft een overzicht van de Horizontale Begrotingsprogramma's Wetenschapsbeleid (HBPWB's) van 1998 tot 2001. Dit is bedoeld als een soort historisch overzicht van alle Wetenschaps-BA's over deze periode en toont hun bewegingen over verschillende programma's door de jaren heen, het verdwijnen en ontstaan ervan etc. Kortom, het geeft de hele dynamiek weer van het HBPWB. Ondertussen werd een tijdreeks voor 1993-2001 opgebouwd.

2. Hoe moet de overzichtstabel van de HBPWB's voor 1998-2001 worden gelezen?

De tabel bestaat enerzijds uit de cijfergegevens van de BA's, gerangschikt volgens de begrotingsprogramma's van 1998 tot en met 2001, en anderzijds voor elk BA uit de hoofdtabel (HFDlabel) en het label. Een HFDlabel duidt kort aan voor welk doel, departement, VOI, wetenschappelijke instelling, enzovoort de BA staat. Een label beschrijft meer in detail de bestemming van de gelden op een bepaalde BA.

'Prog' staat voor 'begrotingsprogramma' en geeft de beleidsdomeinen aan die onder de diverse administraties ressorteren. In deze tabel ligt de nadruk op het grote overzicht van de programma's en de BA's. De opsomming van de verschillende administraties e.d. werd weggelaten; dit is immers bedoeld als een berekeningstabel.

Per programma worden de BA's gerangschikt. Over de jaren heen verschuiven sommige BA's van het ene programma naar het andere, soms veranderen ze van nummer. Zo stond de dotatie aan de VITO in '97 en '98 ingeschreven op de BA 41.02 onder programma 71.3. Nadat de nummers van de basisallocaties in overeenstemming werden gebracht met de E.S.R. 95 codificatie, werd vanaf '99 de dotatie aan de VITO ondergebracht onder BA 31.02. In 2001 werd een herschikking van de basisallocaties van de OA 71 doorgevoerd, met een indeling in vier programma's. De BA 31.02 met de dotatie aan VITO hoort nu thuis in het begrotingsprogramma 71.4 "Strategisch en beleidsgericht onderzoek". Dergelijke evoluties worden bewaard in deze tabel. Hoewel deze werkwijze de lezing van de tabel bemoeilijkt, biedt ze het voordeel dat ze de realiteit weergeeft en het is bovendien mogelijk om evoluties te reconstrueren. Wanneer men de opeenvolgende Speurgidsen naast mekaar leest, wordt een volledig inzicht mogelijk in de tijd. In deze tabel voor de Speurgids wordt gewerkt met de initiële kredieten. Daarnaast is er (in een later stadium) ook een gelijkaardige tabel beschikbaar met de aangepaste kredieten, zoals ze in de loop van het beschouwde jaar evolueerden door eventueel bijkomen en schrappen van W-basisallocaties, wijziging van kredieten e.d. Deze tabel is op aanvraag te bekomen.

Per begrotingsjaar worden weergegeven (bijvoorbeeld voor 2001):

- KR01: het volledige krediet ingeschreven op een bepaalde BA;
- WB01: het bedrag dat op die BA daadwerkelijk bestemd is voor wetenschapsbeleid. De rest is bestemd voor andere, niet-wetenschappelijke activiteiten;
- OO01: het bedrag van de BA dat in 2001 bestemd is voor O&O;
- OV01: het bedrag van de BA dat in 2001 bestemd is voor O&V;
- WT01: het bedrag van de BA dat in 2001 bestemd is voor W&T;
- MOO: multiplicator voor O&O;
- MOV: multiplicator voor O&V;
- MWT: multiplicator voor W&T.

De multiplicatoren geven aan welke proportie van het krediet op een bepaalde BA bestemd is voor O&O, O&V en W&T. De som daarvan is uiteraard gelijk aan het gedeelte van de desbetreffende BA dat bestemd is voor wetenschapsbeleid. De multiplicatoren blijven vrij constant in de tijd. Waar ze wijzigen, wordt voor de BA een nieuwe rij gebruikt.

Overzicht Horizontale Begroting Wetenschapsbeleid ('98-'01)

PROG	BA	MOO	MOV	MWT	KR98	WB98	OO98	OV98	WT98	KR99	WB99	OO99	OV99	WT99	KR00	WB00	OO00	OV00	WT00	KR01	WB01	OO01	OV01	WT01
11.3	1204	0,60	0,00	0,00																5,00	3,00	3,00	0,00	0,00
11.3	1221	0,60	0,00	0,00	10,00	6,00	6,00	0,00	0,00	10,00	6,00	6,00	0,00	0,00	8,80	5,28	5,28	0,00	0,00					
11.4	1201	0,50	0,00	0,00	36,40	18,20	18,20	0,00	0,00															
11.4	1201	0,10	0,00	0,00						22,00	2,20	2,20	0,00	0,00										
11.4	1202	1,00	0,00	0,00											20,00	20,00	20,00	0,00	0,00	20,00	20,00	20,00	0,00	0,00
11.4	3301	0,50	0,00	0,00	16,50	8,25	8,25	0,00	0,00															
11.4	3301	0,10	0,00	0,00						42,50	4,25	4,25	0,00	0,00	35,10	3,51	3,51	0,00	0,00					
11.6	3201	0,00	0,00	1,00						223,00	223,00	0,00	0,00	223,00										
12.1	1236	1,00	0,00	0,00	20,00	20,00	20,00	0,00	0,00															
12.1	1240	1,00	0,00	0,00						20,00	20,00	20,00	0,00	0,00	20,00	20,00	20,00	0,00	0,00	15,00	15,00	15,00	0,00	0,00
71.1	0190	0,00	0,00	1,00	4,80	4,80	0,00	0,00	4,80	4,80	4,80	0,00	0,00	4,80	4,80	4,80	0,00	0,00	4,80					
71.1	1201	0,00	0,00	1,00	56,40	56,40	0,00	0,00	56,40	55,40	55,40	0,00	0,00	55,40	95,00	95,00	0,00	0,00	95,00	25,00	25,00	0,00	0,00	25,00
71.1	1202	0,00	0,00	1,00	200,00	200,00	0,00	0,00	200,00															
71.1	1203	0,00	0,00	1,00						97,70	97,70	0,00	0,00	97,70	113,20	113,20	0,00	0,00	113,20					
71.1	1203	0,00	0,00	1,00																146,40	146,40	0,00	0,00	146,40
71.1	1204	0,00	0,00	1,00											35,00	35,00	0,00	0,00	35,00					
71.1	1206	0,00	0,00	1,00											25,00	25,00	0,00	0,00	25,00					
71.1	1206	0,00	0,00	1,00																100,00	100,00	0,00	0,00	100,00
71.1	1220	0,00	0,00	1,00																10,00	10,00	0,00	0,00	10,00
71.1	1223	0,00	0,00	1,00	96,30	96,30	0,00	0,00	96,30															
71.1	1224	1,00	0,00	0,00	299,30	299,30	299,30	0,00	0,00	456,20	456,20	456,20	0,00	0,00	335,50	335,50	335,50	0,00	0,00					
71.1	1228	1,00	0,00	0,00						23,90	23,90	23,90	0,00	0,00	14,00	14,00	14,00	0,00	0,00	14,00	14,00	14,00	0,00	0,00
71.1	1229	1,00	0,00	0,00	450,00	450,00	450,00	0,00	0,00	400,00	400,00	400,00	0,00	0,00	250,00	250,00	250,00	0,00	0,00					
71.1	1230	1,00	0,00	0,00						50,00	50,00	50,00	0,00	0,00										
71.1	1231	1,00	0,00	0,00											50,00	50,00	50,00	0,00	0,00					
71.1	3301	0,00	0,00	1,00						18,30	18,30	0,00	0,00	18,30	27,40	27,40	0,00	0,00	27,40	19,00	19,00	0,00	0,00	19,00
71.1	3303	0,00	0,00	1,00																86,00	86,00	0,00	0,00	86,00
71.1	3341	1,00	0,00	0,00	5,10	5,10	5,10	0,00	0,00	5,10	5,10	5,10	0,00	0,00	5,10	5,10	5,10	0,00	0,00					
71.1	3342	1,00	0,00	0,00	6,10	6,10	6,10	0,00	0,00	6,00	6,00	6,00	0,00	0,00	6,00	6,00	6,00	0,00	0,00					
71.1	3343	1,00	0,00	0,00	30,00	30,00	30,00	0,00	0,00	30,40	30,40	30,40	0,00	0,00	30,00	30,00	30,00	0,00	0,00					
71.1	4010	0,00	1,00	0,00						40,00	40,00	0,00	40,00	0,00										
71.1	4101	0,40	0,00	0,60	14,60	14,60	5,84	0,00	8,76															
71.1	4101	0,40	0,00	0,60						29,00	29,00	11,60	0,00	17,40	29,30	29,30	11,72	0,00	17,58	29,60	29,60	11,84	0,00	17,76
71.1	4103	0,00	0,00	1,00	9,60	9,60	0,00	0,00	9,60	9,70	9,70	0,00	0,00	9,70	9,80	9,80	0,00	0,00	9,80	9,90	9,90	0,00	0,00	9,90
71.1	4104	0,00	0,00	1,00	5,60	5,60	0,00	0,00	5,60	8,10	8,10	0,00	0,00	8,10	8,20	8,20	0,00	0,00	8,20	8,30	8,30	0,00	0,00	8,30
71.1	4106	1,00	0,00	0,00																78,40	78,40	78,40	0,00	0,00
71.1	6001	0,00	0,00	1,00						700,00	700,00	0,00	0,00	700,00	600,00	600,00	0,00	0,00	600,00					
71.1	7402	0,00	0,00	1,00						80,00	80,00	0,00	0,00	80,00	81,00	81,00	0,00	0,00	81,00					
71.2	1224	1,00	0,00	0,00																193,00	193,00	193,00	0,00	0,00
71.2	1226	0,25	0,75	0,00																383,00	383,00	95,75	287,25	0,00
71.2	3301	1,00	0,00	0,00	604,40	604,40	604,40	0,00	0,00															
71.2	3304	1,00	0,00	0,00	3380,30	3380,30	3380,30	0,00	0,00															
71.2	3305	0,00	0,00	1,00	50,00	50,00	0,00	0,00	50,00															
71.2	3342	1,00	0,00	0,00																6,00	6,00	6,00	0,00	0,00
71.2	3343	1,00	0,00	0,00																				
71.2	3404	1,00	0,00	0,00	8,10	8,10	8,10	0,00	0,00															
71.2	4006	0,00	0,00	1,00						50,70	50,70	0,00	0,00	50,70	51,30	51,30	0,00	0,00	51,30					
71.2	4101	1,00	0,00	0,00	1698,40	1698,40	1698,40	0,00	0,00	2242,70	2242,70	2242,70	0,00	0,00	2469,40	2469,40	2469,40	0,00	0,00	3364,20	3364,20	3364,20	0,00	0,00
71.2	4102	1,00	0,00	0,00						688,40	688,40	688,40	0,00	0,00	695,10	695,10	695,10	0,00	0,00					
71.2	4103	1,00	0,00	0,00						3407,40	3407,40	3407,40	0,00	0,00	3689,30	3689,30	3689,30	0,00	0,00					
71.2	4103	1,00	0,00	0,00																3262,80	3262,80	3262,80	0,00	0,00
71.2	4104	1,00	0,00	0,00						15,00	15,00	15,00	0,00	0,00	15,00	15,00	15,00	0,00	0,00	15,00	15,00	15,00	0,00	0,00
71.2	7402	0,00	0,00	1,00																82,00	82,00	0,00	0,00	82,00

Overzicht Horizontale Begroting Wetenschapsbeleid ('98-'01)

PROG	BA	HFDLABEL	LABEL
11.3	1204	Staatshervorming	Onderzoeks-, studie- en expertisekosten i.v.m. de staatshervorming
11.3	1221	Staatshervorming	Onderzoeks-, studie- en expertisekosten i.v.m. de staatshervorming (pro memorie)
11.4	1201	Gelijkekansenbeleid	Allerhande uitgaven met betrekking tot emancipatie en gelijkekansenbeleid
11.4	1201	Gelijkekansenbeleid	Allerhande uitgaven met betrekking tot emancipatie en gelijkekansenbeleid
11.4	1202	Gelijkekansenbeleid	Uitgaven m.b.t. onderzoek
11.4	3301	Gelijkekansenbeleid	Subsidies met betrekking tot emancipatie en gelijkekansenbeleid
11.4	3301	Gelijkekansenbeleid	Subsidies met betrekking tot emancipatie en gelijkekansenbeleid
11.6	3201	Permanente vorming en innovatie	Allerhande subsidies m.b.t. permanente vorming en innovatie
12.1	1236	Externe Betrekkingen	Onderzoek en studies m.b.t. het Vlaams buitenlands beleid
12.1	1240	Externe Betrekkingen	Onderzoek en studies m.b.t. het Vlaams buitenlands beleid
71.1	0190	VIA inkomsten	Uitgaven m.b.t. de inventarisatie en valorisatie van het wetenschappelijk en technologisch onderzoek
71.1	1201	Allerhande acties	Uitgaven m.b.t. de conceptie, voorbereiding en uitvoering van wetenschappelijke acties
71.1	1202	Informatiemaatschappij	Allerhande uitgaven in verband met de informatiemaatschappij
71.1	1203	Wetenschapsvoorlichting	Uitgaven tot bekendmaking van het wetenschapsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek
71.1	1203	Wetenschapsvoorlichting	Popularisering van wetenschap en technologie
71.1	1204	Wetenschapsvoorlichting	Eenmalige uitgave in het kader van de deelname van Vlaanderen aan de wereldtentoonstelling Hannover 2000 "Mens, Natuur en Techniek"
71.1	1206	Wetenschapsvoorlichting	Allerhande uitgaven m.b.t. de communicatiecampagne "Durf Innoveren"
71.1	1206	Vlaams elektronisch netwerk	Vlaams elektronisch netwerk
71.1	1220	Communicatie-initiatieven	Allerhande communicatie-initiatieven m.b.t. wetenschap, technologie en innovatie
71.1	1223	Wetenschapsvoorlichting	Uitgaven tot bekendmaking van het wetenschapsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek
71.1	1224	Internationale samenwerking	Uitgaven in het kader van de internationale wetenschappelijke samenwerking
71.1	1228	Wetenschappelijk onderzoek	Onderzoek onder leiding van de Vlaamse minister voor wetenschapsbeleid en technologie
71.1	1228	Beleidsgericht onderzoek	Beleidsgericht onderzoek
71.1	1230	Beleidsgericht onderzoek in de sector gezondheid	Allerhande uitgaven toegepast beleidsgericht onderzoek in de sector gezondheid
71.1	1231	Beleidsgericht onderzoek in de sector gezondheid	Allerhande uitgaven toegepast beleidsgericht onderzoek in de sector gezondheid
71.1	3301	Wetenschapsvoorlichting	Subsidies allerhande met betrekking tot de bekendmaking van het wetenschapsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek
71.1	3303	FTI	Subsidie aan de stichting Flanders Technology International (FTI)
71.1	3341	KMDA	Subsidie aan de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde in Antwerpen (KMDA)
71.1	3342	Born-Bunge Stichting	Subsidie aan de Born-Bunge Stichting in Antwerpen
71.1	3343	Vlaams Instituut voor Zeewetenschappen	Subsidie aan het Vlaams Instituut voor de Zee
71.1	4010	Innovatie Hoger Onderwijs	Subsidiering innovatieprojecten in het Hoger Onderwijs
71.1	4101	Koninklijke Academie	Subsidie aan de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België
71.1	4101	Koninklijke Vlaamse Academie	Subsidie aan de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten
71.1	4103	Dotatie VRWB	Dotatie aan de Vlaamse Raad voor het Wetenschapsbeleid
71.1	4104	Subsidie IWETO	Subsidie in verband met de inventarisatie van het wetenschappelijk en technologisch onderzoek (I.W.E.T.O.)
71.1	4106	Subsidie STV	Subsidie Stichting Technologie Vlaanderen.
71.1	6001	Informatiemaatschappij	Subsidies in verband met de informatiemaatschappij
71.1	7402	Aankoop hard- en software	Aankoop van hard- en software voor evaluatie, bibliometrie, IWETO en elektronische documentenleverantie
71.2	1224	Internationale samenwerking	Uitgaven in het kader van de internationale wetenschappelijke samenwerking
71.2	1228	Basisfinanciering universiteiten	Versterking van de basisfinanciering van de universiteiten (Universitair herstructureringsfonds)
71.2	3301	Specialisatiebeurzen IWT	Subsidies aan het IWT in verband met toekennen van specialisatiebeurzen
71.2	3304	FWO	Subsidie aan het FWO Vlaanderen
71.2	3308	Interfacediensten	Subsidie aan universitaire interface-diensten
71.2	3342	Born-Bunge Stichting	Subsidie aan de Born-Bunge Stichting in Antwerpen
71.2	3343	Belgisch Historisch Instituut en Franse School	Subsidies voor de financiering van beurzen en aanverwante kosten voor het Belgisch Historisch Instituut te Rome en de Franse School te Athene (pro memorie)
71.2	3404	ICM	Subsidie aan het Interuniversitair College voor Managementwetenschappen
71.2	4008	Interfacediensten	Subsidie aan universitaire interface-diensten
71.2	4101	Bijzonder Onderzoeksfonds	Subsidie aan het Bijzonder Onderzoeksfonds aan de universiteiten (Decreet 12.06.1991, art. 168)
71.2	4102	Specialisatiebeurzen IWT	Subsidies aan het IWT in verband met toekennen van specialisatiebeurzen
71.2	4103	FWO	Subsidie aan het FWO Vlaanderen (Decreet 12.06.1991, art. 167-169)
71.2	4103	FWO	Subsidie aan het FWO Vlaanderen
71.2	4104	ICM	Subsidie aan het Interuniversitair College voor Managementwetenschappen
71.2	7402	Aankoop elektronische bestanden - uitrustingen	Aankoop van primaire en secundaire elektronische bestanden en van andere elektronische uitrustingen voor de uitbouw van bibliotheken van de instellingen van tertiair onderwijs en van IMEC en VITO

Overzicht Horizontale Begroting Wetenschapsbeleid ('98-'01)

PROG	BA	MOO	MOV	MWT	KR98	WB98	OO98	OV98	WT98	KR99	WB99	OO99	OV99	WT99	KR00	WB00	OO00	OV00	WT00	KR01	WB01	OO01	OV01	WT01
71.3	1225	0,00	0,00	1,00	51,00	51,00	0,00	0,00	51,00	86,00	86,00	0,00	0,00	86,00	55,00	55,00	0,00	0,00	55,00					
71.3	1228	1,00	0,00	0,00	400,00	400,00	400,00	0,00	0,00	653,60	653,60	653,60	0,00	0,00	409,60	409,60	409,60	0,00	0,00					
71.3	3102	0,55	0,00	0,45						1108,40	1108,40	609,62	0,00	498,78	1122,30	1122,30	617,27	0,00	505,04					
71.3	3301	1,00	0,00	0,00	1106,30	1106,30	1106,30	0,00	0,00	1115,10	1115,10	1115,10	0,00	0,00	1141,30	1141,30	1141,30	0,00	0,00					
71.3	3302	1,00	0,00	0,00	976,00	976,00	976,00	0,00	0,00	976,00	976,00	976,00	0,00	0,00	1035,50	1035,50	1035,50	0,00	0,00					
71.3	3303	0,00	0,00	1,00											31,00	31,00	0,00	0,00	31,00					
71.3	4005	0,00	0,00	1,00																52,00	52,00	0,00	0,00	52,00
71.3	4101	1,00	0,00	0,00	86,00	86,00	86,00	0,00	0,00															
71.3	4102	0,55	0,00	0,45	1029,60	1029,60	566,28	0,00	463,32															
71.3	4103	0,00	0,00	1,00	182,70	182,70	0,00	0,00	182,70	301,90	301,90	0,00	0,00	301,90	323,50	323,50	0,00	0,00	323,50					
71.3	4103	0,00	0,00	1,00																315,40	315,40	0,00	0,00	315,40
71.3	4104	1,00	0,00	0,00	170,00	170,00	170,00	0,00	0,00	170,00	170,00	170,00	0,00	0,00	170,00	170,00	170,00	0,00	0,00					
71.3	4105	0,00	0,00	1,00	122,60	122,60	0,00	0,00	122,60															
71.3	4106	1,00	0,00	0,00	74,00	74,00	74,00	0,00	0,00	76,50	76,50	76,50	0,00	0,00	77,40	77,40	77,40	0,00	0,00					
71.3	8502	1,00	0,00	0,00	200,00	200,00	200,00	0,00	0,00															
71.3	8503	0,00	0,00	1,00	250,00	250,00	0,00	0,00	250,00															
71.3	9911	1,00	0,00	0,00	1545,50	1545,50	1545,50	0,00	0,00	2338,60	2338,60	2338,60	0,00	0,00	2555,50	2555,50	2555,50	0,00	0,00					
71.3	9911	1,00	0,00	0,00																1387,40	1387,40	1387,40	0,00	0,00
71.3	9912	1,00	0,00	0,00	2172,00	2172,00	2172,00	0,00	0,00	2192,10	2192,10	2192,10	0,00	0,00	1782,00	1782,00	1782,00	0,00	0,00					
71.3	9912	1,00	0,00	0,00																3337,50	3337,50	3337,50	0,00	0,00
71.4	1228	1,00	0,00	0,00																409,00	409,00	409,00	0,00	0,00
71.4	3301	1,00	0,00	0,00																1156,10	1156,10	1156,10	0,00	0,00
71.4	3302	1,00	0,00	0,00																1035,50	1035,50	1035,50	0,00	0,00
71.4	3303	1,00	0,00	0,00																200,00	200,00	200,00	0,00	0,00
71.4	3341	1,00	0,00	0,00																10,00	10,00	10,00	0,00	0,00
71.4	3343	1,00	0,00	0,00																30,00	30,00	30,00	0,00	0,00
71.4	4102	1,00	0,00	0,00																689,80	689,80	689,80	0,00	0,00
71.4	4103	1,00	0,00	0,00																953,40	953,40	953,40	0,00	0,00
71.4	4104	1,00	0,00	0,00																240,00	240,00	240,00	0,00	0,00
71.4	5201	1,00	0,00	0,00																5,10	5,10	5,10	0,00	0,00
71.4	6102	1,00	0,00	0,00																184,30	184,30	184,30	0,00	0,00
72.1	1201	0,25	0,00	0,25	17,20	8,60	4,30	0,00	4,30	16,30	8,15	4,08	0,00	4,08	16,30	8,15	4,08	0,00	4,08	13,80	6,90	3,45	0,00	3,45
72.2	4102	0,00	0,00	0,03	7694,00	207,00	0,00	0,00	207,00	8002,00	160,04	0,00	0,00	160,04	7322,00	146,44	0,00	0,00	146,44	7655,00	153,10	0,00	0,00	153,10
21.1	1201	0,60	0,00	0,00	13,30	8,00	8,00	0,00	0,00															
21.1	1202	0,60	0,00	0,00						13,40	8,00	8,00	0,00	0,00										
21.1	1202	0,60	0,00	0,00											20,00	12,00	12,00	0,00	0,00					
21.1	1202	0,44	0,00	0,00																34,00	15,00	15,00	0,00	0,00
24.4	2106	0,25	0,75	0,00																327,00	327,00	81,75	245,25	0,00
24.4	4001	0,25	0,75	0,00						459,70	459,70	114,93	344,78	0,00	381,00	381,00	95,25	285,75	0,00					
24.4	6002	0,25	0,75	0,00						1132,90	1132,90	283,23	849,68	0,00	1130,00	1130,00	282,50	847,50	0,00					
24.4	9106	0,25	0,75	0,00																1131,10	1131,10	282,78	848,33	0,00
24.8	3103	0,25	0,75	0,00	819,20	819,20	204,80	614,40	0,00															
24.8	4003	0,25	0,75	0,00						107,90	107,90	26,98	80,93	0,00	102,10	102,10	25,53	76,58	0,00	95,90	95,90	23,98	71,93	0,00
24.8	6103	0,25	0,75	0,00	321,50	321,50	80,38	241,13	0,00															
33.2	1203	0,00	0,00	1,00	4,40	4,40	0,00	0,00	4,40	4,40	4,40	0,00	0,00	4,40	4,40	4,40	0,00	0,00	4,40	4,40	4,40	0,00	0,00	4,40
33.2	3301	0,50	0,50	0,00	103,40	103,40	51,70	51,70	0,00															
33.2	3346	1,00	0,00	0,00	8,30	8,30	8,30	0,00	0,00															
33.2	3347	1,00	0,00	0,00	10,30	10,30	10,30	0,00	0,00	10,30	10,30	10,30	0,00	0,00	9,30	9,30	9,30	0,00	0,00	9,30	9,30	9,30	0,00	0,00
33.2	3349	1,00	0,00	0,00	4,10	4,10	4,10	0,00	0,00	8,50	8,50	8,50	0,00	0,00										
33.2	4001	0,50	0,50	0,00						88,40	88,40	44,20	44,20	0,00										
33.2	4010	0,25	0,75	0,00						24,00	24,00	6,00	18,00	0,00										
33.2	4073	0,25	0,75	0,00						548,20	548,20	137,05	411,15	0,00	556,60	556,60	139,15	417,45	0,00	558,50	558,50	139,63	418,88	0,00
33.2	4120	0,25	0,75	0,00	5436,00	5436,00	1359,00	4077,00	0,00	5748,70	5748,70	1437,18	4311,53	0,00	5974,20	5974,20	1493,55	4480,65	0,00	6087,10	6087,10	1521,78	4565,33	0,00

Overzicht Horizontale Begroting Wetenschapsbeleid ('98-'01)

PROG	BA	HFDLABEL	LABEL
71.3	1226	FTI	Allerhande uitgaven in het kader van de onvereenkomst met Flanders Technology International
71.3	1228	STWW	Strategische Technologieën voor de bevordering van welzijn en welvaart (STWW)
71.3	3102	VITO	Dotatie aan de VITO
71.3	3301	IMEC	Subsidies aan de vzw IMEC
71.3	3302	VIB	Subsidie aan de Vlaamse Interuniversitaire instelling voor Biotechnologie
71.3	3303	FTI	Subsidies aan de Stichting Flanders Technology International (F.T.I.)
71.3	4006	Interfacediensten	Subsidie aan universitaire interfacediensten
71.3	4101	Dotatie VITO - PRODEM	Specifieke dotatie VITO voor PRODEM
71.3	4102	Dotatie VITO	Dotatie aan de VITO
71.3	4103	Dotatie IWT	Werkingsdotatie aan het IWT
71.3	4103	Dotatie IWT	Dotatie aan het IWT
71.3	4104	HOBu-onderzoek	Speciale dotatie IWT voor het onderzoek aan hogescholen en allerhande initiatieven m.b.t. de informatisering van het onderwijs
71.3	4106	Prestaties IWT	Vergoeding voor geleverde prestaties door het IWT
71.3	4106	STV	Subsidie Stichting Technologie Vlaanderen.
71.3	8602	Biotechnologie Fonds Vlaanderen	Financiering Biotechnologie Fonds Vlaanderen
71.3	8603	Technopolis	Kapitaalsinbreng nv Technopolis
71.3	9911	Vastleggingsmachtiging FIOV	Vastleggingsmachtiging FIOV
71.3	9911	Vastleggingsmachtiging FIOV	Vastleggingsmachtiging ter ondersteuning van acties van technologische innovatie op initiatief van de Vlaamse regering
71.3	9912	Vastleggingsmachtiging IWT	Vastleggingsmachtiging IWT
71.3	9912	Vastleggingsmachtiging IWT	Vastleggingsmachtiging IWT-Vlaanderen voor projecten op initiatief van de bedrijven en innovatie samenwerkingsverbanden
71.4	1228	STWW	Strategische Technologieën voor welzijn en welvaart
71.4	3301	IMEC	Subsidie aan de VZW IMEC
71.4	3302	VIB	Subsidie aan de Vlaamse Interuniversitaire instelling voor Biotechnologie
71.4	3303	Steunpunten beleidsrelevant onderzoek	Subsidie aan steunpunt en beleidsrelevant onderzoek
71.4	3341	KMDA	Subsidie aan de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde in Antwerpen (KMDA)
71.4	3343	VLIZ	Subsidie aan het Vlaams Instituut voor de Zee
71.4	4102	Specialisatiebeurzen IWT	Dotatie aan het IWT i.v.m. toekennen van specialisatiebeurzen
71.4	4103	VITO	Dotatie aan de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)
71.4	4104	HOBu-onderzoek	Dotatie aan het IWT voor het onderzoek aan Hogescholen
71.4	8201	KMDA	Subsidie aan de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde in Antwerpen
71.4	8102	VITO	Dotatie aan de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)
72.1	1201	Mediabeleid	Allerhande uitgaven voor media, media-innovatie en film
72.2	4102	VRT	Basisdotatie aan de VRT
72.2	4102	VRT	Basisdotatie aan de VRT
21.1	1201	Planning en statistiek	Allerhande uitgaven m.b.t. de activiteiten en producten inzake planning en statistiek
21.1	1202	Planning en statistiek	Allerhande uitgaven m.b.t. de activiteiten en producten inzake planning en statistiek
21.1	1202	Planning en statistiek	Allerhande uitgaven m.b.t. de activiteiten en producten inzake planning en statistiek
21.1	1202	Planning en statistiek	Allerhande uitgaven m.b.t. de activiteiten en producten inzake planning en statistiek
24.4	2106	Rentelast lening universiteiten	Rentelast lening universiteiten ("Academische sector")
24.4	4001	Rentelast lening universiteiten	Rentelast lening universiteiten A.S.L.K. ("Academische sector")
24.4	6002	Kapitaalaflossing	Kapitaalaflossing lening universiteiten A.S.L.K. ("Academische sector")
24.4	9106	Kapitaalaflossing	Kapitaalaflossing lening universiteiten ("Academische sector")
24.8	3103	Financiële lasten universiteiten	Interstasten van leningen aangegaan door de universiteiten en het UZ Gent voor de financiering van onroerende investeringen
24.8	4003	Financiële lasten universiteiten	Interstasten van leningen aangegaan door de universiteiten en het UZ Gent voor de financiering van onroerende investeringen
24.8	8103	Financiële lasten universiteiten	Aflossingslasten van leningen aangegaan door de universiteiten en het UZ Gent voor de financiering van onroerende investeringen
33.2	1203	Int. activiteiten ivm het wetenschapsbeleid	Uitgaven voor personeel en werking ingevolge de deelneming van België aan internationale activiteiten i.v.m. het wetenschapsbeleid
33.2	3301	Internationale wetenschappelijke samenwerking + reisbeurzen	Subsidies voor internationale samenwerking
33.2	3346	OND	Subsidie aan het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen ten bate van het Vlaams-Nederlands Comité voor Nederlandse Taal en Cultuur
33.2	3347	OND	Subsidie aan de Nederlandse Taalunie ten bate van de commissie lexicografische vertaalvoorzieningen
33.2	3349	Interuniversitair Centrum Onderwijsrecht	Beheersovereenkomst met de vzw Interuniversitair Centrum voor Onderwijsrecht
33.2	4001	Internationale wetenschappelijke samenwerking + reisbeurzen	Subsidies voor internationale samenwerking (pro memorie)
33.2	4010	Universitaire instellingen van openbaar nut	Decreet betreffende sommige universitaire instellingen van openbaar nut
33.2	4073	Sociale diensten, spijshuizen gemeenschapsuniversiteiten	Toelage sociale voorzieningen studenten (decreet 12 juni 1991 art. 140bis)
33.2	4120	RUG	Werkingsuitkering aan de universiteit Gent

Overzicht Horizontale Begroting Wetenschapsbeleid ('98-'01)

PROG	BA	MOO	MOV	MWT	KR98	WB98	OO98	OV98	WT98	KR99	WB99	OO99	OV99	WT99	KR00	WB00	OO00	OV00	WT00	KR01	WB01	OO01	OV01	WT01
33.2	4121	0,25	0,75	0,00	840,20	840,20	210,05	630,15	0,00	849,00	849,00	212,25	636,75	0,00	877,60	877,60	219,40	658,20	0,00	890,20	890,20	222,55	667,65	0,00
33.2	4122	0,25	0,75	0,00	38,80	38,80	9,70	29,10	0,00	39,10	39,10	9,78	29,33	0,00	52,20	52,20	13,05	39,15	0,00					
33.2	4122	0,25	0,75	0,00																52,80	52,80	13,20	39,60	0,00
33.2	4123	0,25	0,75	0,00	300,00	300,00	75,00	225,00	0,00															
33.2	4146	1,00	0,00	0,00						8,30	8,30	8,30	0,00	0,00	8,30	8,30	8,30	0,00	0,00	8,30	8,30	8,30	0,00	0,00
33.2	4173	0,25	0,75	0,00	538,90	538,90	134,73	404,18	0,00															
33.2	4180	0,25	0,75	0,00	11,40	11,40	2,85	8,55	0,00															
33.2	4181	0,25	0,75	0,00	2614,40	2614,40	653,60	1960,80	0,00															
33.2	4182	0,25	0,75	0,00	7468,90	7468,90	1867,23	5601,68	0,00															
33.2	4183	0,25	0,75	0,00	819,70	819,70	204,93	614,78	0,00															
33.2	4184	0,25	0,75	0,00	1063,90	1063,90	265,98	797,93	0,00															
33.2	4185	0,25	0,75	0,00	687,20	687,20	171,80	515,40	0,00															
33.2	4186	0,25	0,75	0,00	194,30	194,30	48,58	145,73	0,00															
33.2	4187	0,25	0,75	0,00	299,70	299,70	74,93	224,78	0,00															
33.2	4188	0,25	0,75	0,00	2,00	2,00	0,50	1,50	0,00															
33.2	4190	0,25	0,75	0,00	428,80	428,80	107,20	321,60	0,00															
33.2	4480	0,25	0,75	0,00						11,50	11,50	2,88	8,63	0,00	11,50	11,50	2,88	8,63	0,00	11,60	11,60	2,90	8,70	0,00
33.2	4481	0,25	0,75	0,00						2644,10	2644,10	661,03	1983,08	0,00	2708,30	2708,30	677,08	2031,23	0,00	2766,20	2766,20	691,55	2074,65	0,00
33.2	4482	0,25	0,75	0,00						7658,00	7658,00	1914,50	5743,50	0,00	7773,60	7773,60	1943,40	5830,20	0,00	7752,60	7752,60	1938,15	5814,45	0,00
33.2	4483	0,25	0,75	0,00						846,40	846,40	211,60	634,80	0,00	867,40	867,40	216,85	650,55	0,00	870,40	870,40	217,80	652,80	0,00
33.2	4484	0,25	0,75	0,00						1101,80	1101,80	275,45	826,35	0,00	1145,60	1145,60	286,40	859,20	0,00	1168,60	1168,60	292,15	876,45	0,00
33.2	4485	0,25	0,75	0,00						681,80	681,80	170,45	511,35	0,00	695,40	695,40	173,85	521,55	0,00	711,10	711,10	177,78	533,33	0,00
33.2	4486	0,25	0,75	0,00						200,30	200,30	50,08	150,23	0,00	200,80	200,80	50,20	150,60	0,00	191,30	191,30	47,83	143,48	0,00
33.2	4487	0,25	0,75	0,00						302,00	302,00	75,50	226,50	0,00	305,70	305,70	76,43	229,28	0,00	309,40	309,40	77,35	232,05	0,00
33.2	4488	0,25	0,75	0,00						2,00	2,00	0,50	1,50	0,00	2,00	2,00	0,50	1,50	0,00	3,50	3,50	0,88	2,63	0,00
33.2	4489	0,25	0,75	0,00						55,00	55,00	13,75	41,25	0,00	55,70	55,70	13,93	41,78	0,00					
33.2	4489	0,25	0,75	0,00																56,40	56,40	14,10	42,30	0,00
33.2	4490	0,25	0,75	0,00						502,30	502,30	125,58	376,73	0,00	508,50	508,50	127,13	381,38	0,00	515,30	515,30	128,83	386,48	0,00
33.2	6012	0,25	0,75	0,00						663,50	663,50	165,88	497,63	0,00	883,90	883,90	220,98	662,93	0,00	881,20	881,20	220,30	660,90	0,00
33.2	6112	0,25	0,75	0,00	647,40	647,40	161,85	485,55	0,00															
33.2	6117	0,25	0,75	0,00	10,50	10,50	2,63	7,88	0,00															
33.2	6417	0,25	0,75	0,00						10,60	10,60	2,85	7,95	0,00	10,70	10,70	2,68	8,03	0,00	10,70	10,70	2,68	8,03	0,00
33.3	3310	0,00	1,00	0,00	60,00	60,00	0,00	60,00	0,00															
33.3	4001	0,00	1,00	0,00																58,10	58,10	0,00	58,10	0,00
33.3	4010	0,00	1,00	0,00						60,00	60,00	0,00	60,00	0,00	23,00	23,00	0,00	23,00	0,00	25,50	25,50	0,00	25,50	0,00
33.3	4011	0,00	1,00	0,00											78,50	78,50	0,00	78,50	0,00	73,50	73,50	0,00	73,50	0,00
39.2	1201	1,00	0,00	0,00						26,50	26,50	26,50	0,00	0,00	27,20	27,20	27,20	0,00	0,00					
39.2	1201	0,45	0,00	0,55																30,20	30,20	13,70	0,00	16,50
39.2	1206	0,10	0,40	0,00	106,20	53,10	10,62	42,48	0,00	124,00	62,00	12,40	49,60	0,00	116,20	58,10	11,62	46,48	0,00					
39.2	1206	0,10	0,40	0,00																58,60	29,30	5,86	23,44	0,00
39.2	1304	0,00	0,00	1,00																1040,00	1040,00	0,00	0,00	1.040,00
39.2	4143	1,00	0,00	0,00	118,50	118,50	118,50	0,00	0,00	114,40	114,40	114,40	0,00	0,00	95,80	95,80	95,80	0,00	0,00	95,70	95,70	95,70	0,00	0,00
41.1	1202	0,21	0,00	0,00																4,00	0,85	0,85	0,00	0,00
41.1	1203	1,00	0,00	0,00											5,00	5,00	5,00	0,00	0,00					
41.1	1221	0,55	0,00	0,45	12,10	12,10	6,66	0,00	5,45	12,20	12,20	6,71	0,00	5,49	17,00	17,00	9,35	0,00	7,65	11,40	11,40	6,27	0,00	5,13
41.1	1223	1,00	0,00	0,00	27,10	27,10	27,10	0,00	0,00	27,10	27,10	27,10	0,00	0,00	24,80	24,80	24,80	0,00	0,00	24,80	24,80	24,80	0,00	0,00
41.1	1229	1,00	0,00	0,00											9,00	9,00	9,00	0,00	0,00	9,00	9,00	9,00	0,00	0,00
41.1	1290	0,55	0,00	0,45											8,00	8,00	4,40	0,00	3,60	3,40	3,40	1,87	0,00	1,53

Overzicht Horizontale Begroting Wetenschapsbeleid ('98-'01)

PROG	BA	HFDLABEL	LABEL
33.2	4121	RUCA	Werkingsuitkering aan het Universitair Centrum in Antwerpen
33.2	4122	RUCA(college ontwikkelingslanden)	Subsidie aan het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid (I.O.B.)
33.3	4122	RUCA(college ontwikkelingslanden)	Subsidie aan het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer (I.O.B.) en het college voor ontwikkelingslanden
33.2	4123	Basissubsidie universiteiten	Structurele verhoging van de basissubsidie universiteiten
33.2	4146	OND	Subsidie aan het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen ten bate van het Vlaams-Nederlands Comité voor Nederlandse taal en Cultuur
33.2	4173	Sociale diensten, spijshuizen gemeenschapsuniversiteiten	Toelage sociale voorzieningen studenten (decreet 12 juni 1991 art. 140bis)
33.2	4180	Faculteit der Protestantse Godgeleerdheid (Brussel)	Subsidie aan de Faculteit der Protestantse Godgeleerdheid in Brussel
33.2	4181	VUB	Werkingsuitkering aan de Vrije Universiteit Brussel
33.2	4182	KUL	Werkingsuitkering aan de Katholieke Universiteit in Leuven
33.2	4183	UFSIA	Werkingsuitkering aan de Universitaire Faculteiten St-Ignatius in Antwerpen
33.2	4184	UIA	Werkingsuitkering aan Universitaire Instelling Antwerpen
33.2	4185	LUC	Werkingsuitkering aan het Limburgs Universitair Centrum
33.2	4186	KUB	Werkingsuitkering aan de Katholieke Universiteit Brussel
33.2	4187	Instituut voor Tropische Geneeskunde "Prins Leopold"	Subsidie verleend aan het Instituut voor Tropische Geneeskunde "Prins Leopold" in Antwerpen (art. 169 decreet 21 juni 1991)
33.2	4188	Interuniversitair Instituut voor jodendom "Martin Buber"	Subsidie aan het Universitair Instituut voor de studie van het jodendom Martin Buber
33.2	4190	Werkgeversbijdrage	Bijdrage wettelijke en conventionele werkgeversbijdrage vrije universiteiten (decreet van 12 juni 1991 artikel 136)
33.2	4480	Faculteit der Protestantse Godgeleerdheid (Brussel)	Subsidies aan de Faculteit der Protestantse Godgeleerdheid in Brussel
33.2	4481	VUB	Werkingsuitkering aan de Vrije Universiteit Brussel
33.2	4482	KUL	Werkingsuitkering Katholieke Universiteit in Leuven
33.2	4483	UFSIA	Werkingsuitkering aan de Universitaire Faculteiten St-Ignatius in Antwerpen
33.2	4484	UIA	Werkingsuitkering aan Universitaire Instelling Antwerpen
33.2	4485	LUC	Werkingsuitkering aan het Limburgs Universitair Centrum
33.2	4486	KUB	Werkingsuitkering aan de Katholieke Universiteit Brussel
33.2	4487	Instituut voor Tropische Geneeskunde "Prins Leopold"	Subsidie verleend aan het Instituut voor Tropische Geneeskunde "Prins Leopold" in Antwerpen (art. 169 decreet 21 juni 1991)
33.2	4488	Interuniversitair Instituut voor jodendom "Martin Buber"	Subsidie aan het Universitair Instituut voor de studie van het jodendom Martin Buber
33.2	4489	Vierickschool voor Management	Subsidie aan de Vierickschool voor Management
33.2	4489	Vierickschool voor Management	Subsidie aan de Vierick Leuven Gent Management School (Decreet van 18 mei 1999)
33.2	4490	Werkgeversbijdrage	Bijdrage wettelijke en conventionele werkgeversbijdrage vrije universiteiten (decreet van 12 juni 1991 artikel 136)
33.2	6012	Financiële lasten universiteiten	Kapitaaloverdrachten voor onroerende investeringen universitair onderwijs
33.2	6112	Financiële lasten universiteiten	Onroerende investeringen universitair onderwijs
33.2	6117	Onroerende investeringen I.T.G.	Onroerende investeringen Instituut Tropische Geneeskunde (I.T.G.)
33.2	6417	Onroerende investeringen I.T.G.	Kapitaaloverdrachten voor onroerende investeringen I.T.G.
33.3	3310	Open Hoger Onderwijs	Subsidiering open hoger onderwijs en innovatie van het hoger onderwijs
33.3	4001	Internationale samenwerking	Subsidies voor Internationale Samenwerking
33.3	4010	Open Hoger Onderwijs	Subsidiering open hoger onderwijs
33.3	4011	Open Hoger Onderwijs	Subsidiering innovatie hoger onderwijs
39.2	1201	OND	Allerhande uitgaven met betrekking tot statistiek, gegevensbeheer en onderwijsindicatoren
39.2	1201	OND	Allerhande uitgaven met betrekking tot statistiek, gegevensbeheer en onderwijsindicatoren
39.2	1206	Internationale samenwerking	Allerhande uitgaven voor internationale samenwerkingsinitiatieven
39.2	1206	Internationale samenwerking	Allerhande uitgaven in het kader van de bilaterale samenwerking
39.2	3304	Nieuwe Onderwijsmedia	Subsidie i.v.m. nieuwe onderwijsmedia
39.2	4143	Onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek	Subsidie aan het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO)
41.1	1202	Adviesraden	Allerhande uitgaven in verband met de ondersteuning van adviesraden
41.1	1203	Zorgfonds	Allerhande uitgaven in het kader van de voorbereiding en start van het zorgfonds o.a. studies
41.1	1221	Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies	Algemene werkingskosten voor het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies
41.1	1223	WVC	Studies, onderzoeken en voorbereiding van wetenschappelijke congressen
41.1	1223	WVC	Allerhande uitgaven voor het samenwerkingsverband voor de bevordering van de toegang voor etnische minderheden en armen tot algemene voorzieningen in de welzijnssector
41.1	1230	CBGS	Uitgaven Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies

Overzicht Horizontale Begroting Wetenschapsbeleid ('98-'01)

PROG	BA	MOO	MOV	MWT	KR98	WB98	OO98	OV98	WT98	KR99	WB99	OO99	OV99	WT99	KR00	WB00	OO00	OV00	WT00	KR01	WB01	OO01	OV01	WT01
41.1	3301	1,00	0,00	0,00	8,80	8,80	8,80	0,00	0,00	8,90	8,90	8,90	0,00	0,00	4,00	4,00	4,00	0,00	0,00					
41.7	1201	0,22	0,00	0,00											45,50	10,00	10,00	0,00	0,00					
41.7	1201	0,50	0,00	0,00																15,60	7,80	7,80	0,00	0,00
41.8	3310	0,00	0,00	0,08																39,00	3,00	0,00	0,00	3,00
42.1	1202	0,72	0,00	0,00											5,10	3,70	3,70	0,00	0,00	3,00	2,17	2,17	0,00	0,00
42.1	1232	0,00	0,02	0,98	6,30	6,30	0,00	0,13	6,17	6,30	6,30	0,00	0,13	6,17	6,30	6,30	0,00	0,13	6,17	6,40	6,40	0,00	0,13	6,27
42.1	3338	0,35	0,00	0,65	73,10	73,10	25,59	0,00	47,52	74,10	74,10	25,94	0,00	48,17	74,30	74,30	26,01	0,00	48,30					
42.1	3338	0,35	0,00	0,65																75,20	75,20	26,32	0,00	48,88
42.1	4100	0,00	0,00	1,00						1,30	1,30	0,00	0,00	1,30	1,30	1,30	0,00	0,00	1,30	1,30	1,30	0,00	0,00	1,30
42.2	1224	0,16	0,00	0,00	25,70	4,11	4,11	0,00	0,00	19,40	3,10	3,10	0,00	0,00	29,80	4,74	4,74	0,00	0,00					
42.2	1224	0,16	0,00	0,00																				
42.2	1224	0,10	0,00	0,00																39,40	4,00	4,00	0,00	0,00
42.2	1228	0,33	0,00	0,67											31,30	31,30	10,30	0,00	21,00	34,40	34,40	11,32	0,00	23,08
42.2	1227	1,00	0,00	0,00	5,20	5,20	5,20	0,00	0,00	5,20	5,20	5,20	0,00	0,00										
42.2	1229	1,00	0,00	0,00											16,30	16,30	16,30	0,00	0,00					
42.2	1229	1,00	0,00	0,00																18,90	18,90	18,90	0,00	0,00
42.2	3327	1,00	0,00	0,00	77,60	77,60	77,60	0,00	0,00															
42.2	3329	1,00	0,00	0,00						77,60	77,60	77,60	0,00	0,00	74,40	74,40	74,40	0,00	0,00	94,50	94,50	94,50	0,00	0,00
42.2	4103	1,00	0,00	0,00	55,80	55,80	55,80	0,00	0,00															
42.2	4403	1,00	0,00	0,00						55,80	55,80	55,80	0,00	0,00	55,30	55,30	55,30	0,00	0,00	55,90	55,90	55,90	0,00	0,00
44.2	3309	0,00	0,00	0,55	53,70	29,54	0,00	0,00	29,54	53,90	29,65	0,00	0,00	29,65	59,60	32,78	0,00	0,00	32,78					
44.2	3309	0,00	0,00	0,64																59,90	38,45	0,00	0,00	38,45
44.3	4101	0,55	0,00	0,45	61,80	61,80	33,99	0,00	27,81	72,30	72,30	39,77	0,00	32,54	82,60	82,60	45,43	0,00	37,17	95,30	95,30	52,42	0,00	42,89
44.4	3304	0,00	0,00	0,45											15,90	7,16	0,00	0,00	7,16					
44.4	3304	0,00	0,00	0,45																12,90	5,81	0,00	0,00	5,81
44.5	1234	1,00	0,00	0,00	7,00	7,00	7,00	0,00	0,00	7,00	7,00	7,00	0,00	0,00	20,00	20,00	20,00	0,00	0,00	10,00	10,00	10,00	0,00	0,00
44.2	3307	0,22	0,44	0,06	64,30	46,11	14,00	28,31	3,80															
44.2	3301	0,22	0,45	0,06						64,70	47,49	14,42	29,16	3,91										
44.2	3301	0,22	0,00	0,51											65,30	47,93	14,55	0,00	33,38	65,90	48,37	14,69	0,00	33,69
44.2	4101	0,02	0,00	0,00	622,10	14,50	13,00	0,00	1,50															
44.2	4101	0,04	0,00	0,00						637,40	25,00	25,00	0,00	0,00										
44.2	4101	0,02	0,00	0,00											766,30	17,00	17,00	0,00	0,00	840,80	18,65	18,65	0,00	0,00
51.5	1202	0,00	0,00	1,00						7,50	7,50	0,00	0,00	7,50										
51.5	1202	0,60	0,00	0,40											7,30	7,30	4,38	0,00	2,92	7,30	7,30	4,38	0,00	2,92
51.5	1203	0,00	0,00	1,00						40,40	40,40	0,00	0,00	40,40										
51.5	1203	0,25	0,00	0,75											40,00	40,00	10,00	0,00	30,00	37,60	37,60	9,40	0,00	28,20
51.5	1220	0,00	0,00	1,00	7,50	7,50	0,00	0,00	7,50															
51.5	1228	0,00	0,00	0,75	16,50	12,38	0,00	0,00	12,38	28,50	21,38	0,00	0,00	21,38										
51.5	1228	0,40	0,00	0,30											28,40	19,88	11,36	0,00	8,52	41,40	28,98	16,56	0,00	12,42
51.5	5001	0,00	0,00	0,50						5,30	2,65	0,00	0,00	2,65										
51.5	5002	0,00	0,00	1,00						35,00	35,00	0,00	0,00	35,00										
51.5	5104	0,00	0,00	1,00	35,00	35,00	0,00	0,00	35,00															
51.5	5106	0,00	0,00	1,00	40,40	40,40	0,00	0,00	40,40															
51.5	5108	0,00	0,00	0,50	17,30	8,65	0,00	0,00	8,65															
51.5	5240	0,00	0,00	1,00						3,00	3,00	0,00	0,00	3,00										
51.5	5340	0,00	0,00	1,00	4,00	4,00	0,00	0,00	4,00															

Overzicht Horizontale Begroting Wetenschapsbeleid ('98-'01)

PROG	BA	HFDLABEL	LABEL
41.1	3301	Vlaams Centrum voor Bevordering van Welzijn van kinderen en gezinnen	Subsidie aan het Vlaams Centrum voor de bevordering van het welzijn van kinderen en gezinnen
41.7	1201	WVC	Allerhande uitgaven voor aanmoediging, organisatie en ontwikkeling van activiteiten voor de integratie van etnisch-culturele minderheden
41.7	1201	WVC	Allerhande uitgaven voor aanmoediging, organisatie en ontwikkeling van activiteiten voor de integratie van etnisch-culturele minderheden
41.8	3310	Kansarmoedebestrijding	Subsidies voor experimenten met een bovengemeentelijke draagwijdte inzake kansarmoede en ter ondersteuning van privaatrechtelijke verenigingen die activiteiten ter bestrijding van de kansarmoede ontplooiën
42.1	1202	Vlaamse Gezondheidsraad en de Vlaamse Adviesraad	Uitgaven i.v.m. de Vlaamse Gezondheidsraad en de Vlaamse Adviesraad, inclusief studieopdrachten
42.1	1232	Koninklijke Academie voor Geneeskunde	Allerhande uitgaven inzake de Koninklijke Academie voor Geneeskunde
42.1	3336	WVC	Subsidies aan erkende private en openbare centra voor menselijke erfelijkheid
42.1	3336	WVC	Subsidies aan erkende centra voor menselijke erfelijkheid
42.1	4108	WVC	Subsidies aan het raadgevend comité voor Bio-ethiek
42.2	1224	WVC	Uitgaven in verband met dopingcontrole en medische sportcontrole
42.2	1224	WVC	Uitgaven i.v.m. medisch verantwoord sporten, medische sportcontrole en dopingcontrole
42.2	1224	WVC	Uitgaven i.v.m. medisch verantwoord sporten, medische sportcontrole en dopingcontrole
42.2	1228	WVC	Onderzoeken i.v.m. gezondheid en milieu
42.2	1227	WVC	Epidemiologisch onderzoek en indicatorenverzameling inzake volkgezondheid
42.2	1228	WVC	Uitgaven i.v.m. epidemiologie en het verzamelen van indicatoren met inbegrip van de ontwikkeling van software
42.2	1228	WVC	Uitgaven i.v.m. gezondheidsdatabank, epidemiologie en het verzamelen van indicatoren
42.2	3327	WVC	Subsidies i.v.m. epidemiologisch onderzoek en indicatorenverzameling
42.2	3328	WVC	Subsidies i.v.m. epidemiologisch onderzoek en indicatorenverzameling
42.2	4103	Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid	Dotatie aan het Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid - Louis Pasteur
42.2	4603	Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid	Dotatie aan het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid - Louis Pasteur
46.2	3308	WVC	Subsidie aan de privaatrechtelijke Nederlandstalige archief- en documentatiecentra (decreet van 27 juni 1985)
46.2	3308	WVC	Subsidie aan de privaatrechtelijke Nederlandstalige archief- en documentatiecentra (decreet van 27 juni 1985)
46.3	4101	WVC	Dotatie aan de dienst met afzonderlijk beheer KMSKA
46.4	3304	WVC	Subsidies voor wetenschappelijk onderzoek en initiatieven met betrekking tot het behoud van het Vlaams literair erfgoed
46.4	3304	WVC	Subsidies voor wetenschappelijk onderzoek en initiatieven met betrekking tot het behoud van het Vlaams cultureel erfgoed
46.6	1224	WVC	Enquêtes, studies en audits
49.2	3301	Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde	Subsidie aan de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen (decreet van 30 mei 1985)
49.2	3301	Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde	Subsidie aan de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen (decreet van 30 mei 1985)
49.2	3301	Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde	Subsidie aan de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen (decreet van 30 mei 1985)
49.2	4101	Vlaams Commissariaat Generaal voor Toerisme	Werkingsdotatie aan Toerisme Vlaanderen
49.2	4101	Vlaams Commissariaat Generaal voor Toerisme	Werkingsdotatie aan Toerisme Vlaanderen
49.2	4101	Vlaams Commissariaat Generaal voor Toerisme	Dotatie aan Toerisme Vlaanderen
61.6	1202	EWBL	Allerhande uitgaven voor de onderzoeken over de vraagstukken van de ondergrondse aardkundige structuur en met betrekking tot de automatische gegevensverwerking
61.6	1202	EWBL	Allerhande uitgaven voor de onderzoeken over de vraagstukken van de ondergrondse aardkundige structuur en met betrekking tot de automatische gegevensverwerking
61.6	1203	EWBL	Uitgaven voor onderzoekingen van de ondergrondse aardkundige structuur, van de eventuele aanwezigheid van delfstoffen en met betrekking tot de Databank Ondergrond Vlaanderen
61.6	1203	EWBL	Uitgaven voor onderzoekingen van de ondergrondse aardkundige structuur, van de eventuele aanwezigheid van delfstoffen en met betrekking tot de Databank Ondergrond Vlaanderen
61.6	1220	EWBL	Allerhande uitgaven voor de onderzoeken over de vraagstukken van de ondergrondse aardkundige structuur en met betrekking tot de automatische gegevensverwerking
61.6	1226	Energiebeleid	Overeenkomsten i.v.m. het energiebeleid
61.6	1226	Energiebeleid	Overeenkomsten i.v.m. het energiebeleid
61.6	6001	EWBL	Subsidies voor initiatieven die het internationale, federale en regionale energiebeleid ondersteunen
61.6	6002	EWBL	Subsidies in het kader van het rationeel energieverbruik toegekend voor demonstratieprojecten voor de ontwikkeling van nieuwe materialen, procédés of producten, alsook voor de commercialisatie ervan (art. 6 en 7 van het KB van 10 februari 1983 houdende aanmoedigingsmaatregelen voor het rationeel energieverbruik)
61.6	6104	EWBL	Subsidies in het kader van het rationeel energieverbruik toegekend voor demonstratieprojecten voor de ontwikkeling van nieuwe materialen, procédés of producten, alsook voor de commercialisatie ervan (art. 6 en 7 van het KB van 10 februari 1983 houdende aanmoedigingsmaatregelen voor het rationeel energieverbruik)
61.6	6106	EWBL	Uitgaven voor onderzoekingen van de ondergrondse aardkundige structuur, van de eventuele aanwezigheid van delfstoffen en met betrekking tot de Databank Ondergrond Vlaanderen
61.6	6106	EWBL	Subsidies voor initiatieven die het internationale, federale en regionale energiebeleid ondersteunen
61.6	6240	EWBL	Subsidie aan vzw Water EnerGik Vario voor het project Belcogen
61.6	6340	EWBL	Subsidie aan vzw Water EnerGik Vario voor het project Belcogen

Overzicht Horizontale Begroting Wetenschapsbeleid ('98-'01)

PROG	BA	MOO	MOV	MWT	KR98	WB98	OO98	OV98	WT98	KR99	WB99	OO99	OV99	WT99	KR00	WB00	OO00	OV00	WT00	KR01	WB01	OO01	OV01	WT01
62.4	1221	1,00	0,00	0,00	22,80	22,80	22,80	0,00	0,00	22,80	22,80	22,80	0,00	0,00	22,80	22,80	22,80	0,00	0,00	22,80	22,80	22,80	0,00	0,00
62.4	1222	1,00	0,00	0,00																22,80	22,80	22,80	0,00	0,00
63.1	1220	1,00	0,00	0,00	8,50	8,50	8,50	0,00	0,00	7,30	7,30	7,30	0,00	0,00	7,30	7,30	7,30	0,00	0,00	13,50	13,50	13,50	0,00	0,00
63.2	1203	1,00	0,00	0,00						20,00	20,00	20,00	0,00	0,00	17,00	17,00	17,00	0,00	0,00					
63.2	1203	1,00	0,00	0,00																25,00	25,00	25,00	0,00	0,00
63.2	3310	1,00	0,00	0,00	4,00	4,00	4,00	0,00	0,00	19,00	19,00	19,00	0,00	0,00										
63.2	3310	0,00	0,00	0,08											39,00	3,00	0,00	0,00	3,00					
63.2	4310	1,00	0,00	0,00	16,00	16,00	16,00	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00										
64.1	1201	0,00	0,00	0,29	15,70	4,55	0,00	0,00	4,55															
64.1	1201	0,00	0,00	0,25						15,70	4,00	0,00	0,00	4,00	15,70	4,00	0,00	0,00	4,00					
64.1	1206	1,00	0,00	0,00																30,00	30,00	30,00	0,00	0,00
64.1	3106	1,00	0,00	0,00																30,00	30,00	30,00	0,00	0,00
64.1	3302	0,00	0,00	0,11	151,60	16,68	0,00	0,00	16,68															
64.1	3302	0,00	0,00	0,11						153,20	16,68	0,00	0,00	16,68	179,60	19,55	0,00	0,00	19,55	164,60	17,92	0,00	0,00	17,92
64.1	4102	0,00	0,00	0,15																				
64.1	5304	0,07	0,00	0,00											135,00	10,00	10,00	0,00	0,00					
61.1	1289	0,94	0,00	0,00	26,50	25,00	25,00	0,00	0,00															
61.1	1289	0,87	0,00	0,00						26,50	23,00	23,00	0,00	0,00										
61.1	1289	1,00	0,00	0,00											26,50	26,50	26,50	0,00	0,00	26,50	26,50	26,50	0,00	0,00
61.1	1262	0,80	0,00	0,20	75,40	75,40	60,32	0,00	15,08	75,90	75,90	60,72	0,00	15,18										
61.1	1262	0,03	0,00	0,97											79,50	79,50	2,50	0,00	77,00					
61.1	1262	0,03		0,97																79,40	79,40	2,00	0,00	77,40
61.1	1263	1,00	0,00	0,00	4,50	4,50	4,50	0,00	0,00	4,50	4,50	4,50	0,00	0,00	10,40	10,40	10,40	0,00	0,00					
61.1	1263	0,53	0,00	0,47																30,40	30,40	16,20	0,00	14,20

Overzicht Horizontale Begroting Wetenschapsbeleid ('98-'01)

PROG	BA	HFDLABEL	LABEL
52.4	1221	EWBL	Studies en onderzoeken, allerhande uitgaven met betrekking tot manifestaties in binnen- en buitenland en met betrekking tot publicaties en publicatiemateriaal
52.4	1222	EWBL	Studies en onderzoeken
53.1	1220	EWBL	Studiekosten betreffende de regionale en lokale openbare besturen
53.2	1203	Kansarmoedebestrijding	Uitgaven in het kader van het SIF voor vorming, begeleiding, informatie en sensibilisering van het herstel van de leef- en omgevingskwaliteit van achtergestelde buurten en bestrijding kansarmoede
53.2	1203	Kansarmoedebestrijding	Studiekosten en onderzoeksopdrachten in het kader van het SIF
53.2	3310	Kansarmoedebestrijding	Subsidies voor onderzoeken en experimenten met een bovengemeentelijke draagwijdte inzake kansarmoede en ter ondersteuning van privaatrechtelijke verenigingen die activiteiten ter bestrijding van de kansarmoede ontplooiën
53.2	3310	Kansarmoedebestrijding	Subsidies voor experimenten met een bovengemeentelijke draagwijdte inzake kansarmoede en ter ondersteuning van privaatrechtelijke verenigingen die activiteiten ter bestrijding van de kansarmoede ontplooiën
53.2	4310	Kansarmoedebestrijding	Subsidies voor onderzoeken en experimenten met een bovengemeentelijke draagwijdte inzake kansarmoede en ter ondersteuning van publiekrechtelijke verenigingen die activiteiten ter bestrijding van de kansarmoede ontplooiën
54.1	1201	Landbouwondersteuningsbeleid	Specifieke werkingskosten inzake het landbouwondersteuningsbeleid met inbegrip van onder meer honoraria, kosten voor publicaties en publiciteitscampagnes
54.1	1201	Landbouwondersteuningsbeleid	Specifieke werkingskosten inzake het landbouwondersteuningsbeleid met inbegrip van onder meer honoraria, kosten voor publicaties en publiciteitscampagnes
54.1	1206	Landbouwondersteuningsbeleid	Uitgaven in het kader van de ondersteuning van het beleidsgericht en praktijkgericht onderzoek inzake de landbouw
54.1	3106	Landbouwondersteuningsbeleid	Subsidies in het kader van de ondersteuning van het beleidsgericht en praktijkgericht onderzoek inzake landbouw
54.1	3302	Vlaams Promotiecentrum voor Agro- en Visserijmarketing	Subsidie aan het Vlaams centrum voor agro- en visserijmarketing
54.1	3302	Vlaams Promotiecentrum voor Agro- en Visserijmarketing	Subsidie aan het Vlaams centrum voor agro- en visserijmarketing
54.1	4102	Vlaams Promotiecentrum voor Agro- en Visserijmarketing	Dotatie aan het Vlaams centrum voor agro- en visserijmarketing (pro memorie)
54.1	5304	Milieuvriendelijke landbouwproductiemethode en biologische landbouw	Ondersteuning en onderzoek m.b.t. milieuvriendelijke landbouwproductiemethode en biologische landbouw
61.1	1259	LIN- AMINAL	Allerhande uitgaven i.v.m.: - de vaststelling, voorkoming en bestrijding van luchtverontreiniging en geluidshinder; - het uitvoeren van studiewerk i.v.m. de milieuproblematiek; - de milieueffectrapportering en de externe veiligheid
61.1	1259	LIN- AMINAL	Allerhande uitgaven i.v.m.: - de vaststelling, voorkoming en bestrijding van luchtverontreiniging en geluidshinder; - het uitvoeren van studiewerk i.v.m. de milieuproblematiek; - de milieueffectrapportering en de externe veiligheid
61.1	1259	LIN- AMINAL	Allerhande uitgaven i.v.m.: - de vaststelling, voorkoming en bestrijding van luchtverontreiniging en geluidshinder; - het uitvoeren van studiewerk i.v.m. de milieuproblematiek; - de milieueffectrapportage en de externe veiligheid
61.1	1262	LIN - AMINAL	Allerhande uitgaven i.v.m.: - overeenkomsten met erkende laboratoria voor de contractueel omschreven analyse, monstername en interpretatie van afvalwater, grondwater, afvalstoffen, meststoffen en lucht; - studiewerk door gespecialiseerde laboratoria voor meer specifieke en niet courante analyses andere dan deze bedoeld in voorgaande rubriek met indien vereist, monstername, interpretatie en advies; - het ambtshalve uitvoeren van dwangmaatregelen
61.1	1262	LIN - AMINAL	Allerhande uitgaven i.v.m.: - overeenkomsten met erkende laboratoria voor de contractueel omschreven analyse, monstername en interpretatie van afvalwater, grondwater, afvalstoffen, meststoffen en lucht; - studiewerk door gespecialiseerde laboratoria voor meer specifieke en niet courante analyses andere dan deze bedoeld in voorgaande rubriek met indien vereist, monstername, interpretatie en advies; - het ambtshalve uitvoeren van dwangmaatregelen
61.1	1262	LIN - AMINAL	Allerhande uitgaven i.v.m.: - overeenkomsten met erkende laboratoria voor de contractueel omschreven analyse, monstername en interpretatie van afvalwater, grondwater, afvalstoffen, meststoffen en lucht; - studiewerk door gespecialiseerde laboratoria voor meer specifieke en niet courante analyses andere dan deze bedoeld in voorgaande rubriek met indien vereist, monstername, interpretatie en advies; - het ambtshalve uitvoeren van dwangmaatregelen
61.1	1263	LIN - AMINAL	Allerhande uitgaven i.v.m. het uitvoeren van studiewerk inzake het milieurecht behorende tot het takenpakket van de afdeling Europa en Milieu
61.1	1263	LIN - AMINAL	Allerhande uitgaven i.v.m. het uitvoeren van studiewerk inzake het milieurecht behorende tot het takenpakket van de afdeling Europa en Milieu

Overzicht Horizontale Begroting Wetenschapsbeleid ('98-'01)

PROG	BA	MOO	MOV	MWT	KR98	WB98	OO98	OV98	WT98	KR99	WB99	OO99	OV99	WT99	KR00	WB00	OO00	OV00	WT00	KR01	WB01	OO01	OV01	WT01
61.1	6141	0,00	0,00	0,30	263,20	80,00	0,00	0,00	80,00															
61.1	6141	0,00	0,00	1,00						101,40	101,40	0,00	0,00	101,40										
61.1	6142	0,00	0,00	1,00											102,60	102,60	0,00	0,00	102,60	103,40	103,40	0,00	0,00	103,40
MINA-OVAM	2.1	0,04	0,00	0,00	471,90	20,90	20,90	0,00	0,00															
MINA-VMM	2.2	0,03	0,16	0,01	1954,90	385,80	63,60	308,90	13,30															
MINA-VMM	2.2	0,04	0,01	0,15						2000,10	393,20	72,40	13,60	307,20										
MINA-VMM	2.2	0,03	0,01	0,14											2097,60	383,36	68,22	13,68	301,46					
MINA-VMM	2.2	0,02	0,01	0,14																2088,30	355,40	37,95	16,87	300,58
MINA-VLM	2.3	0,05	0,00	0,00	374,00	18,70	18,70	0,00	0,00															
MINA-VLM	2.3	0,07	0,00	0,00						376,60	25,00	25,00	0,00	0,00										
MINA-VLM	2.3	0,12	0,00	0,00											420,90	50,00	50,00	0,00	0,00					
MINA-OVAM	2.4	0,36	0,00	0,00	206,20	74,10	74,10	0,00	0,00															
MINA-OVAM	2.4	0,35	0,00	0,00						201,20	70,00	70,00	0,00	0,00	224,70	78,18	78,18	0,00	0,00					
MINA-OVAM	2.4	0,24	0,00	0,00																233,40	55,25	55,25	0,00	0,00
MINA-fonds	2.6	0,07	0,00	0,00	402,20	30,00	30,00	0,00	0,00															
MINA-fonds	2.6	0,02	0,00	0,00						432,70	8,97	8,97	0,00	0,00										
MINA-fonds	2.6	0,39	0,00	0,00											507,90	198,73	198,73	0,00	0,00					
MINA-fonds	2.6	0,18	0,00	0,00																492,60	89,62	89,62	0,00	0,00
MINA-OVAM	2.7	1,00	0,00	0,00	121,90	121,90	121,90	0,00	0,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	20,00	20,00	20,00	0,00	0,00					
MINA-AQUA	2.10	0,01	0,00	0,00	6907,30	69,07	69,07	0,00	0,00															
MINA-AQUA	2.10	0,003	0,00	0,00						7304,00	21,89	21,89	0,00	0,00										
MINA-AQUA	2.10	0,0055	0,00	0,0043											7185,00	70,48	39,61	0,00	30,87					
MINA-AQUA	2.10	0,0054	0,00	0,0072																8079,00	101,65	43,64	0,00	58,01
MINA-OVAM	2.17	0,39	0,00	0,00						103,10	40,00	40,00	0,00	0,00	306,20	118,81	118,81	0,00	0,00					
MINA-OVAM	2.17	0,15	0,00	0,00																280,80	41,68	41,68	0,00	0,00
MINA-VMM	2.18	1,00	0,00	0,00	8,00	8,00	8,00	0,00	0,00	44,00	44,00	44,00	0,00	0,00	18,00	18,00	18,00	0,00	0,00					
MINA-VMM	2.18	0,57	0,00	0,00																28,00	16,00	16,00	0,00	0,00
MINA-fonds	2.19	0,10	0,00	0,00						1550,00	157,58	157,58	0,00	0,00										
MINA-fonds	2.25	0,55	0,00	0,45	100,00	100,00	55,00	0,00	45,00															
MINA-fonds	2.25	0,96	0,00	0,04						100,00	100,00	96,00	0,00	4,00										
MINA-fonds	2.28	1,00	0,00	0,00											100,00	100,00	100,00	0,00	0,00					
MINA-fonds	2.28	0,62	0,00	0,00											1038,00	643,56	643,56	0,00	0,00					
MINA-fonds	2.28	1,00	0,00	0,00																254,00	254,00	254,00	0,00	0,00
MINA-OVAM	3.16	0,04	0,00	0,00	1193,20	47,73	47,73	0,00	0,00															
61.2	1104	0,55	0,00	0,45	38,20	38,20	21,01	0,00	17,19	75,10	75,10	41,31	0,00	33,80	78,10	78,10	42,96	0,00	35,15	111,60	111,60	61,38	0,00	50,22
61.2	1203	0,55	0,00	0,45	16,10	16,10	8,86	0,00	7,25	18,40	18,40	10,12	0,00	8,28	18,80	18,80	10,34	0,00	8,46	19,20	19,20	10,56	0,00	8,64
61.2	1204	0,55	0,00	0,45	1,00	1,00	0,55	0,00	0,45															
61.2	1246	0,55	0,00	0,45	5,80	5,80	3,19	0,00	2,61	5,80	5,80	3,19	0,00	2,61										
61.2	1246	1,00	0,00	0,00											5,80	5,80	5,80	0,00	0,00	5,80	5,80	5,80	0,00	0,00
61.2	7402	0,55	0,00	0,45	11,20	11,20	6,16	0,00	5,04	12,00	12,00	6,60	0,00	5,40	12,50	12,50	6,88	0,00	5,63	15,50	15,50	8,53	0,00	6,98
61.3	1105	0,55	0,00	0,45	23,80	23,80	13,09	0,00	10,71	32,00	32,00	17,60	0,00	14,40	40,10	40,10	22,06	0,00	18,05	77,70	77,70	42,74	0,00	34,97
61.3	1166	0,55	0,00	0,45						15,20	15,20	8,36	0,00	6,84	19,00	19,00	10,45	0,00	8,55	22,20	22,20	12,21	0,00	9,99
61.3	1202	0,55	0,00	0,45	10,60	10,60	5,83	0,00	4,77	13,60	13,60	7,48	0,00	6,12	13,70	13,70	7,54	0,00	6,17	19,30	19,30	10,62	0,00	8,69
61.3	1246	1,00	0,00	0,00	19,90	19,90	19,90	0,00	0,00	16,30	16,30	16,30	0,00	0,00	15,70	15,70	15,70	0,00	0,00					
61.3	1246	1,00	0,00	0,00																15,70	15,70	15,70	0,00	0,00
61.3	1263	0,55	0,00	0,45	28,00	28,00	15,40	0,00	12,60															
61.3	1263	0,89	0,00	0,11						28,00	28,00	24,80	0,00	3,20										

Overzicht Horizontale Begroting Wetenschapsbeleid ('98-'01)

PROG	BA	HFDLABEL	LABEL
61.1	6141	LIN - AMINAL	Subsidies aan de Vlaamse Milieumaatschappij voor investeringskosten en honoraria met inbegrip van de uitbouw van de meetnetten water en lucht en de uitbouw van de milieudatabank
61.1	6141	LIN - AMINAL	Subsidies aan de Vlaamse Milieumaatschappij voor investeringskosten en honoraria met inbegrip van de uitbouw van de meetnetten water en lucht en de uitbouw van de milieudatabank
61.1	6142	LIN-AMINAL	Subsidie aan de Vlaamse Milieumaatschappij voor de uitbouw van meetnetten water en lucht en de uitbouw van de milieudatabank
OVAM	2.1	OVAM	Werkingsdotatie aan OVAM
VMM	2.2	VMM	Werkingsdotatie aan VMM
VMM	2.2	VMM	Werkingsdotatie aan VMM
VMM	2.2	VMM	Werkingsdotatie aan VMM
VMM	2.2	VMM	Werkingsdotatie aan VMM
VLM	2.3	VLM	Lopende uitgaven in toepassing van het decreet van 23.1.1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen
VLM	2.3	VLM	Lopende uitgaven in toepassing van het decreet van 23.1.1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen
VLM	2.3	VLM	Lopende uitgaven in toepassing van het decreet van 23.1.1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen
OVAM	2.4	OVAM	Lopende uitgaven betreffende de verontreiniging door afvalstoffen met inbegrip van de daartoe bestemde overdrachten aan de OVAM
OVAM	2.4	OVAM	Lopende uitgaven in toepassing van het Afvalstoffenplan met inbegrip van de daartoe bestemde overdrachten aan OVAM
OVAM	2.4	OVAM	Lopende uitgaven in toepassing van het Afvalstoffenplan met inbegrip van de daartoe bestemde overdrachten aan OVAM
MINA-fonds	2.5	LIN - AMINAL	Lopende uitgaven in toepassing van het Natuurontwikkelingsplan
MINA-fonds	2.5	LIN - AMINAL	Lopende uitgaven in toepassing van het Natuurontwikkelingsplan
MINA-fonds	2.5	LIN - AMINAL	Lopende uitgaven in toepassing van het Natuurontwikkelingsplan
MINA-fonds	2.5	LIN - AMINAL	Lopende uitgaven in toepassing van het Natuurontwikkelingsplan
OVAM	2.7	OVAM	Lopende uitgaven i.v.m. het Presti-programma en andere projecten voor milieutechnologie en bedrijfsinterne milieuzorg
AQUA	2.10	AQUAFIN	Lopende uitgaven in toepassing van de overeenkomst van 10 november 1993 tussen het Vlaamse Gewest en NV Aquafin
AQUA	2.10	AQUAFIN	Lopende uitgaven in toepassing van de overeenkomst van 10 november 1993 tussen het Vlaamse Gewest en NV Aquafin
AQUA	2.10	AQUAFIN	Lopende uitgaven in toepassing van de overeenkomst van 10 november 1993 tussen het Vlaamse Gewest en NV Aquafin
AQUA	2.10	AQUAFIN	Lopende uitgaven in toepassing van de overeenkomst van 10 november 1993 tussen het Vlaamse Gewest en de NV Aquafin
OVAM	2.17	OVAM	Aanvullende dotatie voor bodemattesten bedoeld in artikel 4, §5 van het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering
OVAM	2.17	OVAM	Aanvullende dotatie voor bodemattesten bedoeld in artikel 4, §5 van het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering
VMM	2.18	VMM	Aanvullende werkingsdotatie aan VMM voor allerhande uitgaven aangaande het milieuraapport (decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid)
VMM	2.18	VMM	Aanvullende werkingsdotatie aan VMM voor allerhande uitgaven aangaande het milieuraapport (decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid)
MINA-fonds	2.19	LIN - AMINAL	Allerhande uitgaven in het kader van het extra milieu- en natuurbeleid in uitvoering van het MINA-plan, inbegrepen de uitvoering van het Natuurdecreet en het Mestdecreet
MINA-fonds	2.25	VLINA	Lopende uitgaven in toepassing van het VLINA, bepaald in het besluit van de Vlaamse regering van 8 februari 1995
MINA-fonds	2.25	VLINA	Lopende uitgaven in toepassing van het VLINA, bepaald in het besluit van de Vlaamse regering van 8 februari 1995
MINA-fonds	2.25	VLINA	Lopende uitgaven m.b.t. het VLINA, bepaald in het besluit van de Vlaamse regering van 8 februari 1995
MINA-fonds	2.28	Mina-plan	Allerhande uitgaven i.v.m. het extra milieu- en natuurbeleid ter uitvoering van Mina-plan met uitzondering van subsidies en kapitaaluitgaven
MINA-fonds	2.28	Mina-plan	Allerhande uitgaven i.v.m. het extra milieu- en natuurbeleid ter uitvoering van het Mina-plan met uitzondering van subsidies en kapitaaluitgaven
OVAM	3.18	OVAM	Kapitaaluitgaven betreffende de bodemsanering in toepassing van het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering en de verwijdering van afvalstoffen in toepassing van het decreet van 22 juli 1991 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen
61.2	1104	Instituut voor Natuurbehoud	Salariissen en toelagen van het personeel ander dan vast en stagedoend personeel van het Instituut voor Natuurbehoud
61.2	1203	Instituut voor Natuurbehoud	Specifieke werkingskosten van het Instituut voor Natuurbehoud
61.2	1204	Instituut voor Natuurbehoud	Huur onroerende goederen en daaraan verbonden uitgaven (Instituut voor Natuurbehoud)
61.2	1245	Instituut voor Natuurbehoud	Allerhande uitgaven in verband met dringende studies of opdrachten van algemeen dienstbetoon buiten de programmatie van het Instituut voor Natuurbehoud
61.2	1245	Instituut voor Natuurbehoud	Allerhande uitgaven in verband met dringende studies of opdrachten van algemeen dienstbetoon buiten de programmatie van het Instituut voor Natuurbehoud
61.2	7402	Instituut voor Natuurbehoud	Aankoop van specifiek materiaal voor specifieke uitrusting van het Instituut voor Natuurbehoud (machines, meubilair, materiaal, apparatuur en vervoermiddelen)
61.3	1105	Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer	Salariissen en toelagen van het personeel ander dan vast en stagedoend personeel van het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer
61.3	1165	Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer	Salariissen van bosarbeiders en uitgaven van alle aard door het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer
61.3	1202	Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer	Specifieke werkingskosten van het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer
61.3	1246	Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer	Allerhande uitgaven in verband met studies mbt bosbouwkundig onderzoek
61.3	1246	Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer	Allerhande uitgaven in verband met dringende studies i.v.m. actueel bosbouwkundig onderzoek inzake wildbeheer, onder meer studies m.b.t. biosfitaliteit, bodemverzuring, bosboomveredeling die o.a. voortvloeien uit internationale verdragen
61.3	1263	LIN - AMINAL	Boskartering, bosinventarisatie en uitgaven van alle aard i.v.m. beleidsgerichte studies en modelprojecten, op het gebied van bosbouw, groenvoorziening, jacht, vogelbescherming en riviervisserij in Vlaanderen en internationaal verband overeenkomstig internationale verdragen en andere verplichtingen
61.3	1263	LIN - AMINAL	Boskartering, bosinventarisatie en uitgaven van alle aard i.v.m. beleidsgerichte studies en modelprojecten, op het gebied van bosbouw, groenvoorziening, jacht, vogelbescherming en riviervisserij in Vlaanderen en internationaal verband overeenkomstig internationale verdragen en andere verplichtingen

Overzicht Horizontale Begroting Wetenschapsbeleid ('98-'01)

PROG	BA	MOO	MOV	MWT	KR98	WB98	OO98	OV98	WT98	KR99	WB99	OO99	OV99	WT99	KR00	WB00	OO00	OV00	WT00	KR01	WB01	OO01	OV01	WT01
61.3	1263	0,82	0,00	0,18											28,00	28,00	23,00	0,00	5,00					
61.3	1263	0,31	0,00	0,69																28,00	28,00	8,70	0,00	19,30
61.3	1266	0,55	0,00	0,45	15,10	15,10	8,31	0,00	6,80															
61.3	7082	1,00	0,00	0,00	6,20	6,20	6,20	0,00	0,00															
61.3	7363	1,00	0,00	0,00						6,30	6,30	6,30	0,00	0,00	6,40	6,40	6,40	0,00	0,00	6,40	6,40	6,40	0,00	0,00
61.3	7403	0,55	0,00	0,45	7,40	7,40	4,07	0,00	3,33	7,50	7,50	4,13	0,00	3,38	7,60	7,60	4,18	0,00	3,42	6,60	6,60	3,63	0,00	2,97
61.4	1220	0,00	0,00	1,00																20,20	20,20	0,00	0,00	20,20
61.4	1233	0,91	0,00	0,00	6,60	6,01	6,01	0,00	0,00	6,60	6,01	6,01	0,00	0,00	6,60	6,01	6,01	0,00	0,00					
61.4	1233	0,91	0,00	0,00																				
61.4	1233	1,00	0,00	0,00																5,70	5,70	5,70	0,00	0,00
61.4	1236	1,00	0,00	0,00	18,40	18,40	18,40	0,00	0,00	18,40	18,40	18,40	0,00	0,00	18,60	18,60	18,60	0,00	0,00					
61.4	6103	0,10	0,00	0,00	378,00	37,80	37,80	0,00	0,00	305,10	30,51	30,51	0,00	0,00	356,50	35,65	35,65	0,00	0,00					
61.4	6141	0,15	0,00	0,00											36,30	5,45	5,45	0,00	0,00	36,20	5,43	5,43	0,00	0,00
61.5	1259	0,50	0,30	0,20	17,60	17,60	8,80	5,28	3,52															
61.5	1259	0,80	0,00	0,20						17,60	17,60	14,08	0,00	3,52										
61.5	1259	0,97	0,00	0,03											17,60	17,60	17,00	0,00	0,60					
61.5	1259	1,00	0,00	0,00																10,60	10,60	10,60	0,00	0,00
61.5	7320	0,18	0,00	0,00	497,70	89,59	89,59	0,00	0,00	501,70	90,31	90,31	0,00	0,00										
61.5	7320	0,14	0,00	0,00											502,00	68,95	68,95	0,00	0,00					
62.1	1232	0,73	0,04	0,00	105,50	81,24	77,02	4,22	0,00															
62.1	1232	0,94	0,06	0,00						101,50	101,50	95,50	6,00	0,00										
62.1	1232	0,80	0,00	0,20											132,50	132,50	106,00	0,00	26,50					
62.1	1232	0,80	0,00	0,20																109,50	109,50	87,60	0,00	21,90
62.2	4101	0,55	0,00	0,45	30,20	30,20	16,61	0,00	13,59	33,00	33,00	18,15	0,00	14,85	63,40	63,40	34,87	0,00	28,53	88,00	88,00	48,40	0,00	39,60
62.4	0190	0,19	0,00	0,02						97,00	20,06	18,06	0,00	2,00	99,50	20,58	18,53	0,00	2,05					
62.4	1204	1,00	0,00	0,00																34,20	34,20	34,20	0,00	0,00
63.2	3107	0,11	0,00	0,00	655,50	70,00	70,00	0,00	0,00															
63.2	3107	0,12	0,00	0,00						662,50	80,00	80,00	0,00	0,00	535,80	64,70	64,70	0,00	0,00					
63.2	4310	1,00	0,00	0,00																25,40	25,40	25,40	0,00	0,00
63.4	1223	0,60	0,00	0,00	23,50	14,10	14,10	0,00	0,00															
63.4	1223	0,43	0,00	0,00						23,50	10,00	10,00	0,00	0,00	22,40	9,53	9,53	0,00	0,00					
63.4	1223	0,46	0,00	0,00																19,40	9,00	9,00	0,00	0,00
64.2	1221	0,40	0,00	0,60	32,00	32,00	12,80	0,00	19,20	29,20	29,20	11,68	0,00	17,52	27,90	27,90	11,16	0,00	16,74					
64.2	1221	0,40	0,00	0,60																27,90	27,90	11,16	0,00	16,74
64.4	1201	1,00	0,00	0,00	41,40	41,40	41,40	0,00	0,00	41,60	41,60	41,60	0,00	0,00	63,70	63,70	63,70	0,00	0,00	64,30	64,30	64,30	0,00	0,00
64.4	1202	0,00	0,00	1,00	2,90	2,90	0,00	0,00	2,90	2,90	2,90	0,00	0,00	2,90										

Overzicht Horizontale Begroting Wetenschapsbeleid ('98-'01)

PROG	BA	HFDLABEL	LABEL
61.3	1263	LIN - AMINAL	Boskartering, bosinventarisatie en uitgaven van alle aard i.v.m. beleidsgerichte studies en modelprojecten, op het gebied van bosbouw, groenvoorziening, jacht, vogelbescherming en riviervisserij in Vlaanderen en internationaal verband overeenkomstig internationale verdragen en andere verplichtingen
61.3	1263	LIN - AMINAL	Boskartering, bosinventarisatie en uitgaven van alle aard i.v.m. beleidsgerichte studies en modelprojecten, op het gebied van bosbouw, groenvoorziening, jacht, vogelbescherming en riviervisserij in Vlaanderen en internationaal verband overeenkomstig internationale verdragen en andere verplichtingen
61.3	1266	Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer	Salariissen van bosarbeiders en uitgaven van alle aard door het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer
61.3	7062	Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer	Investeringsuitgaven van alle aard door het Inst. voor Bosbouw en Wildbeheer i.v.m. aanleg, instandhouding en de verbetering van proefvelden, zaadtuinen, arboreta, kwekerijen en zaadbestanden met inbegrip van de hiervoor noodzakelijke infrastructuur
61.3	7363	Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer	Investeringsuitgaven van alle aard door het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer i.v.m. de aanleg, instandhouding en de verbetering van proefvelden, zaadtuinen, arboreta, kwekerijen en zaadbestanden met inbegrip van de hiervoor noodzakelijke infrastructuur
61.3	7403	Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer	Aankoop van specifiek materiaal, machines, meubilair en vervoermiddelen voor het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer
61.4	1220	LIN - AMINAL	Uitgaven van alle aard in verband met het onderzoek naar het nut van de ruilverkavelingsprojecten (opstellen van ruilverkavelingsplannen en milieueffectrapporten) en de monitoring van de ecologische waarden in de ruilverkavelingsprojecten
61.4	1233	LIN - AMINAL	Allerlei kosten i.v.m. de studie, vorming en voorlichting betreffende de ruilverkaveling, de landinrichting en het bodembeleid
61.4	1233	LIN - AMINAL	Allerlei kosten i.v.m. de studie betreffende de ruilverkaveling, de landinrichting de beheerslandbouw en het bodembeleid
61.4	1233	LIN - AMINAL	Allerlei kosten i.v.m. de studie betreffende de ruilverkaveling, de landinrichting de beheerslandbouw en het bodembeleid
61.4	1236	LIN - AMINAL	Uitgaven van alle aard voor toegepast wetenschappelijk onderzoek inzake landinrichting in het Vlaams Gewest
61.4	6103	VLM	Bijdrage van het Gewest in de technische uitgaven m.b.t. de toepassing van de wetten op de ruilverkaveling van landeigendommen, eventueel door toekenning van voorschotten, kredieten ter beschikking te stellen van de VLM om de financieringskosten van de ruilverkavelingscomités te dekken
61.4	6141	VLM	Dotatie aan de Vlaamse Landmaatschappij
61.5	1259	LIN - AMINAL	Studies toegepast wetenschappelijk onderzoek inzake oppervlaktewater, grond- en drinkwater
61.5	1259	LIN - AMINAL	Studies toegepast wetenschappelijk onderzoek inzake oppervlaktewater, grond- en drinkwater
61.5	1259	LIN - AMINAL	Studies toegepast wetenschappelijk onderzoek inzake oppervlaktewater, grond- en drinkwater
61.5	1259	LIN - AMINAL	Studies toegepast wetenschappelijk onderzoek inzake oppervlaktewater, grond- en drinkwater
61.5	7320	LIN - AMINAL	Investeringskosten voor beheer van oppervlaktewater, grond- en drinkwater
61.5	7320	LIN - AMINAL	Investeringskosten voor beheer van oppervlaktewater, grond- en drinkwater
62.1	1232	LIN - AROHM	Allerhande onderzoek en studies betreffende de ruimtelijke ordening, m.i.v. de kosten verbonden aan de publicatie van de studies, alsmede allerhande uitgaven voor consultatie, communicatie, sensibilisering en vorming met betrekking tot het ruimtelijk beleid
62.1	1232	LIN - AROHM	Allerhande onderzoek en studies betreffende de ruimtelijke ordening, m.i.v. de kosten verbonden aan de publicatie van de studies, alsmede allerhande uitgaven voor consultatie, communicatie, sensibilisering en vorming met betrekking tot het ruimtelijk beleid
62.1	1232	LIN - AROHM	Allerhande onderzoek en studies betreffende de ruimtelijke ordening, m.i.v. de kosten verbonden aan de publicatie van de studies, alsmede allerhande uitgaven voor consultatie, communicatie, sensibilisering en vorming met betrekking tot het ruimtelijk beleid
62.1	1232	LIN - AROHM	Allerhande onderzoek en studies betreffende de ruimtelijke ordening
62.2	4101	Instituut voor het Archeologisch Patrimonium	Dotatie aan het instituut voor het Archeologisch Patrimonium
62.4	0190	LIN - Huisvesting	Allerhande uitgaven ter uitvoering van het fonds voor de huisvesting, m.i.v. specifieke werkingskosten, experimentele projecten en subsidies voor bijdrage tot verbetering van de sociale huisvesting en de internationale samenwerking
62.4	1204		Uitgaven m.b.t. onderzoek en monitoring in het beleidsdomein huisvesting
63.2	3107	LIN - Wegen en Verkeer	Allerhande uitgaven in verband met de voorbereiding, de planning, de studie en de uitvoering van mobiliteitsconvenants met inbegrip van de dekking van de extra exploitatiekosten geleden door de VVM
63.2	3107	LIN - Wegen en Verkeer	Allerhande uitgaven in verband met de voorbereiding, de planning, de studie en de uitvoering van mobiliteitsconvenants met inbegrip van de dekking van de extra exploitatiekosten geleden door de VVM
63.2	4310		Subsidies aan gemeenten in het kader van bijakte 1 van het mobiliteitsconvenant
63.4	1223	LIN - Wegen en Verkeer	Uitgaven m.b.t. mobiliteitsstudies en voor de begeleiding bij het opstellen en uitvoeren van bedrijfsvervoerplannen met i.b.v. studies en enquêtes inzake mobiliteitsbehoeften en studies m.b.t. organisatie, beheer, enz.
63.4	1223	LIN - Wegen en Verkeer	Uitgaven m.b.t. mobiliteitsstudies en voor de begeleiding bij het opstellen en uitvoeren van bedrijfsvervoerplannen met i.b.v. studies en enquêtes inzake mobiliteitsbehoeften en studies m.b.t. organisatie, beheer, enz.
63.4	1223	LIN - Wegen en Verkeer	Uitgaven m.b.t. mobiliteitsstudies en voor de begeleiding bij het opstellen en uitvoeren van bedrijfsvervoerplannen met inbegrip van studies en enquêtes inzake mobiliteitsbehoeften en studies m.b.t. organisatie, beheer, enz.
64.2	1221	LIN - Waterwegen en Zeewezen	Studies en onderzoekingen inzake havenmateries inzake de invoering van polyvalente beloodsing en de reorganisatie van het zeewezen, met inbegrip van allerhande uitgaven voortvloeiend uit internationale contacten
64.2	1221	LIN - Waterwegen en Zeewezen	Studies en onderzoekingen inzake havenmateries inzake de transfertvoering van polyvalente beloodsing en de reorganisatie van de Administratie Waterwegen en Zeewezen, met inbegrip van allerhande uitgaven voortvloeiend uit internationale contacten
64.4	1201	Waterbouwkundig Laboratorium + Dienst voor Hydrologie	Werkingskosten (inbegrepen arbeidsprestaties van werklieden en technici uit de privé-sector en kosten voor aankoop en onderhoud van klein materiaal t.b.v. het hydrologisch onderzoek van de afdeling) specifiek aan de afd. Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch Onderzoek, andere dan deze bedoeld in de overige basisallocaties
64.4	1202	Waterbouwkundig Laboratorium + Dienst voor Hydrologie	Werkingskosten specifiek aan het hydrologisch onderzoek van de afdeling Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch Onderzoek. (pro memorie)

Overzicht Horizontale Begroting Wetenschapsbeleid ('98-'01)

PROG	BA	MOO	MOV	MWT	KR98	WB98	OO98	OV98	WT98	KR99	WB99	OO99	OV99	WT99	KR00	WB00	OO00	OV00	WT00	KR01	WB01	OO01	OV01	WT01
64.4	1226	0,00	0,00	1,00	5,00	5,00	0,00	0,00	5,00	5,00	5,00	0,00	0,00	5,00										
64.4	1250	0,75	0,00	0,25	6,00	6,00	4,50	0,00	1,50	6,00	6,00	4,50	0,00	1,50	6,00	6,00	4,50	0,00	1,50	6,00	6,00	4,50	0,00	1,50
64.4	3602	0,00	1,00	0,00	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00										
64.4	3602	0,00	0,00	1,00											0,10	0,10	0,00	0,00	0,10					
64.4	7404	0,00	0,00	1,00	11,60	11,60	0,00	0,00	11,60	11,50	11,50	0,00	0,00	11,50										
64.4	7404	0,50	0,00	0,50											11,50	11,50	5,75	0,00	5,75	11,70	11,70	5,85	0,00	5,85
64.8	1222	0,40	0,00	0,60	4,70	4,70	1,88	0,00	2,82	4,70	4,70	1,88	0,00	2,82	6,00	6,00	2,40	0,00	3,60	4,00	4,00	1,60	0,00	2,40
69.9	1229	1,00	0,00	0,00											100,00	100,00	100,00	0,00	0,00					
69.9	1229	1,00	0,00	0,00																40,00	40,00	40,00	0,00	0,00
VIF	1230	0,07	0,00	0,64	140,00	100,00	10,00	0,00	90,00															
VIF	1230	0,18	0,00	0,00						190,00	34,83	34,83	0,00	0,00	190,00	34,83	34,83	0,00	0,00					
VIF	1230	0,50	0,00	0,00																139,50	70,00	70,00	0,00	0,00
99.1	1240	0,27	0,00	0,00	7,10	1,95	1,95	0,00	0,00															
99.1	1240	0,27	0,00	0,00						8,20	2,21	2,21	0,00	0,00										
99.1	1240	0,37	0,00	0,00											8,20	3,00	3,00	0,00	0,00					
99.1	1240	0,22	0,00	0,00																11,20	2,50	2,50	0,00	0,00
Totaal					61766,30	40690,14	21139,96	17408,21	2341,96	66018,00	44434,86	23348,96	17934,39	3161,63	65866,80	45630,84	24195,02	18343,88	3091,93	65946,20	46614,75	24672,68	18777,97	3164,21

Overzicht Horizontale Begroting Wetenschapsbeleid ('98-'01)

PROG	BA	HFDLABEL	LABEL
64.4	1226	Waterbouwkundig Laboratorium + Dienst voor Hydrologie	Aankoop van allerlei klein materiaal tbv het hydrologisch onderzoek van de afdeling Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch Onderzoek - uitgaven voor het plaatsen en het onderhoud van het hydrologisch materiaal (pro memorie)
64.4	1290	Waterbouwkundig Laboratorium + Dienst voor Hydrologie	Studies toevertrouwd aan het Waterbouwkundig Laboratorium ten behoeve van derden met inbegrip van alle hiaraan verbonden rechtstreekse en onrechtstreekse uitgaven
64.4	3602	LIN - Waterwegen en Zeewezen	Toetreding tot internationale organismen
64.4	3602	LIN - Waterwegen en Zeewezen	Toetreding tot internationale organismen
64.4	7404	Waterbouwkundig Laboratorium + Dienst voor Hydrologie	Aankoop van specifieke machines, meubelen, materiaal en vervoermiddelen te land en te water (afdeling Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch Onderzoek)
64.4	7404	Waterbouwkundig Laboratorium + Dienst voor Hydrologie	Aankoop van specifieke machines, meubelen, materiaal en vervoermiddelen te land en te water (afdeling Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch Onderzoek)
64.5	1222	Vlaams Openbaar Loodswezen	Uitgaven m.b.t. reorganisatiestudies van de sector Zeewezen en oprichting van het Vlaams Openbaar Loodswezen, inbegrepen vergoedingen en werkingskosten van het project
69.9	1229	LIN	Uitgaven aangaande voorbereidende studies met het oog op een publieke-private samenwerking inzake infrastructuurwerken
69.9	1229	LIN	Uitgaven aangaande voorbereidende studies en kosten voor de oprichting van een werkmatschappij voor de oplossing van de mobiliteitsproblematiek in de regio Antwerpen
VIF	1230	LIN - Vlaams Infrastructuurfonds	Allerhande uitgaven m.b.t. vervoer en mobiliteit: studies en proefprojecten alsmede de uitgaven voor de begeleiding bij het opstellen en uitvoeren van bedrijfsvervoerplannen
VIF	1230	LIN - Vlaams Infrastructuurfonds	Allerhande uitgaven m.b.t. vervoer en mobiliteit: studies en proefprojecten alsmede de uitgaven voor de begeleiding bij het opstellen en uitvoeren van bedrijfsvervoerplannen
VIF	1230	LIN - Vlaams Infrastructuurfonds	Allerhande uitgaven m.b.t. vervoer en mobiliteit: studies en proefprojecten alsmede de uitgaven voor de begeleiding bij het opstellen en uitvoeren van bedrijfsvervoerplannen
99.1	1240	Emancipatiezaken	Uitgaven in het kader van emancipatiezaken
99.1	1240	Emancipatiezaken	Uitgaven in het kader van emancipatiezaken
99.1	1240	Emancipatiezaken	Uitgaven in het kader van emancipatiezaken
99.1	1240	Emancipatiezaken	Uitgaven in het kader van emancipatiezaken

BIJLAGE – 2

Lijst van afkortingen

AGMW	Administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn
AGRINFO	Federale PR-agentschap voor de land- en tuinbouwsector
AMINABEL	Afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid
AMINAL	Administratie Milieu, Natuur-, Land- en Waterbeheer
ANRE	Afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie
AROHM	Administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting, Monumenten en Landschappen
AURORA	Air Quality in Urban Regions using an Optimal Resolution Approach
AWI	Administratie Wetenschap en Innovatie
AWP	Algemeen Waterzuiveringsprogramma
AWZ	Administratie Waterwegen en Zeewezen
AZF	Departement Algemene Zaken en Financiën
BA	Basisallocatie
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBPR	Bruto Binnenlands Product per regio
BIL	Belgisch Instituut voor Lasteniek
BIV	Belasting op in verkeerstelling
BBP	Bruto Binnenlands Product
BOF	Bijzonder Onderzoeksfonds
BP	Begrotingsprogramma
CBGS	Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudien
CFS	Commissie voor Federale Samenwerking
COO	Departement Coördinatie
CoRI	Onderzoeksinstituut voor bekledingen, verven en inkten
COST	European Cooperation in the field of Scientific and Technical Research
CREST	Comité voor Wetenschappelijk en Technisch Onderzoek
CWOBKN	Centrum voor Wetenschappelijk Onderzoek van de Belgische Keramische Nijverheid
DAB	Dienst met afzonderlijk beheer

DWTC	Federale Diensten voor Wetenschappelijke, Technische en Culturele aangelegenheden
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EMIS	Energie- en Milieu Informatiesysteem
ESA	European Space Agency
EU	Europese Unie
EUREKA	European Research Coordination Agency
EWBL	Departement Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse Aangelegenheden en Landbouw
FTI	Flanders Technology International
FEVIA	Federatie van de Voedingsindustrie
FIOV	Fonds tot bevordering van het Industrieel Onderzoek in Vlaanderen
FWO	Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen
GBOU	Generisch Basisonderzoek aan de Universiteiten
GFT-afval	groenten-, fruit- en tuinafval
GIMV	Gewestelijke Investeringsmaatschappij Vlaanderen
GIS	Geografische InformatieSysteem
GOM	Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij
HBPWB	Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid
HOBV	Hoger Onderwijs Buiten de Universiteit
IAP	Instituut voor het Archeologisch Patrimonium
IBW	Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IEA	International Association for the Evaluation of Education Achievement
IFB	International Forum for Biophilosophy
IIKW	Interuniversitair Instituut voor Kernwetenschappen
IMEC	Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum
IN	Instituut voor Natuurbehoud
INES	International Indicators of Education System
IOB	Vlaams Interuniversitair Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer
IT	Informatie Technologie
ITA	Actieprogramma Informatietechnologie
ITEA	Information Technology for European Advancement
ITG	Instituut voor Tropische Geneeskunde “Prins Leopold”
IUB	Interuniversitaire Begeleidingsgroep
IWETO	Inventaris van het Wetenschappelijk en Technologisch Onderzoek
IWT	Instituut voor de aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie in Vlaanderen
JESSI	Joint European Submicron Silicon Initiative
KBIN	Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen
KGA	klein gevaarlijk afval
KIV	KMO-Innovatie-Vlaanderen

KMDA	Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde te Antwerpen
KMO	Kleine en Middelgrote Ondernemingen
KMSKA	Koninklijk Museum voor Schone Kunsten – Antwerpen
KUBrussel	Katholieke Universiteit Brussel
KULeuven	Katholieke Universiteit Leuven
KVAB	Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten
KWO	Koude-WarmteOpslag
LIN	Departement Leefmilieu en Infrastructuur
LUC	Limburgs Universitair Centrum
MAP	Mest Actie Plan
MEDEA	Micro-electronics Development for European Applications
MER	MilieuEffectRapport
MINA-fonds	Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuurbehoud
MIRA	Milieu- en Natuurrapport Vlaanderen
MIS	Management Informatie Systeem
MKB	Midden en Klein Bedrijf
mld. BEF	miljard Belgische frank
mln. BEF	miljoen Belgische frank
NABS	Nomenclatuur voor de analyse en vergelijking van wetenschapsbegrotingen en -programma's
NACE	Statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Unie
NMR	Nucleaire magnetische resonantie
NOD	Nederlandse Onderzoek Databank
O&O	Onderzoek en Ontwikkeling
O&V	Onderwijs en Vorming
OBPWO	Onderwijskundig Beleids- en Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OIVO	Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikers Organisaties
OND	Departement Onderwijs
OVAM	Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest
PAK's	polyaromatische koolwaterstoffen
PBO	Programma Beleidsgericht Onderzoek
PCB's	Polychloorbifenylen
PIDEA	Packaging and Interconnection Development for European Applications
PRODEM	Promotie- en demonstratiecentrum voor milieuvriendelijke technologieën
RUCA	Universitair Centrum Antwerpen
RUG	Universiteit Gent

RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SIF	Sociaal Impulsfonds
STV	Stichting Technologie Vlaanderen
STWW	Strategische Technologieën voor Welzijn en Welvaart
TA	Technology Assessment
TOBO	Technologische Opvoeding in het Basisonderwijs
TUL	Transnationale Universiteit Limburg
TWOL	Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu
UFSIA	Universitair Faculteiten St.-Ignatius Antwerpen
UIA	Universitaire Instelling Antwerpen
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNU	United Nations University – Universiteit van de Verenigde Naties
VIB	Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie
VIF	Vlaams Infrastructuurfonds
VIONA	Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapportering
VIS	Vlaamse Innovatie Samenwerkingsverbanden
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLAB	Vlaams Actieprogramma Biotechnologie
VLAM	Vlaams Promotiecentrum voor Agro- en Visserijmarketing vzw
VLAREA	Vlaams Reglement voor Afvalvoorkoming en –Beheer
VLAREBO	Vlaams Reglement betreffende de Bodemsanering
VLAREM	Vlaams reglement betreffende de milieuvergunningen
VLIET	Vlaams Impulsprogramma Energietechnologie
VLIM	Vlaams Impulsprogramma Milieutechnologie
VLINA	Vlaams Impulsprogramma Natuurontwikkeling
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
VLIZ	Vlaams Instituut voor de Zee
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VMW	Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening
VOC	volatile organic compounds (vluchtige organische stoffen)
VOI	Vlaamse Openbare Instellingen
VOS	vluchtige organische stoffen
VR	Veiligheidsrapportering
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroep
VRWB	Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid
VUB	Vrije Universiteit Brussel
W&T	Wetenschappelijke en Technologische Dienstverlening
WAV	Vlaams Steunpunt Werkgelegenheid, Arbeid en Vorming

WIM	Departement Wetenschap, Innovatie en Media
WKK	Warmtekrachtkoppeling
WTCM	Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor de Metaalverwerkende Nijverheid
WTO	World Trade Organization
WVC	Departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur
ZAP	Zelfstandig Academisch Personeel

BIJLAGE – 3

Vlaams Wetenschapsbeleid: Adressen, E-mailadressen en Websites

DE VLAAMSE RAAD VOOR WETENSCHAPSBELEID (VRWB)

Adres: Boudewijnlaan 30
1000 Brussel
tel: +32 2 553 59 86
fax: +32 2 553 57 94
e-mail: elisabeth.monard@wim.vlaanderen.be

DE KONINKLIJKE ACADEMIËN

Adres: Paleis der Academiën
Hertogsstraat 1
1000 Brussel

De Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten

tel: +32 2 550 23 23
fax: +32 2 550 23 25
e-mail: info@kvab.be
website: www.kvab.be

De Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België (KAGB)

tel: +32 2 550 23 00
fax: +32 2 550 23 05
e-mail: academiegeneeskunde@vlaanderen.be

STICHTING FLANDERS TECHNOLOGY INTERNATIONAL (F.T.I) - TECHNOPOLIS

Adres: Technologielaan
2800 Mechelen
tel: +32 15 34 20 20
fax: +32 15 34 20 10
e-mail: info@technopolis.be
website: www.technopolis.be

HET FONDS VOOR WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK - VLAANDEREN (FWO)

Adres: Egmontstraat 5
1000 Brussel
tel: +32 2 512 91 10
fax: +32 2 512 58 90
e-mail: jose.traest@fwo.be
website: www.nfwo.be

HET INSTITUUT VOOR DE AANMOEDIGING VAN INNOVATIE DOOR
WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE IN VLAANDEREN (IWT-Vlaanderen)

Adres: Bischoffsheimlaan 25
1000 Brussel
tel: +32 2 209 09 00
fax: +32 2 223 11 81
e-mail: info@iwt.be
website: www.iwt.be

DE VLAAMSE INSTELLING VOOR TECHNOLOGISCH ONDERZOEK (VITO)

Adres: Boeretang 200
2400 Mol
tel: +32 14 33 55 11
fax: +32 14 33 55 99
e-mail: vito@vito.be
website: www.vito.be

HET VLAAMS INTERUNIVERSITAIR INSTITUUT VOOR DE BIOTECHNOLOGIE
(VIB)

Adres: Rijvisschestraat 120
9052 Zwijnaarde
tel: +32 9 244 66 11
fax: +32 9 244 66 10
e-mail: vib@vib.be
website: www.vib.be

HET INTERUNIVERSITAIR MICRO-ELEKTRONICA CENTRUM (IMEC)

Adres: Kapeldreef 75
3001 Heverlee (Leuven)
tel: +32 16 28 12 11
fax: +32 16 22 94 00
e-mail: info@imec.be
website: www.imec.be

DE STICHTING TECHNOLOGIE VLAANDEREN (STV)

Adres: Jozef II-sstraat 12-16
1000 Brussel
tel: +32 2 209 01 11
fax: +32 2 217 70 08
e-mail: stv@serv.be
website: www.serv.be

CENTRUM VOOR BEVOLKINGS- EN GEZINSSTUDIËN (CBGS)

Adres: Markiesstraat 1
1000 Brussel
tel: +32 2 553 35 69
fax: +32 2 553 35 57
e-mail: cbgs@wvc.vlaanderen.be

HET INSTITUUT VOOR NATUURBEHOUD (IN)

Adres: Kliniekstraat 25
1070 Brussel
tel: +32 2 558 18 11
fax: +32 2 558 18 05
e-mail: info@instnat.be
website: www.instnat.be

HET INSTITUUT VOOR BOSBOUW EN WILDBEHEER (IBW)

Adres: Gaverstraat 4
9500 Geraardsbergen
tel: +32 54 43 71 11
fax: +32 54 41 08 96
e-mail: jozef.vanslycken@lin.vlaanderen.be
e-mail: ibw@lin.vlaanderen.be
website: www.ibw.vlaanderen.be

KONINKLIJK MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN - ANTWERPEN (KMSKA)

Adres: Leopold De Waelplaats
2000 Antwerpen
Administratief adres:
Plaatsnijdersstraat 2
2000 Antwerpen
tel: +32 3 238 78 09
fax: +32 3 248 08 10
e-mail: postmaster@kmska.be
website: www.dma.be/cultuur/kmska

INSTITUUT VOOR HET ARCHEOLOGISCH PATRIMONIUM (IAP)

Adres: Doornveld - Industrie Asse 3 nr 11 bus 30
1731 Asse -Zellik
tel: +32 2 481 60 30
fax: +32 2 481 80 56
e-mail: guy.deboe@ping.be

BIJLAGE – 4

Trefwoordenregister

Administratie Waterwegen en Zeewezen (AWZ)	148, 160
Administratie Wetenschap en Innovatie (AWI)	23, 27, 52, 92
Algemene Zaken en Financiën (AZF)	99
AMINAL	135
AQUAFIN	138-140
archeologisch patrimonium	155-158
Archief- en Documentatiecentra	119
AROHM	155
Aspiranten FWO-Vlaanderen	207-209
BBT/EMIS	87
beeldtechnologie	64
beleidsondersteunend, beleidsrelevant onderzoek	24, 46, 90, 191
bestedingsanalyse	34, 36-37, 46, 205, 225
bilaterale wetenschappelijke samenwerking	53, 109
biotechnologie	75-81
bodemsanering	87, 140
bodemverontreiniging	87
BOF	57, 176, 179-181
Born-Bunge stichting	57
bosbouw	149-151
bosinventarisatie	153
bruto binnenlands product	197
buitenlands beleid	97
Centra voor menselijke erfelijkheid	117
Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudiën (CBGS)	28, 114-116
Collectieve centra	236
Commissie voor Federale Samenwerking (CFS)	20
Commissie voor Internationale Samenwerking (CIS)	20

Coördinatie (COO) 95
 CREST 21
 Databank Ondergrond Vlaanderen 129
 Delfstoffen 129
 dopingcontrole 118
 DWTC 19
 ecohydrologie 147
 ecologie 146-147
 Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse Aangelegenheden en Landbouw (EWBL) 129
 EFRO 65, 66, 82
 emancipatiezaken 173
 emissie 87, 88, 136
 energiebeleid 129
 energiebronnen 84
 energietechnologie 84
 epidemiologisch onderzoek 119
 EUREKA 66-67, 234
 EUREKA/ITEA 66, 235
 EUREKA/JESSI 231
 EUREKA/MEDEA 66, 235
 Faculteit der protestantse godgeleerdheid 106
 FIOV 62
 Frascati Manual 9, 17, 33
 FTI 49, 187
 Fundamenteel Klinische Mandaten FWO-Vlaanderen 211
 fundamenteel, grensverleggend onderzoek 17, 23, 53-59, 179-184
 FWO-Vlaanderen 55, 57-58, 176, 179-181, 205
 gelijkekansenbeleid 96
 Generisch Basisonderzoek aan de Universiteiten (GBOU) 69-70, 187
 gezondheidsbeleid 89, 117-119
 gezondheidsindicatoren 119
 havens 160
 HBPWB 9, 33, 35, 46, 179, 193, 245
 HOBU-Fonds 92, 187
 huisvestingsbeleid 158
 ICT 66, 72-75, 109
 IMEC 28, 70, 71-74
 Impulsprogramma Nieuwe Materialen (INM) 231
 indicatoren WTI 45
 industrieel onderzoek 62-68
 innovatie 16, 24, 62, 63, 108, 175

innovatiedecreet 16, 62, 225
 innovatieve materialen 84
 Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer (IBW) 28, 149-153
 Instituut voor het Archeologisch Patrimonium (IAP) 28, 155-158
 Instituut voor Natuurbehoud (IN) 28, 144-149
 Instituut voor Tropische Geneeskunde "Prins Leopold" (ITG) 106
 Interdepartementaal 173
 interfacediensten 61
 internationale samenwerking 53-56, 107, 218
 Interuniversitair College voor Managementwetenschappen 58
 Interuniversitair Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer (IOB) 106
 IWETO 50
 IWT-Vlaanderen 62-68, 70, 91, 92, 185-187, 225
 kansarmoede 117
 KMDA 91, 125
 KMO IT-Centrum 71
 KMO 82, 85, 86, 227
 KMO-Haalbaarheidsstudies 228, 230
 KMO-Innovatieprojecten 66, 228, 230
 KMO-Innovatiestudies 66
 KMO-programma 65
 Koninklijke Academie voor Geneeskunde 29, 117
 Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten 29, 50
 Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen (KMSKA) 28, 120-124
 KUB 111, 182, 185
 KULeuven 111, 182, 185, 242
 landbeheer 154
 landbouwbeleid 132
 landschapsecologie 148
 Leefmilieu en Infrastructuur (LIN) 135
 LUC 111, 182, 185, 242
 lucht- en ruimtevaart 64
 luchtverontreiniging 88, 143
 materiaaltechnologie 84
 media 169
 micro-elektronica 70
 milieubeleid 86, 135
 milieudatabank 142
 milieueffectrapport 135, 141, 154
 milieurecht 142
 milieutechnologie 85

milieutoxicologie 89
 milieuverontreiniging 88
 MINA-fonds 136-141
 MINA-plan 135, 141
 mobiliteitsconvenant 159
 multilaterale samenwerking 54, 55
 NABS-code 9, 18, 33, 35, 42-43, 194
 NACE-code 238, 239
 natuurbeleid 147
 natuurontwikkelingsplan 137
 natuurrapport 149
 O&O 17, 197-202
 O&V 17
 OBPWO 110
 octrooien 71, 79
 OESO 33, 35, 202
 Onderwijs (OND) 103
 onderwijsindicatoren 108
 onderwijsmedia 109
 onderzoeksmandaten IWT-Vlaanderen 226
 onderzoeksprojecten FWO-Vlaanderen 216-218
 Open Hoger Onderwijs 107
 OVAM 135, 136, 140
 PBO 90, 97, 130
 Permanente mandaten FWO-Vlaanderen 209, 211
 planning 99
 Postdoctorale onderzoekers FWO-Vlaanderen 208, 210
 Raadgevend Comité voor Bio-ethiek 118
 rationeel energiegebruik (REG) 83, 86
 reiskredieten FWO-Vlaanderen 219-222
 riviervisserij 151
 RUCA 111, 182, 185
 RUG 111, 182, 185, 242
 ruilverkaveling 154
 ruimtelijke ordening 155
 sabbatical centre 50
 scheepvaartbeleid 160
 Sociaal Impulsfonds 131
 specialisatiebeurzen IWT-Vlaanderen 91, 226, 239-241
 spraaktechnologie 64
 staatshervorming 95

statistiek 99
 Steunpunt Werkgelegenheid, Arbeid en Vorming (WAV) 130
 steunpunten beleidsrelevant onderzoek 90
 Strategische Technologieën voor Welzijn en Welvaart (STWW) 69, 236
 Stuurgroep Strategisch Arbeidsmarktonderzoek 130
 STV 51, 186
 Technology Assessment (TA) 79-80, 87
 teledetectie 89
 Toerisme Vlaanderen 125
 Transnationale Universiteit Limburg (TUL) 56, 105
 TWOL 135
 UA 182, 242
 UFSIA 111, 182, 185
 UIA 111, 182, 185
 UNESCO 55
 Universitair Herstructureringsfonds 56, 105, 182, 183
 Universitair Instituut voor de studie van het jodendom Martin Buber 106
 universiteiten 103-105, 182-183
 universiteitsleningen 100-101
 UNU 54
 verkeersbeleid 159
 vervoer 159
 VIB 70, 75-81
 VIONA 130
 VITO 70, 82-90, 186
 Vlaams Actieprogramma Biotechnologie (VLAB) 231
 Vlaams centrum voor agro- en visserijmarketing 132
 Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) 145, 147
 Vlaams elektronisch netwerk 49
 Vlaamse Innovatie Samenwerkingsverbanden (VIS) 67
 Vlaamse Landmaatschappij (VLM) 135, 141, 154
 Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW) 101, 135, 144
 Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) 135, 136, 141, 142-144
 VLAREM 136
 Vlerick Leuven Gent Management School (VSM) 106
 VLIET-bis 237
 VLINA 150, 151
 VLIZ 91
 VRT 169-171
 VRWB 50
 VUB 111, 182, 185, 242

W&T 17
 waterbeheer 147, 154
 Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch Onderzoek (WLH) 160-161
 waterkwaliteit 136, 138-140, 142-144
 watersystemen 147, 160
 waterverontreiniging 87
 Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (WVC) 113
 werkgelegenheid 130
 werkgeversbijdrage vrije universiteiten 106
 werkingsuitkeringen universiteiten 103, 182, 185
 Wetenschap, Innovatie en Media (WIM) 27, 45, 169, 171
 Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid (Louis Pasteur) 119
 Wetenschappelijke Onderzoeksgemeenschappen FWO-Vlaanderen 218-219
 wetenschapsinformatie, wetenschapsvoorlichting 24, 46-49
 wildbeheer 151
 ZAP 57, 211
 zeewetenschappelijk onderzoek 55